ARCHIWUM UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

ZESPÓŁ:

Rękopisy XV–XVIII w.

SYGNATURA:

Rkps 6 – Korespondencja Szkoły Głównej Koronnej krakowskiej z lat 1782-1795

DIGITALIZACJA:

Biblioteka Jagiellońska

2022 r.

1. NR ARCHIWUM:	2. NAZWA ARCHIWUM:	
805	Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego	
3. NAZWA ZESPOŁU:		
Rękopisy XV–XVIII w. (Rkps)		
4. NR ZESPOŁU:	5. SYGNATURA OBIEKTU:	
2	Rkps 6	
6. LICZBA STRON/KART:		7. LICZBA SKANÓW:
246		252
8. DATA WYKONANIA:	9. NAZWA PRACOWNI:	10. WYKONAWCA KOPII CYFROWYCH:
2022	Biblioteka Jagiellońska	-
11. UWAGI:		
-		

6.

Korrespondencya Szkoły Głównej Koronnej Krakowskiej od r. 1782. do 1795.

6. Ak:

KORRESPONDENCYA

Szkoły Głównéy Koronnéy, czyli Zbiór wszystkich Listów, Nót, Memoryałów do i od całégo Zgromadzenia pisanych. Zaczęta w Roku 1782 giim.

Za Sekretarstwa Jana Śniadeckiego Matematyki wyższéy i Astronomii Profesora.

XIĘGA I.

List do P. Kommissyi nad Edukacyą Narodową upraszaiący o zesłanie Wizytatora do dokończenia rospoczętych robót Wizyty, i ułożenia ustaw na Szkołę główną, ręką wszystkich Professorów w Krakowie pod ow czas przytomnych podpisany.

z Krakowa d. 20. Kwietnia 1782go.

Preswiętna Kommissyo!

1. Patryotyczna opieka nad losem Szkoły główney Krakowskiéy, okazana w tylu Naukom i Kraiowi pożytecznych rosporządzeniach Przeswietnéy Kommissyi iako iest nayszczęśliwszą dla niéy Epoką, tak oraz gruntem szlachetnéy wdzięczności zaszczepionéy w umysłach tych wszystkich Nauczycielów, którzy czuli na honor zaufania i wyboru poznaią się na wielkich obowiązkach gorliwości o dobro publiczne staranności o pomnożenie nayrychléysze swiateł prawdy i Cnoty w swoiéy oyczyznie: na obowiązkach w zamiary P. Kommissyi i w Naturę przeznaczenia naszego wchodzących. Duch ten czułości na pożytki publiczne tém dotkliwiéy zaprząta zgromadzenie całe, im pilniéy wglądaiąc w cel exystencyi naszéy, do wydawania Nauczycielów Kraiowi zmierzać maiącéy, dotknięci przyciskaiącą tą potrzebą Narodu widzemy w sobie istotne związki z dobrem powszechności. Należy więc do naypiérwszych starań naszych stać się wartemi tak wysokiego powołania, przez pilne wykonywanie tak swiętych zamiarów do urzędu naszego przywiązanych, i przez dopraszanie się od Przeswiętney Kommissyi pomocy działaniom naszym nieuchronnie potrzebnych. Szkoła główna Koronna znayduie się dzisiay w stanie podobnym rozebranéy machinie, któréy części i sprężyny poiedyńczo rozrzucone nie mogą wziąść obrotu przeznaczeniu swemu należytégo. Kollegia Jurydyczne i Fizyczne są bez ułożenia i ustaw wiążących tak ich interess z interessem powszechnym, aby rozerwane ich prace nie odstępowały od naywalnieyszego ich zamiaru. Professye i fundusze publiczne stemi Kollegiami stykaiące się zostaiąc bez żadnego rosporządzenia, związku i subordynacyi utrzymuiącey wzaiemny ich pożytek, nie mogą tylko psuć i obalać iedne drugich zamysły. Nauczyciele tak ważnych Katedr swieżo wprowadzeni a położeni w niepodobieństwie zaradzenia dotykaiącym potrzebom i dobremu porządkowi, zaczynaią uczuwać gorzki żal wkradaiący się w ich serca na mieysce nayusilnieyszéy troskliwości. Rząd Ekonomiczny ten to pierwszy grunt wszystkich ustaw, zostawiony bez naypożyteczniéyszégo kierowania potrzebuie gwałtownie przy kończących

się kontra

się kontraktach stałości i nayrostropnieyszego zaradzenia: cały nakoniec łańcuch prac i czynów naszych rozerwany, całe ciało duchem spólności i wzaiemnéy korrespondencyi nie skleione truie w oświeconych duszach ten powab przywiązany do działań wypadaiących z wzaiemnych związków, prowadzących pewnemi początkami do zamierzonego celu i do niezawodnéy we wszystkich usiłowaniach pomyślności. Rozerwane i poiedyńcze roboty bardziéy szkodzą niż pomagaią dziełu Edukacyi, bo są nayczęściéy gniazdem prywaty i przeciwieństwa; działania zaś systematyczne i związane ogólnemi początkami nie chybiaią nigdy swoich wypadków, utrzymuią ducha gorliwości i pracy przez sławę z usług publicznych zebraną, która iest iedynym żywiołem cnoty i talentu. — Nie mogą Nauczyciele Szkoły głównéy podawać żadnych myśli P. Komissyi dobru iey pożytecznych, bo te aby były skuteczne i godne przyięcia od P. Kommissyi powinny bydź stósowane do dochodów, stanu, i wszystkich okoliczności mieysca i czasu: bo przy tych należy wynaydować sposoby wykonywania ich wydobyte z tych wszystkich zrzodeł, które stan dawnéy Akademii mogł zawierać. Jako zaś wszystkie te zrzodła są przed każdym z nas zakryte, tak układy nasze byłyby albo próżne albo P. Kommissyi i Zgromadzeniu naszemu nienaypożytecznieysze.

Te wszystkie uwagi daią nayżywiéy uczuwać Szkole głównéy korzyści pięcioletniéy Wizyty nieszczęśliwemi dla niey okolicznościami przerwany; te ieszcze uwagi przymuszaią ią dziś do wylania naygorętszéy prożby o nayrychléysze teyże Wizyty nadesłanie. Należy Szkole Głównéy wyznać w obliczu swey zwierzchności mocnéy wdzięczności sentyment, który sobie w obywatelskich duszach zagruntował W. Imć X. Kanonik Kołłątay przez swoie zasługi i prace gorliwe o honor i pożytek naszego zgromadzenia. Pięcioletny przeciąg poświęcony na uczenie się Stanu Akademickiego odkrył temu Zacnemu i pracowitemu mężowi wszystkie pomocy służyć mogące do zakładania całego budynku reformy; czułość iego serca na wysokość powierzonego Urzędu zagrzewała go do czynienia niektórych pożyte-

cznych

cznych odmian, do obmyślania pomocy i sposobów na inne walniéysze. Ślady prac iego w nas samych zostawione daią nam poznawać, że dzieło Przeswietney Kommissyi przez niego wykonywane nie było skutkiém samotnych myśli i hazardu, ale wypadkiém ogólnych początków w Stanie Akademii i w wiadomościach celu Edukacyi publiczney znalezionych. Zawieszenie iego robót szkodliwe wzrostowi Nauk ieszczeby smutnieysze rozlało skutki w interessie naszym, gdyby miało bydź dłużéy przeciągnione. Wybiór innégo Męża na ten pracowity Urząd wymagaiąc rospoczęcia całego dzieła, przewlekłby znacznie te pożytki, które Szkoła główna pragnie z niecierpliwością Narodowi wydawać; uczyniłby niektóre dociekania samą nierychłością próżnemi, i osłabiłby przewłoką tę żywość naszych usiłowań, którą w nas zapala tkliwość na los naszego i chwalebna zazdrość sławy obcych Narodów. Ufa więc Szkoła główna opiekuńskiéy gorliwości Przeswietney Kommissyi, że żądania iéy usilne będąc tłómaczami Obywatelskiego czucia, zasłużą sobie na to wsparcie, które znaydować zwykł interess publiczny w zamiarach tak wielkiéy Magistratury. Ufa także przywiązaniu do dobra powszechności W. J. X. Kołłątaia, że wezwany do ciągu swych robót od tey powagi, dla któréy prace i usługi były zawsze naymilsze iego sercu, zaproszony od nas do przyięcia powierzonego mu urzędu nie wymówi się od robót zaręczaiących mu wdzięczność w Obywatelskich duszach. A iako zaufanie to w opiece Przeswietnéy Kommissyi czuie Szkoła główna bydź nadgrodą i obowiązkiém swéy podległości, tak pomyślność iéy żądań włoży na nię naypiérwszą powinność pokazania na widok, że ten sam duch, który ią w teraźnieyszych przedsięwziętych krokach zagrzewa, kierować zawsze będzie wszystkiemi iéy działaniami pożytecznie dla dobra Narodu, dla Zamiarów P. Kommissyi, dla własnego iéy wzrostu i chwały. Mamy honor złożyć w obliczu Zwierzchności naszéy to nayuroczystsze czystych myśli zaręczenie, z wyznaniém naypowinnieyszego uszanowania —

List w tymże samym czasie i interessie pisany do J. O.
2. Xiążęcia Jmci Michała Poniatowskiego Biskupa Płockiego Koadjutora Krakowskiego, Prezyduiącego w Kommissyi Edukacyiney.

Jaśnie Oświecony Mci Xże Dobrodzieju!

Raczysz J. O. Wsza Xca Mść Dobrodzi do tylu dowodów dobroczynney opieki wylaney na los Szkoły głównéy Krakowskiey przydadź łaskawe wsparcie iéy żądaniom i prożbom które dziś do P. Kommissyi Edukacyiney ma honor zanosić. Idzie w nich Szkoła główna za głosem przyciskaiących potrzeb, za duchem troskliwości o dopełnienie naychwalebnieysze obowiązków swego powołania, za czuciém sprawiedliwości, które w sercach Nauczycielów cnoty i prawdy bydź powinno niezawisłe od losu i wypadków ludzkich. Wykłada Szkoła główna Prześwietney Kommissyi niezwyciężone przeszkody do iey wzrostu, które zawieszenie od Roku wizyty zostawiło w iéy rządzie i odradzaiącym się stanie, i które nowowprowadzonych Nauczycielów kładąc w niepodobieństwie czynienia naylepszey ofiary z swych świateł, studzi w ich umysłach owę żywość usiłowań do naypożytecznieyszych kraiowi usług, te zaś znaiąc bydź miłemi sercu J. O. W. Xcy Mci Dobrodzieiowi maią za naypierwszy obowiązek swego wyboru i zaufania. — Oddaie Szkoła główna sprawiedliwość iako podatek swéy wdzięczności pięcioletnim pracom W. JX. Kołłątaia, a spragniona korzyści z tych prac służyć maiących za materyał do budynku nowych ustaw i porządków w świeżo założonych Kollegiach doprasza się P. Komissyi o powierzenie temu Zacnemu Mężowi ciągu dalszego iego robót, Zgromadzeniu naszemu w tym czasie naypotrzebnieyszych. Żądania te wydobyte z pod ciężaru spokoynego dotąd milczenia i zbliżaiące nas do Protekcyi J. O. W. Xcy Mci Dobrodzieia nie mogą nie zaświadczyć troskliwych i obywatelskich Szkoły głównéy sentymentów. Przybędzie iey powinności pracowania na dowody czystych tych intencyi, na pokazanie gorliwości o pożytki publiczne, które same tylko mogą ią uczynić godną i pewną łaskawéy Opieki Pańskiey. Temi chęciami w całém naszém myśleniu i działaniu nayżywiéy zaprzątnieni polecaiąc pomyślność prożb naszych mamy honor zapisać Jaśnie Oświeconéy Waszéy Xcy Mci Dobrodzieiowi wieczyste naypowinnieyszego uszanowania i wdzięczności obowiązki.

— Odpis

Odpis P. Kommissyi nad Edukacyą Narodową na list
poprzedzaiący.

Do Przestawnéy Szkoły głównéy Xięstwa w Krakowie

3.

Kommissya Edukacyi Narodowéy skoro ią doszły przeciwne rozpoczętéy Wizycie i Wizytatorowi okoliczności, zapewnił się o dobroci całego dzieła, o stósunku spraw Wizytatorskich do swoiéy woli i publicznego dobra, sądziła za nayściśleyszą swoią powinność. Przekonywa się Kommissya i z examinu Aktów Wizyty, i z samego świadectwa osób Akademią Krakowską składaiących, że w zaufaniu swoiém nie doznała zawodu. A iako same skutki rozpoczętey Reformy nadzieię czynią, iż gdy zupełna nastąpi, większa stąd dla Edukacyi wypłynie korzyść, tak troskliwych o pomyślność Akademii Krakowskiéy mężów zapewnia, iż w dokonaniu Wizyty i względem swych rozrządzeń, i względem zaufania swego w osobie Wizytatora, ciągłe a nieprzeciwne téyże Akademii Kommissya dawać będzie dowody. Nie dożna w tym zapewne Akademia Krakowska innéy zasłoki, oprócz przeciągu czasu, którego przepisanie Instrukcyi i całego dzieła uregulowanie wymaga. Reprezentanye Akademii znaydą w Kommissyi względną konsyderacyą, o któréy zaręcza — Dan w Warszawie na Sessyi dnia 12. Maia 1782 Roku

Michał Xże Poniatowski B. L.
iako Prezyduiący. mpp

Do J. O. Xcia Imci Poniatowskiego Biskupa Płockiego
z podziękowaniem za dobroczynny nakład na Kollegium
Fizyczne.

4.

Krakowa 2. Lutego Rku 1783.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

Odebrawszy Szkoła główna wiadomość o dokończoney poczęści fabryce Kollegium Fizycznego z szczodrobliwéy łaski JO. Wszéy Xiéy Mci Dobrodzieia uznała na obradzie swoiéy dnia 29 Stycznia za naypiérwszy obowiązek swóy wyrazić pełne wdzięczności od całego zgromadzenia JO. Wszéy Xiéy Mci Dobr. oświadczenie: tak zaś rzadki dobroczynności przykład i pamiątkę swéy wdzięczności wraz z rosporządzeniém summy trzydziesty tysięcy od JO. W. Xiéy Mci przysłaném do Aktów swoich wpisać roskazała. Raczysz JO. W. Xca Mść przyiąć powszechne i tak miłe nam wszystkim wdzięczności obowiązki, nim usiłowania nasze zyskaią szczęśliwą porę dania JO. W. X. Mci znakomitszych czułości dowodów — Aże tak liczne kollegium fizycznego potrzeby wyciągaią wsparcia, iuż to na dokończenie zupełne fabryki rospoczętéy, iuż na założenie Ogrodu Botanicznego i Obserwatorium, osmielasz W. X. Mść Szkołę główną swą dobroczynnością i opieką dla niéy tak szczęśliwą do dopraszania się o dalsze dla tegoż Kollegium posiłki. Wzrost Nauk Fizycznych pomocą JO. W. X. Mci stworzony zostawi nie zatartą pamiątkę tak wspaniałéy szczodrobliwości, a Narod tym wzrostem wyniesiony utrzymywać będzie w naypóźnieyszey potomności chwałę pomnożyciela swych zaszczytów. Ta iest należytość winna cnocie i zasługom w Oyczyznie JO. W. X. Mci, któréy że będzie zawsze naymilszą powinnością wypłacać się przykładnie Szkole głównéy, raczysz W. X. M. przyiąc uroczyste z naypowinnieyszém uszanowaniém zaręczenie ——.

A. S. E. Monseigneur le Marquis Antici Ministre
5. Plenipotentiaire de Sa Majesté et de la Republique de Pologne „auprès du St. Siège." Chevalier de l'Ordre de l'Aigle blanc et de celui de St. Stanislas à Rome.

Cracovie le 11. Fevrier 1783.

Lettre ecrite de la part du Recteur dans l'affaire de l'Université.

Monseigneur.

Sensible toujours aux marques de votre Amitié, et à l'intérêt que Vous avez eu la bonté de prendre à toutes mes affaires je me flatte, que vous voudrez bien étendre encore mes sentimens de reconnoissance en daignant mettre le même zele dans l'affaire de l'Université, que j'ai l'honneur de Vous exposer. — L'Université de Cracovie est en possesion des loca Montium à Rome, dont elle a fait l'acquisition en sollicitant la Canonization de St. Jean Cantius auprés du St. Siége. Les depenses qu'exigeoit cette negotiation, aprés avoir épuisé tous les revenus de l'Academie, l'avoient encore forcé à contracter des dettes trés considerables, et à y sacrifier toutes les pensions des Professeurs pendant plusieures années. La difficulté de se tirer d'affaires, et les besoins pressans, que le progrés des Sciences et les obligations d'un corps devoué aux services publiques entrainent necessairement, mettent l'Academie dans la necessité de vendre ces biens, et de transporter l'argent ici pour pourvoir à ses besoins. L'activité, le credit, et le zele, dont vous vous distinguez Mgr dans les affaires de notre pays, firent entir à l'Academie tout avantage, dont elle peut s'attendre dans le succés de son entreprise, si vous voulez bien vous charger du plein pouvoir relatif à la vente de ces loca Montium, et au transport de l'argent. Les papiers que je joins ici, servent à Vous instruire de toute cette affaire et de la volonté de l'Université; à prouver ce que j'avance touchant la Nature de ce fond, à ecarter les obstacles qui pourroient se presenter, et enfin à vous autoriser aux droits, que l'Université a l'honneur de vous confier. Mr. Mathioli ayant été chargé pendant long tems de la recette des revenus tirés de ce fond, et de leur emploi, a toute la connoissance de cette affaire. Si vous trouvez bon de l'appeller au secours de cette commission, l'Université y consent. Moi en qualité du Recteur de l'Academie j'ai l'honneur de vous

assurer

assurer des sentimens, que le service si essentiel pourra imposer au corps entier. Je vous supplie d'agreer ces assurances de reconnoissance et en particulier de toute estime et de toute consideration avec laquelle j'ai l'honneur d'être

Monseigneur votre très humble et très obeissant serviteur

Kołłątay Recteur

mpp

Do Przeswietnéy Komissyi nad Edukacyą Narodową od całey Akademii na Posiedzeniu pisany List z podpisem wszystkich zasiadaiących dnia 8. Marca Roku 1783go

Przeswietna Kommissyo!

6. Dobra szkoły głównéy Koronnéy zostaiące dotąd w dzierżawach rocznych na Sty Jan kończyć się maiących, sciągaiąc zawsze przy wychodzących Kontraktach tyle zatrudnień i narażeń zgromadzeniu naszemu, przynosząc coroczne straty wypadaiące z pretensyi Dzierżawców, wprowadzaiąc niestałość dochodów do Kassy a przez to nieregularność nadgród Nauczycielom zaręczonych, podlegaiąc coraz większemu pogorszeniu ich stanu potrzebuią iak naytroskliwszego zaradzenia szkoły głównéy. Uznała szkoła główna za wielki dobrego rządu i swéy podległości obowiązek, obmyślić naypożytecznieysze sposoby zabeśpieczenia i ustalenia tego maiątku, i one Przeswietnéy Kommissyi opiece nayłaskawiéy nam zawsze udzielanéy, poruczyć. Znayduie szkoła główna w niektórych proiektach na rosporządzenie stałe dóbr podanych wielkie niebeśpieczeństwa zawikłania, zmnieyszenia i zatracenia kiedyś dochodów swoich. Kontrakty emphiteutyczne zabeśpieczone ewikcyą, oddaiąc dobra w dziedzictwo wieczne rościągnąć ie muszą do całego pokolenia pierwszego Possessora: ta ewikcya

dzieląc

dzieląc się w sukcessyach na nieliczone części przyczyniać zawsze będzie possessorów, a szkole głównéy stron i trudności do windykowania intrat swoich. Cż dopiero nieszczęśliwym iakimś przypadkiem takowe zapisy powpadały kiedy swoim podobnemu piérwiastkowym Akademii funduszom; gdyby dobra Exkuya warte były skutemi obciążone długami, iak nas gazety takowe po innych krajach ostrzegaią processy, smutne doświadczenie Szkoły głównéy, która z tak bogato uposażonéy stała się ledwo nienayuboższém zgromadzeniém przez zgubę siedmych a niezmierne zmnieyszenie summ długich, dałby się tém prędzéy uczuć w przyszłości pociągnąwszy za sobą konieczny upadek Nauk. — Kontrakty dożywotne ledwo nie wszystkiéy podlegaią niepewności grożąc zniszczeniem dóbr, zaniedbaniem, i kłótniami wypadaiącemi z pretensyi sukcessorów, ciężarem dla obywatelskich tak szkodliwém interessom Szkoły głównéy w każdéy republikatskim. Zagłębiwszy ieszcze myśl w przypadki niespokoyności krajowéy, niepewności, uszczerbku, straty dochodów i zakłócenia staią się koniecznym skutkiem zamięszania przynależącym o zniszczenie Szkoły głównéy, o swoy zawód Osoby z praw publicznych exystencyą swoią utrzymuiące. Przyszłe te widoki z Naturą rządu krajowego porównywane, iako istotnie wchodzić powinny w takowe urządzenia, tak daią widzieć Szkole głównéy szereg niebezpieczeństw, ktoreby ią rzuciło i zamiast dobrodzieystwa odięcie iey tego maiątku. Dozwoli mi odwołać się do własnego doświadczenia, że gdyby Akademia nie posiadała była Dóbr ziemskich i Beneficiów, istnienie iéy na naypewniéyszych w piérwiastkach zafundowane dochodach, byłoby było dawno zniszczało i zaginęło. Dowód ten usprawiedliwi naylepiéy nayżyczniéysze Szkoły głównéy prożby, ktora ma honor Szkoła główna Prześwietnéy Kommissyi zanosić, aby dobra wszystkie zostawszy w iéy possessyi były w generalną Administracyą Akademii oddane. Interess Szkoły głównéy iest interessem trwałości i nieśmiertelności Działań P. Kommissyi. A doświadczywszy

tyle patryoty

tyle patryotycznych starań tyle wyrobich zamiarów K. Kommissyi zapewnita się naymocniey Szlota Głowna, że nienaruszone żadnemi przypadkami bezpieczeństwo boże Nauczycielskiego, ktoryz wich siły i zdatności swoie publicznym ofiarnią usługom iest zawsze milem i waznem staraniem K. Kommissyi. Dochody na kasy Akademii i K. Kommissyi stałowego urządzenia Dóbr ayptywaiąca, pewnoś pieniężnych a przeciwstawionych fundaszów do ktorych się Szlota Głowna odwołuie W. X. Rektor nasz iasniey i obszerniey wyłoży.

Doszedł Szlotę Głowną Projekt podany o zniesienie wszystkich Kollegiów a na ich mieysce przepisanie portykularnych corocznie delegacyi, ktoreby się zatrudniały wykonywaniem obowiązkow na Kollegia dziś włożonych. Jakowa odmiana wynuiąc cały układ Szloty Głowney uczyniłaby ią całe niezdolną do zamiarów ku bie od K. Kommissyi przeznaczonych. Podział naprzod Profesorow na klassy wypadaiący istotnie z podziału umieiętności nie może bydź naruszony, a partykularne delegacye od Szloty Głowney wyznaczane nie mogłyby bydź czém innem, tylko tém, czém są Kollegia. Że zaś delegacye nie przywiązuiąc osob do wszystkiego zgromadzenia, nie daiąc im się rozpatrzyć w Nauce działań niby stałego amtrwałego nie mogły stanowić ani wprowadzić: iedne prace roboty drugich, a tak interesow nie wypadaiąc z stałych początkow zawisnie od osób, ich sposobu myślenia a nie od swey Natury. Oprocz tego nie zachęciwszy osob związkiem iakiego ciała i pożytkami z ich robót wypadaiącemi nie będzie ich można pociągnąć do takowych delegacyi. Każdy wezwany do obowiązkow urzędu będzie wolał raczey zostać się przy nich samych nie przybieraiąc sobie ciężaru ani sławie ani zasługom Jego nie pomagaiącego. Powinności włożone na Prezesow będą koniecznie wymagać fundowania nowego w Akademii urzędu z pensyą. A tak projekt ten nie oszczędziwszy nic skarbu K. Kommissyi, zostawiwszy Szlotę Głowna przy samych obowiązkach urzędu, wprawiłby ią w niepodobieństwo utrzymywania porządku Szkół, Edukacyi i dozoru kandydatow, policyi nad ledwiemi. i t. d. Dowiedzenia samym nawet pozorom przeciwne, iakoby Kollegia Szloty Głowney między sobą walczące i iedne grzeczące przeciwcą drugim, iakoby Profesorowie zwiedzy z duchownemi.

mi robili iakieś emulacye, doniesienia te, które miały bydź okazyą nowego proiektu iako są nayniesprawiedliwszą potwarzą rzuconą na całe zgromadzenie, tak włożyły obowiązek honoru na Szkołę główną ocalić nayczuléy poważaną spokoyność P. Kommissyi przez Nayuroczystsze zapewnienie które cała Akademia na posiedzeniu swoiém ma honor wyznawać i czynić, iż w całym ciągu robót duch gorliwości, powołania, pożytków publicznych zawsze i nieodstępnie wszystkie Kollegia iednoczył i do tych czasie dnoczy; że interess iednego Kollegium zasadzony na sprawiedliwości stawał się zawsze interessem wszystkich; że Professorowie świeccy nigdy nie mieli ani mieć mogą żadnego interessu walczenia z duchownemi, ale wszyscy od początku aż dotąd duchem braterstwa i gorliwości spoieni iako członki iednego ciała nie upatrywali nigdy w sobie téy różnicy, którą im potwarz przypisuie. Jeżeli kiedy różność zdań wciągła ich kiedy w iakie rozdziały na moment, przekonanie i prawda zaraz ich ziednoczyła; bo takowe rozdziały były skutkiém rostrząsania, wolności obrad i myślenia, ale nie przeciwności. Odwołuie się Szkoła Główna do Wo Rektora swego iako świadka i towarzysza wszystkich robót: a dyaryusz działań Szkoły Głównéy zaświadczy iako do takowych Emulacyi żadnego nigdy nie było pozoru.— Spokoyność P. Kommissyi nayczuléy zaprzątaiąca spokoyność naszę iest dziś naymocnieyszym powodem Szkole głównéy do dopraszania się aby P. Kommissya raczyła łaskawie nieprzyimować żadnych partykularnych doniesień do całego zgromadzenia stósownych, bo te mogą wypływać z prywaty i nieukontentowania szczególnego którego Szkoła główna, idąc za świętością swych obowiązków za czuyném wglądaniém w rażące nieprzyzwoitości nie może oszczędzić osobom pogrążonym w szczególném dobru, albo zdradzaiącym swe powołanie. Jeżeli Kollegium iakie pozna się pokrzywdzonym od drugiego, przełoży swoie krzywdy, a P. Kommissya władzą i powagą swoią raczy przemoc osłabić i wrócić do równości.

Zapatruiąc się Szkoła główna na tyle iéy przydanych obowiązków do Urzędu Nauczycielskiego, z powodu chęci tém dokładniéy ich wykonania doprasza się P. Kommissyi

aby czas

aby czas Wakacyi przez Ustawę był do trzech miesięcy przeciągniony, których Sierpień i Wrzesień będzie dla spoczynku Professorów i układania Lekcyi rocznych: Lipiec zas poświęcony pracom stósownym do całey Szkoły głównej i Kollegiów iako to słuchania rachunków, rostrząsania rapportów ze Szkół przysłanych examinom Kandydatów, wyborni i promocyom Nauczycielów na Prowincye wysyłanych, zdawaniu i odbieraniu spraw od Kollegiów, układaniu różnych przepisów na Szkoły Dobra i t. d. A tak Szkoła główna odłożywszy interessa do czasu nieprzywiązane na ten miesiąc, znaydzie sposobnieyszych Nauczycielów do wykonania tego wszystkiego, których widzi uciśnionych obcemi pracami przy nieodstępnem uczeniu. Nauki nic na tem przeciągu Wakacyi nie stracą, bo Professorowie tak rozrządzą swe kursa aby były na Sty Piotr pokończone; w co Szkoła główna i każde w szczególności Kollegium obowięzuie się pilnie wglądać. Mamy honor złożyć powinne Zwierzchności naszey Uszanowania obowiązki.

Antoni Zołędziowski Podkanclerzy iako Prezydujący.
Jozef Putanowicz. Prezes Collegii Theologii.
Karol Marxen Prezes Collegii Juridici.
Jan Jaskiewicz Prezes Kolle Fizycz
~~[illegible]~~
Rafał Czerwiakowski.
Jozef Bogucicki.
Krysztof Idatte.
Jozef Szabel
Franciszek Kolendowicz
Vincenty Szaster
Felix Radwanski.
Vincenty Smaczninski
Bonifacy Garycki
Stanisław Minocki
Jan Sniadecki Sekretarz

Reponse de Monseigneur Antici à la Lettre du Recteur Magnifique datée le 11. Fevrier
Rome ce 22 Mars 1783.

Monsieur!

C'est.

7. C'est avec une satisfaction sans egale, que je saisis l'occasion qu'il Vous plait me présenter Monsieur par votre honorée du 11 fevrier de m'employer au service de cette Université pour la vente des lieux de Mont, dont elle avoit faits l'acquisition en sollicitant la canonization de S.t Jean Cantius: ce sera avec tout mon zele que je tacherai de remplir la commission que cet illustre corps veut bien me confier, en ecartant toutes les difficultés, qui pourront s'y présenter, et en faisant bien valoir les pleins pouvoirs dont j'ai été muni. J'ai déja concertées à cette fin les démarches à faire avec M.r l'Avocat Matthioli et avec M.r l'Academicien Gaworlli, et je me reserve à Vous donner les nouvelles de leur resultat, lorqu'il y en aura un, ayant en attendant l'honneur d'être avec l'estime et la consideration la plus parfaite

Monsieur
votre très humble et très obeissant
Serviteur Marquis Antici.

Rome ce 30 d'Avril 1783.

Monsieur!

Pour satisfaire au mieux à la commission dont Votre illustre et celebre Academie m'a chargé par l'honneur de Votre Lettre datée le 11 Fevrier, j'ai fait à cet effet toutes les recherches necessaires, et les démarches convenables. J'ai trouvé en suite des premieres les Loca Montium, que l'Academie possede ici au nombre de 33. et 51 Centiemes qui repondent parfaitement au denombrement exposé dans ma prouvation. Ces Loca Montium, suivant leur ancienne valeur font un Capital de Scudi 4204. et baj. 77. Vous le verrez, Monsieur, par la Note ci-jointe.

Les Lettres Patentes de ces Lieux de Monte portent la loix expresse d'employer ce Capital pro Causa Canonizationis S. Joannis Cantii. Cela fait un obstacle à la Vente. Et quoique cet objet n'a plus lieu, il y a cependant des regles établies pour l'emploi de ce Capital dans d'autres objets analogues, et qui empechent sur tout l'Extraction de l'argent hors de l'Etat. Mes démarches pourtant ont reussi à enlever ces obstacles, et j'ai obtenu en fin la fa-

14. cullé de vendre librement ces Lieux de Monte, et d'en envoyer l'argant en Pologne.

Il est maintenant question de les vendre, et cela aujourd'hui est bien difficile. Le credit des Lieux de Monte est tombé, et ces actions sont baissées. La Chambre Apostolique endettée par tant de depenses extraordinaires, augmente toujours sa dette en Lieux de Monte, et s'il y a quelquun qui aime à les acheter, c'est tel, qui exige d'être prefoé dans l'avant. Cela en a fait tombé le credit, & baissé le prix, de sorte, que malgré leur ancienne valeur de 1127 Scudi pour chaque Lieu de Monte, on est heureux, si on peut le vendre, à 1125. Cela fait une perte de 67 scudi sur 33 lieux de Monte et 51 Centiemes Ajoutez à cela Monsieur, la Taxe d'un Scude pour chaque lieu de Monte, que l'on doit payer indispensablement au Bureau de la Chambre pour chaque lieu de Monte lors de la vente, ce qui fait encore une diminution de 33 scudi et 50 baj:

D'après ces Details je vous prie Monsieur de me mander si l'intention de l'Academie est de vendre ce Capital, malgré cette perte inevitable. Et en cas, qu'elles y consent, je vous prie de me donner vos dispositions touchant la maniere d'envoyer cet argent en Pologne, sur tout pour éviter la perte, que l'on fairoit en l'envoyant par Lettre de change. Tout ce Détail ne vise, qu'à vendre moins couteuse l'affaire à votre Academie. J'en suivrai ses dispositions, tandis que j'ai l'honneur d'être avec les sentimens d'une estime parfaite, et de l'attachement le plus respectueux.

Monsieur Votre très humble & très obeissant Serviteur
Marquis Antici.

V.

Notula.

Locorum Montium, quae possidet Roma Alma Universitas Cracovien, pro Causa Canonizationis Sancti Joannis Cantii.

Loca 4 S. Petri Secundae Erectionis quorum Capitalis Valor est Scutorum. . . . . 508.

Loca 10. S. Petri 5tae Erectionis . . . . . 1278.

Loca 2 S. Petri 6tae Erectionis	254.	
Loca 7. $\frac{51}{100}$ M. S. Petri 8vae Erectionis	953.	77.
Loca 7. S. Petri 9nae Erectionis	889.	
Loca 3 Montis Restaurati 2dae Erectionis	330.	
Loca 33. $\frac{51}{100}$ 18. Capitalis Valor	4204.	77.

Listy Pa Mattioli Plenipotenta Akademii w Rzymie do Wgo J. Na Rektora w Interesie Funduszu pozostałego od Kanonizacyi Jgo Jana Kantego.

8.

Illme & Rme Dne Dne Prone Colme

Significatum opportune mihi est ab Illmo Dno Can. Gaworski, Tibi Almae Universitatis Regimen fuisse delatum, ideo Computum fructuum Locorum Montium, quod paraveram transmittendum Illmo Dno Zołędzwiowski, hisce Tibi submitto ut de more excussum & probatum mihi remittas. Accepi etiam ab eodem D. Gaworski, pecunias penes me existentes eidem esse exsolvendas, deq; hoc eodem negotio Te Litteras dedisse Exemo Marchioni Antici Perenz. Regis Vestri Administro. Gratum mihi fuit, et solutionem integrae summae complebo opere, sed exopto ut Tu praevium Ordinem conficias, qui penes me remaneat in perpetuum solutionis testimonium. Excmus D. Marchio Antici, quem hesterna die una cum Dno Can. Gaworski sum alloquutus, et quem instructum reddidi de hoc negotio, est in sensu ut penes me remaneat pro nunc aliqua summa de pecuniis, quas debeo, ad solvendas expensas, quae necessario faciendae erunt pro divenditione Locorum Montium. Summam certam pro nunc scire nequeo, crederem tamen scuta quinquaginta posse sufficere, ideo si Tibi videt, poteris ordinem conscribere pro reliquis scutis quatuor centum sexaginta tribus, quem ordinem statim exsolvam. Quantum in me erit, Excmum Marchionem in hoc absolvendo negotio adjuvabo. Tuas expecto Litteras responsivas, quemadmodum expectat D. Can. Gaworski, qui pro nunc summam à me debitam noluit, atq; interim ad Tua, & Almae Universitatis negotia paratum me profiteor ac salutem Tibi plurimam dico. Vale, iterum, atq; iterum Vale.

Adv. Hieronymus Franc. Mattioli.

Computum

Exacti et Expensi pro Alma Universitate, atq; Academia Civitatis Cracoviæ a die 8 Martii 1782. ad diem Februarii 1783.

Exactum.

Die 8 Martii 1782 Pro totidem, quæ remanebant penes me ad totam hanc diem ad formam Computi ab Alma Universitte ad probati ℛ 44:05½.

Die 6. Februarii 1783. = Et ℛ 98:85. mtæ Romæ exacta pro fructibus Locorum Trigintarium, et 51/100 diversorum Montium decursis a die 1 Januarii ad totum mensem Decembris 1782. ℛ - - - - - - - 98:85.

Exactum ascendit ad ℛ - - - - - - - - - - - - 538:90½.

Expensum. - - - ℛ. 25—

Die 31 Decembris 1782 Et ℛ 25 mtæ pro meo emolumento unius anni a die 1 Januarii ad totum præsentem mensē Decembris 1782. ℛ 25—

Remanet penes me in Creditum Almæ Universitatis ℛ 513:90½.

Notula. Adv. Hieronymus Franc. Mattioli.

Locorum Montium, quæ possidet Romæ Alma Universitas Crac: pro causa Canonizationis Sancti Joannis Cantii.

Loca 4. S. Petri 2dæ Erectionis quorum Capitalis Valor est Scutor 508.—
Loca 10. S. Petri 5tæ Erectionis - - - - - - - 1270.—
Loca 2. S. Petri 6tæ Erectionis - - - - - - - 254.—
Loca 7 51/100 Montis S. Petri 8væ Erectionis - - - - - - - 953.77
Loca 7 S. Petri 9næ Erectionis - - - - - - - 889.—
Loca 3 Montis Restaurati 2dæ Erectionis - - - - - 330.—
Loca 33: 51/100 18. = Capitalis Valor - - - - - - - - - 4204.77

Fructus exacti ad totum mensem Decembris 1781. qui remanebant penes D. Advocatum Hieronymum Franciscum Mattioli juxta Computum probatum ab Alma Universitte constituebant Summam. - - - - - - - - - - - 440:05½.

Si adjiciant fructus exacti a die Januarii ad 31 Decembris 1782. proxime elapsi in Summa Scutor 98:85. - - - - 98 85.—

Habebit Summa - - - - - - - 538:90½.

Detractis ℛ 25 pro emolumento Procuratoris ab Alma Universitte constituto. - - - - - - - - - 25.—

Remanebunt penes d. D. Advocatum Mattioli - - - - 513:90½.

Lettre pour Monsgr le Marquis Antici.

Crawvie ce 28 Mai 1783.

Monseigneur!

9. J'ai présenté à l'Université les Lettres que vous m'avez fait l'honneur de m'ecrire, qui sensible a l'interet que vous avez pris à ces affaires m'a chargé de vous temoigner la plus vive reconnoissance. C'est avec ce sentiment Monseigneur, que j'ai plaisir de vous exposer le resultat de la deliberation de toute assemblée. Vous me mandez dans votre derniere, que sur la Somme totale 4204. Scudi la perte de 100. Scudi et 50 bajoch est inevitable, c'est-à dire 67 Scudi à cause du prix baissé et 33 Scudi 50 bajochi qu'on est obligé de payer au Bureau indispensablement en sortant l'argent de l'Etat. L'Université se soumet à cette perte marquée ci dessus, et pour avancer le succés de cette vente, elle offre encore 104 Scudi à Votre disposition libre, de sorte que la Somme qui reviendra à l'Université doit consister en 4000 Scudi. Lorsqu'après avoir vendu les loca Montium Vous aurez touché l'argent, l'Université Vous supplie d'y ajouter encore 513. 90½ bajoch. Scudi que Mr Mattioli a ramassés de revenus, et de mettre toute la masse de 4513 Scudi 90½ bajoch à la Banque de Mr Belloni, ou s'il vous plait chez Mr Civia que nous pourvons tirer par partie sans aucune perte en recevant dans le païs l'argent de Gens qui en envoïent à Rome et en les faisant payer au Banquier de Rome sur notre Capital. Le moïen nous paru trés simple et si vous vouliez Monseigneur de vous servir de cette voye pour toucher la pension annuelle que les Finances de la Republique vous payent; vous aurez la complaisance de nous envoyer la Quittance pour la Commission du Tresor et l'Université réciproquement vous envoyera le Billet de change sur notre Capital. Vous nous ferez le service trés obligant en engagênt de même d'autres personnes qui se trouvent dans un cas pareil. Daignez Monsgr nous obliger par la Continuation du Zele, que vous nous avez fait deja sentir, et de nous fournir des occasions si desirées pour mettre en preuve la plus vive ré-

connoissance

connoissance de tout le corps à la quelle Vous Vous étés acquis tant de droits. C'est au nome de tout le corps que j'ai l'honneur de Vous assurer, qu'il nous sera toujours cher de nous acquitter de ces obligations, en Vous reiterant le sentiment de l'éstime la plus parfaite et de la plus haute consideration avec laquelle j'ai l'honneur d'être

Monseigneur
Votre trés humble et trés obeissant
serviteur
Recteur de l'Université.

Do J. O. Xcia Jmci Poniatowskiego Biskupa Płockiego Prezesa Kommissyi Edukacyiney na Obradzie Szkoły Głowney dnia 23. Czerwca 1783.

z Krakowa dnia 23 Czerwca 1783.

Jaśnie Oświecony Mći Xiąże Dobrodzieiu!

10. Dogodziłeś J.O.W.X.Mść powszechnym Szkoły Głowney żądaniom w projekcie ktorys raczył podadź, aby przy rosporządzaniu ninieyszym Dóbr wioskę iedną bliską Krakowa zachować na rekreacyą dla Professorow i na niektore ekonomiczne doswiadczenia. Potrzeba takowéy wygody dla ludzi ciągłemi pracami umysłu zaiętych dała się nam iuż przykro uczuć, a naybardziey w tym czasie patrząc od niemałego czasu na wzmagaiącą się słabość J. X. Kanonika Żołędziowskiego, ktory starłszy swe siły na usługach publicznych godzien iest wszelkich pomocy od Szkoły Głowney na skuteczne zdrowia swego poratowanie. Nagabany codzienną Doktorów radą, aby krzepił i wzmacniał swoie siły zdrowem powietrzem w bliskiey przy Krakowie wiosce, przy całych swych chęciach ratowania się niechcąc narażać swey delikatności na cudzą dyskrecyą w szukaniu tey wygody po obcych wioskach, musi cierpieć zpowszechnym dla nas żalem. Podobny przypadek czeka każdego, i nie może go nie przerazić przykrym czuciem zważaiąc że podobno żadnego nie masz Zgromadzenia ktoreby tak daleko o swey istotney zapomniało wygodzie, żeby sobie iedney przynaymniey wioski dla

swey

swey nie zostawiło rozrywki. Nie można nigdzie bardziey czuć takowey przywagi iak w Krakowie, mieście całe obwanym zpromenad publicznych i miayść zdrowych i do rozrywki wygodnych.

Nie ma Szkoła Główna żadney wioski tak blisciey i tak wygodney do projektu J.O.X.Mci i naszych chęci iak Bronowice owiem tylko mili od Krakowa leżące, i dla tego rozporządzaiąc dziś na swoim Posiedzeniu Dobra podług myśli J.O.W.X.Mci obrała tę wioskę na tę dla Profesorow wysługę mimo mocne obstawanie Wgo J.X.Rektora za J.X.Dziekanem Krakowskim. Stego to Poniedzenia ma honor W.O.W.X.Mci Dobrodz swe żądania otwierać upraszaiąc z winnym respektem, abyś J.O.W.X.Mć czuiąc sprawiedliwość ich, raczył ie potwierdzić swoiem zdaniem. Nie ma Szkoła Główna innego celu w czynieniu teraźnieyszych reprezentacyi, iak chęć stateczna dogodzenia myślom J.O.W.X.Mci Dobrodz i stowarzania wszelkich swoich układow i konkluzyi do woli J.O.W.X.Mci zawsze dla nas dobroczynney. W tym to Statecznym przedsięwzięciu zawiesiliśmy ieszcze exekucyą tego potrzebnego projektu do wyrozumienia myśli J.O.W.X.Mci Dobrodzieia, którego oczekuiąc mamy honor owiadczyć J.O.W.X.Mci Dobrodz obowiązku uszanowania i wdzięczności.

X. Hugo Kollątay Rektor.
Jan Śniadecki Sekretarz Szkoły Głowey

Reponse de Monseigneur le Marquis Antici
à la Lettre datée le 28 Mai.

Rome ce 9 de Aut 1783.

Monsieur!

11. J'accuse la reception de la Lettre que Vous m'avez fait l'honneur de m'écrire en date du 28 Mai, et suis on ne peut plus sensible à la confiance que l'Université veut bien reposer en moi, et à la obligeant deliberation de la Assemblée; je Vous prierai Monsieur, à vouloir bien Lui en faire agréer mes remercaments le plus respectueux et recevoir Vous même dans votre particulier les assurances de ma reconnoissance parfaite.

J'executerai à la lettre le teneur des instructions que Vous me donnez, et je me suis donné, et continuerai à me donner tous les soins possibles pour vendre Luca Montium appartenants à la Uni

à l' Université. Cela se rende extremement difficile; ce sont autant d'actions à la charge de l' Etat Papale, autant de dettes de la Principauté, et comme la chambre Papale augmente tous les ans sa dette et par conséquent les Loca Montium, ceux-ci diminuent tous les jours de prix et de credit. Quiconque en possede cherche à les vendre, et l'on ne trouve pas à les debiter qu'en rabattant beaucup sur le prix au quel l'ancien credit les avoit fait monter. Tout cela non obstant, j'ai reussi à en vendre une partie, et j'ai mise en depôt à la Banque de Mrs Belloni la somme de 1627 Scudi 30½ baj: en credit de la Universite et à vobre disposition. Je me hate de Vous en faire part à fin que Vous puissiez disposer de cette somme des apresent, et la retirer en Pologne par assignations sur la Banque Belloni que Vous devrez signer.

J'Espere de débiter de même les restants Loca Montium, malgré que le prix soit rabaissé maintenant au dessous même de deux Scudi pour chaque L. de Mont, cela ne retournera pas au dommage de l' Université, parceque je le rebatterai de la somme de 104 Scudi 27 baj: que Elle a bien voulu laisser à ma disposition. Lorsque je les aurai vendus, j'en remettrai également la somme en depôt aussi bien que les 513. Scudi 90½ baj: que j'ai retirerai de l'Adv: Mattioli & Vous en donnerai l'avis, à fin que Vous puissiez disposer aussi de cette somme. Pour ce qui regarde Votre projet de me servir de cette voye pour toucher la pension annuele, que la Republique me paye, je le taisois d'autant plus volontiers, qu'elle me seroit fort plus commode, si je n'y étoit pas inhabilité par un arrangement fixe que j'ai du adopter pour les payements que la Chambre des Finances me fait. Je me faisai pourtant un empressement de engager les personnes, qui se trouveront dans un cas pareil, à profiter de cette occasion, n'ayant rien plus à coeur que prouver à l'Universite mon zele pour tout ce qui peut former son moindre interêt, et à Vous, Monsieur, les sentiments de l'estime et de la consideration la plus parfaite avec les quelles j'ai l'honneur d'être Monsieur

Votre très humble et très obeissant Serviteur

Marquis Antici

List JPa Ministra Antici o Pieniądzach złożonych na Banku JPa Belloni na rzecz Akademii Krakowskiey

Roma 16 Aug. 1783.

12. Illmo e Revmo Sigre Prone Colemo.

Per pici sicura regola di V.S. Illma e Revma le accludo il rincontro del Banco Belloni sul deposito fatto nel medesimo, di 1627 scudi et 38 Bajocchi e merro per conto del' Università, e a di Lei disposizione. Tirando in qualche occasione il danaro dal Banco, puol ella dare un assignazione sopra il medesimo sottoscritta da Lei. Per la prima assignazione però sarà necessario, che me dia contemporaneamente avviso con sua lettera a me ad effetto che il Banco sudetto col confronto del carattare possa avere una sicurezza del medesimo. Travaglio alla vendita dei restanti LL. di monte e ecreo con ogni diligenza et in Roma e fuor di Roma i Comporatori, i quali sono rari, perchè ognuno è sguomentato dal fare acquisto di azzioni, le quali scemano ogni giorno di credito et di prezzo. Spero però di riuscirer Riserbandomi ad ulteriori avissi mi ristringo in oggi a protesarle il rispetto e la stima, con cui ho l'onore d'essere Di V.S. Illma e Revma.

Divmo Oblmo Servitore
Marchese Antici.

Zaswiadczenie Bankiera o złożonych Pieniądzach.

Siedato Cronel Bco del Sr Mse Girolamo Belloni di Roma al Co: dell Universita di Cracovia et a libera disposizione di quell Illmo Sigr Canco Kołłątay Rettore della Medema di scudi Millesicentoventisette, e S 38½ ml pagati S. E il Sr Mse Tomasso Antici. In Fede te La presente con altra simile Ambe vagliano un sol pagamo quiodi 16 Ago 1783.

Pietro Caroni Cassiere

1627: 38½ ml

22.

Do J. O. Xcia Jmci Poniatowskiego Biskupa Płockiego Prezesa Kommissyi Edukacyiney z powinszowaniem Imienin od Szkoły Głow:

13.

z Krakowa dnia 20 Wrzesnia 1783.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

Tyle znakomitemi Opieki i Dobroczynności upominkami obowiązana Szkoła Głowna Koronna, nieprzestaiąc nigdy pragnąc naydłuższego i szczęśliwego życia J. O. Wszey Xcey Mci Dobrodzieia iako naywalnieyszego interessu Narodu, i w nim podniesionych Nauk; ma sobie za naywygodnieysze zdarzenie w dzień Imienin J. O. Wszey Xcey Mci Dobrodz. z powszechnemi Oyczyzny życzeniami łączyć nayczulsze żądania o ciągłe uszczęśliwienie naypoźnieyszych dni J. O. Wszey Xcey Mci Dob. Życzenia te wyciśnione z serc przeniknionych wdzięcznością, a dyktowane miłością interessu publicznego nie mogą bydź tylko głosem dusz czułych i rozrzewnionych Dobrodzieystwy i niezmordowaną gorliwością J. O. Wszey Xcey Mci Dob. o polepszenie losow Oyczyzny. Słodko iest rozważać Szkole Głowne że życie J. O. Wszey Xcey Mci Dobrodzieia, mimo inne wielkie dla Narodu korzyści było przeznaczone na sporządzenie Epoki zmartwychwstania chwały Nauk i dawney świetności naszego Zgromadzenia. Mocne to czucie chcąc zostawić w pracach naszych do naśladowania i czci Potomności; ułożyliśmy przez włożone na nas od roku prawo uszanować dzień Imienin J. O. Wszey Xcey Mci publiczną Sessyą na ktorey Professorowie Kollegium Fizycznego czytać będą owoce prac swoich. Pamiątka ta wdzięczności naszey trwalsza niż nayszczersze serc naszych oświadczenia, bo zostawiona w korzyściach publicznych dogodzi zapewne gorliwym i wysokiem myślom J. O. Wszey Xcey Mci a oraz będzie skutkiem tych wysokich uszanowania obowiązków, które Mu Szkoła Głow: ma honor prezentować. ——

14. Odpowiedz J.O. Xcia Jmci Biskupa Płockiego Szkole Głowney na List poprzedzaiący.

Wielmożnemu Rektorowi
i Szkole Głowney Krolestwa.

Wyrazy wwwwmm Panów uprzeyme dla mnie, znayduię nie tylko bydź zwyczaynym obrządkiem oświadczeń, ale wynurzeniem myśli i serc Ich czułych na szczere /: mogę użyć tych słów:/ starania moie które spólne mieć pragnę z Niemi do postawienia w dawnym lustrze Pierwszey Szkoły Krolestwa, i porownania Jey z pierwszemi wobcych Narodach. Nie przestanę ze mnie czynić cokolwiek zbliżyć Ich może do tego zamiaru; niewątpię zaś /: co na Nich naywięcey zależy:/ że z strony swoiey użyiecie sił ziednoczonych do uwieńczenia Was, gorliwi Mężowie, tą pożądaną chwałą. Czynmyż wszyscy tym duchem, abyśmy przez rozszerzenie swiatła i strapioną pocieszyli Oyczyznę, i Jey się stali gruntownie użytecznemi. Pełen tych chęci, oddaię mnie do znaney Ich przychylności, zostaiąc z prawdziwym szacunkiem. Dan w Warszawie dnia 4 8bris R. 1783.

Michał Xże Poniatowski B.P.
Koadj: Krak.

Nota do Szkoły Głowney od Jmć Xa Franciszka Minockiego proszącego o Koadjutoryą Kanonii Krakowskiey dla Brata swego.

15. Magnifice Domine Rector, Perilles Clarissimi Dni. Scholæ Principis Regni Præsides Collegior. Doctores & Profres Patroni Colmi.

Na przełożoną sobie prośbę przychylił się dobrotliwie J.O. Xiąże Imć Biskup Płocki, Koadjutor Krakowski, Pasterz i Kanclerz nayłaskawszy Akademii naszey, abym ia za konsensem Almæ Universitatis uti Patronor. mogł zapisać Koadjutoryą Kanonii moiey Krakowskiey Fundi Karniow Bratu moiemu aktualnemu in Universitate Processûs Juris Professorowi, o ktorym dobrotliwym przychyleniu się sam Xże Imć Dobrodziey miał oznaymić Magnifico Dno Rectori.

Przeto teraz udaię się z nayusilnieyszą prośbą ad Almam Universitatem, aby iako Patroni konsens potrzebny ad Inscriptionem hujus Coadjutoriæ dać mi raczyli, z zapewnieniem że Koadjut. i Koadjutor będą się wypłacać Almæ Universitati obowiązkami naypowinnieyszey wdzięczności. A teraz wyznaię się z głęboką uniżonością

w Krakowie 25 8bris 1783.

Magnifici Domini Rectoris totiusq; Almæ Universitatis

Humllmus Obgmus Servus
M. Fr. Minocki U.J.Dr Canonicus Cath. Cra.

Notes de Son Altesse Monseigneur le Prince Evêque de Plocko pour l'Université, envoyées le 11. Mars 1784.

16.

1mo Monsieur le Chanoine Idatte remettra à Mr le Surintendant Gruszecki l'assignation de mille huit cent florins, pour l'acquit des matrices et de poinçons Grecs et Allemands à l'Usage de l'imprimerie de l'Université, et pour le progrès d'icelle, ainsi que celui des leçons de la langue grecque, dans laquelle l'on trouve les sources du vrai gout, et dont la connoissance est si necessaire au moins à quelques personnes qui composent le corps de l'Université.

2do Il assurera les personnes qui composent l'Université et en particulier celles qui travaillent avec le plus de zele aux progres des lumieres et connoissances de mon estime et affection

laquelle

laquelle sera toujours proportionnée aux progres qu'ils feront eux-mêmes, où qu'il feront faire à cet égard au plus grand nombre possible de leurs disciples non seulement à Cracovie mais dans le pais entier par l'influence des rapports des Visiteurs et des eleves de l'Université emploïés dans les Ecoles du pais, à quelle fin la Commission vient d'assigner et de faire remettre entre les mains de Mr le Chanoine Datte l'argent necessaire pour faire partir de bonne heure le Visiteur.

3tio Mr le Chanoine Datte expliquera à ses Collegues comme quoi je suis satisfait de l'explication qui m'a été donnée au sujet de quelques mille florins emploïés par eux à payer quelques instrumens, qu'on avoit demandés en France, et que ce n'etoit qu'en croïant qu'on avoit pris ces quelques mille francs sur un argent, sur la destination duquel je ne m'etois pas encore expliqué, que j'avois eu necessaire de donner sans butter sur personne, une petite leçon en general, combien il faut être delicat sur l'emploie de l'argent d'autrui. Il expliquera à cette occasion, et rappellera de tems en tems de ma part et de la sienne à ses Collegues, combien il faut être attentif et soigneux à l'egard de l'Administration de la caisse, en choisissant non seulement des Procureurs intelligents soigneux et honetes, mais en reglant leurs demarches, et leurs rapports, et l'examen de la caisse de façon, qu'on puisse toujours être a même de prevenir toute espece de mescompte, que la longueur du tems rend plus considerables et plus difficiles à debrouiller et amener finalement des resultats desagreables pour tout le monde, ainsi que cela arrive dans l'affaire de Mr Marxer, à l'egard de laquelle la Commission a decidé de deleguer de sa part une couple de Personnes autorisés à examiner et terminer cette affaire, le mieux qu'il sera faisable, et avec le moins d'eclat possible.

4to Il Dira à ses Collegues à l'occasion de la Conclusion du 27 Octobre ou Novembre les inquietudes, que

cette

cette conclusion m'avoit occasionnées et l'air conditionel que paroit avoir cette conclusion; malgré les explications précises et satisfaisantes que m'a données sur le fond ce même Chanoine Idatte: lesquelles n'ont pourtant pas reussies à me convaincre que la troisieme condition relative aux Testamens aït été necessaire et bonne à autre chose, si non à reveiller peut-être davantage la deplaisance et la defiance du Chapitre & du Clergé à l'egard d'un Corps, qui devroit chercher à se concilier l'amitié et la confiance de tout le monde, et ne jamais mouvoir ni pousser aucune question ni pretention à moins d'être fondé de la maniere du monde la plus claire en fait et en droit, & de s'être bien consulter la-dessus de sang froid, en mettant toute passion personalité et esprit de Corps de coté, lequel ne doit servir qu'à le rendre de plus en plus utile pour eclairer et instruire soimême et le public.

5to Monsieur le Chanoine Idatte assurera aussi ses Collegues comme quoi la Commission en general et moi en particulier serons toujours charmés d'être informé de bonne heure sur les vues de l'Université pour le choix des personnes, qui doivent en devenir les membres, sur leurs talens, vertus, et qualités afin d'agir à cet egard de concert.

6to Je n'ai pas besoin de recommender à l'amitié et aux égards du Corps entier de l'Université la personne de Mr. le Chanoine Idatte, dont le zele pour le Corps et ses Confreres, la douceur, la modestie l'integrité et le bon esprit le recommendent de soi-même à Tous ceux, qui le connoissent. J'ai exigé de lui qu'il ne fasse point de façon et qu'il mette tout scrupule de coté sur la part de pension que la continuation de son travail, les premiers fraix d'etablissement exigent à juste titre, et je lui demende expressement de remettre ce petit pro memoria à ses Collegues, qui voudront bien le conserver et le relire de tems en tems comme un gage de mon Amitié.

Do JO. Xcia Imci Poniatowskiego Biskupa Płockiego &c &c od Szkoły Głowney

Jaśnie Oświecony Mości Xiąże Dobrodzieiu!

17. J.X. Kanonik Idatte oddał Szkole Głowney pismo J.O. W. Xcey Mci Dolę 6 punktów w sobie zawieraiące, które naprzód od Osob Radę Szkoły Głł składaiących w szczególności rozważone, na posiedzeniu dzisieyszem całemu Zgromadzeniu czytane było. Znalazła w Nim Szkoła Głł nowe Dobroczynności dowody, w opatrzeniu Drukarni swoiey pismem Greckim i Niemieckim, znalazła widocznemi dowodami stwierdzone oświadczenia podnoszące gorliwość i usiłowanie osob dopełniaiących swego przeznaczenia: znalazła reflexye pełne wysokiego rozrządku, i łaskawey dla Zgromadzenia całego przychylności naznaczone gorliwością o pomyślne skutki Obrad naszych i pomnażanie publicznych Narodowych pożytków. Tak szacowne Opieki i przywiązania JO. W. X Mci Dolę zadatki nie mogły innych w Szkole Głł zostawić skutków, iak czułość wdzięczności, i pragnienie powszechne dopełniania tak zbawiennych dla Szkoły Głł myśli. S tego powodu przy wyrażeniu naypowinnieyszych dzięków za dobroczynne wsparcie drukarni swoiey, ma honor Szkoła Głł oświadczyć JO. W. Xcy Mci to mocne całego Zgromadzenia postanowienie, iż czyniąc zawsze stósownie do uwag w tem piśmie zawartych, starać się będzie przekonywać skutecznie JO. W. Xcą Mci Dolę iak umie wysoko cenić i poważać wszystkie rady i myśli tak dobroczynnego Kanclerza swego. Ponieważ punkt trzeci Propozycyi 27 Października zanotowanych dotąd ieszcze dla dłuższego onego rozważania w Akta wciągniony nie był, Szkoła Głł dla uniknienia skutków przykrych od iey przedsięwzięcia zawsze dalekich tenże punkt pro non existenti mieć chciała.

Oświadczył JO. W. Xcy Mości Imc X. Kanonik Idatte myśli Szkoły Głł względem wakuiącego Probostwa Przemy-

kowskiego

powskiego, przez ktorego kollacyą chcielibyśmy ulżyć kapie Akademickiey o tyle szkod przyprawionéy i nie wystarczaiącey na zapłacenie wielu ieszcze pozostałych długów, bacząc zawsze na te wszystkie uwagi, ktoreś JO. W. Xcia Mść przełożył Imść Xu Kanonikowi Jatte. Imść X. Rektor nasz wyraził w liście swoim ze przez Rezolucyą K. Kommissyi zostawuiącey sobie do lat Osmiu prawo kollacyi wszelkich Beneficiów Akademickich Szkoła Gł nie może do Elekcyi Proboszcza Przemyskowskiego przystąpić, bez wyraznego K. Kommissyi pozwolenia. Obiecuie sobie Szkoła Gł po łasce JO. W. Xcia Mci iż czyniąc stósownie do myśli K. Kommissyi chcącey mieć beneficia do katedr i Ementur przyłączone, nie będzie iey to pozwolenie wolney Elekcyi odmowione. Mianowicie zas JO. W. Xcia Mść dobę dowod łaski swoiey, kiedy raczysz wyrazić Szkole Gł myśli, ktoremi miło iey będzie powodować się w kollacyi tego Beneficium. Wakuie ieszcze drugie Beneficium Akademii w Zielonkach po śmierci X. Niegowskiego przyłączone do Dziekanii S. Anny, ktorego dochody są barzo szczupłe. Ponieważ Proboszcz tey kollegiaty Ix. Jagielski Profesor wysłużony straci w kordonie dochody swego Probostwa, i na pensyi Emeryta ieit umieszczony, zyczyłaby sobie Szkoła Gł'wna mieć z Dziekanią z Probostwem złączoną dla zasilenia funduszu Probostwa, i oddać Beneficium Zielonskie w czesci pensyi Emeryta Ix. Jagielskiemu, a przez to ieszcze ulżyć obowiązek swey kapie: w czém iey także pomoc JO. W. Xiędza Mci Dobę ieit potrzebna, aby albo to złączenie mogło nastąpić, albo tym czasem Kommenda na Beneficium Zielonskie Ix. Jagielskiemu ex Officio dana była. Raczysz JO. W. Xcia Mść dać mieysce tey uwadze Szkoły Gł, że zwłoka kollacyi ieit szkodliwą dla niey stratą. Zaniewoy następuią, ktorych niedoyrzawszy mogą przyść Plebanowie na tym szkodować, a te szkody byłaby im Szkoła Gł obowiązana nadgrodzić. Oprocz tego epoha tak pożądaney dla kapy ulgi coraz się barziey spoźnia. Tych powodów obiecuie sobie Szkoła Gł po Protekcyi JO. W. Xiędza Mci miłościwey w tych punktach rezolucyą, o ktora z wyrażeniem nayposłuszniieyszego Uszanowania całe Zgromadzenie ma honor dopraszać się.

Oddaiąc JO. W. Xcia Mść sprawiedliwoś Ix. Kanonikowi Jatte umieiącemu cnotą i gorliwością iednać sobie miłość i szacunek Zgromadzenia. Miło ieit Szkole Gł korzystać z tak pożądaney

pożądaney dyspozycyi JO. W. Xcy Mości i zanieść iednomyślne prozby, abyś JO. W. Xca Mść ieżeli nikt ieszcze namiestnictwem powagi Kanclerskiey nie iest zaszczycony po śmierci JX. Żołędziowskiego, raczył Urząd Podkanclerzego Szkoły Głł powierzyć JX. Kanonikowi Idatte. Idąc Szkoła Głł za zostawionem iey od Kanclerzów pozwoleniem polecania na wakuiący ten Urząd osoby uznaney za naysposobnieyszą do piastowania tey powagi, ma honor zaręczyć, iż dogadzaiąc żądaniom całego Zgromadzenia złożysz JO. W. Xca Mść prawa Kanclerza w ręce godne tak poważnego zaufania

Raczysz JO. W. Xca Mść przyiąć wyrażenie naymilszych Szkole Głł obowiązków naypowinnieyszego Uszanowania i wdzięczności.

Dan na Posiedzeniu Szkoły Głł dnia 13 Marca 1784.

J. Śniadecki Sekretarz nipry

Do tegoż JO. Xca Imci od Szkoły Głowney.

Jaśnie oświecony Mości Xiąże Dobrodzieiu.

18. Raczyłeś JO. W. Xca Mść Dobę w zbawiennych i Oycowskich dla Szkoły Głł uwagach umieścić punkt o troskliwym przestrzeganiu porządku i regularności kassy; przez co utwierdziłeś JO. W. Xca Mość tę całego Zgromadzenia ufność; że Protekcyą swoią raczysz wspierać powszechne żądania nasze usiłuiące wykonywać myśli JO. W. Xcy Mci Dobę a w wykonywaniu zaradzać o całości i spokoynym bespieczeństwie losu Nauczycielskiego. Zaufanie to w Protekcyi Kanclerza swego powoduie dziś Szkołą Główną do przełożenia JO. W. Xcy Mci prozb swoich maiących za cel samo bespieczeństwo płacy Nauczycielskiey i porządek kassy. Przyszedł czas skończonego półrocza szkolnego, gdzie Nauczyciele zapracowane iuż podług zaręczenia P. Kommissyi pensye odebrać powinni, a Prokurator w wypłacaniu stósować się do Etatu na szkołę główną ułożonego. Etat ten, który podług dawney regularności na kilka miesięcy przed upłynionym półroczem przesyłany bywał dla wczesnego wydatków ułożenia ieszcze dotąd nie iest przysłany. Nie wie nawet Szkoła główna iaki iest układ tego etatu, lubo podług Konkluzyi miał iey bydź prezentowany a przez nię do potwierdzenia P. Kommissyi podany. Odebrała Szkoła Głł ostrzeżenie, iż etat poty przesłany

niebę

nie będzie, poki Szkoła Głł nie zakwituie Kassy Warszawskiey z pensyi roku przeszłego: Ponieważ wszystkie zapłacone Osoby oddały kwity w ręce przeszłego Prokuratora, odpowiedziała Szkoła Głł kassie generalney od kogo tych kwitow należy się domagać, przez konkluzyą ktorą ma honor Akademia JO. W. X. Mci przyłączyć. Nie widzemy nawet żadney przyczyny dla czegoby Nauczyciele wiernie swych obowiązków pilnuiący, bynaymniey nie wpływaiący w nieregularność Prokuratoryi przeszłey, mieli bydź do odpowiedzi pociągani i karani tą przewłoką. Oprocz tego widzi ieszcze Szkoła Głł odmiany w pensyach Wizytatorów zmnieyszonych iednym tysiącem, skąd w innych rośnie boiaźń, aby te odmiany nie wściągały się daley z zawodem prac i ufności Osób poświęcaiących swoy wiek, i usilność publicznym usługom. „Czuiesz to JO. W. X. Mci iż „Bespieczenstwo losów Nauczycielskich zasadzone na Protekcyi Zwierzchności Narodowey w dochowaniu wymierzoney raz i zaręczoney każdego pracom nadgrody iest istotną kondycyą do pomyślnego Edukacyi publiczney dzieła, zostawiaiąc umysły Naukom oddane w zupełney spokoyności. Nienaruszona pewność każdego sytuacyi złączona z miłością chwały i dobra publicznego, ożywiona szacunkiem powszechności dopiero może szczęśliwie przywiązać usilność, i poruszyć talent do pożytecznych kraiowi i ludzkości owoców. Nauczyciele Szkoły Głł złożywszy swe losy w ręku Magistratury kraiowey nad to umieią cenić tak poważne zaręczenie, aby przy wierności swemu przeznaczeniu nie mieli z zupełną ufnością zapewnić się o całości raz im wymierzonych nadgrod. Żeby atoli stały raz na zawsze do kassy wprowadzić porządek, żeby te odmiany nie rodziły trudności do uniknienia podobnych, i niespokoyności w każdym o całość swego losu troskliwym, żeby i Szkole głowney i Osobom do usług publicznych wezwanym nie nadarzać okazyi kołatania aż do natrętności do Protekcyi JO. W. X. Mci Dobę ledwo nie corocznie wychodzącemi reprezentacyami, zanosi dziś Szkoła Głł nayusilnieysze prożby, aby przy protekcyi JO. W. Xcey Mci mogło iey bydź dane pozwolenie ułożenia stałego raz na zawsze na posiedzeniu swoiem pensyonarza z Summy od P. Kommissyi na Szkołę Głł assygnowaney, ktoryby mogła podadź pod rozsądek i Approbacyą P. Kommissyi. Będzie obowiązkiem Szkoły Głł użyć nayskrupulatnieyszey delikatności w rosporządzeniu tego publicznego funduszu nie krzywdząc niczyi pracy i zasługi. Po takowem dopiero ułożeniu można będzie

przepi

sa prawidła kassie wszelkiey nieregularności zapobiegaiące, pilnować ich Exekucyi, a co będzie naywiększém i naypotrzebnieyszem dla nas dobrodzieystwem uwolnie nas od corocznych trwożliwości tak wiele nasz czas i spokoyność kosztuiących. Aże czas nadchodzi w którym Wizytatorowie funkcye swoie rozpoczęć powinni dla wczesnego i dogodnego onych odbycia, a doświadczyliśmy że przez zimnieyszenie pensyi tak kosztowną i rozległą podróż niepodobna by im było przedsiębrać bez znacznej straty, ufaiąc Szkoła Gł. zprawiedliwości i zparciałości J. Kommissyi dopasza się protekcyi J.O.W. Xięcia Mci D. aby Wizytatorowie do tey iepszey ofiary nie byli pociągani, i przy wyznaczoney im pensyi 2000 utrzymali się. Odebrała iepsze Szkoła Gł. doniesienie o swieżey rezolucyi J. Kommissyi, aby corocznie z aprymowaney na Szkołę gł. Summy kasa Warszawska kontentowana była od Rektora i Prezesów. Gdyby tylko na takowem zakwitowaniu trzech Osob przytaić miała kasa generalna, bezpieczeństwo płacy Nauczycielskiey mogłoby tudzy nabezpieczeństwo nierzadko zastanowić od trzech osob zawisłem, a J. Kommissya nie bytaby pewną o obrocie pieniędzy do myślonych: bo chociażby nawet takowe zakwitowanie dawane było za konkluzyą Rady Szkoły Gł., mniey za dwie Osob znayduiąc się pokrzywdzoną, nie mogłaby zatamować swem głosem konkluzyi większością głosów formować się zwykłych podług ustaw, a gdyby nawet iednomyślnie głosów w takowym przypadku była wymagana, Osoba chorobą, klapą, lub zatrudnieniem iakiem ważném zaięta nie mogąc bydź na posiedzeniu przytomną, a nie będąc płatną, musiałaby zaprzysiężoney swey nadgrody od dyrekcyi innych wyglądać. Dlatego więc Szkoła Gł. zabezpieczyć każdego należytość, zaprobuie nie przyzwoitościom między ludźmi zdarzaiącym się zwykłym i razem iak nayuczciwiey zdawaiąc sprawę J. Kommissyi o rozporządzeniu każdego grosza kassy, dopasza się J.O.W. Xięcia Mci Dobr o uparcie żądanie całego zgromadzenia

u J. Kom

u P. Kommissyi, aby kassie generalney zalecone było domaganie się corocznie kwitów Osob w partykularności zapłaconych, a tak na iednym Papierze gdzie wszystkich Osob kwity razem własnemi ich rękoma podpisane będą, może na końcu bydź zakwitowanie ogolne od Rektora i Prezesow podpisane. — Włożony iest od P. Kommissyi na Szkołę GłW obowiązek utrzymywać Sarta tecta po Szkołach Narodowych za wyznaczoną za to roczną Summę 30 tysięcy. Zważywszy Szkoła GłW po rapportach Wizytatorów iakby wiele czasu, zatrudnienia, interessa takowe zabierały, a widząc się z drugiey strony tak daleko robotami innemi przy obowiązkach Nauczycielskich obciążoną, że nam prawie żaden dzień w tygodniu do wytknięcia nie zostaie, upraszа iak nayusilniey Szkoła GłW, aby przy ustawieniu się J.O.W.X. Mci mogła przynaymniey od tego gatunku interessow bydź wolną, a tak więcey mieć zostawionego czasu do Nauk w dzisieyszym wieku tak wiele usilności potrzebuiących. Te wszystkie punkta Protekcyi Kanclerza swego Szkoła GłW oddawszy ma honor iak naypowinnieysze Uszanowania i wdzięczności J.O.W. Xiey Mci Dobr. wyrazić obowiązki. Dan na Posiedzeniu Szkoły GłW dnia 25 Marca 1784go Roku

Jaskiewicz iako Prezydujący
Swiadecki Kkr. Sz. GłW.

19. List Sekretarza Szkoły GłW do Sekretarza Kommissyi w interessie Summy Gdańskiey.

28. Marca 1784. Krakowa. Znayduie się na Gdańsku lokowana Summa Kapitalna # 3333 od Nowinskiego Akademika Zgromadzeniu Collegii Minoris zapisana od ktorey Prowizyą tyciąc dwiescie Złotych na rok wynoszącą, tiż Collegium minus barzo regularnie aż do Roku 1780 odbierało. Zapis tego Kapitału ma bydź pod kondycyami 1o iako ta Summa nigdy podniesioną nie będzie. 2do iako Prowizya od tey Summy nigdy większa nie będzie wyciągana.

Ponieważ

Ponieważ od Roku Reformy 1780 Collegium mnieysze iest skassowa-
ne a dochody szczególnych Zgromadzeń Universitatem niegdyś
składaiących do Massy intrat Szkoły Głowney należą, gdy
Magistrat Gdański nie miał zgłoszenia się Collegii Minoris
do siebie ale tylko Prokuratoryi generalney nie chciał tey
prowizyi dotąd płacić. Terminy o to wydane od Jmci X. Mar-
xena do Sądów P. kommissyi żadnego nie uczyniły skutku
gdyż Magistrat obstawał przy swoich przywileiach przez
które nie może bydź do żadnego innego Sądu tylko Assesso-
ryi pociągany, oprocz tego miał po sobie zapis który go u-
walnia od płacenia po pięć od Sta. Dzisieyszy Jmci X. Pro-
kurator Szkoły Głł (który przedtem będąc in Collegio Mino-
ri Proboszczem tę prowizyą odbierał i z niey Magistrat
kwitował) pisał w tym czasie do Magistratu Gdańskiego
donosząc mu imieniem Szkoły Głł o odmianach które za-
szły in Universitate przez Reformę i zaręczaiąc że kiedy Ma-
gistrat wypłacać będzie tę należytość Prokuratoryi generalney, kwity
tey samey będą ważności, iak kwity niegdyś Collegii Minoris. Magistrat
Gdański mimo takowe explikacye nie chcąc nawet wchodzić w
odmiany in Universitate zaszłe odpisał w tym miesiącu, i list
swóy ad communitatem Collegii Minoris adressował, w któ-
rym oświadcza iż zaległa od lat czterech Prowizya leży w skar-
bie złożona, i każdego czasu wydana będzie, byleby Collegium
Minus takie zakwitowanie przysłało iak przedtym, którego kopią
przysłał. Szkoła Głł zapatruiąc się na kondycye zapisu, a z
drugiey strony na ~~kondycye~~ ułatwnieysze potrzeby kassy w tym
czasie, gotowa iest zezwolić na te kondycye od Magistratu
podane, i tym sposobem kwitować Magistrat, iak iest kwit
dawny, za odebraniem dyspozycyi od P. kommissyi. Zleciła
mi więc na Posiedzeniu swoim pisać w tym interessie i
o rezolucyą prosić. Dopełnię w tym zlecenia Szkoły Głł, u-
praszaiąc WMPana Dr abyś zniosłszy się z W. Rektorem
naszym raczył ten interess iak tu iest opisany P. kommis-
syi na Sessyi wyłożyć, i o myśli iey przez Rezolucyą Szkołę
Głowną zainformować. Zostaię z należytem poważaniem

&c

Śniadecki.

Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu Jmci Michałowi Poniatowskiemu Biskupowi Płockiemu Administratorowi Krakowskiemu Szkoła Główna Dostoyności Prymasa winszuie, i dziękuie za wyrobienie Probostwa Miechowskiego na fundamencie Konstytucyi Roku 1768.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

Kiedy Naród przeniknioný miłością dobra swego widzi s pociechą wyniesionego na Dostoyność Prymasa w Osobie JO. W. Xiey Mci Dobrodz. Senatora gorliwością o losy publiczne znakomitego, okrytego chwałą naywspanialszych Cnot w istotnych usługach kraiu zostawionych, a wielbiąc szafunek Tronu obrocony na tak wysoką Cnotę i zasługę, czuie pokrzepione swey szczęśliwości nadzieie; pozwol JO. W. Xcia Mci Dobrodzi aby Zgromadzenie naznaczone piątnem Jego Dobroczynności i Opieki, poświęcone usługom Edukacyi publiczney tak mocno dotykaiącym serce JO. W. Xiey Mci Dobrodz. oddane powołaniu wskrzeszonemu Opieką krwi, a dźwignionemu pracą, usiłowaniem, i choyną ręką JO. W. X. Mci Dobrodzieia podniosło głos swego uszanowania i radości. Powinszowanie pierwszego tego Dostoieństwa powierzonego tak wysokiey Cnocie i zasłudze JO. W. X. Mci Dobr. stósuie raczey Szkoła Głł do całego Narodu, którego losy publiczne wiele na tak szczęśliwym zyskuią wyborze; ale życzenia zaprzątaiące serca nasze o nayszczęśliwsze i naydłuższe tego Dostoińśtwa piastowanie są i będą zawsze pierwszemi upominkami należytey JO. W. X. Mci Dobr. od nas wdzięczności. Sentyment ten raczyłeś JO. W. Xcia Mci Dobr. powiększyć nową dla Szkoły Głł łaską okazaną w wyrobieniu Probostwa Miechowskiego, przez którą opatruiąc i zabespieczaiąc losy Nauczycielów, uwieczniasz JO. W. X. Mci Dobrodzi dzieło Edukacyi, a w niem wdzięczność od oświeconey potomności swym staraniom i Opiece. Składaiąc Szkoła Głł naypowinnieysze JO. W. Xiey Mci Dobr.

podzię-

podziękowanie, Epokę tę polepszonych swych losów a z nią tyle świętych dla JO. W. X. Mci Dobrodz obowiązków czuć zawsze będzie pracami i pożytkami publiczney Edukacyi, któreby przed potomnością uwieńczyły chwałą Dobroczynność JO. W. X. Mci Dobę, a razem mowiły przed Narodem za wiernością Szkoły Głł powołaniu iey, i publiczney ufności. Racz JO. W. Xca Mść przyiąć te nayszczersze zaręczenia, które Szkoła Głł z oświadczeniem naypowinnieyszego uszanowania ma honor czynić. Dan na Posiedzeniu Szkoły Głł Koronney w Krakowie 12 Października 1784go

X. Hugo Kołłątay Rektor S. Głł Koron

J. Śniadecki Sekretarz Sz. Głł mpp

Odpowiedz JO. Xcia Jmci na List poprzedzaiący.

Wielmożny Rektorze i Zacni Mężowie Szkoły Głł Koronney.

Gdy odbieram przychylne oświadczenia WWCPanów z okoliczności nominacyi moiey na Prymasostwo, wiem że ie wyrażacie nie zwyczaiem publiczności, która patrząc na blask Dostoieństw, Sądzi
21. w nich bydź naywyższe pomyślności; oko oświeconego przypatruiąc się ścisłym ich obowiązkom, znayduie raczey w nich skład trudów i pracy. Przeto dobre życzenia wasze łączcie Mężowie do tych żądź moich, które podnoszę do Rządcy losów, ażeby gdy z ręki iego wypadaią wszystkie rozrządzenia czynów ludzkich, zasilał dni moie światłem, radą, i wydołaniem w pracy. A iako między innemi moiemi udziałami publiczna Edukacya mistrzyni młodzi obywatelskiey w Religii, cnotach i Naukach użytecznych kraiowi zaymuie miłą mi część starań i chęci moich, tak się w tym odwołuię do Grona WWMPanów szczególnie poświęconego wykonaniu tak ważnego dzieła, abyście pracowitém uczeniem, gorliwém

formowa

formowaniem następnych Nauczycielów i dozorem Szkoł kraiowych pomnażali spólne sobie i Narodowi korzyści i chwałę: aby dwie Szkoły główne w kraiu, chwalebną emulacyą starаiąc się wygrowali zasilały Naród wszerzonym światłem, którego niedostatek stał się przyczyną Jego upadku. Z mojey strony nie przestanę przykładać się do dania potrzebnych ku temu pomocy, do zaszczycania osób znakomitszey w tem dziele zasługujących: Słowem iednoczyć będę myśli i chęci moie z Wami Zacni Mężowie do przygotowania umysłów i serc przynależnych w potomkach naszych dla Boże na ratunek miley oyczyzny. W tych szczerych moich wyrazach zostawam z prawdziwym szacunkiem tak dla całego ich Grona, iak w szczególności dla każdego z osobna

WWWm Panów

w Grodnie 22 Octobris 1784.

uprzeymie życzliwy
Michał Xże Poniatowski Nominat.

A Monseigneur le Prince de Schaffötsch Duc de Grothov. Evêque de Breslau.

Monseigneur.

L' Abbé Cedrowicz Predicateur aux Ecoles Publiques de Kalisz et Curé d' Opatów dans les etats de la Republique appartenans au Diocese de V. Altesse étant obligé suivant les loix prés-
22. sintes aux Curés de votre Diocese de resider toujours dans son Benefice, prie l' Université d' interposer ses bons offices auprés de Votre Altesse, pour qu' occupé des travaux publiques de la chaire, puisse être dispensé de l' obligation, qu' il ne sauroit remplir avec la place qui lui est confiée. L' Université ayant le gouvernement de toutes les Ecoles publiques du Royaume et se faisant un devoir de se prêter aux instances justes des personnes employées dans les mêmes Ecoles, s' en acquitte avec d' autant plus de plaisir auprés de vous, que Vôtre zele pour les travaux publiques et Votre complaisance lui fait éspérer le succes de ses demandes. En dispensant l' abbé Cedrowicz de l'

obliga

tion nommée ci-dessus, vous lui laisserez la carrière d'in-
spirer à la jeunesse nationale les veritès de la Religion et
de la morale, service si important au Public et si glorieux
pour l'etat Ecclesiastique; Vous sauverez encore les pri-
vileges dont jouissent toutes les personnes Ecclesiastiques
sujettes au gouvernement de l'Université dans ce cas,
et vous vous ferez un droit aux sentimens, qu'une
telle bienveillance est capable d'exciter dans tout nôtre
Corps. Recevez Monseigneur les assurances de Notre respect
& de la haute estime due à Votre rang et à vos merites.
A Cracovie ce 15 Decembre 1784 en pleine assemblée
de l'Université H. K. R. et Président de l'Ac.

Od P. Kommissyi nad Edukacyą Narodową;

Do Szkoły Głównéy Koronney.

23. Kommissya Edukacyi Narodowey nie odbieraiąc dotąd Rapportu generalnego o Stanie Nauk w Szkole Głównéy i innych w Koronie, oraz potrzebnych doniesień od Rady Szkoły Głowney względem tego wszystkiego, co w Rozd II. arty. 22 ustaw Kommissyi iest przepisano. Gdy takze wypisu z Wizyt w ostatnim Roku Szkolnym odprawionych podług Roz. IV. art. 26. tychże ustaw ieszcze nie ma sobie odesłanego; zastanawia się nad tém opóźnieniem Exekucyi Ustaw swoich, i pilniéysze a niezwłoczne onych wykonanie Radzie Szkoły Głównéy mocno zaleca. Dan w Warszawie na Sessyi 21. Grudnia Roku 1784.

M. Xże Poniatowski Nominat.

Do J.W. Xża Imci Nominata Prymasa

Jasnie Oświecony Mć Xże Dobrodzieiu!

24. Odebrała Szkoła Gł w niebytności W° Rektora List od P. Kommissyi zastanawiaiącey się nad opóźnieniem exekucyi Ustaw o Rapporcie z Wizyt Szkół Narodowych i Nauk w Szkole Gł. Iak żąda usilnie Szkoła Gł zaleci się przed zwierzchnością wiernem wy-

Iwaniem

honaniem praw sobie przepisanych; tak widzi z boleścią iż nadto wielki ciężar robot na Nię zwalony nie pozwalaiąc iey nawet wytknąć w pracach, nie może iey ieszcze tey zostawić pociechy, aby sobie nie do wyrzucenia nie miała. Zbiór tylu interessów między tylu cirkulującemi osobami zatrudnionemi oprocz tego obowiązkami Nauczycielstwa nie dał nam nawet tyle czasu spoczynku, ile nam ich pozwalaią Ustawy. Rapporta szczególne Wizytatorów o potrzebie rozsadzania Nauczycielów ściągnęły nas ieszcze w początkach Septembra do Krakowa; ledwo się ten układ i rozporządzenie Profesorow na Prowincye skończyło, wypadły Examina Kandydatow, rapporta o ich kwalifikacyach i sprawowaniu się, układanie i examinowanie Pytań wyznaczonych im na Popisy swieżo ustanowione: nastąpiły potem Rapporta o kasie Szkoły Gł. które zatrudniły Obrady nasze aż do końca Xbra. Wyiazd JX Rektora do Warszawy nadarzył znowu nowe i gwałtowniejsze materye, które nas aż do tego trzymały momentu. Potrzeba tylko wiernych rapportów o pracach obciążaiących Szkołę Gł., i o niewinnym tych prac między Osobami podziale, aby się P. Kommissya pozwalała wypadaiącym istotnie z okoliczności w ktorych się Szkoła Gł znayduie, aby się P. Kommissya przekonała że opuszczenie się żadne nie wpływa w tę nieregularność" ktora koniecznie wypadaią same Szkołę Gł mocno zasmuca. Z obowiązku mego maiąc honor J.W.W. Xiędzu Mu Dobrodziejowi wytłuszczyć, co do tych czasu zatrudniaiących Szkołę Gł sprawiło opóźnienie rapportu generalnego o Naukach Szkoły Gł, mam razem honor donieść" że ten iuż się gotuie. Co się tycze Rapportu Wizytatorów, tych JX Ganyckiego iuż mam wygotowany, i oddałbym go do examinowania Szkole Gł. ogłosił na nayprzyszłe posiedzenie. Drugi Wizytator JX Bogumilski nie znayduie się teraz w Krakowie, abym mógł pewną powziąć wiadomość, kiedy od niego Rapportu ma się Szkoła Gł spodziewać. Byłeby stąd strony nie było spóźnienia, Szkoła Gł starać się będzie Rapport Szkół ich zaraz odebrać. Ufa Szkoła Gł Protekcyi J.W.W. Xiędzu Mu że P. Kommissya przyczyny to znayduie za sprawiedliwe. Polecaiąc mnie Łaskawey Protekcyi mam honor zostawać z nayprzyiemniejszem uszanowaniem

J.W. Xięcia Mci Dobrodzieia

Nayposłuszniejszym Sługą

Jmci Xdzu Jelowe.

J. Gł.

w Krakowie 26. Grudnia 1784.

List J.O. Xcia Jmci Prymasa do Szkoły Gł o wyznaczenie Pensyi dożywotniey Mar-

gra

grabiemu Antici Ministrowi J.K.Mci i Rzpltéy w Rzymie na Dochodach Probostwa Miechowskiego oddanego w Dziedzictwo Szkole Głowney.

1. w Warszawie 15. Januarii 1785.

Wielmożny Rektorze i Przesławna Szkoło Głł koronna.

Lubo szczere zawsze były chęci Nayiaśnieyszego Pana na mocy Konstytucyi Jegoż staraniem wyrobionéy wydać Przywiléy inkorporacyi iednego z Opactw do Akademii Krakowskiey: atoli gdy wiele okoliczności (które wyszczegolniać nie iest tu miéysce) to uskutecznienie zatrudniaiących zachodziło, a tym barziéy w otrzymaniu tak znacznego funduszu, iakie iest Probostwo Miechowskie, trzeba mi było ułatwić nie iedne do tego zawady: wnosić będziecie mogli WWMPanowie, że między innemi staraniami i pensya tysiąc Szkudów na tymże Probostwie dla Ministra Anticego wyznaczona, do zupełnego dobrych dla Akademii żądz zmierza, która gdy wymuie część dochodów Probostwa samemu tylko Margrabi Anticemu dożywotnie służącą, tedy utwierdza na zawsze Szkole Głowney całe Probostwo: a zatém chętnie WWMPanowie pismo na ten koniec ułożone podpisać macie, iakie w przyłączonym odemnie wzorze podaie się: bo kto tak znaczny i łaskawy dar bierze, a to ieszcze za cudzym kosztem i staraniem, nie powinien długo myślić względem udzielenia cząstki z tegoż daru przez Dobroczyńcę do czasu komu destynowanéy, tym ieszcze końcem, żeby łatwiéy mógł był tenże sam dar wyświadczyć. Gdy w tym Ministrowi okazywać będziecie dobrą wolą, razem przyiąc zechcecie przychylnym sercem ofiarę moich starań, przez które otrzymaliście ten fundusz na pomnożenie dochodów Akademii, końcem zachęcenia

cenia do prac, do użytkow kraiowych dla dobra Narodu, które celem robót naszych bydź powinno. Czekaiąc prętkiego uskutecznienia na maiącey się złożyć tym końcem przez nich extraordynaryiney konwokacyi, oddaię mnie Ich przyiaźni i zostawam z przyzwoitym szacunkiem

Wielmożnego Rektora
WWMć Panow
uprzeymie życzliwy
M. Xże Poniatowski Nominat Prymas
mpp

Odpis Szkoły Głowney.

Jaśnie Oświecony Mći Xiąże Dobrodzieiu!

Zgodziła się iednomyślnie Szkoła Głowna na zadosyć u-
2. czynienie żądaniom JO. W. X. Mći Dobę i wyznaczywszy pensyą czerwonych złotych Pięćset na Rok Margrabiemu Antiemu przez konkluzyą swoię na dochodach Probostwa Miechowskiego, kartę obliguiącą tak iak iey iest podana podpisała i tę na ręce W. Rektora posyła. Żeby zas niechybiła nigdy Szkoła Głł tak mocno obwarowaney obligacyi, i zaradziła razem całości dochodów dla osób zgromadzenia na tym funduszu maiącym bydź umieszczonym, osądziła u siebie za rzecz potrzebną, ażeby w rosporządzeniu rzetelnego dochodu z tego Probostwa cztery tysiące do skarbu Szkoły Głł corocznie odkładane były, któreby stanowiły fundusz gotowy na lata klęsk zmnieyszaiące Intratę Dobr, a przez to czyniły Szkołę Głł sposobną do zadosyć uczynienia w każdym czasie przyiętemu obowiązkowi. Ufa Szkoła Głł Protekcyi JO. W. Xcey Mći, że uznawszy potrzebę tey opatrzności, raczysz powagą swoią potwierdzić i łaskawie u P. Kommissyi wesprzeć obmyślony ten srzodek, zabespieczaiący skutecznie sposobność dopełniania wiernie i regularnie

wyrażo

wyrażonych w karcie warunków. Ponawiaiąc Szkoła Głł JO. W. X. Mci nayczulsze swéy wdzięczności obowiązki za dobroczynne starania tak w wyrobieniu Przywileiu na to Probostwo, iako w zabespieczeniu wieczystego dla niéy Dziedzictwa, nie może stósownieyszey „do serca JO. W. X. Mci" obierać drogi wypłacania się oycowskiéy JO. opiece, iako drogę publicznych z swego Powołania korzyści dla Narodu który będąc świadkiem wielkich JO. W. X. Mci Dobę dla dobra Edukacyi i naszego Zgromadzenia usiłowań dzieli będzie w oświeconey potomności z łona Edukacyi publiczney wychodzącey z całém Zgromadzeniem naszém rozległe dla JO. W. X. Mci Dobę powinności. Raczysz JO. W. Xca Mci Dobę przyiąć to nayszczersze całego Zgromadzenia wyznanie, które ma honor z nay powinnieyszém uszanowaniem czynić. Dan na Posiedzeniu Szkoły Głł w Krakowie 20 Stycznia 1785go

Jozef Putanowicz iako Prezyduiący

Jan Sniadecki Sekretarz S. Gnyp

Do JO. Xcia Imci Prymasa od Szkoły Głł za JX. Garyckim Professorem Prawa Rzymskiego o Beneficium w Koniuszy.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

3. Kiedy Szkoła Główna idąc za żądaniem JO. W. Xcey Mci Dobę na Posiedzeniu swoiém 15 Grudnia zgodziła się iednomyślnie polecić Protekcyi JO. W. X. Mci. JX Garyckiego do Beneficium w Koniuszy; miała za pobudkę wyraźne prawo obowięzuiące Dziedziców Piotrkowic do prezentowania iednego z Professorów Prawa aktualnie uczących, Prawo, którego spokoyne używanie od

Roku 1686

Roku 1686 ubeśpieczyła sobie wielkim kosztem na zawsze; miała przeszło dwudziestoletnie prace w Akademii JX. Garyckiego. Wyłożenie tych pobudek na oczywistey sprawiedliwości zasadzonych powierzywszy Wu Rektorowi nie pisała osobnych do JO.W.X. Mci próźb swoich, maiąc zapewnienie, że tak sprawiedliwy interess będzie całem staraniem u JO.W.X. Mci Dobę wsparty. Nie odbieraiąc dotąd Szkoła Gtt żadnego w tym interessie uwiadomienia, gdy czas prezentowania cztero-miesięczny upływa, żądał ieszcze JX Garycki od Szkoły Gtt wsparcia iego próźb i kroków u JO.W.X. Mci, wyznawszy, iż iako w Liście swoim poruczył woli JO.W.X. Mci Dobrę zmnieyszenie swey pensyi, tak nawet odstąpić iey zupełnie, i prawować z dochodów tegoż Beneficium w powierzonych Mu obowiązkach oświadczył się, gdyby taka JO.W.X. Mci wola w rosporządzeniu tegoż Beneficium zachodziła. Szkoła Gtt obowiązana z iedney strony przy prawie swoim gorliwie obstawać, z drugiey strony popierać sprawiedliwości wiernie pracuiących osób, i baczyć na pożytki ofiarowane od JX Garyckiego w ustąpioney pensyi, nie może powtórzyć interessowania się swego tylko s tem dołożeniem się, iaką w niey wzbudzić może Professor po dwudziestoletnich przeszło swych pracach z zaleceniem siebie i satysfakcyą Zgromadzenia łożonych o nayściśleyszą dopraszaiący się sprawiedliwość, Professor żądaiący ze zbudowaniem wszystkich od tego tylko Zgromadzenia pomocy, które iest składem iego sił i zdatności, a świadkiem iego usiłowania i pracy. Nie może Szkoła Gtt stósownieyszey do Serca JO.W.X. Mci Dobrodz mieć materyi nad tę, od którey zależy ożywienie ochoty we wszystkich, kredyt Zgromadzenia oddaiącego sprawiedliwość każdemu, przykład dla wszystkich w używaniu drog prostych pracy i zasługi do nadgrod. które JO.W.X. Mci tak mocno Oycowskiemi zalecaiąc radami w tym interessie naymocniey potrafisz zaszczepić. Przeniknieni wdzięcznością dla tyle dobroczynnych i troskliwych JO.W.X. Mci Dobę starań o konsyderacyą

i spokoy

spokoyność Zgromadzenia, o całość praw naszych, o o-
żywienie ochoty w pracuiących nie możemy zanosić prozb
naszych za J.X. Garyckim tylko stą ufnością, że JW.W.
Xcą Mść Protekcyą swoią nie raczysz dopuścić, ażeby
prozby Zgromadzenia zafundowane na prawie, na zasłu-
gach rzetelnych zasłużonego, upadkiem swoim pociągnę-
ły za sobą przykre skutki z osłabienia praw naszych
i gorliwości o ich całość wypaśdź mogące, a nadzieie
każdego położone w pracach własnych i świadectwie wier-
nem korpusu niknęły i upadały przy nieskuteczności nay-
chwalebnieyszych środków. Raczysz JW.W.X.Mść przyiąć
całey Szkoły Głowney naypowinnieysze wysokiego Uszano-
wania i wdzięczności obowiązki. Dan na Posiedzeniu
Szkoły Głł w Krakowie 5go Lutego 1785go

Jozef Putanowicz Prezydujący
Jan Swiadecki Sekretarz mp

Odpis JW. Xcia Jmci na list Poprzedzaiący.

w Warszawie 12. Februarii 1785.

Przesławna Szkoło Głowna Koronna!

Na List WWMPanów z Obrady Ich do mnie pisa-
4. ny to za odpowiedź wyrażam, iż nietylko tak z Urzędu Kom-
missarza Edukacyi Narodowey, iako też i Konserwatora Szkoły
Głowney nie mogę bydź oboiętnym na wszelkie naruszenia
praw teyże Szkoły; ale owszem iedyną chęcią moią iest utwier-
dzić ią w prawach i w przyzwoitym funduszu dla przy-
wiązania ku niey ludzi uczonych, od ktorych swiatło Mło-
dzi Obywatelskiey, pozytki Oyczyznie, zaszczyt Narodowi wy-
pływać powinny. Między innemi staraniami do tego celu
dążyło i przyłożenie się moie do pomnożenia Dochodow Aka-
demickich przyłączonym funduszem Probostwa Miechow-
skiego

11. sliego. A iako całey Szkoły Gtt mnie interessuie, tak i szczególne Osoby ią składaiące, ktore prace swoie iednoczą ku dobrym zamiarom, znaydą należny sobie w Sercu mym szacunek; a zalecaiąc zasługi przez całe grono, żadna pierwszeństwo w nadgrodzie. Nie byłem z mojey strony przeciwnym zalecaiącemu od WWMManow JXu Professorowi Garyckiemu do Probostwa w Koniuszy, lecz gdy otrzymanie onego więcey zawisło od Kollatorów mogących podług swego upodobania wybierać Osobę ex Collegio Juridico, byłem więc delikatny popierać w szczególności tegoż JXa Garyckiego, gdy Kollatorowie inaczey sobie życzyli; do czego inne także okoliczności się łączyły; a zatem, niedopuszczaiąc naruszać praw Akademii, sądziłem wedle żądania tychże Kollatorow dać tym czasem kommendę tego Kościoła JXu Rektorowi Kollątaiowi szczególniey w Kommissyi; w Szkole Gtt zasłużonemu, nim albo się iaśniey okaże dowod tey komplanacyi w swoim brzmieniu; albo projekt, ktory obiecuią z większem dla Szkoły Gtt dobrem podany będzie. Tym czasem JX Garycki przez dalszy ciąg prac u Akademii pomnoży więcey zasług swoich do uzupełniaiących rożnych Wakansow przyłączonych Szkole Gtt ku nadgrodzie pracuiących Osób. Z mojey strony pomagaiąc do uskutecznienia żądań Szkoły Gtt będzie moiem ukontentowaniem. A teraz życząc urzędnich Jm powodzeń zostawam

Przezacney Szkoły Gto. Koron.

uprzeymie życzliwym

M. Xże Poniatowski Nom. Sny

mpp

Do Zgromadzenia Szkoł Sendomirskich od Szkoły Głowney.

Odebrawszy Szkoła Gtt doniesienie, iż X. Wawrzyniec Łoiowski Nauczyciel Prawa błędy przeciwko Religii rozsiewa, i nawet te swą Nauką popiera pociągnąwszy iuż Jurysdykcyą Duchowną do zastarzenia siebie przed JO. Xiędzem Prymasem; nie może bez przykrego uczucia zastanowić się

5.

nad tak

nad tak smutną wiadomością, i razem nad opuszczeniem
ktore względem Szkoły Głł Zgromadzenie Szkoł Sendomir-
skich popełniło. Swiętość Religii będąc iednym z nay-
ważnieyszych celow Edukacyi publiczney, nie tylko po-
winna znaydować w Nauczycielach naywiększy respekt
dla swych wyrokow, ale nadto oswieconą gorliwość w
wpaianiu iey w serca Młodzi staraniom Ich poruczo-
ney, i przykładne wykonanie zbawiennych Jey prawi-
deł. Jeżeli wielki ten cel powołania Nauczycielskiego był
przestąpiony, należało do gorliwości Zgromadzenia wprzod o tém do-
nieść Szkole Głowney niżby się tak gorszące wiadomości i każące
Imie Akademickie do obcych Juryzdykcyi rozeszły. Czuła na wielkie
Nauczycielstwa obowiązki i na całość honoru Stanu Akademickiego
Szkoła Głowna, podobnych wykroczeń nigdy się nie praktykuiących
od odebrania rządu nad Szkołami Koronnemi nie może dochodzić
tylko z nayściśleyszym rygorem, zostawuiąc atoli mieysce uspra-
wiedliwienia się oskarżonemu, i dla tego zaleca Zgromadzeniu,
ażeby po przeczytaniu ninieyszey woli Szkoły Głł na Posiedzeniu
swoiém każdy Nauczyciel z osobna własne zeznanie na Piśmie
uczynił, co w tey materyi za lub przeciwko X. Łoiowskiemu sły-
szał bądź od niego samego, bądź od donoszących go: takowe zeznanie
zapieczentowane od każdey z Osobna Osoby Zgromadzenia ma bydź
oddane JX Pro-Rektorowi, ktory przyłączywszy swoie podobnym
sposobem uczynione, wszystkie razem do Szkoły Głł na ręce iey
Sekretarza nieodwłocznie odesle. Ufa Szkoła Głł Czuciu każde-
go Nauczyciela, iż pozna się na delikatności materyi honor
Stanu interessuiącey, a przeto że każdy zezna tak prawdę, iak
ią w tym razie charakter, sprawiedliwość i wierność Zwierzchno-
ści zeznawać każe. A ponieważ rozniesienie takowych oskar-
żeń nie może bydź tylko z niesławą Stanu Akademickiego,
chce usilnie Szkoła Głł, aby Zgromadzenie przez gorliwość
o honor swego Stanu głębokie o tém zachowała przed obcemi
milczenie. Dan na Posiedzeniu Szkoły Głowney dnia 15.
Lutego 1785go

Jan Sniadecki Szkoły Głł Koronney
Sekretarz
mpp

46. Od JO. Xcia Imci Prymasa do Szkoły Głowney w Interessie JX Marxena i Komplanacyi de Anno Gratiae s Probostwa Miechowskiego

w Warszawie 5. Martii 1785

Przesławna Szkoło Głowna Koronna!

6. Interess JX. Marxena, ktory stawszy się przyczyną zatrudnień Szkole Głowney, zabrał wiele czasu ważnieyszym prawom WWMPanów potrzebnego, a przez delegowanych od kommissyi został iuż udecydowany, aby dalszey spokoyności niewzruszał; przeto powoduiąc się zwykłą ku Szkole Głowney przychylnością, i maiąc wzgląd na honor tak całego ich Zgromadzenia, iako i w szczególności dawnych Akademikow, uznałem za naylepszy srzodek, umorzyc tenże interess JX Marxena w następuiący sposób: z Summy 22.014 Złł, gr. 21, ktorą Dekret delegowanych uznał za dług od JX Marxena należący, trzeba odtrącić Złł 8.000, to iest Złł 5414 przyznanych mu na wzaiem rzeczonym Dekretem, i Złł 2586, ktore za poźnieysze iustyfikacye można mu ustąpić; na satysfakcyą zaś resztuiącey u Niego Summy Złł 14.014 gr. 21. takowe podaie się urządzenie: w Roku 1784 miał JX Marxen Pensyi Prezesowskiey Złł 2000. w Roku teraźnieyszym 1785, pensyi teyże Złł 2000. i Pensyi Akademickiey przez 30 lat wysłużoney Złł 1000: przeto w Roku teraźnieyszym umorzyć można długu Jego Złł 5000. Na rok następuiący 1786 kończyć będzie JX Marxen pensyą Prezesa w dwoch tysiącach Złł, do czego dodawszy pensyą Emerytalną Akademicką Złł 1000. okazuie się, iż w Roku 1786 umorzy się długu iego w kwocie Złł 8000. Zostanie ieszcze Złł 6014 gr 21. ktorą to Summę s pensyi Emerytalney Akademickiey aż do zupełney satysfakcyi wytrącać należy. Ten srzodek czyniący zadosyć sprawiedliwości i Dekretowi delegowanych, oszczędza honor dawnych Akademików, i uwalnia samychże WWMPanów od dalszych zatrudnień. Jako zaś JX Marxen 30 i kilka lat w Zgromadzeniu swoiem pracuiący zasłużył na względy Komissyi przez okazane posłuszeństwo iey rosporządzeniom w czasie Reformy, tak można się domyślać, że raczey wielorakie w początkach roboty, zbytnie zaufanie dobranym od siebie ludziom do pomocy w pracy swoiey całego zawodu musiały być

mu przy

mu przyczyną, aniżeli iego własna chęć szkodzenia dobru Szkoły Głowney. Przy tey okazyi radbym WWmPanów raz na zawsze o tém zapewnił, iż moie i Kommissyi iest zdanie, ażebyście dawnych Akademików, ktorych reforma nie w rownym z WWmPanami zostawiła losie, przez sam wzgląd iż nam dochowali pozostałych reszt, z ktorych dziś obfite na dobro kraiu i WmPanów wypływać mogą korzyści, starali się szanować, i osładzać resztę dni tych poprzedników, z ktorych się iakiekolwiek początki wzięły, a tym barziey, ktorzy mieysc swoich WWmPanom spokoynie ustąpili. Po ułatwionym interessie z Margrabią Anticim następuie teraz ułatwić drugi iako istotnie potrzebny do rychłego objęcia w possessyą Probostwa Miechowskiego, to iest zgodzenie się z JW. JX. Biskupem Kiiowskim de Anno gratiae. Tym końcem spisana tu iest Komplanacya między tymże JmęX. Biskupem i JX Rektorem, ktorą ażeby Szkoła Gł na swoiey obradzie ratyfikowała szczególniey zalecam, bo od tego zupełne zawisło całego interessu dokończenie. Oświadczaiąc stateczną moię do Zgromadzenia ich przychylność zostawam

WWmPanów
uprzeymie życzliwym
M. Xże Poniatowski Kanclerz
Nom. Prymas. mpp

Odpis Szkoły Głowney na List poprzedzaiący.

Jaśnie Oświecony Mći Xiąże Dobrodzieiu!

Po odebraniu Listu JO. W. Xcey Mći Dobrodzieia w in-
7. teressie JX Marxena, i komplanacyi z JW. Biskupem Kiiowskim zaszłey, życzyła sobie Szkoła Główna iak nayrychley oświadczyć wszelką powolność na myśli JO. W. Xcey Mći. Gdy atoli poprzedzaiące dyspozycye kassy generalney Warszawskiey do Prokuratoryi przysłane tyczące się długu JX Marxena, i rachunek w Liście JO. W. X. Mći Dobrodzieia zawarty sprawił ważne

wątpliwości

wątpliwości, których sobie Szkoła Głł rozwiązać bez obiaśnienia interessu nie mogła; oprocz tego kondycye w komplanacyi zawarte wyciągały informacyi do zaspokoienia troskliwości Szkoły Głowney o regularność kassy na wszystkie przypadki; pisaliśmy wprzod do Warszawy po ułatwienie znalezionych trudności, aby zaspokoiona zupełnie Szkoła Głowna w odpowiedzi swoiey samę tylko miała honor wyrazić JW. W. X. Mci Dobę powolność swoię. Gdy atoli dotąd po powtórzonym zgłoszeniu się żadney informacyi i obiaśnienia doczekać się nie możemy, żeby wielkie Szkoły Głowney ku JW. W. X. Mci Dobroę obowiązki iakiey nie poniosły krzywdy, pełni zaufania w dobroczynnych JW. W. X. Mci Dobroę dla Szkoły Głowney zamiarach, komplanacyą nam przysłaną approbowaliśmy, polecaiąc Protekcyi JW. W. X. Mci Dobrę troskliwość naszę o trudności na osobnym tu piśmie wyrażone a dotąd nie wyiaśnione, którą nam sama miłość porządku i regularności dyktuie. Racz JW. W. Xcia Mść Dobrodzi wierzyć temu szczeremu Szkoły Głowney wyznaniu, że pełna iest chęci pokazywania, iak ią daleko doymuią radzone przez JW. W. Xcia Mść Dobę sentymenta, i że nie pragnie tylko własney spokoyności w dokończeniu interessu JX. Marxena, byleby kassa generalna nie daley rościągała swe na rzecz JX Marxena assygnacye, iak tylko w miarę przypadaiącey w każdym połroczu pensyi. Przyimiey JW. W. X. Mci Dobrodę naypowinnieysze całego Zgromadzenia wieczystey wdzięczności i wysokiego uszanowania obowiązki Dan na Posiedzeniu Szkoły Głł dnia 3. kwietnia Roku 1785 w Krakowie.

Jozef Putanowicz iako Prezyduiący mpp
Jan Śniadecki Sekretarz Szkoły Głł. mpp

Trudnosci Szkoły Głł Koronney w Interessie JX. Marxena.

Kassa Generalna Warszawska podała Prokuratoryi Szkoły Głł na Perceptę połrocza à 1ma 8bris 1784. ad 1m Aprilis 1785. Summę Złł Poll. 10.641 gr. 27. przekazaną do JX Marxena. Jeżeli JX Marxen ma umarzać dług swóy poczęści, pensya Prezesa i Emeryta, na summę od kassy generalney na perceptę podaną funduszu na połrocze nie wypada tylko Złł Tysiąc. Gdyż Pensya JX Marxen

Marxena w Roku 1784 wynosząca dwa tysiące iuż była w Roku przeszłym od kassy generalney odebraną. Dług bowiem JX Marxena podług Dekretu delegowanych wynosił Złł. 26.871 gr. 21. który przez odtrącenie Pensyi Prezesowskiey i przez to w JX Marxen w gotowych pieniędzach przy delegowanych P. Komissyi wypłacił, zniżył się do 20.641. Złł. gr. 27.

w Roku teraźnieyszym 1785 podług listu JO. Xcia Jmci Prymasa przypada JX. Marxenowi za funkcyą Prezesa Złł 2000 za Emeryturę Złł 1000. in Suma Złł 3000; ale s tych Złł 1000 bydź powinien wypłacony JX Garyckiemu za pensyą Professorską zaległą u JX Marxena z Roku 1782. na Rok 1783, które to wypłacenie iuż iest dysponowane od kassy generalney listem 11. Augusti 1783 do Prokuratoryi pisanym. A zatem nie zostaie się na cały rok teraźnieyszy percepty dla kassy generalney z Pensyi JX Marxena tylko dwa tysiące, s których przypada na półrocze Złł Tysiąc. Skądże wziąć resztę Percepty, którą kassa generalna podaie?

List JO. Xcia Jmci Prymasa zaleca Szkole Głł od długu JX Marxena odtrącić 8000. Złł, które Dekret Delegowanych iustyfikować każe JX Marxenowi: ale skąże Szkoła Głł weźmie fundusz na zapłacenie tey Summy? Dekret Delegowanych naznacza fundusz 6000 Złł należące się Collegio Physico od JX Marxena za rok 1783, więc przywodząc do Exekucyi ten Dekret kassa generalna Warszawska nie może się domagać tylko o zakwitowanie iey à Collegio Physico z Summy 6000 od P. Kommissyi na Rok 1783 assygnowaney; ale teyże Summy nie może podawać na Perceptę Prokuratoryi. Zgoła cały dług JX Marxena nie powinienby na żadną Perceptę kassie generalney w teraźnieyszym i przyszłych latach służyć, bo to iest dług Seminarii Kandydatów i Szkoły Głł wypadaiący z nieopłacenia Etatu na Rok 1783. od P. Kommissyi podpisanego. Dochody JX. Marxena służyćby powinny na zapłacenie Osob w Etacie 1783 położonych, a kassa Generalna wymagaćby tylko powinna kwitów dotąd nie danych przez tęż Osoby: kwitów zaś na taką tylko kwotę, iaka z pensyi JX Marxena na rok przypada. A ieżeli niektore te długi kassa generalna przeięła, więc żeby się stało zadosyć woli JO. Xcia Jmci Prymasa, i Szkoła Główna została spokoyną w interessie JX Marxena, tyle tylko należy kassie Generalney na Perceptę Prokuratoryi podawać, ile wynosi pensya naznaczona JX Marxenowi.

O Komplana

O komplanacyi z JW. Biskupem Kiiowskim

Ponieważ obowięzuie się Szkoła Głł w komplanacyi wypłaci JW. Biskupowi Kiiowskiemu Summę 25.000 na dzień 1szy Maia i tę Summę na pensye Professorów z kassy Generalney Warszawskiey assygnować: dodawszy do tego 9.000 Ministrowi Anticemu w Rzymie wypada Summa 34.000 Złł do opłacenia z Dobr Probostwa Miechowskiego. Troskliwa iest Szkoła Głł wiedzieć o Dochodach Probostwa Miechowskiego, i o Projekcie skutecznym aby ta Summa uroiła się do Skarbu Prokuratoryi, i to w tym czasie w ktorym opłata Pensyi Professorskich i Margrabi Anticego przypada. Inaczey, Prokuratorya kwituiąc kassę Generalną podług Opisu komplanacyi, nie byłaby kwitowana od Professorow, i znowuby iakie nieregularności wypaśdź mogły. Jeżeli atoli Dobra Probostwa Miechowskiego utrzymaią się w Dzierżawie, a Dzierżawcy do roczney zapłacenia raty na Sty Jan przypadaiącey obowiążą się, łatwo całey tey troskliwości zapobieży się. Dane i Czytane na Sessyi Szkoły Głł dnia 3. kwietnia 1785. Jśniadecki Sekretarz

Bilet JO. Xcia Jmci Prymasa o odmienienie Professora w Sendomierzu.

Gdy Szkoła Główna przystawia subiektum luzować mogące Professora Łoiowskiego w Sendomierzu, skąd nieustaią dochodzić zaskarżenia na iego dawnieysze nierostropne theki, a oraz iak twierdzą gorszące explikacye ustne w Szkole i za Szkołą, w materyi tak delikatney i ważney, bespieczeństwo i rostropność doradza nayprędsze zesłanie do Sendomierza nowego Professora z rozkazem Łoiowskiemu czekania na mieyscu w krotce zesłać się maiącey z Warszawy Osoby, authoryzowaney do examinowania oskarżeń, do wzięcia potém dalszych zamiarow; przeto JX kanonik Kołłątay Rektor Szkoły Głł nieodwłocznie dzisieyszą pocztą kommunikować będzie tego Biletu Szkole Głł, znaleganiem Ponktualnego w tey mierze nieodwłocznie rozrządzenia, na uskutecznienie którego kassa będzie authoryzowana powrocić Expens kilkaset Złotych potrzebnym. 6. kwietnia 1785 w Zamku

Xże Prymas.

List JO. Xcia Jmci Prymasa do Szkoły Głowney na podane Trudności w Interesie X. Marxena i Komplanacyi z JW. Biskupem Kiiowskim w Warszawie 16. Aprilis 1785go

Przesłana

Przesławna Szkoło Głowna Koronna!

9. Jak wszystkie kroki moie dla Szkoły Głowney dążyły do tego, ażeby pomagać iey do wzrostu w Naukach. użytków kraiowych, i prze-ściadczenia o tém Publiczności, tudzież do harmonii i uszczęśliwie-nia samychże Osób tym celem pracuiących, tak nie chciałbym nigdy zmnieyszyć tych dobrych moich chęci i usiłowań dla Ich Grona. Lecz potrzebna iest w tym koniecznie z strony ich powolność i iednomyślne przykładanie się do tego, abyście co w lekcyach swoich ku instrukcyi i formowaniu innych opowiadać iesteście obowiązani, sami rzeczą i przykładem na sobie wyrażali. Na żądanie WMPanów starałem się ułatwić im interess X. Marxena nader nudny dla mnie i Kommissyi: przecież zasłużył on przez tyle przepędzonych lat swoich w Akademii, aby miał od niey zasłużonych pensyą; więc ad mentem Dekretu Delegowanych podług kalkulacyi kassy Generalney Warszawskiey, ktorą Im przyłączam. po odiętych z długu X Marxena fl. 8000 ad Collegium Physicum należących et fl. 2000 pensyi z Kommissyi tegoroczney, zostanie na tymże X Marxenie długu fl. 10641 gr. 27 ktory to dług extenuabitur przez pensyą tegoroczną Emerytalną fl. 1000. z kassy Szkoły Głł, similiter per fl. 1000. à 1a 8bris 1785 ad 1m Octobris 1786. et fl. 2000 pensyi z kommissyi Eduli: ad hunc dictum Annum trwać tylko maiącey; item per fl. 7300. należącey do Summy roczney fl. 150/m przez kommissyą dla Szkoły Głowney determinowaney: które to fl. 7300. przez kassę Warszawską na umorzenie długu X. Marxena teraz będą wypłacone, a przez Szkołę Głowną temuż dłużnikowi per fl. 1000. przez lat circiter siedm odciągane, z czego Szkoła Głł co rok przed Kommissyą ma się rachować usque ad extenuationem, po ktorey X Marxen zacznie odbierać swoię pensyą Emerytalną fl. 1000. Proszę tedy żeby iuż był koniec temu interessowi, ani nas ani siebie więcey tym macie umbarassować; będzie to iednak generalna przestroga, iak należy mieć oko na kassę, gdzie Pieniądze w ręku ie-

dnego nader

dnego nader bywaią śliskie.— Co się tycze Komplanacyi z JW. Biskupem Kiiowskim ta niepowinna bydz WWMPanom przyczyną troskliwości, bo lubo fl. 25/m w niey są położone realnie iednak nie będziecie płacić tylko fl. 19.600. gdyż fl. 5400. przez wytrzymanie Sławna i Skaryszewa JX Biskup sobie wybierze. Wpłyną zaś Summy do kassy Szkoły Głł na przyszły S. Jan roku biegącego 1mo fl. 10.700 z Dzierżawy Klucza Szczepanowskiego od JP. Wielogłowskiego Starosty Olszańskiego; 2do fl. 8720 z Krzesławic i Michałowic od JP. Miroszewskiego Cześnika Halickiego. 3tio fl. 13.500 z Gostatowic i Wrocierzysza od JP. Wysockiego, in Summa wszystko uczyni fl. 32.920 z czego i Pensyą Professorom i Ministrowi Anticemu Szkoła Główna zapłaci zupełnie; i Jey ieszcze zostanie na ten rok awantażu fl. 4320.— Jak niedoświadczenie i niebaczność niektórych Osob w Szkole Głł sprawiły, że X. Łoiowski odesłany nazad do Sendomierza przeciw woli Zwierzchności; tak niechże ta Szkoła Głł naprawi ten błąd nieodwłocznie posyłaiąc innego na mieysce tego Professora, który suspendowany od lekcyi ma czekać w Sandomierzu dalszego rozkazu Kommissyi. A teraz życząc Jm wszelkich powodzeń zostawam

WWMCPanów

uprzeymie życzliwym

M. Xże Poniatowski Prymas

mpp

Odpowiedź Szkoły Głowney na list poprzedzaiący.

Jaśnie Oświecony Mći Xiąże Dobrodzieiu!

10. Nie miawszy Szkoła Głowna w podanych JO.W. Xcy Mći Dobrz trudnosciach żadnego innego celu, iak zabespieczenie swey spokoyności i rządu kassy, a będąc zupełnie zaspokoiona listem JO.W. Xcy Mći Dobr, i sposobem na umorzenie długu JX Marxena ułożonym, nie tylko na tym sposobie przestaie, a oraz ma honor nayszczersze swe JO.W. X Mći podziękowanie wyrazić, za uwolnienie nas od tak nu

dnego

dnego z JX Marxenem interessu i oraz za przyłączoną infor-
macyą o dochodach Probostwa Miechowskiego. Już Szkoła Głł
na dzisieyszem Posiedzeniu wyznaczyła osoby do wzięcia
urzędowey do Dóbr tegoż Probostwa intromissyi, spisania
i zweryfikowania inwentarzy, które poty nie będą mogły
swego dzieła należycie rozpocząć, póki przywiley w orygi-
nale lub Extrakcie urzędowym nie będzie w ręku Szkoły
Głowney do produkowania go przy zapisie intromissyi:
i dla tego zanosi Szkoła Głł nayusilnieysze do JO. W. X.
Mci Dobę prożby, o iak nayrychleysze iey tego Przywi-
leju przysłanie, aby Prokurator brać maiący intro-
missyą mogł w ciągu przyszłego miesiąca skończyć
tę robotę, a bydź wolnym w Czerwcu, kiedy odbie-
ranie rat i wiele innych interessow Ekonomicznych
przypada. Przyspieszenia tey intromissyi wyciągaią na-
wet sprawy graniczne w Dobrach tegoż Probostwa przy-
padaiące, do których za possessyi ieszcze JW. Biskupa
Kiiowskiego kondescensya iest na początek Maia wyzna-
czona, do czego potrzebne będą papiery wszystkie do Dóbr
tych stósowne. Professor do Sendomierza iuż dawno od
Szkoły Głowney iest posłany, i nawet klassę swoię tam iuż
rozpoczął; a oskarżonemu nakazało się, aby na mieyscu
czekał maiącey bydź zesłaney z Warszawy Osoby do rozsą-
dzenia sprawy, stósownie do biletu JO. WX. Mci dawniey nau-
przysłanego. Nie może zaś Szkoła Głowna wypadłych zleceń
żadnym w szczególności osobom przypisywać; gdyż cały
ten interess był na kilku Posiedzeniach przez nię samę rostrząsa-
ny; maiąc autentyczne wyznanie całego Zgromadzenia za oskar-
żonym, a nie mogąc się żadney doczekać rezolucyi na swe uwagi;
oprocz tego w tak nagłym czasie nie mogąc wyszukać Professora,
musiała aż do dalszych JO. WX. Mci Dę dyspozycyi swe re-
zolucye względem odmiany Nauczyciela odłożyć. — Przyczytaw-
szy Szkoła Głł list przez JP. Sniadeckiego złożony, w któ-
rym

rym kollegium Krolewskie Paryskie osadzone pierwszey ran-
gi uczonemi wzywa do publiczney Korrespondencyi uczoney
Szkołę Główną, mamy sobie za obowiązek donieść JO. WX. Mci
Dobę iako gorliwemu wzrostu Nauk Protektorowi o tak po-
żytecznym dla kraiu naszego układzie przyłączaiąc wypis
cały listu w tym interessie. Utrzymywanie się chwalebne i
pożyteczne Zgromadzeń Uczonych zawisło istotnie od pracy
Osob Naukom osobliwie Fizycznym oddanych, i od kommu-
nikacyi nayświeższych wynalazków z obcemi towarzystwa-
mi Uczonemi. Nauki fizyczne i Matematyczne rosnąc zaw-
sze i doskonaląc się usilnością tylu towarzystw uczonych,
wkładaią dziś na Zgromadzenie uczące a zaradzaiące swey
chwale i pożytkowi naypierwsze staranie o kommunikacyą
z obcemi kraiami, przez co mogłyby bydź w stanie pozna-
nia w każdym czasie, do iakiego punktu doskonałości
części iaka wspomnionych Nauk postąpiła. Bez tey usługi
nayzdatnieyszemi osadzone ludźmi Zgromadzenia postępuiąc
w niewiadomości, zbliżać się zawsze do swego upadku
muszą. Pod tym względem uważane kollegium Krolewskiego
myśli ofiaruiąc tak ważne Szkole Głowney pomocy, nie
mogą nie stać się miłe gorliwemu o wzrost Nauk JOW. X.
Mci Dę sercu. Racz JO. WX. Mść przyiąć wyrażenie nay-
powinnieyszych uszanowania od całey Szkoły Głowney
obowiązkow. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Szkoły
Głł dnia 24. kwietnia 1785. Jan Jaśkiewicz iako Prezy-
duiący mp

J Sniadecki Sekretarz mp

ii Extrait d'une Lettre de Mr. Cousin de l'Academie
Royale de Sciences de Paris Professeur de Physique
au College Royal de France ecrite le 17. Mars
1785 à Monsieur Sniadecki:

J'ai proposé dans notre derniere assemblée d'etablir
une correspondance entre le college royal et quelques Uni-
versités etrangeres nommément celle de Cracovie. Nous
choisirons dans chacune un certain nombre de Professeurs
auxquels

auxquels nous donnerons le titre de Professeurs étrangers au College Royal de France. Ces Universités feront un choix semblable parmi les Professeurs royaux: et les devoirs des uns et des autres seront d'instruire le plus promptement possible leurs correspondants de ce qui se sera fait de neuf et d'utile dans le pays qu'ils habitent. Mon projet a été bien reçu des Professeurs royaux. Ils n'attendent plus pour faire choix de trois Professeurs de votre Université, un mathematicien, un physicien, et un Litterateur que de savoir si l'Université voudra bien l'agréer. Dans cette supposition vous m'adresserez la liste des Professeurs de Cracovie, parmi lesquels nous en choisirons trois comme Professeurs etrangers au College Royal de France. Ce choix fait, nous nous adresserons au Ministre qui se chargera de mettre leurs noms sous les yeux du Roy et de leur delivrer le brevet des Professeurs royaux. Vous ferez la même chose de votre coté. La correspondance etablie nous nous ferons un devoir de vous adresser avec le plus de celerité que nous pourrons tout ce que nous croirons devoir vous interessar. Nous esperons le même zele de votre part. Nous nous proposons de rendre notre correspondance publique; mais nous ne prometrons pas d'avance un certain nombre de volumes par an, parceque nous ne pourrions le faire sans nous reserver mentalement le droit d'y inserer des pieces de remplissage; maniere indirecte de tromper le public, qui est indigne de nous.

Odpowiedź JO. Xcia Imci Prymasa Szkole Głowney na list 24 kwietnia pisany. Przesławna Szkoło Główna Koronna!

12. Żądaniu WWMPanów, abyście mogli mieć sobie oddany przywiley inkorporacyi Probostwa Miechowskiego do Szkoły Głowney zadosyć się stanie, skoro przyidzie Beneplacitum z Rzymu, utwierdzaiące wieczność inkorporacyi tego funduszu Duchownego; z którą Bullą i Przywiley Krolewski, i Rezygnacya JX Biskupa Kiiowskiego przysłane będą. Tym czasem donoszę Im o wyszłey generalney rezolucyi Kommissyi na fundamencie Przywileiu Krolewskiego rozrządzaiącey Dobrami tego Probostwa na wzor Po-jezuickich z powodu aby Szkoła Głowna miała stały i łatwy dochod bez uymy czasu Naukom, ktorą zatrudnienia ekonomiczne przynosićby mogły: i iuż są przez drugą rezolucyą Kommissyi Dobra Sendomirskie destynowane dla niektorych Osób: Krakowskie zaś dalszemu się czasowi zostawuią dla dotrzymania kontraktów dwoletnich tamecznym Dzierżawcom, od ktorych Intrata w przeszłym liście moim wyrażona wpływać im będzie. Obszerniey o tem rozrządzeniu Dobr wkrotce wyieżdżaiący Rektor ustnie Szkole Głowney opowie, a JP. Szambellan Gintowt Sekretarz kommissyi circa 20 praesentis wszystkie potrzebne do tego Papiery przywiezie.

Co się tycze korrespondencyi żądaney przez Kollegium Krolewskie w Paryżu, ta iak iest z Honorem Akademii Naszey Krakowskiey, tak bydź może z niewielką dla teyże korzyścią, gdy my chcąc bryllować w tey korrespondencyi zechcemy się wysilać na pożerność barziey, iak na grunt istotnych pożytków, ktorych początków szukać zaczynamy ieszcze, gdy iuż Akademie zagra

niczne

niczne daleko w wynalazkach swoich ubiegły. Wszakże zechcecie WWMPanowie ułożyć pierwey do tego swoy proiekt, i Kommissyi kommunikować, bo rzecz tyle względów potrzebuiącą należy z rozważeniem porządnie i gruntownie rospocząć. Życząc Im wszelkich powodzeń zostawam

z Warszawy 3go Maia 1785. WWMPanów

uprzeymie życzliwym

M. Xże Poniatowski

Prymas

List W.o JX. Kołłątaia Rektora do Szkoły Głowney donoszący o rozporządzeniu Dobr Probostwa Miechowskiego, pisany z Warszawy d. 25 Kwietnia 1785go

Do Przesławney Szkoły Głowney.

13. Z poprzysiężonego obowiązku mego winienem donieść P. Szkole Głł o zaszłych wypadkach względem dalszych rozrządzeń P. Kommissyi Dobrami Miechowskiemi, które P. Kommissya rozdawać poczęła prawem Dziedzictwa tak iak Dobra Poiezuickie. Dawnom to przepowiedział względem Dobr Akademickich dawniey posiadanych, i że takowe rozdanie nie nastąpiło, stało się to za mocnemi reprezentacyami, które się czyniły; lecz teraz pobocznemi pismami moie osłabione przekładania stały się dla Szkoły Głowney nieskuteczne. Już są rozdane Dobra: Miasto Skaryszow JW. Biskupowi Kiiowskiemu, Dobra Gostatowice JP. Lelewelowi, Dobra Wrocierzysz JP. Gintowtowi, inne pod pretextem Dzierżawy zwleczone. Radziłem Administracyą tych Dóbr

końcem

końcem ich podźwignienia, dostrzegłem że poboczne z Krakowa reprezentacye temu przeszkodziły. Na tem Szkoła Główna straci nie mało względem podniesienia dochodu, lecz niech się zastanowi nad stanem tych Dóbr, ia donoszę iak powinienem w tym interessie. P. Szkoła Główna niech radzi podług znaiomości swego własnego Dobra, są srzodki, są sposoby, lecz bez iednomyślności i zgody nic nie pomogą. Proszę tę wiadomość mieć w sekrecie, bo iey rozgłaszanie nie zaradzi bynaymniey tak fatalnemu wypadkowi — owszem wieleby przeszkodziło i mnie od popierania dalszego oddaliło. Zostawam z winnym szacunkiem wszystkich w ogólności i każdego w szczególności

WWMPanów Dobrodziejów
nayniższym Sługą
x Kołłątay R. S. Gł. K
mpp

P. S. Wyprowadzenie Intraty na dziedzictwo barzo zmnieyszy dochod iak uważam iuż z zapadłych dystrybucyi, wszakże ieszcze dobra te nie są przez Dyplomata rozdane, tylko rezolucyą Kommissyi, stało się to nagle i niespodzianie, pisałbym w tey mierze wiele lecz iesteśmy w tey nieszczęśliwey situacyi względem sekretu że ufać trudno.

Odpowiedź W. JX. Rektorowi od Sekretarza Szkoły Głównéy Jey imieniem

14. Wielmożny Mści Xże Rektorze Dobrodzieiu!

Po odebranym Liście WWMPana Dobę złożona była natychmiast Sessya Szkoły Głównéy i na niéy list ten czytany. Ostrzeżenie Jo względem wyrabiaiących się u P. Kommissyi rezolucyi na Probostwo Miechowskie ten uczyniło skutek iakiego spodziewać się należy po zgromadzeniu szczerze do Dobra swego przywiązanem. Winienem WMPanu Dobę wyrazić podziękowanie całey Szkoły Głó. i oraz iéy imieniem prosić o kommunikacyą

nayprędszą

nayprędszą srzodków, ktore znaydziesz na zapobieżenie nie
pomyślnym wypadkom, i o ktorych w linie swoim do
Szkoły Głowney wspominasz. Oczekuiąc ich Szkoła Głł nie
mogła inney co tak nagłym czasie do zaradzenia chwy-
cić się drogi, iak upraszać JO. Xcia Jmci Prymasa, aby
Protekcyą swoią ustrzymał wszelkie P. kommissyi
względem tych Dóbr rezolucye, poki dochody ich w rze-
telności wyciągnione, i myśli Szkoły Głowney o bespie-
cznem i trwałem tych Dobr rosporządzeniu podane nie
będą. Należy do dyskrecyi Szkoły Głł poznać się na
ostrzeżeniu WMPana Dobr, i to względem obcych w
sekrecie ukryć, ale z celu i wyrazów listu z uwagą
rostrząsnionych wnieśliśmy, że WMPan Dr tego
Sekretu względem JO. Xcia Jmci Prymasa nie wyciąg-
garz, bo przed tego Pana Szkoła Głł zanieść musi swo-
-ie żądania i prożby, ktory to zna, żeś WMPn Dr nie
uczynił w tym tylko dzieło wierności. Zastanawia nas
to niezmiernie, wszystkich, coby tak gwałtownym i wcze-
-snym krzątaniom się dadź mogło mieysce, kiedyśmy tu
dotąd o niczym nie wiedząc, zostawali zawsze spokoyni;
w ktorey to ieszcze spokoyności utwierdził nas list JO. Xcia
Jmci Prymasa donoszący, że Dobra te zostaną się w
Dzierżawie dawnych Possessorów. Podług opisu kompla-
nacyi wypada Szkole Głł wziąć intromissyą, a Przywi-
-ley nie iest iey dotąd przysłany, o ktory iuż Xże Jmci
był proszony od Szkoły Głowney. Zechciey WMPn Dobr
staraniem swoim przyłożyć się do iak nayprędze-
go tego Przywileiu przesłania tak potrzebnego do
wzięcia Intromissyi. Zostawam z winnym prowa-
zaniem

WWMPana Dobr
Nayniższym Sługą
Jan Śniadecki Sekretarz
S. Głł K.

S Krakowa 3go Maja
1785go Roku.

60. List do JO. Xcia Imci Prymasa od Szkoły Głowney z prozbą o wstrzymanie Rezolucyi P. Kommissyi na Dobra Miechowskie.

15 Jaśnie Oświecony Mości Xże Dobrodzieiu!

Idąc za obowiązkiem Szkole Głowney poprzysiężonym o wiernem iey w interessach do niey należących informowaniu, doniosł nam dziś W. Rektor o wyrabiaiących się u P. Kommissyi rezolucyach na wypuszczenie Dobr Probostwa Miechowskiego prawem Emfiteutycznem. Szkoła Głowna zapewniona listem JO.W. Xcy Mci Dcz iż te Dobra zostaną w Dzierżawie dawnych possessorów, trwa zawsze w tém mocnem zaufaniu, że te rozporządzenia w swey całości P. Kommissya zostawić raczy. Wszystkie żądania i myśli Szkoły Głowney do iey maiątku stósowne a w całey otwartości JO.W.X.Mci iako szczególnemu naszemu Dobroczyńcy obiawiane, nie inny miały cel, tylko polepszenie Stanu całego Zgromadzenia, zabespieczenie przeciwko wszystkim okolicznościom skądkolwiek kiedyś wyniknąć mogącym funduszu Nauczycielskiego, trwałą pomyślność następców naszych, a zatém uwiecznienie darów i Dobroczynności JOW. X. Mci Dobr. Przykłady smutne, przez które Akademia aż do swego przeszła upadku przez ubóstwo i zaginione dochody były i są iey zawsze przytomne, do zaradzenia bespieczeństwu teraźnieyszych. Te intencye kieruiąc Szkołą Głowną w reprezentacyach tylekrotnie powtarzanych ziednaią iey przecie zaufanie Zwierzchności; a dobroczynne i gorliwe W.X.Mci Dcz dla Dobra Szkoły Głł zamiary daią iey prawo do usilnych prozb, które dziś do Protekcyi JO.W.X.Mci Dobr zanoszemy, abyś opieką swoią raczył wszelkich względem tychże Dobr P. kommissyi dyspozycyi

zawiesze

zawieszenie wyrobić, poki dochody ich przez Szkołę Głł wy-
-ciągnione i P. kommissyi w rzetelności podane nie będą;
po czem należeć będzie do wierności Akademii swe prze-
łożyć myśli do trwałego Dobra całego korpusu zmie-
-rzaiące, a do Powagi P. Kommissyi o wartości tych
myśli sądzić i stanowić. Co aby tém skuteczniey i prę-
dzey mogła z swego obowiązku Szkoła Główna wyko-
-nać, mamy honor ponowić prozby nasze do JO. W. Xiey
Mci Dobę o przysłanie przywileiu z wyrażeniem nay-
powinnieyszego Uszanowania i wdzięczności. Dan w Kra-
-kowie na Posiedzeniu Szkoły Głł dnia 3go Maia 1785.

Jozef Putanowicz iako
Prezyduiący
Jan Sniadecki Sekretarz
mpp

16. Reprezentacye Szkoły Głównéy o utrzymanie
przy niéy Dóbr Probostwa Miechowskiego podane
JO. Xciu Jmci Prymasowi &c.

Jaśnie Oświecony Mci Xże Dobrodzieiu!

Gdyby Szkoła Główna na teraźnieysze tylko baczna losy
zgubiła z pamięci troskliwość o ich trwałość na przyszłość,
nie powtarzałaby stałym usiłowaniem swych do JO. W. X.
Mci Dobr. prozb w materyi bespieczeństwo dochodów, a
zatem naypierwszy grunt iéy exystencyi interessuiącey.
Ale chcąc się pokazać wartemi Protekcyi JO. W. X. Mci Do-
brodzieia, korzystaiąc z zarobków i zostawów Poprzedników
naszych, winniśmy zaradzać całą siłą o dochowaniu
spokoyném i bespieczném dzisieyszego maiątku dla tych
ktorzy po nas nastąpią. W tey czystości intencyi ma honor
Szkoła Główna donieść JO. W. X. Mci Dobrodzieiowi, iak wia-
domość odebrana z listu Jo; doniesień JX. Rektora o ros-
porządzeniu Dóbr Probostwa Miechowskiego sposobem Po-
iezuickich zasmuciła całe Zgromadzenie, które zasługuiąc

sobie

sobie powolnością na przyięcie i podpisanie wszelkich obligacyi do Dziedzictwa tych Dóbr przywiązanych, było prawie u siebie pewne, że nie znaydzie tamy, w osiągnieniu spokoynym tego dziedzictwa stósownie do warunków w komplanacyi ostrzeżonych, w wyprowadzeniu rzetelnego Dóbr dochodu, i podania sposobów na trwałe i pożyteczne tych Dobr rosporządzenie — Nie iest w naszey mocy ani przedsięwzięciu iśdź przeciwko wyrokowi zwierzchności, iest tylko naszą powinnością zostawić ślady naszym następcom, żeśmy nie opuścili żadnego usiłowania w szukaniu Protekcyi JO. W. X. Mci Dobę, i w używaniu srzodków naszey podległości zostawionych. Bogdayby potomność boiaźni nasze ze smutnych przykładów i doświadczenia zebrane znalazła za czcze i próżne! wolemy w iey oczach uchodzić za ludzi zbytkiem przezorności iak opuszczeniem grzeszących — Czytamy w Liście JO. W X Mci Dobę 3 Maia do Szkoły Głowney pisanym, że uwolnienie Szkoły Głł od interessow Ekonomicznych było iedyną pobudką dla P. Komissyi wydania świeżych rezolucyi na Dobra Miechowskie. Ale ktoreżto są zatrudnienia Ekonomiczne, które possessya Dobr dla Akademii przynosi ieżeli nie odbieranie rat, processa z Dzierżawcami niepłacącemi, i rachunki Prokuratora? te zatrudnienia upadnąż dla Szkoły Głowney z Possessorami Emfiteutycznemi? odwołuiemy się JO. Mci Xże Dę do doświadczenia kassy generalney, ieżeli niezachodzą nieregularności z strony possessorów Emfiteutycznych, ieżeli wolna iest od processów, ktore te nieregularności przynoszą, i ktore podobno z czasem powiększać się będą? zatrudnienia około dochodow zostaią te same, skutki zas daleko są smutnieysze iak z Dzierżawcami kilkoletniemi, od ktorych przynaymniey Epoka upłynionego kontraktu uwolnić może Zgromadzenie, kiedy tu dyploma Dziedzictwa staie się tamą ledwo podobną do przełamania na odzyskanie własności — Wchodząc w straty i niebespieczeństwa, na ktore takowe rosporządzenie Dochod Szkoły Głowney naraża, pokaże się, że naprzod traci Akademia

na intracie

na intracie, wypuszczaiąc dobra w daleko niższéy cenie; traci pozy-
tek pomnożenia Intrat przy polepszeniu Stanu tychże Dóbr, a traci
w tym czasie, kiedy gwałtowne potrzeby do wzrostu Nauk istotne
wymagaią nayoszczędnieyszego szafunku. Przyznaiesz JO. WX. Mci
Dobę że gdyby Akademia miała fundusz na dźwignienie Eko-
nomii w tych dobrach, możnaby ich dochody znacznie powię-
kszyć: lecz ieżeli dziś Akademia w téy znayduie się niespo-
sobności do uczynienia zakładów potrzebnych, będzieżże zaw-
sze w niéy zostawać? i dzisieyszy niedostatek iużże będzie
fundamentem do odebrania iéy źrzodła pewnych na potém
zysków? Wypadnienie Dóbr z rąk Szkoły Głównéy na zawsze
iakże smutnemi grozi skutkami na przyszłość! gdy zamięszanie
iakie w kraiu zamknąwszy wrota sprawiedliwości, lub zwło-
cząc ią po subselliach zostawi pracuiących Nauczycielów na
dyskrecyą Possessorów i na okropność zawodu! Dochody z
possessyi emfiteutycznych nie mogą bydź pewne dla Szkoły
Głównéy tylko w czasach pokoiu, przy administracyi ścisłey
i nieodwłoczney sprawiedliwości; i przy Protekcyi mocnéy dla
Zgromadzenia. Możemyż dla Następców naszych taki stan
kraiu na zawsze obiecywać? iesteśmyż pewni JO. Mci Xże że oni
przy tronie i w pierwszych Osobach rządu mieć będą tak mo-
cnych i gorliwych opiekunów losu swego, iak my iesteśmy
dziś szczęśliwi przy Oycowskich W. X. Mci Dę staraniach? Ah
Mci Xże Dobrodzieju dosyć sobie wspomnieć przemianę szczę-
śliwych i naysmutnieyszych Sytuacyi, przez które Akademia
w przeciągu lat czterysta przeszła, żeby z nich mieć przestro-
gę na przyszłość. Uposażona dochodami Królów uroczyście
warowanemi na Żupach Wielickich i Dobrach, poty tylko cie-
szyła się niemi, poki była w Stolicy Królów, i poki Protekcya
Tronu utrzymywała ią przy całości losu. Upadły dla niéy
te korzyści gdy Stolica Tronu przeniesiona z Krakowa oddali-
ła Akademią od skutecznego czuwania na swoy interess. Ci kto-
rzy mieli w ręku dochody Zgromadzenia, mieli interess praco-
wania na ich zgubę. Przekładano zniszczenie Dóbr przez

rewolucye

rewolucye kraiu, pożary ognia i inne klęski przemiiaiące, wyrabiano Dekreta redukcyi, wycieńczano dochody, poki ich do ostatniey nie przyprowadzono straty: wikłano Zgromadzenie w Processa, ktore musiały bydź niepomyślne dla Akademii maiącey przeciwko sobie samych Possessorów w rząd wpływaiących. Więcey mogły reprezentacye osob do rządu zbliżonych, iak Zgromadzenia oddalonego mieyscem i utratą Protekcyi, a tak stawszy się ofiarą zabiegów partykularnych wszystkie klęski przemiiaiące były zawsze dla Akademii zrzodłem strat wieczystych. Swiadkiem tego są wszystkie Dekreta redukcyi, swiadkiem Stan Akademii przy ktorey się żaden z pierwiastkowych funduszow nie utrzymał. Akademia przywiedziona do nędzy byłaby nawet co do imienia zginęła, gdyby ią nie była wsparła hoyność partykularnych, i zapisy samychże Akademików z obcych dochodów zebrane. Ci Dobroczyńcy Zgromadzenia nauczeni przykładem o zrzodle iego Ubostwa starali się uczynić coś trwalszy Akademii przez zakupienie dóbr Ziemskich i inkorporacyą beneficiów: które same utrzymały Akademią aż do dni reformy. Z iakimże żalem przychodzi nam patrzeć JO. Mci Xiąże Dobę na odpadanie tych wiosek i zamianę ich na zapisy pieniężne: czego w roku przeszłym widzieliśmy przykład z osłabieniem praw naszych. Sprzedany był Tęgoborz, uczyniona imieniem Akademii donacya, bez doniesienia nawet o tém w czasie Zgromadzeniu: które będąc dziedzicem niezapartym nie mogło bydź podług sprawiedliwości przestąpione: ani prawa stanowione na Zgromadzenie zgasłe mogły oddalać od Dziedzictwa Zgromadzenie żyiące, i powagą praw kraiowych utrzymane — Posiadanie Dóbr nigdy Szkołę Główną od istotnego powołania nie odciągnie, byleby mogła niemi wolno i pożytecznie rozporządzić, i rządzić się zawsze regułami raz na to ustanowionemi. Jeżeli znaydą się umysły niedosyć przeniknione ważnością swego powołania, w ten czas dopiero bez zatrudnień nawet ekonomicznych wkraśdź się może opuszczenie w istotne Nauk obowiązki. Wszakże racz JO. W. Xcia Mci rozsądzić z listów Szkoły Głowney, co ią naywięcey corocznie

zatrudnia

zatrudnia ieżeli nie troskliwość o swe prawa i pożytki, ieżeli nie przerabianie interessów, które zabiegi partykularne przeciwko interessowi Zgromadzenia wnoszą i przekładaią u Zwierzchności? Cożeśmy temu winni Mci Xiąże Dobr, że czuli na losy nasze przymuszeni ieśteśmy tak często tłomaczyć sami własni interess, że chcąc się pokazać wartemi Protekcyi W.X. Mci Dobr nie spuszczamy z oczu rzetelnego naszéy trwałości i pomyślności Dobra? — Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodz! polepszenie losu Szkoły Głównéy będąc dziełem wielkich i Obywatelskich zamiarów JW.W.X. Mci godne iest całey troskliwości, aby było zabespieczone wieczyście przeciwko wszelkim okolicznościom nieprzyiaznym wypaśdź kiedy mogącym, albo z rządu albo z zabiegów prywatnych. Złożyć dochód publiczny Nauczycielów w ręku prywatnych, żadnego związku nie maiących z losem Zgromadzenia iest to interessować ich chciwość do pracowania na wycieńczenie a może i zgubę kiedyś tego dochodu; iest to narażać fundusz teraźnieyszy na te same przypadki, którym nieszczęśliwie podpadły pierwsze fundusze Akademii. Dzisieysze nawet zdarzenia ostrzegaią nas o przyszłości. W śrzód szczęśliwych dni Akademii silą się zabiegi partykularnych na wyciągnienie z rąk Zgromadzenia kilku wiosek ze stratą; i gdyby usiłowania nasze nie były wsparte Protekcyą W. Xiey Mci, Zgromadzenie pracuiące w interessie nayważnieyszym Dobra kraiowego, byłoby zostało naymniéy w swym losie zabespieczone. Nie wiemy nawet co otworzyło wrota do takich zabiegów od których Akademia była zawsze wolna i od których są zasłonione inne Zgromadzenia, niezmiernie bogatsze, a mniéy z interessem kraiu związane. Dobra Probostwa Miechowskiego wydawały się Szkole Głównéy naybarziéy zasłonione od podobnego zdarzenia, gdy konstytucya Roku 1768 upoważniaiąc Dobroczynność JKr. Mci zabespieża wolą Narodu ten dar dla Akademii — Mowiemy tu J.W. Mci Xże Dobrodzieiu za cząstką interessu publicznego, mowiemy za naypięknieyszą pamiątką Dobroczynności Panuiącego, udzieloną Zgromadzeniu niegdyś miłemu Jego Przodkom siedzącym na tym samym Tronie; mowiemy za unie-

śmiertelnie

śmiertelnieniem Oyczystych starań JW. W. X. Mci Dobrodzi nowiemy za Wsem
następców naszych, których równa z nami pomyślność napełniać będzie serca
ich nayżywszą wdzięcznością. Głos ten Szkoły Głównéy nie iest dyktowany
żadnym interessem dzis żyiących Osob, ale zasięga interesse potomności
Oby ten głos mogł iaszcze bydź skutecznie wysłuchany. Pobudki nasze nie
są to wyniosłe imaginaryjney teoryi, ale zebrane z nieszczęśliwych
Szkoły Głównéy doświadczeń i przykładów. Nie mogą one nie przypaść
do serca W. Xiecy Mci, które przeięte żądzą szczęśliwości publicznéy nie
przestaie się wylewać na Dobro ludzi całemi prawami Edukacyi posią-
gnionym. Na Posiedzeniu Szkoły Głównéy Koronnéy dnia 22 Maia 1785 Ro-
ku. Jan Jasiewicz iako Prezyduiący mpp Jan Śniadecki Sekretarz S. Szk
mpp

Do JP. Witta kommendanta Fortecy Kamienieckiey Kawalera Orderu Sgo Stanisława z podziękowaniem od Szkoły Głównéy za pożyteczne przysługi czynione Szkołom Kamienieckim.

Z Posiedzenia odprawionego 12. Marca 1785.

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieiu.

17. Szkoła Główna Koronna obowiązana przez powołanie swoie zara-
dzać pożytecznemu Edukacyi publiczney porządkowi w Szkołach Naro-
dowych a przez to szanować z wdzięcznością, wszystkie postępki te-
dowych wspieraiące, nie mogła nie uczuć milych dla siebie ku-
sługiwania Wmci Panu Dobr. i Godnemu Synowi Jego obowiązkom, dowiedziawszy
się z rapportu Wizytatorskiego o pełnych gorliwości obywatelskiey
pomocach od Nich Szkołom Kamienieckim udzielanych. Widzi Szkoła
Gł w tak przykładnych WMci Dobr. usługach swoie pożytecznie o-
broconego oświecenia, i razem szanuie chęć szlachetną przykładania
się do dzieła szczęśliwości publicznéy, do którego oraz troskliwość Ma-
gistratury Kraiowey, i prace Zgromadzenia naszego w Edukacyi Kra-
iowey zmierzaią. Lubo tak patryotyczne przysługi trwać maiące
w skutkach wychodzące ze Szkół Kamienieckich Młodzi przypo-
mnią dostatecznie satysfakcyą obywatelskiemu sercu, i razem
wystarczą za pobudkę do powiększenia sobie należytey wdzięczno-
ści, przyimuy atoli JWWMan Dobr. uroczyste Szkoły Głównéy po-
dziękowanie, i prozbę o łaskawą tychże powagi kontynuacyą. które
które całe Zgromadzenie z wyrażeniem wysokiego poważania
zanosi. Dan w Krakowie 12 Marca 1785.

Jan Śniadecki Szkoły Gł Sekretarz
mpp

Do tegoż. od JW. Xcia Jmci Prymasa imieniem Kommissyi

Jaśnie Wielmożny Mci Panie Generale

Mć Panie i Bracie!

18. Kommissya uwiadomiona z Rapportow Wizytatorskich o wielo-
rakich pomocach, które Młodź Obywatelska w Szkołach Kamie-
nieckich edukuiąca się odbiera od JWWMPana i od Godnego Syna
Jego, nie chce sobie ubliżyć miłey satysfakcyi w oświadczeniu
Im winnego za to podziękowania. Nie zbywa Kraiowi naszemu
na Obywatelach światłych, do czego gdy się oraz łączyć zaczyna
iednym z Kommissyą o dobro Edukacyi duchem, tknących, gor-
liwość; nie można iak tylko spodziewać się przyspieszenia tych
pożytków, które będąc szczególnieyszym starań Jey celem, nie
mniey każdego interessować powinny. Uiścisz WMPan oczeki-
wanie Kommissyi gdy kontynuacyą przychylnych swoich
ku Szkołom Kamienieckim względów nie przestaniesz upewniać
dla siebie coraz więcey Jey szacunku, który z mieysca mego
wyrażaiąc iestem partykularnie JWMPana uniżonym Sługą

M. Xże Poniatowski Prymas

Do JW. Xcia Jmci Prymasa od Szkoły Głowney
w interessie Dóbr Probostwa Miechowskiego.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

19. Szkoła Głowna uczyniwszy zadosyć wszystkim obowiązkom
na siebie przyiętym w komplanacyi z JW. Biskupem Kiiowskim o Pro-
-bostwo Miechowskie, zapłaciwszy na terminie Summę Złł 25.000 z pensyi
Professorów wziętą, lubo zaraz po wypłaceniu Summy wnieść była powin-
-na w Possessyą Dóbr tegoż Probostwa podług warunków sobie ostrzeżonych,
przestaiąc atoli na przyrzeczeniu JW. W. Xcy Mci Dobrodzieia w Liście 16.
Kwietnia uczynionem, czekała dotąd z wszelką powolnością dopełnienia
dla niey zaręczonych kondycyi, tak co do obięcia possessyi, iako też co do
odebrania od Dzierżawców Summ iey należytych. Gdy dotąd doczekać
się nie może żadnych Papierów tę possessyą iey dowodzących, a Dzier-
żawcy na Kontrakty Sgo Jana do Krakowa zgromadzeni wymaga-
ią od Akademii zabespieczenia ich przy Dzierżawach z których pła-
cić maią

nie maiąc Szkoła Główna nie wziąwszy dotąd intromissyi do Dóbr, nie maiąc w ręku swoich żadnego dowodu na tę possessyą, przymuszona iest w tak nagłey potrzebie udać się do Protekcyi J.O. Xięcia Mci z uniżoną prozbą, aby interess ten Probostwa iak mogł bydź zabezpieczony, a Zgromadzenie utrzymane przy prawie i iego dowodach uczynić mogło zadosyć sprawiedliwym Dziedzicow żądaniom. Idzie tu J.O. Mci Xcia Dobę o należytość Professorow, ktorzy przystali na uczynienie ich Pensyi do zadosyć uczynienia kompletnay, w tym zapewnieniu że im się ta należytość w tym dla nie powroci. Wypada ieszcze drugie zdarzenie zastanawiaiące Szkołę Główną. W Linii J.O. Xięcia Mci Dobrodzieja specyfikuiącym Summy na Sgt Jan do kapy Akademickiey wpłynąć maiące, zapewniona iest Szkoła Głł ze Z Gortatowi: Wrocierzyza odbierze od Xx. Wyrocheiego Złł. 13.500; kiedy XXPP. Gintowt i Lelewel z Dóbr tych złożyli tylko weksle na Złł. 4.950, co gdyby utrzymać się miało, Szkoła Głł nie tylko nie tylko nie miałaby znacznego dochodu zmnieyszenie, ale nawet oczywisty zawod w powroceniu Professorom należytości, ktora w przyszłym Mieniu bydź im powinna za skończone ich prace wypłacona. Te dwa punkta tak mocno spokoyność Szkoły Głównéy interessuiące, a iak nayprędzéy dla oczekuiących Dziedzicow wymagaiące rezolucyi ma honor Szkoła ta Głł Protekcyi J.O. Xięcia Mci Dobę przy złożeniu naypowszechniéyszego Uszanowania poruczyć. Dan w Krakowie dnia 28 Czerwca 1785go roku na Sessyi Szk. Gł.

X. Wolfgang Richter Sekr. Gł.
Ignacy Lelewel Sekretarz S. Gł.

Odpis J.O. Xcia Imci Prymasa do Szkoły Głównéy.

w Warszawie 2. Julii 1785go.

Wielmożny Rektorze i Przezacna Szkoło Główna.

20. Rezolucye Kommissyi względem Probostwa Miechowskiego i wyszłe iuż Dyplomata Krolewskie na niektore onego Klucze stósowne do sposobu rozrządzonych Dóbr Ko-jezuickich, nie tylko nie maią trwożyć Szkołę

Szkołę Główną ale raczéy powinny zaspokoić ią w tym sposobie zabespieczaiącym pewną i stałą Intratę non obstante calamitate do kassy iéy corocznie wchodzić maiącą bez żadnych zatrudnień i mitrężeń czasu Naukom poświęconego.

Co się zaś tycze Prawa teyże Szkoły Głowney do odbierania należytości z nadmienionych Dóbr Probostwa Miechowskiego, to prawo co do Kluczow Skaryszewa, Gortatowic i Wrocierzysza tak przez wymienione Rezolucye Kommissyi i Dyplomata Krolewskie, z opisaniem mocnych warunków względem wypłacania kwoty z nich determinowaney wydane, iako też przez submissye od tychże Possessorów Dyplomatycznych Szkole Głowney maiące bydź złożone uroczyście się stwierdza i uwieczniа. Co do innych Kluczów maiących iść ieszcze na licytacyą a tym samym zostawionych w Dzierżawie podług Kontraktow przeszłego Proboszcza, przywiezie im na to szczególną rezolucyą Kommissyi JP Sekretarz Gintowt jutro stąd do Krakowa wyieżdżaiący, przez którą Kommissya obwieszczaiąc Szkole Głowney generalne rozrządzenie Dóbr Probostwa Miechowskiego, i w części iuż uskutecznione, donosi Teyże razem iż nim nastąpi wspomniona Licytacya reszty tychże Dóbr, ma z nich odbierać z góry należytość od Dzierżawców przy Kontrakcie przeszłego Proboszcza zostawionych: i oraz tymże Dzierżawcom obwieszcza, ażeby tę należytość do Kassy Szkoły Głowney Koronney wnosili na fundamencie Przywileju inkorporacyi, rezygnacyi JX. Biskupa Kiiowskiego, qua Proboszcza i innych nastąpionych rozrządzeń. Jasno tedy stąd pozna Szkoła Głowna że iéy Intrata z Probostwa Miechowskiego zawiedziona nie będzie. i że się wróci iéy należność awansowanych realnie Złł 19.500 pro Anno gratiae Jm. X. Biskupowi Kiiowskiemu, bo za pokazaniem Rezolucyi Kommissyi odbierzecie od JP. Wielogłowskiego z Szczepanowic Złł. 10.700—
od JP. Miroszewskiego z Krzesławic i Michałowic .... 8720.
co uczyni .... 19.420.

Co się tycze.

Co się tycze fl. 5.500 ad complementum fl. 25/m tych Szkoła Główna realnie nie liczyła tylko oderwała JX Biskupa do wybrania Intraty roczney ze Sławna i Skaryszewa ..... fl. 5.500.
Desiderantur ieszcze fl. 80 lecz itę niżey się znaydą. JJPP. Gintowt i Lelewel zapłacili pierwszą ratę ..... fl. 4950.
Nadto zleciłem aby awansowana była druga rata ..... fl. 4950
Wyżey położone ..... 19420.

Summa wchodzącego Prowentu ..... fl. 34.820.

Owoż się w tey summie znayduią ..... fl. 25.000.
Pensya dla Hrabiego Anticego ..... fl. 9.000.
Zostaie ieszcze ..... 820.

Bądźcież tedy spokoyni bo Kommissya inaczey nie myśli tylko z ich korzyścią, spodziewaiąc się że tey używaiąc i zamiarom Kommissyi, i oczekiwaniom Oyczyzny i chwale własney odpowiadać będziecie. A teraz życząc wszelkich Im powodzeń zostawam

Wielmożnego Rektora i Przesław.
Szkoły Głowney
uprzeymie życzliwym
M. Xże Poniatowski
Prymas
mpp

Do J.O. Xcia Imci Prymasa od Szkoły Głowney z okazyi zapadłey Rezolucyi P. Kommissyi exkluduiącey ze Stanu Akademickiego X. Wawrzyńca Łoiowskiego Professora Prawa w Szkołach Sendomirskich

z Posiedzenia 19 Lipca 1785go.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

21. Czytana była Szkole Głowney rezolucya P. Kommissyi na Sessyi Ekonomiczney 6. Lipca zapadła exkluduiąca ze Stanu Akademickiego X. Łoiowskiego Professora Moralney Nauki w Szkołach Sendomirskich, i oddaiąca go juryzdykcyi Duchowney. Im ściśley Szkoła Główna wchodzi w obowiązki powołania Nauczycielskiego, im żywiey czuie że Cnota, i respekt dla poświęconey w Towarzystwie czci i obrządków, znaydować powinny czuyną straż

straż w Nauce, a przykład w obyczaiach Professora publicznego; tym
straszniéysze i szkodliwsze wydaią się w iéy oczach zarzuty prze-
-ciwko X. Łoiowskiemu; tym mocniey sądzi, że człowiek przekonany
oczywiście o występek zgorszenia, nie iest wart należeć do Stanu
przeznaczonego na usługę powszechności pod hasłem rozumu
Cnoty, i Religii. Atoli zgadzaiąc się Szkoła Główna o potrzebie
rygoru sprawiedliwości na występek zgorszenia przekonywa się z drugiéy
strony nayczystszemi początkami prawa, mocą swobód Stanu Akade-
mickiego przez władzę kraiową zaręczonych, powagą ustaw P. Kom-
missyi, że kara kryminalna Exkluzyi poprzedzona bydź powinna
wywodem nayściśléyszym nieprzepartych i poprzysiężonych Inkwizy-
cyi, a zatem skutkiem przekonania wszystkich zniewalaiącego, a wy-
rokiem sądu we wszystkich uroczystościach zachowanego: Idzie tu
bowiem w takowém ukaraniu o przekonanie mocą sprawiedliwości oskar-
-żonego, że on stał się nieszczęśliwą ofiarą własnego przewinienia, a oraz
o przekonanie wszystkich Osób stanu że fatalny przykład wypadaiąc
z ścisłego sprawiedliwości zachowania, staie się koniecznym ich ostrzeże-
-niem bez naruszenia bespieczeństwa ich losu. Wszakże tym duchem na-
-pełnione są prawa pierwszych Stanu Akademickiego założycielów tak
w Polszcze iako we wszystkich Narodach światło Nauk rozszerzaią-
-cych: tym ieszcze duchem ułożone Ustawy P. Kommissyi, które na karcie
58. w. artyk: 13 przyznawaią moc Szkole Głł drogą ścisłego sądu oddale-
nia Osob od Stanu Akademickiego. Pozwól JO.W.Xcia Mść mowić z
naywiększym respektem Szkole Głł nie za oskarżonym Łoiowskim, ale
za Akademikiem przywiedzionym przed Trybunał sprawiedliwości na o-
fiarę własnemu występkowi, okrytym naysromotniéyszą karą w Stanie
Nauczycielskim. Złożone były depozycye w Sendomierzu przeciwko oskar-
-żonemu, ale były i za oskarżonym: podobało się nie wierzyć inkwiruią-
cemu depozycyom Wspoł-Nauczycielów, a dadź preferencyą depozycy-
-om Studenckim niewiemy z iakiego powodu: te depozycye bez poprzy-
-sięzenia przyięte za ważne. Jeżeli otworzone było pole do przekonania
oskarżonego, nie wyciągaż sprawiedliwość aby zostawić wszystkie
słuszne drogi obronie? Szkoła Główna do któréy sąd ten z praw i
ustaw należał mogłaż J.O.Mci Xiąże Dobę bydź opuszczona tak

przy wy

tak przy wyprowadzeniu inkwizycyi, iak i przy stanowieniu wyroku na obwinionego. Jeżeli ocalenie honoru Stanu powodowało Zwierzchnością do wyłączenia Szkoły Głł od tego Sądu i prowadzenia Go w cichości, niech nam się godzi wyznać Mci Xiąże Dobę, iż ten sam honor s prawami Szkoły Głł więcey ucierpiał na tey ostrożności, gdyż Szkoła Główna nie może uchodzić w oczach powszechności iak tylko za podeyrzaną o parcyalność w tey sprawie: co ściąga plamę na Zgromadzenie usiłuiące mocą oczywistey i publiczney sprawiedliwości karać przestępuiących lub oczyszczać obwinionych niesłusznie, a zatem mieć całą powszechność za świadka i Sędziego swey straży około czystości Nauki i nie skażonych Obyczaiów w Nauczycielach sobie powierzonych. Gdyby oskarżenia przeciwko X. Łoiowskiemu były potwarzami na niewinnego rzuconemi obawiałaby się Szkoła Głł sądzić tę sprawę, ale ieżeli zarzuty miały za sobą dowody przekonywaiące, cóż wypada za nieprzyzwoitość aby oskarżony w zwykłym Sądzie bez naruszenia praw ten wyrok na siebie usłyszał? — X. Łoiowski przed rezolucyą P. Kommissyi skrzywdzonym został od JX. Potoczyńskiego rozrzucaniem potwarzy, odmowieniem mu pensyi na utrzymanie życia wyznaczoney: mimo zlecenia kassy i JW. W. Xięży Mci nic mu w ciągu tey sprawy od uczenia zawieszonemu nie dano, musiał sprzedawać swoie xiążki i rzeczy na utrzymanie życia, czekaiąc wyroku na siebie, podług rozkazu Zwierzchności swoiey: nie maiącemu nakoniec żadnego sposobu życia i przymuszonemu wyieżdżać z Sendomierza, zabrane były gwałtem rzeczy, odebrana własność przez X Potoczyńskiego, napaścią wstrzymany Obywatel wiozący X Łoiowskiego do Krakowa, iako świadczy Manifest zawieszony w Wiśli ey od tegoż Obywatela przeciwko gwałtowney napaści X Potoczyńskiego. a przecie za tak twarde i bezprawne traktowanie Nauczyciela przez kilka lat pracuiącego żadney nie widzemy kary na X. Potoczyńskiego. — Smutny ten przykład nie może tylko przerażać okropną boiaźnią wszystkie

Osoby

Osoby Stanu Akademickiego. Pierwszy ten szczep ludzi prze-
znaczony na walny interess Narodu nie może wyrosnąć szczę-
śliwie tylko ciągłym zachęcaniem i nie wzruszonym przy swych
prawach i swobodach bespieczeństwem. Wszystkie oświecone
Narody szukały zawsze w mocy i powadze praw naydeli-
katnieyszych sprężyn poruszenia i przywiązania umysłów
do tey szlachetney professyi: i uczemy się z codziennych przy-
kładów że nadgrody same nie będąc podsycone konsyderacyą
i szczególnemi względami nie były skutecznym żywiołem
do rozkrzewienia światła Nauk i wyprowadzenia zaszczy-
tów rozumu. Im głębiey wgląda Szkoła Gtt w okoliczności
i skutki teraźnieyszego zdarzenia, im barziey doświadcza w for-
mowaniu Nauczycielów przyszłych, iak ią wiele kosztuie przy-
ciągnąć i utrzymać człowieka darem umysłu i serca zaszczycone-
go, tem się barziey trwoży o zrażenie wychodzących z łona swe-
go Nauczycielów przy tem osłabianiu praw i uchylaniu prote-
kcyi dla uciśnionych. Bogdayby ten przykład pierwszy raz
podobno od założenia Akademii zdarzony skończył się na iedney
ofiarze! i nie przeszył umysłów do reflexyi przywykłych. Nie
chcemy tu J.O. Mci Xże Dobrę czynić apologii X. Łoiowskiego,
bo za uznaniem winy zapewne nie byłby łagodnieyszego Szkoły
Gtt doświadczył Sądu; ale przed naywiększym Stanu Akademickie-
go Protektorem i konserwatorem Praw Szkoły Gtt wylewamy
sprawiedliwą czułość nad przestąpionemi stopniami sądu, powa-
gą Ustaw warowanemi, które w tak kryminalnem ukaraniu obie-
raiącem człowieka ze Stanu, honoru, i wszystkich zarobków kilkole-
tniemi pracami nabytych, zostawuią wszystkie środki obwinione-
mu do Obrony. Idąc Szkoła Gtt za swym obowiązkiem rozporządziła
Nauczycielów w Szkołach Sendomirskich, ale ieżeli X Potoczyński
przy Pro-Rektoryi zostawiony będzie, nie ma Szkoła Gtt ani sporo-
bów na zaspokoienie w boiaźni tam przeznaczonych, ani serca na
obstawanie przy swym rozporządzeniu. Racz J.O.W. Xca Mci zwykłą
Oycowską Protekcyą przyiąć tak słuszne Szkoły Gtt żale, i za-
radzić powszechney Akademików trwodze z odebraniem nay

powinniey

powinnieyszych uszanowania i wdzięczności obowiązków.
Dan w Krakowie 19 Lipca 1785go X. Hugo Kołłątay Rekt.
Śniadecki S. G. S. mp.

Odpis JO. Xiążęcia Imci na list poprzedzaiący
w Warszawie 30. Julii 1785go.

Przesławna Szkoło Główna Koronna!

Za wiele może dogadzam rozszerzonym zażaleniom WMPanów
22. kiedy chcę obiaśnić im rezolucyą Kommissyi względem odda-
-lenia Xa Łoiowskiego od Stopnia Nauczycielskiego, atoli i tą
powolnością moią radbym ich zreflektował. Gdy Stany Rze-
czypospolitey stanowiły Kommissyą Edukacyi Narodowey,
poddały pod dozor iey wszystkie bez wyłączenia Akademie
i Szkoły; toż poźnieyszym prawem nadały iey moc sądzenia
we wszystkim cokolwiek do funduszów, karności i porząd-
ku w Akademiach i Szkołach publicznych uczących się i
uczących należeć może: niech tedy Akademia Krakowska
zbytniemi pretensyami nikogo nie ocuca, aby czasem z tego
wyrazu karności nie uczyniono mocnego wniosku przeciw
tymże Jey pretensyom. Nie położyły bowiem Stany w tymże
prawie restrykcyi dla Komissyi, ażeby nie pierwey przewinie-
nia karała pokądby nie zasiadł pro Tribunali albo sam
Rektor albo wraz z Sekretarzem Akademii. Poddaiąc zaś
Akademie nie wyłączyły Krakowskiey, bo gdy dwie są w kraiu
naszym położyłyby w liczbie poiedynczey Akademią tylko
Wileńską, tym barziey nie wyłączyły Szkoł Sendomirskich
i innych, które wcale do Akademii Krakowskiey nie na-
leżały. Nim się tedy Kommissya namyśli, czy to prawo,
które WMPanowie iey podaiecie, czy które od Stanów
Rzeczypospolity odebrała, ma pełnić; nim zagadniona
od nich o władzę znaydzie tey przedział między sobą a
Akademią, nie może tym czasem dopuścić, aby się nie-
przyzwoitości po Szkołach szerzyły, aby płochość nie-
których Nauczycielów rzucała dla serc i umysłów Mło-
dych okropnee

dych okropne sentymenta. Jeżeli Zwierzchność Kommissyi udzie-
liła mocy Szkołom Gł. w Ustawach swoich (iak List WMPanów cytuie)
uczyniła to z dobréy woli swoiéy, doświadczaiąc ieżeli w rządzie Eduka-
cyinym potrafią bydź iéy pomocą przez bliższy Dozor Szkół kraiowych,
do których w Cnocie i w Naukach pod okiem swoim wychowanych i wy-
ćwiczonych Nauczycielów (iak powołanie to wyciąga) wysyłać są
obowiązane. Za cóż tedy Szkoła Główna Krakowska, ieżli chybiła w
wyborze niektórych Professorów, przez Wizyty i Rapporta troskliwiéy
nie wglądała w ubliżenia ich i zdrożności? za cóż doniesionego
do Kommissyi i z iey woli stawiącego się w Krakowie Professora
z chlubą ieszcze uwolniła od winy, którego moralne lekcye nie przy-
zwoite i płoche, rażące obyczayność i religią zatrwożyły Rodziców
uczącey się pod nim Młodzi i całą publiczność Woiewództwa Sen-
domirskiego? za cóż nie przytłumiła w początkach zgorszenia, co-
by się bez rostarcia odmianą tego Professora było zaspokoiło?
Widząc Kommissya że nie podług ducha Ustaw i nieprzeglą-
dnie wyręcza Ją Szkoła Gł. (: gdy tym czasem z przyczyny
nieuważnego teyże Sądu większe powstało w obywatelach
rozjątrzenie i żale przeciwko bezkarności widocznych zgor-
szeń) użyła na tyle doniesień Prawa swego do położenia
tamy tym płochościom, i zaradzenia dalszym konsekwency-
om nie wchodząc więcey ze Szkołą Gł. w próżne i uporne
dyssertacye, i raczéy przedsiębiorąc krótszą drogę, którą Jey
rostropność podawała? Gdyby się Szkoła Gł. była w począt-
kach chwyciła zdrowszego środka odemnie podanego,
nigdyby tylo przykrym okolicznościom mieysca nie
dała. Lecz uważam że duch prawnictwa i formalności
który za starych Akademików pryncypalne formował ka-
tedry, w następcach ich chce osieść na obronę własnéy tylko
miłości i zapędów: Podoba się widzę WMPanom grać na teatrum
Publiczności zgorszenie Osob Akademickich z poprzysiężonemi

iak żądanie

iak żądanie inkwizycyami, gdy tym czasem przez rostropnego Męża Stopniem Doktorskim w Akademii Krakowskiey i w Edukacyi mieyscem zaszczyconego uczynione indagacye, i własna teka tego Professora na samym ustępie ukazuiąca iego nierostropność w skompilowaney śmiesznie i nieprzyzwoicie do Nauki Moralney Anatomii i Fizyologii, tudzież Szkodliwe Maxymy aż nadto go o niezdatność i płochość potępiaią. A wiecież WMPanowie iak nierównie surowszym podlegałby karom X Łoiowski, gdyby był sądzony o swe zgorszenia nie tylko przez Kommissyą ale też i przez Juryzdykcyą Duchowną któreyby trudno było dysputować prawo dochodzenia na nim całości Religii i Obyczaiow? Gdzież się więc tu dzieie (iak wyrazy ich listu opiewaią) uchybienie i osłabienie praw i protekcyi dla uciśnionych Akademików? Czy przez to cierpią ich swobody ze ręką Kommissyi pod przewodnictwem Mądrego Krola iedne wskrzeszone drugie szczegolniey są nadane? Ktoż tyle dochodami Szkołę Głł obdarzył z przyczynieniem Jey nowych ieszcze funduszów i dźwignął z cienia tyle Osob, które procz obfitego opatrzenia maią pole zasłużyć sobie byle sami chcieli przez talenta na nieśmiertelność chwały, gdy wystawieni na widok spodziewanych dla Oyczyzny korzyści tym tylko zaięci będą, że plon tey chwały zależy na pomnożeniu tychże korzyści nie zaś na próżney chlubie i kolorach powlekaiących własną Miłość. Niech tylko czynią Osoby Stanu Akademickiego swoię powinność w tym duchu Ustaw Kommissyi, w iakim są napisane, niech wychodzą z łona Szkoły Głł gruntownie przysposobieni Nauczyciele do ważnego Edukacyi dzieła do którego są powołani; znaydą dla siebie urzędy szacunek i miłość, bo dobre skutki opatrznie nawet uprzedzonych

Z czasem

z czasem przekonywać będą. Tych skutkow czeka troskliwie z Narodem Kommissya, dla ktorych otrzymania tyle sobie zatrudnień i pracy daie. To im w szczerości serca wyraziwszy, spodziewam się, że niezechcecie więcey czasu tracić na niepotrzebnych dyssertacyach, ktorych prędzey szkody iak pożytki dla nich wyniknąć mogą. Co się tycze nie przyzwoitości X Potoczyńskiego z Ex-Professorem Łowińskim w tymże liście WMPanow do mnie nadmienionych, są to partykularności, ktore się osob a nie publiczności tyczą, skoro w powodach i okolicznościach swoich wyszczególnione będą, zostaną naganione. Przyłączam także WMPanom formę kwitu iaki ma dawać Prokuratorya Szkoły Głł Dyplomatycznym Possessorom Probostwa Miechowskiego, ktorego Intraty łaskawie teyże Szkole za Przywilejem JKr. Mci zostały inkorporowane. A teraz życząc Im z serca nayużyteczniey szych myśli i powodzeń zostawam Przesławney Szkoły Głł

uprzeymie życzliwy
M Poniatowski Xże Prymas
mpp

List do JX. Wrzeszcza Pro Rektora Szkoł Kamienieckich z woli Szkoły Głł.

20 Lipca 1785. w Krakowie

Szkoła Głowna na wczorayszey Obradzie swoiey przeczytawszy
listowne rapporta Wizytatora o Osobach Zgromadzeń Akade-
23. mickich rozrządziła Nauczycielów na przyszły rok Szkolny.
Doniesienia o niesfornych i gorszących postępkach JPP. Flor-
kowskiego i Pauszewskiego obrażaiących nie tylko opinią
publiczną, ale nawet nayświętsze rządnego towarzystwa po-
czątki, nie mogły tylko nayprzykrzeysze w całey Szkole Głł spra-
wić poruszenie: kiedy Nauczyciele publiczni biorąc na siebie naywal-
nieyszy interess Narodu, obowiązani nayściśley przykładem Cnoty Re-
ligii i nieskażonych Obyczaiow popierać swą Naukę, i tym

oczywistym

oczywistym i osobistym dowodem przekonywać powszechność o pożytkach i ważności ich powołania, dopuszczaią się hańbie na sobie charakter publiczny, zawodzi ufność Zwierzchności i gorszącemi sprawami wytępiać w Powszechności nadzieię korzyści z Instrukcyi naylepiey ułożoney. Rząd Stanu Akademickiego rościągaiąc się na Osoby wyznawaiące professyą rozumu i reflexyi nie powinienby bydź tylko oycowską kierowany łagodnością: ten sentyment przemagał zawsze w rosporządzeniach Szkoły Głł zostawuiąc Nauczycielów i ponuzaiąc straż ich obowiązków własnemu ich czuciu i przekonaniu, interess ich reputacyi i szacunku w oczach Narodu przypominaiąc im regułę nayprzykładnieyszego życia powinienby zaspokoić Szkołę Głł w tey troskliwości, że kochaiąc siebie, dobrą sławę, i szacunek publiczny nie odstąpią od drogi cnoty, i nieskażonych obyczaiów, które im same, zaręczyć mogą tę słodką Obowiązków Nauczycielskich nadgrodę. Im mocniey ufała Szkoła Głł tym szlachetnym każdego pobudkom, tym do rościągnienia rygoru swego na przestępuiących żywiey iest przymuszona, widząc zwiedzione swe oczekiwanie ze szkodą publiczną. Doniesiesz WMPan Jmć P. Horkowskiemu i Pauszewskiemu wolą Szkoły Głł że od przyszłego roku Szkolnego nie będą mieć mieysca w Szkołach Kamienieckich. I lubo obydwa stali się prawie niewarci dalszego Szkoły Głł zaufania, iednakowoż oczekuiąc Szkoła Głł ieszcze poprawy z własney ich zgryzoty pierwszemu z nich daie ieszcze pole pokazania się lepszym, Destynuiąc go od przyszłego roku szkolnego na uczenie 2giey klassy w Szkołach Lubelskich, gdzie naymnieysza zdrożność przymusi Zwierzchność do nayściśleyszey animadversyi i przykładnego ukarania. P.n Pauszewski zaś pokazawszy że się ieszcze nie nauczył bydź pilnym i Cnotliwym Nauczycielem, z woli Szkoły Głł ma się wrócić do Krakowa na Kandydata. Na ich mieysce wyznaczeni są przez Szkołę Głł na wczorayszey obradzie JP. Obmiński na uczenie Matematyki, i JP. Smitt na uczenie Prawa, którzy przed S. Michałem nie

ochybnie

ochybnie stanią się w Kamieńcu. Jesteś WMPan z przez obowiązek urzędu swego, i przez szczególne Szkoły Gtt zlecenia obligowany ostrzegać natychmiast Szkołę Gtt, gdyby iakakolwiek w Nauczycielu Cnoty pokazała się zwłoka bądź z strony pilności bądź z strony obyczaiów. Niech żadna delikatność nie będzie WMPanu ustrętem, która ciężki ciężkiemu przymiotem cnoty rządzącego duszy, gdyby atoli dobro publiczne miało być ofiarą delikatności, przyznasz WMPan iżby nie mogła zaspokoić gorliwości rządzącego, ani nawet miejsca mieć powinna w podobnych przypadkach, gdzie nam należy osobiste czucie zabezpieczować sprawiedliwości. Zdarzenia tegoroczne w Kamieńcu przekonaią WMPana o słuszności tego z strony Szkoły Gtt domagania się. — Znalazła Szkoła Gtt sprawiedliwe żądania Jx Kwiatkowskiego Profesora drugiey klasy dopraszaiącego się o pensyą Emerytą, i dla tego upewnia go WMPan że te będą podane do L. Kommissyi przy Rapporcie Wizytatora, ale ponieważ raport ustny i rezolucye wypadaią w ciągu roku szkolnego, przeto ta pensya nie może być Jx Kwiatkowskiemu wyrobiona aż od 1go Obra 1786, a zatem zachęca go WMPan do ciągnienia wiszące na rok ieden prace Nauczycielskie. Gdy propozycya Szkoły Gtt wenuiż swóy kunsztu dla Jx Kwiatkowskiego, natenczas wypadnie do godzi żądaniu Jx Kobylińskiego posuwaiąc go na klasę drugą o mu Szkoła Gtt przy ciągłey pilności i nieposzlakowanych obyczaiach od 1go Octobra 1786 przyrzeka: maiąc go sobie dobrze przez Wizytatora zalecanego. Chcieć WMPan wolą Szkoły Gtt Nauczycielom Szkół oglądnąć, nim wyidzie bilet powtorny w Jx Szkoły Gtt Rektora; bilet tu przytaczony oddać Pu Horkowskiemu. Zostaie z należytym szacunkiem

WMPana &c

Sprawdzenie: S. Gtt. k.
Kutas mpr

Do Pa Horkowskiego Professora Matematyki w Kamieńcu z zlecenia Szkoły Głównéy

20. Lipca 1785. w Krakowie

Będąc

Będąc iuż przez lat kilka w obowiązkach publicznego Nauczyciela, należałoż tak daleko skarbić swoie powołanie gorszącemi
24. sprawami, żeś WMPanowie pociągnął pierwszych Woiewodztwa Obywatelów na skargi obrywaiące wstydem cały Stan Akademicki; ktorych należało iednaż sobie szanuneк i wdzięczność przez uiność w praco-
-waniu, i przykład cnoty utwierdzaiący powszechność w oczekiwaniu szczęśliwych z publiczney Edukacyi owocow? Czytała Szkoła Gł na wczo-
-rayszym Posiedzeniu doniesienie praw WMPana i Pa Pawszewskiego, ktore tem przykrzey szło zadaty rany iey sercu im szczerszey chwa-
-ta dowodami Cywilney łagodności naznaczaią sklady swey powa-
-gi i Zwierzchności, a spuszczaią się na własne ich czynie i refle-
-xya, spodziewała się że interes własney ich konserwacyi i Ojczy-
-zny zagrzeie ich dusze do chwalebnego obowiązkow Nauczycielskich pilnowania. Przeznaczeni na uratowanie Cnoty, religii i woyny, Nauką i przykładem młode umysły na przelewa-
nie powszechności o czystych i pożytecznych usiłowaniach Stanu Akademickiego, na ziednanie uległości obywatelow i ich szacunku, potrzebaż było tak daleko przenosić te święte zamiary, oburzaiąc powszechność nieiednością porządkow, gor-
-szyć uczyniłych kłotniami, targaiąc się zuchwale na Swiętość religii, ktora należało WMPanom nauką i przykładem uczyć, Zawodzić Uczniow opuszczeniem, i zarabiać na vstręt Zwierzchności powierzaiącey WMPanom tak ważny Dobra publicznego interess? Mogliżeż WMPanowie z czystego Zrzodła Nauk i przykładow brannych przy Szkole Gł czerpać tak fatalną zarazę, i napełniać Salem Akade-
-mią, że Wam tak daleko zaufała. Miałeż WMPan zaraz z początku swego w Kamieńcu mieszkania odemnie przestrogi, powtorzyć ich JK Mciom w charakterze gene-
-ralnego Wizytatora, ktore iednak zamiast skutkować, po-
mnożyły iego nieuległość. Nie miałżeś WMPan dosyć reflexyi że tak oburzaiące porządki nie mogą tylko obu-
dzić cały gniew Szkoły Gł, kiedyś tak źle użył przestrogi łago-
-dności? nie zastanowiłżeś się że dzisiaj źle stanie się autorem własnego nieszczęścia, i gdyby Akademia

chciała ieszcze bydź ściśle sprawiedliwa, powinienbyś bydź obiektem iey zemsty, stawszy się autorem hańby całego Stanu. Piszę to z wyraźnego Szkoły Głł zlecenia, która ieszcze umieiąc się litować, wypowiada WMPanu mieysce w Szkołach Kamienieckich, daiąc mu w inszych Szkołach ieszcze pole poprawy. JX Pro-Rektor opowie WMPanu gdzie iesteś od początku Roku szkolnego przeznaczony. P. Pauszewski ma się z woli Szkoły Głł wrócić na Kandydata, aby się uczył bydź dobrym Nauczycielem: lekcya, z którey dotąd tak mało pożytkował. Niech przykład fatalny i smutny pokazany na iednym Professorze w Sendomierzu, który za gorszące przeciwko Religii mowy odsądzonym od Stanu Akademickiego został, i Jurysdykcyi duchowney oddany, będzie dla WMPanów lekcyą poruszaiącą, kiedy światła rozumu tak mało w nich skutkuią. Jeszcze iest w mocy WMPana przebłagać Szkołę Głł i wrócić sobie Jey względy, ieżeli dobrze sprawisz się w tym, co ci na rok przyszły powierza. Należy do WMPana zreflektować się w przykrości i całe zreformować swoy sposób czynienia. Zostaię

WMPan Śniadecki.

Do JW. Xcia Imci Prymasa od Szkoły Głowney w interessie JX. Jezierskiego Wizytatora oskarżonego od Woiewodztwa Łęczyckiego.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

1. Otworzywszy Obrady swoie Szkoła Główna po skończonych wakacyach na naypierwszém Posiedzeniu swoiém wzięła na uwagę sprawę JX Jezierskiego oskarżonego przed JW. W. Xcią Mcią od urzędników Woiewodztwa Łęczyckiego o nieprzyzwoite traktowanie Stanu szlacheckiego w mowie swoiey mianey do Młodzi Szkół Łęczyckich.

Po przeczytaniu wszystkich listów w sprawie téy sobie złożonych, przeięta iest nayprzykrzeyszym bolem że Wizytator mógł się narazić na tak obelżywe zarzuty i wyrazy; Szkoła bowiem główna wypłacaiąc się przez Wizytatorów troskliwości o pożyteczny bieg Instrukcyi i całość Ustaw po Szkołach Kraiowych, chce ich mieć nie tylko namiestnikami swey straży

około pożytku

około pożytków publicznych, ale nawet tłomaczami swego szacunku dla wszystkich Stanów społeczność Narodową składaiących, a szczególnego respektu dla Stanu Prawodawczego, którego dobroczynnością naznaczone iest powołanie publicznego Nauczycielstwa, powagą Praw kraiowych stwierdzone. Wizytator odważywszy się zboczyć od tak sprawiedliwych Szkoły Głł sentymentów, naruszyłby nayważnieyszą swą powinność, i skrzywdziłby niezmiernie nayczystsze Zgromadzenia naszego zamiary. Pod temi względami rozważaiąc zarzuty przeciwko JX Jezierskiemu tak mocno ciężące na sercach wszystkich; przeczytawszy w Liście 19. 7bris ze Skierniewic do W. Rektora pisanym że JO. W. Xcia Mci żądasz szczególnie wytłomaczenia się na piśmie od JX Jezierskiego, postanowiła Szkoła Głł natychmiast z posiedzenia swego wyraszać z naypowinnieyszem Uszanowaniem, abyś ią JO. W. Xcia Mci Dobę uwiadomić raczył, czyli odpowiedź na usprawiedliwienie się od JX Jezierskiego podana zaspokaia zupełnie tak JO. W. Xcia Mci iak godne Woiewództwa Łęczyckiego Obywatelstwo, czyli też Szkoła Głł ma przystąpić do dalszego z JX Jezierskim czynienia? Raczysz JO. W. Xcia Mci Dobę przyiąć łaskawie tę troskliwość Szkoły Głł dyktowaną przez powód sprawiedliwości i wysoki dla zaskarżaiących respekt, oraz wyrażenie naypowinnieyszych dla JO. W. Xcia Mci Dobrę uszanowania i wdzięczności obowiązków. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Szkoły Głł dnia 9. Października 1785go

X. H. Kołłątay Rektor.
Śniadecki Sek. S. Głł.

Od JO. Xcia Imci Prymasa do Szkoły Głł o Kollegium Sgo Piotra i JX Jezierskim.

w Warszawie 19. Obris 1785.

Wielmożny Rektorze i P. Szkoła Głł Koronna!

2. Rozumiem że iuż WMPanom obwieszczona iest rezolucya Kommissyi, przez którą ustępuią się JJ. XX. Cystersom gmachy Kościoła i Domu Sgo Piotra; zostaie tylko aby ta rezolucya iak nayrychley uskuteczniona była. Dziwno mi iest że Uczniowie Cyrulictwa lokowani są w rzeczonych mieszkaniach, co

nie było

nie było nigdy w układach naszych, i niepamiętam, żeby Kommissya zezwoliła mieścić rzeczonych Uczniow tam, gdzie przystało lokować zgromadzenie kapłanów dla utrzymania tak pięknéy Bazyliki. Zalecam usilnie WMPanom, abyście natychmiast, uprzątaiąc wszystkie zawady, starali się bez żadnéy odwłoki przenieść tych Uczniów do tylu Burs, przy Akademii znayduiących się. Na list WMPanów w interessie JX Jezierskiego do mnie pisany nieomieszkam dadź rezolucyi, skoro odbiorę sam odpowiedź na explikacyą tegoż JX Jezierskiego przezemnie kommunikowaną Woiewodztwu Łęczyckiemu. A teraz życząc Im wszelkich powodzeń zostawam

Wielmożnego Rektora i Przeł. Szkoły Głł Koronę uprzeymie życzliwym

M. Poniatowski Xże Prymas.

Od Szkoły Głównéy do JO. Xcia Imci Prymasa Odpowiedź na list Poprzedzaiący.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

3. Gdy Szkoła Główna na Posiedzeniu swoiém 26 Czerwca złożoném wyznaczyła Collegium Sgo Piotra na mieszkanie Audytorów Chirurgii, nie wiedziała o żadnych myślach tak P. Kommissyi, ani o proiektach iurysdykcyi Duchownéy względem tego Domu. Owszem zabespieczona rezolucyą P. Kommissyi nadaiącą Szkole Głł Dom ten ieszcze w Ru 1780 utwierdzała się potem przy iego własności przez oddanie Domu Collegii Juridici na mieszkanie Emerytów Exjezuitow. Wyczytawszy pierwszy raz z listu JO. W. Xcy Mci Dobę wiadomość o Rezolucyi P. Kommissyi świeżo zapadłey, że ten Dom oddany iest XX Cystersom, nie może nie wyrazić swey w tey mierze przykrości, że pomnażaiąc się w rozległeysze przysposobienia do wzrostu Nauk traci ten Dom w tym czasie, gdy naywiększą iego czuie dla siebie potrzebę, i gdy inne

Domy do

Domy do niey należące zaczynaią ięy nie wystarczaią na
rozdzienie tyle otwieraiących się szkody i ruchomości, i gdy
z drugiey strony nachylone do upadku grozby stracenia
swoie w tenowne czasowe dochody przyczyniły Szkole Gtt
do niepodobieństwa dźwignienia ich i zaopatrowania. Bur-
se na mieszkanie ubogich Studentów zabżone, których
ocalała cząstka funduszu wystarczaiąca na ich utrzy-
manie zapędzone są temi ubogiemi a po większey czę-
ści Szlacheckiego urodzenia Studentami, którym regować
nie można bez obrażenia całego Publicum i przestą-
pienia myśli fundatorów. Inne przez stracony dum
dwór uniwersytet spustoszone wyprawiaią Szkole Gtt w
takie trudności umieszczenia w nich tylu zgromadzo-
nych Chirurgów, iak iż trudno iest Szkole Gtt wyrazić.
Jednakowoż Szkoła Gtt przeięta nayuniższem uszcza-
nowaniem dla żądań J.W. Xięcia Mci, uchwaliła zaszc
zalenie się pozwolenia dla rozrządzeń tak poważnych.
nie nie opuści, co będzie należało do uprzątnienia uste-
lnich zawad w dogodzeniu chęciom J.W. Xięcia Mci Dobr
i do iak naymyślnieyszego tych Chirurgów przeniesienia.
Jeżeli atoli Edukacya Chirurgów iest interess dobra kraiu
i ludzkości, Szkoła Gtt nie może się w tó rownieyszym
do serca J.W. Xięcia Mci obcielnie zdawać, po Protekcyą do
L. Kommisyi, aby w dziele tak ważnym mogła znaleźć opa-
trzenie zkassy generalney na wyreparowanie wygodne Bursy Ja-
gellońskiey dla Chirurgów teraz przeznaczoney, którey bez tego
wsparcia nigdy nie byłaby w stanie dźwignąć, a stąd przyszło-
by rozpuścić tyle młodzi po mieście, i na ostatnie ią zawody
i niepożyteczności wystawić, iakich w roku przeszłym do-
świadczyła z strony stołu i mieszkania. Prosi znowu Szkoła
Gtt Kollegium Sgo Piotra w tym czasie, gdy nie ma nawet
dosyć wygodnych Sal na dawanie tylu lekcyi i na zabezpie
tyle Gabinetów osobnych nie uchronnie do tych potrzebnych
rzeczy swoie nayuniżeysze do J.W. Xięcia Mci prozby, aby ich

nayprędzey

naypręd zey urocone iéy było Collegium Juridicum, gdyż nie mamy nawet tych składów rzeczy i xiążek gdzie przenieść, które nie mogąc się w Bibliotece publiczney zmieścić w Kollegium Sgo Piotra są dotąd złożone. Gdyby nam przyszło z Zakładami gwałtownie potrzebnemi czekać na śmierć Emerytów poiezuickich, potrzeby naszych a z niemi tyle pożytecznych usiłowań Szkoły Głł nieznieśnieby na tém ucierpiały. Racz JO. W. Xcia Mść przyiąć łaskawie tak sprawiedliwe Szkoły Głł prośby z wyrażeniem naypowinnieyszego uszanowania i wdzięczności. Dan na Posiedzeniu Szkoły Głł dnia 2go Listopada Roku 1785go X Kołłątay Rektor Śniadecki S. Głł. S.

Od. JO. Xcia Jmci Prymasa do Szkoły Głowney o Domie Sgo Piotra i JX. Jezierskim

w Warszawie 19 Novembris 1785

Wielmożny Rektorze i Przesławna Szkoło Głowna Koronna!

4. Dziwno mi iest że tyle załości przynosi WWMPanom pozbycie się Domu Sgo Piotra stak wspaniałym i kosztownym kościołem. Jeżeli dawne do Akademii należące Bursy (iak w liście swym wyrażacie) są zaniedbane, i znaczney potrzebuią reparacyi, w iakiejby tedy zostawał ruinie pod ich dozorem Kościoł Sgo Piotra, gdy dosyć im iest na iednym tak pięknym kościele S. Anny? Coby za zgorszenie było w oczach Religii i publiczności zostawić losowi i powietrzu tak piękną świątnicę? Jeżeli potrzebuie Akademia Domu Jurydycznego gdzie teraz są Emeryci exjezuici, ten Jey powrocony będzie, ale trzeba czasu do uskutecznienia Projektu, który

-iektu który mamy przystoynego gdzie indziey lokowa-
-nia stanszków. — Przychodzi mi teraz odpisać WWMPanom
na dawnieysze zapytanie względem interessu JX Jezierskiego z Wizyty Łę-
czyckiey wypływaiącego. Wiele mi ten kosztował pracy w ukoieniu
rozgniewanych sprawiedliwie Obywatelów tamtego Wwdztwa; a nay-
-więcey bałem się puszczać rzeczy na inkwizycyą aby rościeraniem
może gorliwych lecz niewybranych wyrazów Wizytatora, umysły
Obywatelów żywiey rozjątrzone nie zostały, a punkt honoru tru-
-dnieyszego nie uczynił końca. Chwała Bogu, że mi tameczni
Obywatele iuż przyrzekli za pośrzednictwem Zacnego ich Podko-
morzego umorzyć niepamięcią urazę swoię. Ale wszelako ro-
stropność każe więcey się nie narażać na podobne przypadki:
stąd idzie ażeby JX Jezierski wcale się uchylił od dalszey Wi-
zyty: sam odgłos, że miałby wizytować zatrwożyłby to Wo-
-iewodztwo i może inne. Zostaie tedy, aby Szkoła Głł inne-
go upatrzyła Wizytatora na mieysce JX Jezierskiego, ten
zaś iuż to przy Bibliotece iuż innym sposobem może
bydź użyteczny Szkole Głowney. A teraz życząc Im wszel-
kich powodzeń zostawam Wielmożnego Rektora i Prze-
sławney Szkoły Głowney
uprzeymie życzliwym
M. Poniatowski Xże Prymas
mp.

Reprezentacye Szkoły Głowney do P. Kommissyi
Edukacyiney, aby nie wymagała Prospektów dawa-
nych lekcyi podług Rezolucyi zapadłey 29 Marca 1785go
a w Protokule Obrad na karcie 321 zapisaney, ułożone
5. stósownie do konkluzyi 11. Pazdziernika 1785 i na
Radzie Szkoły Głowney czytane.

Professorowie Szkoły Głowney będąc tak rozległemi obowiązka-
mi obciążeni iakie są przywiązane do Nauczycielstwa Publi-
cznego, do czynienia Demonstracyi i Experymentów w lekcy-
ach praktycznych długiego przygotowania potrzebuiących, do
Edukacyi i dozoru Kandydatów i Chirurgów, do rządu tylu
Szkół.

Szkoł i zaradzenia ich potrzebom, do troskliwości o całość maiątku i utrzymania rządu wewnętrznego Szkoły Głowney, maią honor przełożyć P. Kommissyi, iż przyimować więcey powinności nad te, które przepisuią Ustawy iuż nie są w stanie chyba z rzetelną szkodą istotnych swego powołania obowiązków. Przekonani o pełnych sprawiedliwości i obywatelstwa zamiarach P. Kommissyi, zapewniaią się, że Magistratura naywyższa pieczą Instrukcyi Publiczney i opieką wzrostu Nauk przeięta nigdy nie wyciąga po nich takowych ofiar któreby moc przekonania i żądzę pożytków publicznych iakożkolwiek naruszały — Rezolucya P. Kommissyi 29 Marca w tym roku zapadła obowięzuie Professorów do ułożenia Planów lekcyi swoich i poddania tych pod Approbacyą Collegiorum z przyłączeniem wypisu kilku rozdziałów tychże lekcyi któreby potém wraz z rapportem P. Kommissyi przysłane były. Lubo każdy Professor idąc za porządkiem myśli ogólnych o swey Nauce ułożonych w lekcyach swoich ma Plan pewny, którego się trzyma, gdyby atoli przyszło mu wykładać osobno ten Plan i przyczyny porządku, wyboru materyi i sposobu uczenia wykładać, obiaśniać ten Plan wypisami z swych lekcyi, aby go mimo kursu Nauk zrozumiałym uczynić, byłaby to dla niego praca ledwo nie równa tey, którą iuż raz łożył w pisaniu lekcyi swoich. Ile że sposob Analityczny we wszystkich prawie Naukach dziś wprowadzony ani uczącym się ani czytaiącym nie daie zaraz widzieć porządku materyi w Nauce iakiey zawartych, ale ten porządek wypada w ciągu obserwacyi i rozumowania, przez które tworzyć sobie można całą budowlą Nauki w miarę postępku i razem sądzić o dobroci tego porządku. Wyciągać po Nauczycielach tey powtórzoney pracy, byłoby to odbierać im tyle wyiścieńczonego rozległemi obowiązkami czasu, który zamiast łożyć na czytanie dzieł innych w swey Nauce wyszłych, na refle

ktowanie

ktowanie ieszcze nad poprawą mieysc niedokładnych, musieli-
by obrócić na nudną pracę robienia tego drugi raz, co iuż iest
raz przez nich zrobione. Powtóre są Nauki iak n.p. Ma-
tematyczne których Plana nie mogą bydź nie tylko sądzone, ale
nawet zrozumiane tylko przez ludzi posiadaiących w całey
mocy tę Naukę: bo Plan zasadza się na nayogólnieyszych
myślach wyciśnionych z korpusu całey Nauki, i z objektu roz-
legle uważanego, a ogólne myśli nie będąc obiaśnione szcze-
gólnemi z których związku wypadły, to iest nie będąc wiadomo-
ścią wszystkich materyi wsparte albo w cale nie, albo cie-
mno zrozumiane bydź mogą. Trzeba więc żeby każdy Profes-
sor maiący sądzić o Planie innych umiał dokładnie każdą
Naukę iego rozsądkowi poddaną, ile że w Szkole Gł. nie po-
winny się kończyć lekcye na tłómaczeniu początkowych
rzeczy, ale na wyłożeniu tak Nauki, iak ona iest w dzisiey-
szym wieku naydaley posuniona. Wymagać takich wia-
domości uniwersalnych po Professorach nie można
w tym wieku gdzie iedna Umieiętność ma czym całe ży-
cie człowieka zatrudnić. A ieżeli każdemu Professorowi
przystoi mieć wiadomości pierwsze o których innych
umieiętnościach, rozsądek o Planie iakim zasadzony
na tych pierwiastkowych światłach nie może bydź da-
ny za regułę drugiemu Professyą Nauki szczególnie
czyniącemu. Potrzecie Plan lekcyi osobliwie w Na-
ukach fizycznych nie zawsze może bydź trwały; bo te Nauki
doskonalone przez tylu ludzi, przez tyle towarzystw uczonych
po Europie, częstemi wynalazkami zbogacane ustawiczney
podlegaią rewolucyi i odmianie. Professor w miarę reflexyi
własney i nowych wynalazków barzo często odmieniać Plan
swóy musi, approbacya więc raz podanego Planu ieżeliby
mu służyć miała za regułę, byłaby barzo szkodliwa wzro-
stowi Nauki gdyby mu zaś wolno było Plan swóy odmie-
niać cóż po approbacyi Wagi mieć nie maiącey? —
Poczwarte Jeżeliby takowe Plana były wyciągane w celu

zapewnienia się

zapewnienia się o dokładnym i pilnym kursie lekcyi, srzodek takowy nie zdaie się bydź do tego skuteczny. Można bowiem podadź barzo dobry prospekt, a wykonywać go z opuszczeniem i niedbale uczyć. Naypewnieysza miara usilności Professora byłby postępek Uczniów. I każdy Nauczyciel ważnością swego powołania przeięty nie chcąc trwonić swey pracy i czasu, starać się powinien o nayznacznieyszą uczących się korzyść. Prezesowie Collegiorum, rządca Kandydatów Stanu Akademickiego winni są donosić Szkole Głowney, ieżeli w czym Professor o swym zapomina obowiązku, a Rektor Szkoły Głł będąc stróżem powinności Professorskich bydź także powinien wiernym świadkiem usilności każdego w ich pełnieniu. Wszakże gdyby przez nieszczęście w uczeniu którego Professora wmieszać się miało iakie opuszczenie, wyciąga sprawiedliwość, aby sposób onemu zaradzenia padał na Obwinionych nie żeby się rościągał na wszystkich skrzywdą Osob nie maiących sobie nic do wyrzucenia. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Szkoły Głł. 11go Października 1785go

Od W. Xcia Imci Prymasa do Wo Rektora Szkoły Głowney: o wybranych przez Szkołę Główną Wizytatorach Szkół Narodowych, czytany na Sessyi Szkoły Głł 14go Marca 1786.

1786.

w Warszawie 15. Februarii 1786.

Perillris Adm Rnde Domine Rector Magnifice!

6. List WMPana że dnia 8 Lutego. na Sessyi Kommissyi do czytania podałem: iakie były w zachodzącey okoliczności spolne myśli nasze, za żądaniem kollegów moich WMPanu a przez Niego radzie Szkoły Głowney udzielam. Zgadza się z moim i kollegów

moich spo

moich sposobem myślenia ten duch Szkoły Głównéy, którego ona dopełniaiąc obowiązku swego w dozorze wykonywania Ustaw, gorliwą się o ich utrzymywanie i pilną w straży około honoru swego pokazuie. Zawsze Kommissya rada przyimowaí będzie przełożenia Akademii. Chce bydź w zdarzaiących się przypadkach ostrzeżona, y chętnie się do słusznych żądań przychylaí i potrzebom zaradzaé. W tym właśnie duchu gdy Kommissya w obraniu X. Freflera z innych miar bardzo godnego do piastowania urzędu Nauczycielskiego, ale przez Ustawy nie mogącego bydź obranym, postrzegła brak nie zgadzaiący się z Ustawami od samey Szkoły Gł. zapytana, stosowną do przepisów swoich dała odpowiedź i elekcyą innego zaleciła. Przy tey okazyi nieodzownie odebrawszy zapytanie względem obrania X. Popławskiego, nie chciała oddalić bynaymniéy tego Profesora przez rozrządzenie Ustaw, i przez ozwłokę wolności i doświadczenie żądanego, aby mogł bydź zaszczycony urzędem Wizytatorskim. Ten go w dalszym czasie zapewne nie minie, ani powinności swoiey przyięcia tey posługi nie uchybi: ale Kommissya z władzy swoiey czuwaiąca na całość ogólną wszystkich potrzeb do edukacyi się ściągaiących, nie ograniczaiąc widoku szczególnemi okolicznościami, osądziła, iż nowy ciężar Wizytowania zabieraiąc czas X. Popławskiemu, w dalszą by zwłokę dokonanie podiętego dzieła musiał przymusił. Zaradzaiąc przeto potrzebie ważnéy dla instrukcyi, gdy pokilkokrotnie Towarzystwu do Ksiąg Elementarnych uczynionym zapytaniu, nie podług życzenia swego odebrała uwiadomienia względem Xiążki Moralnéy, kazała donieść Szkole Głównéy zdanie swoie, iżby lepiéy było dla ogólnych edukacyi potrzeb uwolnić X. Popławskiego od Wizyty generalnéy końcem przystąpienia obiecanéy roboty. Nie mogła na żadnym fundamencie brać Akademia obmyślenia tego za karę, lub poniżenie ani roboty ani zgromadzenia: naybliższą będąc pierwszey świeżości, naylepiéy w iéy myśli i zamierzenia

wchodzi po

wchodzić powinna. A gdy za przełożeniem od samey Akademii trudności i prawie niepodobieństwa znalezienia Osob na Wizytatorstwo, zadziwiona tą łatwością w wymawianiu się z obowiązku, który zaszczyt s potrzebną usługą łączy, widziała się w przypadku prędkiego zaradzenia, osoby ze sławy i s poważnego zaświadczenia znane Kommissyi, przyiąć w Towarzystwo Akademii, a tak przyięte wyznaczyć na Wizyty: równieby i duchowi Ustaw, i naglącey potrzebie i należytym Wizytatorów ze Szkołą Głowną związkom dogadzało. Wizyta na ów czas będąc od obranego przez Akademią odprawowana, byłaby stey miary ordynaryiną, a czegoby może z legalności niedostawało, toby władza Kommissyi z którey wysyła extraordynaryine Wizyty dostatecznie dopełniła. W takim widoku zaleconego sobie JX Truskulaskiego do przyięcia w poczet Towarzystwa Collegii podała. A takie od Zwierzchności nie z samego władzy użycia, ale ze znaiomości rzeczy uczynione podanie mogło troskliwość Akademii o zdatności osobey mianowaney zaspokoić. X. Piramowicza postanowiliśmy byli, mimo słabość iego zdrowia i wstręt trudu obowiązać do podięcia się Wizytatorskiey usługi na część Szkoł Mało-Polskich. Wspomnisz WMPan żeś w Liście swoim dawnieyszym wyrażaiąc wizytatorów z grona Szkoły Głł niedostatek, podawał Kommissyi radę wyznaczenia Osób s towarzystwa do Xiąg Elementarnych. Ogólnie mowiąc im barziey Szkoła Głł związki z sobą i z Stanem Akademickim rozszerzy, im więcey oświeconych ludzi w towarzystwo swoie policzy, tém barziey światła rozchodzić się będą, tém łatwieysza potrzeby Edukacyi posługę znaydą. Lecz kiedy Rada Szkoły Głł za powodem powinney troskliwości swoiey znalazła sposób dogodzenia Ustawom i opatrzenia Wizyt, pochwalaiąc powszechne i osobiste tey gorliwości dowody, przestaiemy na doniesionym Wizytatora obraniu, a względy nasze JX. Garyckiemu oświadczamy. Spodziewa się przy tym Kommissya, iż Akademia

sya, iż Akademia widząc tak otwarte okazanie zaufania swego w oświeceniu i dobrych chęciach Rady Szkoły Głł, nie będzie przypuszczać tych spokoyności mieszaiących zatrwożeń, które zbytnia troskliwość wzniecać zwykła, i coraz milszy uczuie obowiązek powolności i ufności wzaiemney. Dasz WMPn ze Zgromadzeniem swoiem barzo przyiemny tego zaufania dowód, kiedy postrzeżenia i uwagi swoie do poprawy Ustaw służące, w szczególności wyłuszczone razem zebrać, i nam przesłać zechcesz. Niczego barziey z kollegami moiemi nie żądam, a tymże duchem pod powagą naszą prawiący, o nic barziey zapewne usiłować nie będą, iako żeby dzieło Edukacyi iak tylko po ludzku bydź może, wydoskonalone zostało: temu celowi wszystkie względy ustąpią: byle te odmiany fundamentów Ustawy Stanu Akademickiego, y zabespieczenia płac y nadgród posłudze należących nie wzruszały. Czekamy zebrania tego, życząc aby ta nowa zasługa przydanych do innych wielu znanych i szacowanych u Kommissyi, rząd WMPana pamiętniey szym uczyniła. Miło mi iest zapewnić WPana o sprawiedliwym wyobrażeniu, i o chwalebnym zaświadczeniu tylu znakomitych przysług Edukacyi Narodowey przez starania oświecenie i prace iego dokonanych.

Pribs Adm Rndae Mgae Dnae Vae
Addictę ex Corde Frater
M. Pim: Primas Regni

Od JO. Xcia Imci Prymasa do Szkoły Głowney w interessie Sukcessorów Żołędziowskiego.

1786. w Warszawie 30. Marca 1786.

Przesławna Szkoło Głowna Koronna!

7. Po zupełnem roztrząśnieniu Interessu sp. Żołędziowskiego niegdyś Rektora Akademii Krakowskiey takowy środek do załatwienia nayskutecznieyszy, a względem przykładu przed Powszechnością nayprzyzwoitszy upatruię: żeby Szkoła Głł nie trzymaiąc się całkowicie legacyi

przez Zmar

tego uczynioney, pokazała się bydź daleką od interessowa-
nego Dziedziczenia całey fortuny po zmarłym swoim Kolle-
-dze, przez dobrowolne ustąpienie pewney z niey części prawym
Sukcessorom. Jeżeli tym sposobem ciż Sukcessorowie od całego
processu zupełnie odstąpią, i z niego Exekutorów zakwituią,
tedy obliguię WMPanów, abyście summę 14m Złł po s.p. pamię-
ci Żołędziowskim u W. Kasztelana Sendomirskiego będącą
Sukcessorom Nieboszczyka na wzaiem odstąpili, i urzędo-
wnie w Aktach grodzkich odrezygnowali wymieniaiąc
do tego pobudki, że to Szkoła Głł czyni iedynie przez
wzgląd na zasługi zmarłego, i ten chce w iego Sukcesso-
-rach okazać. W tém się zaś WMPanowie iak naydokła-
-dniey doyrzeć macie, aby Summa Sukcessorom odrezy-
gnowaną nie była, pokiby oni wprzód od manifestów
i całego processu urzędownie nieodstąpili, i pokiby nie
skwitowali Exekutorów Testamentu z processu i wszel-
-kich do zmarłego fortuny pretensyi. Życząc im wszel-
kich powodzeń zostawam WWMPanów

uprzeymie życzliwym
Michał Pon: Xże Prymas.

P.S. Doyrzeć się i w tym należy ażeby wszyscy lub
maiący od wszystkich dokładną Plenipotencyą do tego
recessu się pisali in forma debita, i starać się o nay-
rychleysze dokończenie tego interessu, w którym wszelako
o te 14 tysięcy długoby prawować się trzeba.

Odpis Szkoły Głowney na List poprzedzaiący.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

8. Sukcessorowie s.p. Żołędziowskiego oddali w tych dniach Szkole Głł list JW.
W. Xiey Mci Dobrodzieia 30. Marca pisany, ktory stał się materyą umyślnie
dziś złożonego Posiedzenia. Rospatrzywszy się Szkoła Główna w tey sprawie
pierwszy raz iey wyłożoney i papierach do niey stósownych, przekonała się
iż w tak daleko posunionych stopniach Processu ledwo iey zostaią inne
drogi zaspokoienia Sukcessorów, i ocalenia reszty legowanego funduszu przez
zmarłego Xa Żołędziowskiego, iak te które Jey JW. W. Xcia Mci skazuiesz w

Liście swoim

w Liście swoim. Chcąc atoli iak nayobeśpieczniey zachować przestrogi podane od JO. W. xięcy Mči, zastanowi się na potém od podobnych dróg Procesu, ocalić ile można Przywileie powagą Praw krajowych tylekrotnie utwierdzone, a co nayważniey sza nie zostawić śladu do podobnych prowokacyi prawnych przyprawić mogących o niebeśpieczeństwo funduszu Szkoły Głównéy, umyślila ieszcze z posiedzenia swego przełożyć W. xiędzu Mči niektore uwagi z rozbrązśnienia tego interessu wypadaiące. — Sukcessorowie Zołędziowskiego odebrawszy od Exekutorów należytość testamentem im wyznaczoną iuż raz Exekutorów urzędownie od wszelkich skwitowali pretensyi, a przecz przeciwko tak uroczystemu poszłszy zakwitowaniu na nowo proces rozpoczęli: skąd wypada sprawiedliwa boiaźń, aby odebrawszy donacyą Am. od W. X. Mči wyznaczonych, i zakwitowawszy ze wszystkiego powtornie Exekutorów, nie odważyli się znowu przeciwko temu powtornemu zakwitowaniu postąpić? i iakoż pierwszy kwit nie zastanowił Exekutorów od impetracyi prawnych tak może i drugi zupełnie reszty funduszu nie zabeśpieczy. — Praeiudicatum Ziemstwa Krakowskiego zostanie na zawsze ciosem na Junyzdykcyą Akademicką; coż za sposoby zostaią się Szkole Głównéy do utrzymania całości praw swoich w podobnych zdarzeniach? za co zaczepiwszy Junyzdykcye obie osłabiaią co raz barziéy będą Prawa Szkoły Gł. dotąd respektowane. Stąd ieszcze przypadku wypada sprawiedliwa trwoga, aby ten przykład nie otworzył drogi do barzo licznych podobnych Processów. Wielka barzo część dochodów Akademii zebrana iest z zapisów i legacyi testamentowych od Akademików poczynionych, sukcessorowie tych Dobroczyńców zgromadzenia potrzegłszy swieżo otworzony kanał do wyciągnienia Akademia na ofiary przez miłość praw i Junyzdykcyi swoiéy, obawiać się trzeba, aby się nie chwycili podobnéy drogi processowania. Zatamowanie takowych trudności i zapobieżenie konsekwencyom przykym dla Szkoły Gł. wypaśdź na potém mogącym, nie może bydź oczekiwane tylko albo od nowego prawa, albo od sądu w Trybunale, któryby albo utwierdził Stan Akademicki przy swych przywileiach, albo nas raz z tey wątpliwości wyprowadził na podobne zdarzenia. A gdyby nawet wyrok sądu nie był pomyślny dla Praw Akademii, przynaymniéy przy tak iasném

wytłoma

wyłomaczeniu woli Zmarłego w testamencie, ocalałby Zapis
dla Szkoły Głównéy w całkości. A niedawno Zapisane 14mo na
dobrach W. Kasztelana Sendomirskiego bez długiego processu
windykować by było łatwo w Sądach P. Kommissyi iako fun-
dusz Edukacyiny. Nie chcąc atoli Szkoła Główna przedsiębrać
kroku żadnego bez wyraźnéy W.X.Mci woli, ktoraby iéy tak mi-
ło wybierać, lubo wyznaczyła Osoby do ułożenia z całą o-
strożnością maiącego nastąpić z Sukcessorami ugodzenia, nie
mogła się atoli wstrzymać od przełożenia JO.W. Xiędzu Mci z naywięk-
szém uszanowaniem uwag tych przerażaiących ią boiaźnią na swieżéy
obserwacyi zafundowaną, oczekuiąc ieszcze wyraźnych JO.Wszey Xiędzu
Mci Dobrodzieia w tych trudnościach zleceń, które zawsze za dowód
oycowskiéy i dobroczynnéy opieki ma sobie za obowiązek z wdzięczno-
ścią odbierać i onych z naypowinniéyszem uszanowaniem dopełniać.
Dan na Posiedzeniu Szkoły Głównéy dnia 20 Kwietnia 1786go

X. Józef Szabel iako Prezydugący
Jan Jwiadecki Sekretarz
J. S. K. mpp

Od P. Kommissyi nad Edukacyą Narodową do Szkoły Głównéy o Poprawieniu Ustaw na Szkołę Główną

Do Szkoły Głównéy Koronnéy.

9. Gdy Kommissya po ogłoszeniu Ustaw swoich dla Stanu Akademi-
ckiego i na Szkoły Narodowe przepisanych w szczególniéyszy w tym zbio-
rze Ustawy fundamentalne i niewdzięczne ostrzegła: iż co się przepisa-
nego sposobu Nauk lub innych szczególnych okoliczności tycze, iako to
z samego tylko upodobania także odmieniać się nie powinno,
tak doskonalone i za podanemi radami i uwagami poprawione
bydź może: gdy w Rozd. 2. arty 22. przepisuiąc Szkołom Gł powin-
ność dawania Rapportu corocznie do Kommissyi, obowiązała, aby
przy dawaniu Onegoż Rektor i Rada Szkoły Głównéy gdzie w Exe-
kucyi uznaią potrzebę nowych rozrządzeń uczynili przełożenie
na Piśmie Kommissyi; gdy w tymże Rozd. 2. arty. 17. o do wewnę-
trznego

-trznego Szkoły Głowney rządu przepis i określenie onegoż Radzie Szkoły Głowney Kommissya zostawiwszy, podania onychże sobie do potwierdzenia dotąd oczekuie: w tym więc widoku teraz zasięgaiąc myśli i rady Osob Szkoły Głł składaiących poda-ie im od siebie za materyą do ściśleyszego rostrząśnienia następuiące okoliczności — Widząc Kommissya że Ustawy iey względem Stanu Akademickiego i Szkoł Głównych grun-tuiące się na zaufaniu w oświeconey gorliwości Osob składaiących to Zgromadzenie, nie zawsze są wystarcza-iące w dopełnieniu do wzbudzenia we wszystkich Na-uczycielach ducha miłości dobra powszechnego, i przy-wiązania do tak godnych człowieka rozumnego obo-wiązków, i że trafiaią się zaniedbania z strony Pro-fessorów zaiętych osobnemi od powołania Nauczyciel-skiego zatrudnieniami, które są przyczyną, że całość chy-bia celu zamierzonych dla kraiu pożytków, i że opieszałość niechę-tnych krzywdzi pracuiących: z tych zatém powodów zleca Szkołom Głównym Oboyga Narodów, iako maiącym iuż ze czteroletnie-go stósowania przepisów do praktyki dosyć doświadczenia do poznania mocy i skutków rzeczonych ustaw, aby ie z uwagą przeyzrzały, i przestrzeżenia swoie względem ułatwienia iak nay-większey korzyści z Nauk iako też względem rządu ekonomi-cznego bez stronności, ale na samey tylko miłości dobra Narodu i sławy swego powołania zasadzone na piśmie Kommissyi podały: Naprzód co się tycze Rady Szkoły Głł aby podział sessyi i robót do nich należących tak ułożyć iżby interessa związku Szkoł głównych ze Szkołami Wy-działowemi tyczące się prędkie miały ułatwienie, a oraz rząd Szkoły Głowney wewnętrzny co do powinności Nauczy-cielskich i dobrego porządku należeć może, uwolniony został od wszelkich przeszkod i opóźnienia. Powtóre podadz sposób maiąc baczność na sprawiedliwe i oszczędne użycie fun-duszu umnieyszenia niepotrzebnych lub przyczynienia potrzebnych Urzędów w Szkole Głowney. Potrzecie Tak Urzędników iak Nauczycielów przepisuiąc powinności obmyślić zaraz sposoby na tych, ktorzy krzywdzą powo

łanie

łanie swoie oziembłym tylko lub mechanicznym formolno-
ścią Obowiązków pełnieniem. Poczwarte Przez obmyślenie
kar pieniężnych na opieszałych, podadź sposób korzyści lub
nadgrody dla tych, ktorzy w przykładnych obyczaiach, w
postępku Uczniów, i w ciągłey pilności rozszerzaiącey oświe-
cenie praktyczne w kraiu okażą, że lubią swoie przeznacze-
nie, że pragną sławy Zgromadzenia, i że trafili na drogę
nayprzyzwoitszą Uczonym i uczącym, to iest na pokaza-
nie rostropney części Narodu, iak światło nauk wpływa
istotnie w uszczęśliwienie kraiów, i iak gorliwe stara-
nie Kommissyi o wydoskonalenie Edukacyi Narodowey szczę-
śliwe dla Polski, a przykładne dla Europy w dopełnieniu
gotuie skutki: bo iak iest rzeczą chwalebną przyimować
od obcych doświadczone z użytku swego rozrządzenia, i nie
ubiegać się za nowościami, tak równie usiłowania nasze
dążyć do tego mogą i powinny, aby reformuiąc starą budow-
-lę wynaydować to wszystko, coby tylko służyć mogło do nay-
-większey wygody i trwałości, a za sobą pociągało istotne
pożytki dla Narodu całego. Działo się w Warszawie
na Sessyi Kommissyi Edukacyi Narodowey dnia 28. Mie-
siąca Kwietnia 1786go Roku

Michał Poniatowski Xże Prymas

Joa: Gintowt Dziewałtowski Ko. Edę
Sekretarz
mpp

Od JW. Xcia Jmci Prymasa do Szkoły Głowney w sprawie z Sukcessorami Żołędziowskiego.

Dnia 6go Maia 1786. w Warszawie

Przesławna Szkoło Główna Koronna!

10. Przeglądna troskliwość WWMPanów o dobro Ich Zgroma-
dzenia, i całość Przywilejów przynosi Im zaletę; lecz w
zachodzą

zachodzącym interessie po s.p. Żołędziowskim téy się dogadza, gdy Kompromis zaspokoi i zakończy pretensye Sukcessorów, bo tym samym się uniknie od rosprawy w inszych sądach, przez któreby się stać mogło nadwątlenie Praw i Przywilejów Akademii Krakowskiéy, ile że te Przywileie częścią nieużywane, częścią zadysputowane potrzebuią wyiaśnienia. Ale możnaż one puścić pod tłomaczenie w rządzie naszym niepewnym? byłoby ie może w większe inwolucye i kwestye wprowadzić. Nie wspominam innych przyczyn, dla których ten środek Sądu Polubowego podany odemnie, naylepszy iest w tey okoliczności dla Akademii Krakowskiéy. Zostaie przeto ustąpieniem 14m Sukcessorom ugodzić ich pretensye, a rzecz gotową przynieść pod Kompromiss, który wypełni tylko formalitates, i umocni wszystko Dekretem. Nie będą więc mogli uznawać na potém nowych pretensyi Sukcessorowie, a Szkoła Główna w swych Prawach naruszona nie zostanie któréy życząc wszelkich powodzeń zostawam.

Przesławnéy Szkoły Głównéy
uprzéymie życzliwym Kanclerzem
M. Ponią. Xże Prymas.
Adm: Krakowski

Od Szkoły Głównéy do P. Kommissyi Edukacyiney z doniesieniem o rozpoczętey Wizycie Szkoły Głównéy przez JW.o Felixa Oraczewskiego Kommisarza Edukacyi.

Przeswiętna Kommissyo!

11. JW. Oraczewski na Publiczném Szkoły Głównéy Posiedzeniu

-dzeniu w Piątek 19. Maia złożonym otworzył Akt Wizyty swoiey. Po przeczytaney rezolucyi P. Kommissyi 25 kwietnia roku bieżącego zapadłey, i zawieraiącey materye obiekt tey Wizyty stanowiące, uczynił tenże JW. Kommissarz i Wizytator rozdział i porządek interessów traktować się maiących, do prawowania oraz z sobą w każdym szczególnym interesso wydziale, nominował Osoby z Rady Szkoły Głowney naznaczywszy trzy razy w Tydzień Sessye Wizytatorskie. Przyięwszy stąd uroczystością, i uszanowaniem JWo Oraczewskiego, iakie się należy Mężowi zaiadaiącemu w Magistraturze Kraiowey rząd Edukacyi publiczney sprawuiącey, i wzniecie Nauk gorliwie zaradzaiącey, przekonawszy się z materyi Wizycie powierzonych o zbawiennych dla dobra Zgromadzenia Naszego zamiarach P. Kommissyi, ma honor Szkoła Główna pełnić naymilszy dla siebie obowiązek w wyrażeniu nayżywszey wdzięczności, i podziękowania, że P. Kommissya raczyła przyspieszyć skutek zaięcia Ustawami Szkołom Głównym uczynionego, o powierzaniu Wizyt Szkoł Głównych samym tylko Mężom w Magistraturze Edukacyinéy zasiadaiącym, i że do tak ważnego dla Szkoły Głowney i dobra Nauk dzieła, zobligowała Męża znakomitego owocami reflexyi, i Nauki a powszechnie wprowadzonego sprawiedliwością, i miłością pożytkow publicznych. Poświęcaiąc swą usilność robotom teraźnieyszey Wizycie wydzielonym, nie opuści Szkoła Główna żadnego starania do dokonania dzieła maiącego na korzyściach Narodu zabezpieczyć chwałę, i dziedzictwo wdzięczności powszechney dla P. Kommissyi przeniknionéy gorliwą opieką, i czuyną strażą Edukacyi, i dopokazania na iaw obowiązków podległości, i nayprawiniéyszego respektu, któremi Szkoła Główna pragnie się zawsze wywdzięczać P. Kommissyi, i zasługiwać na Jéy zaufanie, iako na naymilszą wierności naszéy

nadgrodę

nadgrodę. Dan w Krakowie dnia Dziewietnastego Maia Roku Tysiąc Siedmset Osm dziesiątego Szostego.

Jozef Szabel Prezes Collegii Moralis
Jan Sniadecki Sekretarz Szkoły Głowney mp.

Od Szkoły Głowney do J.O. Xcia Fmci Prymasa. z prozbą: aby na następuiącym Seymie Przywileie Szkoły Głowney były ad Volumen Legum wciągnione

Jasnie Oświecony Mci Xże Dobrodzieiu!

12. Prawa i Przywileie Szkoły Głowney, gdy mimo tyle konstytucyi krajowych utwierdzaiących ie, od Jurysdykcyi obcych coraz barziey osłabiane, a niektore pod wątpliwość podciągane bywaią, naybarziey dla tego, że w Xięgi Konstytucyi Krajowych dotąd wciągnione nie są; prawie żadney Jurysdykcyi i Magistraturze nieznane. Wspomina prawda Konstytucya Roku 1633 volu: 3 na karcie 798 o przywileiach Akademii Krakowskiey in Volumen Legum inserowanych, atoli niewiemy iakiem stało się opuszczeniem, że te Przywileie w Xięgi Konstytucyi krajowych nie były wciągnione. Przyszły potem czasy dla Akademii nie pomyślne, kiedy nie tak było łatwo zabezpieczyć się przy całości swobod, w których krolowie Założyciele i Protektorowie Nauk raczyli zostawić pamiętne dowody swey Opieki i sprzyiania dla Stanu Akademickiego, a Jurysdykcye obce, słabiły ie prejudykatami, zostawuiąc następnym czasom drogę do naruszania tych praw tak wiele respektowanych. Nie bronią one nawet dziś Akademii skutecznie, iako mamy nayświeższe dowody w sprawach Osobistych i Cywilnych, pod sądy świeckie w spra-

wie

wie s.p. Żołędziowskiego podciągnionych; i innych które dla Akademii w podobnych przypadkach gotuią. Panowanie dzisieysze i Protekcya JO. W. Xiey Mci Dobrodzieia stawszy się nayszczęśliwszą dla wzrostu Nauk i Szkoły Głowney Epoką, zostawiły tyle wielkich pamiątek Dobroczynności. Raczysz JO. W. Xiąże Mci do tyle łask przydadź i tę dla spokoyności ludzi Naukom się poświęcaiących i do podniesienia Stanu Akademickiego iako dzieła rąk swoich, aby zabespieczyć Nauczycielow publicznych przy całości pierwiastkowych swych Praw i zaszczytów: co naytrwaley stać by się mogło przez wyrobienie konstytucyi na przypadaiącym w tym roku Seymie nakazuiącey Przywileie te ad Volumen Legum inserować, które zawieraią w sobie ustanowienie Juryzdykcyi Rektorskiey prawa i swobody publicznie prawiącego Akademika. Takowe Prawa zawieraią w sobie Przywileie Kazimierza W. Władysława Jagiełły, Zygmunta Pierwszego, i Zygmunta Augusta. Wyłożyła Szkoła Główna z oryginałów te wszystkie prawa na teraźnieyszey wizycie, do ktorey odwołuie się poświadectwo, iako wszystkie te w niczym nie naruszaią władzy P. Kommissyi, ale iedynie zabespieczaią spokoyność i swobodę pracuiącym, i konsyderacyą w Narodzie dla Stanu, do ktorego dziś wypada potrzeba pociągnąć znaczną część Młodzi Narodowey znakomiciey dowcipem, usilnością i obyczaiami zalecney, na utrzymanie tylu Nauczycielow w Oboim Narodzie. Takowe żądanie godne iest zatrudnić serce JO. W. Xiey Mci tak wylane na Dobro Szkoły Głowney, żeby pamiątka tych łask została się ieszcze w Woli Prawodawczey i przypominała wielkie dowody JO. Dobroczynności i Oycowskiey Opieki. Udaie się Szkoła Głowna po skutek tych Próśb do Kanclerza i Konserwatora Praw swoich naygorliwszego. Jeżeli te znaydą łaskawe wsparcie, raczysz JO. W. Xiąże Mci

uwiadomić

uwiadomi Szkołę Główną o swoych myslach, aby ułożywszy do tego proiekt mogła wybrać Osoby i delegować ie na Seym przyszły do Warszawy, któreby przy Protekcyi W. W. Xięy Mci mogły skutecznie prosić u Stanow Rzpltey i Tronu o łaskawy żądań Szkoły Głł skutek. Działo się na Sessyi Szkoły Głowney w Krakowie dnia 30. Czerwca 1786. Jozef Szabel iako Prezyduiący mpp

Jan Śniadecki Sekretarz Szkoły Głł.

Od Szkoły Głowney do J.O. Xcia Jmci Poniatowskiego Prymasa Polskiego z powinszowaniem Imienin Sgo Michała.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu.

13. Szkoła Głowna powróciwszy z spoczynku do prac swoich, otwiera ie przy dniu Imienin J.O. W. Xięy Mci przez wylanie gorących swych Modłów o naydłuższy przeciąg pełnych chwały dni, o czerstwość zdrowia poświęconego dziełu szczęścia publicznego, o nieprzerwaną pomyślność we wszystkich pełnych Obywatelstwa usiłowaniach i przedsięwzięciach J.O. W. Xięy Mci. Te ofiary serca niesiemy J.O. W. Xięy Mci i iako Polacy kochaiący Oyczyznę, ktorey szczęśliwości oddaiesz J.O. W. Xcia Mci niezmordowane gorliwością starania: i iako Akademicy naznaczeni tylu znakomitemi udziałami Dobroczynności i Opieki wylaney na wzrost Nauk, i chwałę Zgromadzenia Naszego. Racz

J.O. Xcia Mci.

JO. WXcia Mci Łaskawie przyiąć, te upominki naszey wdzięczności i uszanowania, które przenikaiąc serca nasze, żyć zawsze będą w wiecznych Dobrodzieystwach w dziele Edukacyi Kraiowey zostawionych, i w pożytkach publicznych zatrudniaiących wszystkie Szkoły Głowney usiłowania. Dan w Krakowie dnia 27. Września 1786go J. Szabel iako Prezyd. J. Śniadecki Sekr. mp.

Od JX. Kołłątaia Rektora do Szkoły Głowney

w Wiśniowy dnia 29 7bris 1786go

Przesławna Szkoło Głowna Krakowska!

Jak dawniey ostrzegłem sobie, że na czas inauguracyi ziechać nie mogę; tak wiedząc iż temu iuż P. Szkoła Głowna zaradziła, w sposób uwalniaiący mnie od tey ceremonii, mam honor wszystkich Osoby ią składaiące pożegnać, i polecić mnie Ich przychylności. Zostawuiąc czasowi dalszemu to wszystko, o czymby mi dziś pisać wypadało a to dla tego, iż zatrudnienia dla moiey familii podięte, dopiero mi teraz do Warszawy ruszyć dozwalaią. — Z Należytym szacunkiem bydź pragnę

WMPanow Dobrodzieiów
Zawsze życzliwymi Nayniższym Sługą
H. Kołłątay mp.

Odpowiedź Szkoły Głowney na List Poprzedzaiący JX Kołłątaia.

Wielmożny Mci Dobrodzieiu!

Czytany był List WMPana Dobrodz. 29. Września z
15. Wiśniowy Szkole Głowney pisany, w ktorym gdy WMPan Dobr. kładziesz za przyczynę swey nieprzytomności na Akcie Inauguracyi, uwolnienie Go od tey Uroczystości przez Szkołę Głowną, winna iest Szkoła Głł wytłomaczyć się, iż nie uwolniła WMPana Dz. ani nawet uwolnić mogła od obowiązku przepisanego wyraźnie Ustawami P. Kommissyi. Konkluzya na Sessyi 30. Czerwca zapadła z okazyi listu WMPana Dobr. do Sekretarza Szkoły Głł pod dniem 10. Czerwca z Lublina pisanego i na Posiedzeniu czytanego, zaradza tylko pod warunkiem przypadkowi od WMPana Dobr. w tym liście przepowiedzianemu. — Przyięła iednak wdzięcznie Szkoła Głł oświadczenie WMPana Dobr. stateczney do Jey dobra przychylności, i miło Jey iest z Posiedzenia swego wyrazić czułe podziękowanie i winne sentymenta dla chęci przywiązanych do dobra Szkoły Głł. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Szkoły Głowney dnia 2go Października 1786go Jozef Szabel iako Prz.

J. Świadecki Sekr. S. Głł.

Do P. Kommissyi Edukacyiney od Szkoły Głowney za Jmć P. Scheidtem Vice-Professorem Collegii Physici.

Przeswietna Kommissyo!

Katedra

16. Katedra Historyi Naturalney, Chimii i Botaniki zawiera-
-iąca Nauki znaczną część Edukacyi Publiczney stanowiące, wpływaią-
-cą barzo rozległe tak w Instrukcyą Nauczycielów formuiących się
przy Szkole Główney, iako też w znakomitsze pożytki, których
Powszechność Narodowa ma prawo oczekiwać po usiłowaniu i
powołaniu całego Stanu Akademickiego; gdy od przyszłego
Szkolnego roku iuż iest za wakować maiącą ogłoszona przez
dobrowolną demissyą JP. Jaskiewicza; należy do obowiązków
Szkoły Główney zaradzić wcześnie i pożytecznie o takowym
wakansie, od którego zastąpienia znaczna część pomyślności
w przedsięwzięciach i zamiarach Szkoły Główney zależy. Prze-
-konywa się Szkoła Główna z doświadczenia i uwagi nad
powołaniem Nauczycielskim, iż człowiek na któregoby padł
wybor do tey Katedry, przy potrzebnych światłach i wiadomościach, bydź
ieszcze powinien wyprobowany w pracy i usilności na te umieiętności
łożoney, przeięty chęcią doskonalenia się ciągłego, wprawiony w sposób
nauczania innych, i nawet wdrożony praktyką w te obowiązki, które
po każdym Nauczycielu publicznym w Szkole Główney są wyciągane.
Bez tych przymiotów szczęśliwe nawet dary rozumu i umieiętno-
-ści staią się w powołaniu Akademickim zaszczytem mało pożyt-
-ku przynoszącym; a Szkoła Główna nie będąc osadzona Nauczycie-
-lami w te przymioty opatrzonemi, nigdy nie potrafi w dziele
Instrukcyi publiczney bydź pożyteczna w miarę swych chęci
przez podobne przeszkody naymocniey spaźnianych i tamowanych.
Zamiary P. Kommissyi pełne obywatelskiey gorliwości o pomy-
-ślność Instrukcyi kraiowey, a zatem o iak naylepsze opatrzenie
Szkoły Główney iako pierwszego źrzodła świateł pożytecznych
zapewniaią Szkołę Główną, że Jey przełożenia i świadectwa
na doświadczeniu zasadzone, dobrze są zawsze przyimowane

od Magistratury

od Magistratury szukaiącey pożytku i dobra publicznego we wszystkich swych wzrządzeniach. Stego powodu ma Szkoła Gł za miłą dla siebie powinność zaspokoić troskliwość P. Komisyi zachodzącą w wyborze Osoby na miejsce W. Jaskiewicza, polecaiąc na to miejsce W. Franciszka Scheidta Vice-Professora tey Katedry, ktory przez czterey lata ciągle i usilnie w Nauce Chemii i Mineralogii praciuiąc, zalecił się przykładną i pożyteczną w oczach Szkoły Głowney usilnością: kiedy gabinet preparatów Chemicznych dopomagaiąc przez dwa kursa W. Jaskiewiczowi własną pracą wyrobił i założył, cały czas swóy doświadczeniom i początkom tych Nauk poświęcaiąc, i ile mu oddać sprawiedliwość sam Professor, któremu niewątpliwym był pomocnikiem przy zręczności i wprawie nabytey w czynieniu doświadczeń. Jest to oprocz tego Professor wypróbowaney usilności, ktorey dowody w kilkoletnim uczeniu Fizyki przy Szkołach Lubelskich i Krakowskich zostawił. Chęć iszcze coraz większego doskonalenia się będąc dziś istotnym przymiotem ludzi Naukom się poświęcaiących dosyć się okazała Szkole Gł w kilkoletnich iego pracach; a byleby była pozwolona, potrafi zupełnie dogodzić troskliwości tak P. Kommisyi, iak Szkoły Głowney. Chociaż W. Scheidt będąc Vice-Professorem do tey Katedry przyuiązanym ma po sobie prawo następstwa Ustawami zabezpieczone, a utwierdzone własnemi pracami i sposobnością: miło atoli Szkole Głowney zaświadczyć przed Zwierzchnością, że nadgroda zabezpieczona prawem, była iszcze szczerze poszukiwana przez prace i usilność Osoby tym prawem zaszczyconey. Zostaie tylko podać iszcze skuteczne pomocy W. Scheidtowi do udoskonalenia się w Nauce Botaniki przy dobrze urządzonym iuż i opa-

-trzonym

-trzonym Ogrodzie Botanicznym: zdaie się przeto Szkole Głó-
rzecz bardzo potrzebna, aby JP Scheidt zaraz na Wiosnę wyie-
-chał do Wiednia, kiedy tam lekcya Botaniki bywa zaczynana,
i przez całą Wiosnę i lato przy Ogrodzie Botanicznym Wie-
-deńskim ćwiczył się, a przy końcu Septembra na dawanie
Lekcyi powrócił. Przez ten przeciąg czasu, przypatrzy się urzą-
dzeniu i porządkom Ogrodu Botanicznego, i pożytkować wiele
może ze światel Professora Wiedeńskiego który ma dziś sła-
wę Wielkiego Botanika. — Szkoła Główna zachęcona barzo
zbawiennemi myślami JO. Xcia Jmci Prymasa, aby rząd i dozor
Archivi był tylko powierzany Osobom do Rady wchodzącym, a
zatem interessowanym do dobrego porządku i bespieczeństwa
Archivi, na fundamencie Ustaw wybrała na dozorcę i rządcę
Archivum swego JP. Januszewicza Vice Professora Prawa, prze-
-pisawszy roboty w Archivum iuż rozpoczęte, i zleciwszy so-
-bie z Exekucyi tych robot co kwartał zdawać sprawę. Na-
-uczywszy się z doświadczenia smutnego, że powierzanie
podobnego rządu Osobom obcym wyciągnąwszy przez lat
kilka na koszta Szkołę Główną nie tylko nic pożytecznego
nie przyniosło, ale nawet wprowadziło coraz większy mię-
-dzy Papierami nieład, postanowiła u siebie nieodstępować
od podanych sobie JO. Xcia Jmci Prymasa myśli, a zatem
rządu Archivi nikomu innemu „nie powierzać" tylko albo Professorowi, albo
Vice-Professorowi do Rady wchodzącemu: czego iuż miłe
dla siebie s porządku i regularności robot zaczyna oglą-
-dać korzyści. — Takowe Przełożenia ma sobie Szkoła Głó-
za honor i miłą powinność czynić P. Kommissyi, oczekuiąc
rychłego w ich materyi rozrządzenia z wyrażeniem obo-
-wiązków naypowinnieyszego Uszanowania. Dan w Krako-
wie

wie na Sessyi Szkoły Głowney dnia 25 Stycznia Roku 1787.
Felix Oraczewski K.E.N. Rektor Szkoły Głł. Jśniadecki Sekr.

Do J.O. Xcia Jmci Prymasa od Szkoły Głowney z podziękowaniem za wyrobienie i oddanie summy $\frac{400}{m}$ Złł w nadgrodę strat poniesionych w Gallicyi.

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

18. Straciwszy Szkoła Główna część funduszow swoich w Kordonie Cesarskim, znalazła w Opiece J.O.W. Xcy Mci dobroczynną pomoc zaniesioną przed Stany Rzeczypospolitey na Ostatnim Seymie, o nadgrodzenie Jey strat poniesionych: dziś odbiera skutek tak poważnego za nią ustawienia się i wsparcia; kiedy Summę czterychkroć sto Tysięcy Złotych Polskich raczyłeś J.O.W. Xcia Mci na Jey fundusz przez Instrument na to wydany iuż przeznaczyć i oddadź, i nadto troskliwie zaradzić o bespieczney iey lokacyi na Dobrach Ziemskich. Jest to szczęśliwa Epoka dla Szkoły Głowney, że Nauki należąc do istotnych kraiu pomocy i potrzeb, przy tylu pożytecznych i prawnitych dla Narodu staraniach, stały się miłym Objektem panuiącey w Sercu J.O.W. Xcy Mci o dobro publiczne gorliwości. Poniesie Szkoła Głowna pamiętny do Potomności przykład tak Obywatelskiego J.O.W. Xcy Mci czucia, w tylu zlanych na Nię dowodach Dobroczynności i wsparcia. Pomnożony fundusz ułatwiaiąc Szkole Głł drogę do usługi publiczney, skazywać zawsze będzie Autora tych

pożytków

pożytków, które z wzrostu Nauk spłyną na powszechność Na-
rodową. Nie może Szlota Gł. przy wyrażeniu nayżywsze-
go podziękowania zdobyć się na okazanie wdzięczności,
stósowniey sze do serca J.W. Xięy Mci, iak obracaiąc całe
swe vmiłowanie, aby w miarę większego Opatrzenia rosły
dla kraiu Iey przybytki, a w nich pomnażały się trwa-
łe pamiątki tey wdzięczności i chwały, która się gorli-
wey J.W. Xięy Mci dla Nauk opiece: Dobroczynności nale-
ży. Raz J.O. W. Xia Mci Łaskawie przyiąć to szczere
i mocne Szloty Głównéy przedięwzięcie z wyrażeniem
Obowiązków naypowinniey szego Uszanowania. Dan
w Krakowie na Sessyi Szloty Gł. dnia 17. Lutego 1787.

Felix Oraszewski W.E.N. Rektor. Wsziadeski Sekr.

Do J.O. Xcia Jmci Prymasa od Szloty Głównéy

Za J.M.C. X.mi Rządzkim Prefektem Seminarii Akademico-
Diecesani żeby kapitał za sprzedane Pole S.o Jakóba i S.o
Szczepana mogł być do fundusu Prefektá Seminarii przyłączony

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

17. Gdy Xiądz Rządzki wykonał iuż wolą J.O.W.
Xięy Mci Dobrodzieia w sprzedaniu gruntów do Probostwa S.o
Jakóba należących Jmci Panu Chwalibogowi Woyskiemu Krakow-
skiemu za Summę Złt. Pol. 17.000 oraz placu do S.o Szczepana ná-
leżącego pięćwszemu przyległego za Złt. 1000.; o tem Szloto Gł.
uwiadomił: Szloto Główna rozumiecie ze naysprawiedliwsze by to by
rozrządzenie takowemi kapitałami, przyłączywszy ie do uszczuplonego fun-
du Prefektá Seminarii Akademii, do którego to Probostwo zawsze
należało; domaga się z głębokim respektem J.O.W. Xięy Mci Dobro-
dzieia, ażeby wspomnione kapitalne Summy i prowizye od nich
były zawsze applikowane Plac S.o Szczepana z tego nadewszystko
powodu iest sprzedany, że zostaią w środku gruntow do S.o Jakóba
należących, często bywáł przyczyną załatwienia. Takowe prozby
Szloty Głtey Maiąc honor J.O.W. Xięy Mci prezentowáć zostaią
Znayuprzeymniey szym uszanowaniem. Dan w Krakowie 2 Maja 1787.

Felix Oraszewski W.E.N. Rektor

Do JX Kollatora do Złoty Złowney prosżący. Ey o przyięcie Papierow i Akceptowanie Kontraktu między JX Kollatorem i JP. Lelewelem Zawarteg.

z Warszawy 17 Kwietnia 1807 Roku

Magnifice Domine Rector Perillustres Reverendissimi Admodum Reverendi Clarissimi Viri

19. Za zezwoleniem i wyraźną P. Kommissyi rezolucyą nabytem Prawa Dziedzictwa do dóbr Zortatowii i. Kontraktu od JP Kapitana Lelewela. Już wszystko to cokolwiek P. Kommissya względem bezpieczeństwa w nabywaniu dóbr takowego gatunku przepisała dopełniłem, to iest Cessyą do statecznia i zaświadczenie o ważności Cessyi złożyłem co P. Kommissya przyięwszy po dokonczenie tego całego Interessu do Prezesa Złoty Gtt. Woyewodztwa mnie odesłała, obowiązek do złożenia Submissyi w formie przyzwoitey na mnie włożywszy uczyniłem to i takowa podług formy od P. Kommissyi przepisaney Submissya z aktami Grodu Warszawskiego roborowałem i onę wraz z Rezolucyą Kommissyi z Cessyą przez JW. Kazia zapisane z zaświadczeniem tychże Cessyi przyłączam. Upraszaią Prezes Złoty Gtt. Kowny aby podług przepisu P. Kommissyi takowe papiery przyiął i Interessu zupełnie zadosyć uczynił, akceptowanie Kontraktu między mną i JP. Lelewelem zawartych, mnie zaś wszystkie na mnie w tey mierze włożone obowiązki skutecznie pragnąc wziąć tych dóbr iak naymocniey uczynić, dla tego upraszam P. Złoty Gtt. abym z nadesłaniem Papierow JP Lelewela mógł być uwiadomionym o destynowanym z Strony Złoty Gtt. Geometrze i o czasie w którym do Zortatowii ieden dla przesłania potrzebnych tam dyspozycyi i wyznaczenia kosztu do tego wspolnie z Prezesty Złoty Gtt. obowiązanym iestem. Polecaiąc mnie zadalonicowey wszystkich WW. Panow Dobr przyiacielskiey ostawam z prawdziwym Szacunkiem

Prezesowey Złoty Gtt. Kowny

Naymniejszym Sługą

Hugo Kołłątay

List do P. Kommissyi do Interessu Złot. w Kamienku i dymissya JP. Witwickiego. Dn. 1807 d.

Donosi Wizytator Generalny Złote Gtt. ze Dom zgromadzenia Kamienieckiego potrzebuie nagłey reparacyi przełożywszy że ego zupełne spustoszenie iest powodem Nauczycielom iż nie zechcą kotlować w nim. Złoty podobnież pustoszeiąc a zaś wcześniey nie naiąwszy będą kosztu w tym stanie iak dziś dla odstręczania Sędziów do utrzymywania swych dzieci na Edukacyi w zimowey porze, Złota Gtt. chcąc zapobiedz i ranie gmachow i niewygodzie Nauczycielow i na koniec nieiednosci Złot. ma obowiązek donieść o tem P. Kommissyi i upraszać się aby z remanentu zatonum Sestonum na ten rok od Summy 30/m podług tego dyspenowała kassie Generalney koszt na tak nagłą i potrzebną reparacyą. Dom ten Złoty zaraz przed rokiem przyszłym szkolnym powinien by opatrzony dla zatrzymania w mieszkaniu wspolnym nauczycielow którzy przyiścienie potrzeba nazwsze Ustawy P. Kommissyi i będą przyczyną iey nie

20. wiosnter

talentowania, podobnież wczesna reparacyą gmachu przybędzie liczba Uczniów i nie wygoda miejsca na zimę odstraszać się już nie będzie

Wtwierdzi Profesor Wizytat. y Szkołach Winnickich podał iuż prozbę do K. Kommissyi a teraz przez do Szkoły Gtt. aby od stanu Nauczycielskiego został uwolniony; ponieważ z powinności roku Aby uczenia, za zaiściem roku całego Profesora Matematyki roku cały dodata mu K. Kommissyą rok piąty, od Wizyt dawniejszych z gorliwości gorliwości i szczególnego talentu formowania uczniów zalecony zyskał pochwałę K. Kommissyi, w tym znowu roku powszechna korzyść Uczniów iego niezmierzona ochota i zdolności wsparta talentem od Wizytatora Jeneralnego otrzymały zalecenie, które Szkoła Gtt przytacza; a gdy K. Kommissya zabezpieczawszi swemi zmeza przydanie roku do liczby lat odmienionych przepisanej w nadzwyczayney nadgrodzie liczy który Nauczyciel od dwoch następnie Wizytatorów z szczególniejszej zasługi iest iey rekommendowany Szkoła Gtt ma honor za wyżeymnionym Profesorem upraszać aby zyskawszy rok szosty odmienia szedł wolnie za obranym sobie losem. Każy K. Kommissyą zakrzenie własnych ustaw upoważnia działać przykładem innym pracowitym ciała ustaw powinne zawsze gorliwości i swoiey nie osłabiać ochoty. Prawda że Szkoła Gtt z żalem ponosi utratę Nauczyciela zdolnego, gorliwego i szczerze powołanie swoie wypełniaiącego, ale gdy iey przyszło zawsze bydź gotowa, ponieważ to tym własna ustępuie wystawionej nadgrodzie i swoie za szczerym Nauczycielem niesie do K. Kommissyi interessowanie się pełna będąc ufności i odmianowania się należy wysokiey Opiece pod którą Stan Akademicki ma honor zostawać.

Do Nayiaśnieyszego Pana z podziękowaniem za Zbrów

Nayiaśnieyszy Królu Panie Nasz Miłosciwy!

Gdy W.K.Mość do tylu dobrowolnych dowodów nayuprzeyszey opieki swoiey rozciągaiącey się do polepszenia losu Szkoły Gtt. Kobr. i uwarstwienia piérwiastkowéy iey chwały zaszczytéy ieszcze i ten nowy przykładzie wspaniałey dozgonnéy w ofiarowaniu Zdrowia, Szkoła Gtt przekonana wdzięcznością stawa
21. zgłębokim uszanowaniem podziękowanie swoie u stopni Tronu Dobrego Króla Pana zaś tatowy umieści obok datków Wielkich Poprzedników W.K.Mości, którzy w pamiątkach swoich zostawionych przestała stodla pamiątkę dobrych uczuć uszanowaniem ku Tronowi waszemu. Nie mogąc Szkoła Gtt przyiemniejszego utworzyć sposobu wypowiadania się za dary tak hoyne W.K.Mości nad zakrzenie niesmiertelnego wyłonywania Cywilnych W.K.Mości Myśli. Ziści na honor powołania, podobnie rozrządzeniom Magistratury Strzegącey wysokiego Ducha W.K.Mości w dziele Edukacyi zostawionego uchodzi bezkresny do swoiey zamiary wystawiania Obywatelów zakrzepiałych w ich serca Miłość Oyczyzny, Wierność Majestatowi, stare maiątku i talentów dla powszechnego Dobra cnoty najwięcey wpływaiące w pomyślność Oyczyzny; tak dalece, że ieżeli los Narodu zależy do oświecenia i Cnót Obywatelskich tem samym bezkresu chwała ta i nadgroda nasza. Niechay te młode serca tak uformowane będą twierdzą Oyczyzny, a potiechą Oyca Narodu, niechay ponioszą aż tym następstwem do potomności pamiątkę troskliwości; Dobroć W.K.Mości na ich umysłach wyciśnie, niechay na tronie zasmiecza przed tąż potomnością, iak Szkoła Gtt wypra-

niatym W.M.ci zachęcana wspaniałem przykładem zaczęła się gorliwie do Edukacyi publicznéy, a żywe te pamiątki miłości i wdzięczności Narodu trwalsze zaiste będą nad marmur wyrobiony ręką sztuki, którego ozdobę i trwałość czas mocą swoią niszczy. Że są Najiaśnieyszy Panie życzenia Szkoły Gł. wydobyte z czułości powszechnéy serc naszych, które mamy honor z należytém szacunkiem ofiarować uszanowaniem. Dan w Collegium Jagellońskim dnia 22 Września Roku 1807

† Oraczewski Rekt. Gł.

Felix Radwański Sekretarz
Szkoły Gł. Koron.

List do P. Kommissyi Edukacyjnéy w interesie Zawieszenia Elementarnéy Mechaniki i Hydraulike: zostawienia dawniejszego układu Matematyki w swoim pomiarze.

Przeświętna Kommissyo Edukacyi Narodowéy!

Pamięć na swoie przeznaczenie Szkoła Główna w formowaniu gruntownych Nauczycielów ma honor P. Kommissyi stósownie do swego obowiązku przełożyć prozby. Delegowani do Etatu na Szkołę Główną zdawszy sprawę na posiedzeniu donieśli że w tymże Etacie nastąpiła Reforma Szkoły Matematycznéy że przez ustanowienie Katedry Mechaniki i Hydraulike, Matematyka Elementarna mocno uszczuploną z pożytkiem Elementarnéy przydaczoną została do wyższéy. Przyzwyczaiona będąc Szkoła Główna z uszanowaniem wszelkie P. Kommissyi rozporządzenia, stósownie tey woli przystąpiła i na minioney roku Odmianę ale teiedy sobie miała przełożyć Stan takiey Matematycznych w iakim roku zeszłego były zostawione, że kursa Matematyki wyższey i niższey, będąc na przemiany lat dwu rozłożone, w roku przyszłym do zakończenia pozostają, że słuchaiący obydwóch tych kursów, maią wielkie prawo dopomnienia się o ich dokończenie, a gdyby się na nowo kurs Matematyki rozpoczął z takowey Odmiany powinęłoby rzetelną krzywdę i tracąc zaufanie w pożytecznym rozporządzeniu zawiedlen osądziłby zatrzymaniem publicznych dorzeczy: że różnego wieku i stanu uczniowie zagrzani chęcią mistrzowania z nauk Matematycznych przybywaiąc umyślnie do Akademii, niepodobna żeby zaczynać mieli Arytmetykę w pierwszey klassie, w następuiącym roku dokończyć ią w drugiey, Geometryą zaczynać w trzeciey, zkąd ani iey dokończenie ujrzeć niezupełne w czwartey, dobrodzi potrzebie Algebry w piątey i przy całym takowego układu przerażeniu trudnością i wprzętem niedoczekawszy się założonych rozszerzeń pożytku publicznych, że na koniec gdy takowa Odmiana wyżłuwiaiąc nową cudzoziemską na ruinach tak nieodbicie potrzebnéy prawiącą większą część elementarney do nauki Matematyki wyższych i tak dosyć niełatwy a przeto zdaie się tamuie umysł Profesora od P. Kommissyi ofiarowanym mu talentem zaręczona, takowemi za tem odwołaniami Szkoła Gł. przyjęła, niesie swoie prozby do P. Kommissyi ażeby Kurs nowo zatrzymany został do czasu póki się nie uzna w nim zawarte trudności a które czułość Szk. Gł. troskliwie zaprzątaią. Oddaiąc te myśli same takowemu Rozsądowi P. Kommissyi ma honor zostawać w Uroczystych uszanowania obowiązkach

Dan na Szkoły w Collegium Jagellońskim Dnia 22 Września Roku 1807.

List do X. Xięcia Jmci na posiedzeniu 22 Września z podziękowaniem za gmach przeznaczony na Szpital i z prozbą żeby się interesował u P. Kommissyi o zawieszenie katedry Mechaniki.

Jasnie Oświeconemu Xiąże Dobrodzieiu!

Dawszy W.X.Mci Dobrodzieiu nie przestanie dowody troskliwości swoiey a dobrego Szkoły Gł. Rzymney pomnażaią się nową taską w ofiarowaniu gmachu przeznaczonego na szpital którego rozporządzenie i dozór tąskawie Szkoła Gł. powierzyła. Wdzięczna oyców trudów i ciągłych starań, które W.X.Mci Dobrodzieiu wylewaią się dobroczynnie na polepszenie losu iey niśmiertelna zaprzepaść w sobie pamięć tąskawey W.X.Mci Woli. Gmach ten staraniem W.X.Mci Dobrą nabyty otworzy dwoią Szkoła

Główney

do wy tugiwania się pomocą i zaradzeniem nieszczęśliwey ludzkości nie bez korzyści publicznych oszczędzenia życia ludzi narodowi potrzebnych. Nieszczęśliwi winni będą poszanowanie istestwo swoie Expressiey W.X.Mci dobroci, a wdzięczności publiczną mile wspomni Dobrodzieia ludzkości.

— Zostaie iestze Szkole Stt z głębokim uszanowaniem zamienia prozby swoie do W.X.Mci Dobk, ażeby ś tashawym interesowaniem się swoim nadzieie wyrobił u Kom: missyi zawiesienie Kolędy Mechanikiey i zostawienie utrzenia Szkoły Matematycznego w dawnieyszym stanie. Wzgląd tedy doświadczeniem wielkich dobrodzieystw Exprzeszłych W.X.Mci Dobk na prozby swoie względy na tego planu uzna że znaydzie tashawe W.X.Mci Dobk na prozby swoie względy dla honor Szkoły Stt wyrazie nayuprzeyszey uszanowanie W.X.Mci Dobrodzieiowi. Dan na Sessyi w Kollegium Jagiellońskim Dnia 22 Września Roku 1787.

Lekty Dwa poprzedzaiące odczytane na posiedzeniu Szkoły Stt d. 22 Września i odnie: sione approbowane zostały w Protokule Rządu Wewnętrznego na karcie 204. kiedy przez Exp: Kehtoza nie były podpisane dla przyczyn które tam są wyrażone na posiedze: niu następuiącym d. 25 Września na karcie 206 był inny Projekt listu przez tegoż Exp: Kehtoza podanym który tu następuie.

22. Jasnie Oświecony Mci Xcie Dobrodzieiu!

Szkoła Stowna Koronna przekonana iest ze iey obowiązkiem iest w ogólnych Exprzes: Kommissyi dla Dobra powszechnego urządzeniach dopełniać Woli Na: rodu, odmiany w lekcyach Fizycznych według przestanego sobie Etatu z czu: tą wdzięcznością za pożyteczne talentów użycie i z winnym uszanowaniem przyimuie, pozwoli sobie tylko P. Kommissyą iestze przełożyć, że Profesor Mate: matyki zaczynaiąc lekcyą swoię, na tym na czym się w Szkołach przygoto: wnych koniecznie zawsze znaydzie liczbę uczniów gotowych do korzystania z dal szego ciągu, bo są w Palestrze w Regimencie i po Kalwaryach Dobr, które w lata zapędzone z nayleprzą chęcią i talentem do oswoienia się z Matematyką mia: ły, wstręt uprzedzenia wyznaią opóźnienie swoie w naukach, powracaiąc do klas pier wiastkowych. Gdy więc P. Kommissya do tashawych dla Szkoły Stt względów tyleż iestze ułatwienie tey trudności dodaiąc do pensyi Vice-Profesora 2000 z obowiązkiem dawania Początkowey Matematyki, temi stopniami które: mi w Szkołach idzie, dopełni zamiarów troskliwości swoiey o dobro Narodu i potrzebny w praktyce ludziom wszelkiego powołania Naukę upowszechni, ... z uwagą i winnym dla powszechności uszanowaniem Szkoła Stt oddaie przezorney woli P. Kommissyi i oraz nayprzeszłą rzetelną dogrzaiąca się: Dan w Kollegium Jagiellońskim d. 25 Września R. 1787.

J. Oraczewski
K.N.J.Stt R.

Felix Radwański Sekr. Stt

Akt z podziękowaniem J.O. Xcia Jmci Pyrna Sowi z Obligacyi dobrowolnego Imachu na Szpital. na posiedzeniu d. 25 Września uchwalony.

23. Jasnie Oświecony Mci Xcie Dobrodzieiu!

Dzieie W.X.Mci Mc Dobrodziey nieprzestanne dowody troskliwości swoiey o dobro Szkoły Stt Koronney pomnażaią się nowa taska w ofiarowaniu Imachu przeznaczonego na Szpital którego rozporządzenie i dozor taskawie Szkole Stt powierzyłeś. Wdzięczna pamięć tych i ciągłych starań, które W.X.Mci wylewaiąc dobroczynnie na potrzebujących losu iey nieśmiertelną zaszcze: pia w sobie pamięć. Taskawey W.X.Mci Protekcyi. Imach ten staraniem W.X.Mci Dobrodzieia nabyty otworzy drogę Szkole Stownej do wspomagiwania się pomocą i zaradzeniem nie szczęśliwey ludzkości nie bez korzyści publicznych oszczędzenia życia ludzi narodowi po: trzebnych. Nieszczęśliwi winni będą poszanowanie istestwo swoie Expressiey W.X.Mci Dobro: ci a wdzięczności publiczną mile wspomni Dobrodzieia ludzkości — Dla honor Szkoły Stt wyrazie nayuprzeyszą uszanowanie W.X.Mci Dobrodzieiowi. Dan na Sessyi w Kollegium Jagiel: lońskim Dnia 25 Września R. 1787 —

J. Oraczewski
K.N.J.Stt R.

Felix Radwański Sekr. Stt

List z powinszowaniem Imienin do JO. Xcia Jmci Prymasa.

24 Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu.

Xiąże Mci Dobrodzieiu pozwolonym przez zaniesienie modłow do naywyższego Rządzcy losow i zyciá ludzkiego o nayrzetelnieysze a pełne skutkow szczęśliwych prace i usiłowáń W. X. Mci Dobr. Dla Dobra Oyczyzny tata, życzę W. X. Mci Dobr. nieprzerwanéy pomyślności we wszelkich usiłowaniach i przedsięwzięciach dla Dobra Narodu. Niechay ten Dzień Uroczysty ufundowanym zostaie otwarciem publicznej Instytucyi i stanie niesmiertelną zobowiązanosci Szkoły Głł. utobá winna iest bo wtedy chwałę wielkiey W. X. Mci Dobr. opiece. Raczy zatem Mc przyiąć z zwykłá Dobroci swoiá te nayszczersze Szkoły Gł. życzenia które ma honor z głębokim prezentowaí uszanowaniem. Dan w Collegium Jagellonskim Dnia 29. Września R. 1787.

F. Oraczewski
Rekt. Szk. Gł.
Xcia Radwanskich zastępujący Jego Mci

List czyli odpis JO. Xcia Jmci Prymasa na list powszechny.

1. Przestawna Szkoła Główna Koronna. Warszawie 3 Octob. 87.

Wyrzeczone oświadczenia W. Mciánow które mi wyrażaiąc maią na Czele JW. Komissárza i Rektora Swego w dzięcznym przyimuiąc sercem tego ci z przychylnemi mi życzeniami moiemi zmierzaiącemi do uszczęśliwienia kraiu i chwały ich grona. By do tego celu spólnie dążyć będziemy, nieprzestanie we mnie pomnażaiąc się ochota obarzywania dowodow szczerego przywiązania mego do nich z którym pragnę zostawać na zawsze pisze się

J. W. Rektora
i W. Mciánow
życzliwym Bratem
M. Xcia Prymas.

Do Przesw. Komissyi Edukacyi Narodowey od Szkoły Głowney za JX. Garyckim Regensem. Kandydatow Stanu Akademickiego.

1787. Grudzien

Przeswietna Komissyo!

2. Urządzenie względem Kandydatow Szkoła Głowna przyimuie z tém uszanowaniem, które wyrokom Zwierzchności winna. Widzi w tém stáraniu o obyczaie, pobożność i postępek w Naukach przeznaczoney do Stanu Akademickiego Młodzi, troskliwość przyiętą Przesw. Komissyi o dobro Narodu, który Jey szczególnie powierzył przyszłe losy swoie, i Jey iedynie pozwolił w rozrządzeniach dosyiadczać nayskuteczniejszych sposobow przyprowadzenia tego wielkiego zámiaru do zbáwiennego skutku.

Łączy tu ieszcze Szkoła Głowna prosbę za JXiędzem Garyckim, który zaczawszy iuż rząd Kandydatow w tym roku szkolnym, iest zmuszony na tę odmianę i boi się, żeby Go nie krzywdziła w oczach publiczności; prosi więc, żeby Przesw. Komissyia do końca roku szkolnego exekucyi Rezolucyi pozwoliła zatrzymać, á Jego zachowała przy sprawowaniu Urzędu w ten sposob, iák go dotąd sprawował, aż do początku przyszłego roku szkolnego. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Szkoły Głowney Dnia 15 Grudnia 1787.

F. Oraczewski K. E. N. S. G. K. R.
M. Sebastyan Czochron O. P. Doktor,
Szkoły Głowney Sekretarz.

1787. Grudzień.

Odpis Przesw. Komissyi na List poprzedzaiący.

Do Szkoły Głowney Koronney.

3. Miła iest Kommissyi Szkoły Głowney powolność, ktorą w pierwszey części reprezentacyi swoiey oswiadcza dla JEy Rezolucyi; bo to iest wszystkich Akademii i Zgromadzeń Szkolnych powinnością prawem im nakazaną, bo od chętnego i pilnego dopełnienia tak ogolnych zamiarow iak szczegulnych przepisow tey Magistratury zawisły i plon z nauk, i korzyść dla kraiu, i całość przywilejow Osob do tego od niey użytych. Zadziwia iednak z drugiey strony Kommissyią prosba Szkoły Głowney za Professorem Garyckim imieniem iey przyłączona, możeż bowiem to, co iest urządzone dla dobra publiczney Edukacyi krzywdzic kogo? chyba tego samego, kto temu iest przeciwny, i kto własne dobro nad publiczne przekłada? Aby taki sposob myslenia miał się znaydować w Osobach składaiących grono Szkoły Głowney, Kommissyia w ogolnosci nigdy tak nie rozumie, w szczegulnosci zas tak myslący straciłby prawo do uczestnictwa przywileiow temu stanowi nadanych, i do protekcyi Magistratury nad edukacyią Narodową przełożoney. Z tych uwag nie radzi Kommissyia Szkole Głowney takich prywatnosci imieniem swoiem więcey do niey przesyłac, iezeli albowiem pozwolone są kiedy reprezentacyie, to tam, gdzie chodzi o powiększenie pożytkow z nauk, o nayłatwieysze ich rozkrzewienie nie tylko w samey Teoryi, ale i w Praktyce. Skoro zas odbiera Komissya prosby końcem dogodzenia prywacie i szczegulnym uporom, nie może takowych brać za żądanie powszechnosci grona oswieconego, na ktorego czele iest Rządca, ktoremu ufa. Takie przełożenia sądzi raczey być wymuszeniem niechętnych rozrządzeniom Zwierzchności i chcących poswięcic szczegulnym swym Związkom i wzaiemnemu pobłażaniu dobro publiczne, a tym samym niepomyslne dla całego Zgromadzenia swego przygotowac skutki. Toż samo nie iest zaletą dla przeszłego Regensa Kandydatow, iż ten, ktory naypierwszy powinien byc dla tychże Kandydatow przykładem powolnosci Rezolucyiom Kommissyi, przeciwnie będąc przyczyną zwleczoney ich exekucyi, zdaie się chcieć chlubic w oczach Młodzieży iakąś mocą czyli zręcznoscią wstrzymywania naypożytecznieyszych rozrządzeń. Nie może nie zaradzic temu Naywyższa nad edukacyią Magistratura, i nie pomyslic aby tym duchem napoieni

Kandydaci

1787. Grudzień. Kandydati nie rozieżdżali się na Woiewodztwa; nie z tą bowiem Kommissyia ufnością powierzyła Szkole Głownej dozor i vformowanie przyszłych Nauczycielow od których ducha zawisł sposob myślenia następcow naszych. Spodziewaiąc się odtąd Kommissyia, że więcey podobnemi prosbami zatrudniona nie będzie, nakazuie teraz niezwłoczną exekucyą Rezolucyi swoiey stanowiącey Departament Regencyi Kandydatow, rownie nakazuiąc i exekucyą Rezolucyi tyczących się Bibliotheki i zawieraiących rozrządzenie Collegii Jagellonici: iako też zalecaiących Fabrykę Collegii Physici, rachunek od tylu lat bracaiący Summy Złt. 14000 na potrzeby Nauk tegoż Collegium, tudzież i innych wydanych swych Rezolucyi. I z tego powodu wczesnie uprzedza Szkołę Głowną, iż żadnych względem nich nie przyimie remonstracyi, ale chce aby natychmiast były uskutecznione. Dan w Warszawie na Sessyi dnia 28 Miesiąca Grudnia 1787 Roku.

M. Pon. Xże Prymas.

1788 Kwiecień. Do Przesw. Komissyi Edukacyi Narodowey od Szkoły Głowney z prosbą o wyznaczenie Złt. 1200 na Sarta Tecta Szkoł Przygotowuych i Domu Nauczycielskiego w Krakowie; i o wyrobienie Przywileiu, ktoryms Bibliotheki Warszawskiey i Wileńskiey są zaszczycone.

Przeswietna Komissyio!

4. Szkoły Przygotowne i Dom Nauczycielski w Krakowie, nie maiąc więcey rocznego na Sarta Tecta dochodu, iak Złt 500, nie są i nie mogą być utrzymywane w tym stanie i porządku, iakiego czyny Rząd i troskliwa Opieka Przesw. Komissyi sprawiedliwie wyciąga. Nadgroda dwoch Strozow, ktorzy w tych Domach osobnych są koniecznie potrzebni i za takich uznani, biorąc ieden z nich po Złt. 200, kosztuie orok Złt 400; i z wyznaczoney tey summy zostaie się tylko Złt 100, na wszelkie reparacyie, na opatrywanie wieloraiich i nieuchronnych potrzeb. Nie będąc ten fundusz wystarczaiącym dochodem, zmuszony był Jx Prorektor dozor dwoch tych domow maiący na potrzeby naglące nadać Złt 210 gr. 12, ktore Wizytator Jeneralny za rzeczony czas Jemu przyznał; nie może iednak w żadnym roku odebrać go sobie,

bie, gdy zawsze powiększaią się wydatki, bez powiększenia dochodu summy. Stroże nawet, nie mogąc się w teraznieyszey drogości czasie wyżywić i odziewać, iuż kilka podali supplik o podwyższenie swoiey płacy; i należałoby one rownie przez słuszność iak przez politowanie im podwyższyć. Procz tego, iest ieszcze potrzebny JX. Prorektorowi znacznieyszy fundusz ná naprawę narzędzi matematycznych, papier do stolika, doświadczenia fizyczne, drukowanie corok Tabelli zawieraiącey ná dwoch arkuszach rozłożenie nauk, obowiązki Dyrektorow i Uczniow itd. ná utrzymywanie Korrespondencyi z Kassą Jeneralną i Exjezuitami, ktorzy do pensyi Emerytow należą i w rożnych zostaią mieyscach; pomocnikow do słuchania Spowiedzi Uczniow; postawienie nowych piecow w niektorych Klassach; naprawę zawias, zamkow, ławek, okien, dachow i naczyń w czasie pożaru ognia pożytecznych; nakoniec, na czyszczenie dwoch osobnych Kanałow, z ktorych ieden kosztuie Złł 200. i inne ieszcze przypadkowe potrzeby. Te są nieuchronne wydatki do porządnego utrzymywania Domu i Szkoł rzeczonych przywiązane, ná co wszystko wspomniony fundusz Złł 500, przy nayoszczędnieyszey ekonomii wystarczyć nie może. Przekonawszy się o tém dostatecznie Szkoła Głowna, zanosi z Posiedzenia swoiego nayuroczystszą prosbę do Przesw. Komissyi o wyznaczenie ná Sarta tecta Złł 1200, z ktorey summy sprawę Wizytatorowi JX Prorektor Szkoł Przygłownych Krakowskich zdawać corocznie obowiązany będzie.

Zanosi ieszcze Szkoła Głowna drugą do Przesw. Komissyi prosbę interessuiącą wzrost Nauk i pożytek czytaiących w Jey publiczney Bibliotece: á to o wstawienie się do Stanow Rzeczypospolitey ná następuiącym Seymie, aby uchwalona była Konstytucya nakazuiąca wszystkim Drukarniom Narodowym oddawać do Biblioteki

1788 Kwiecień.

teki Krakowskiey pierwszy exemplarz każdey książki z druku wyszłey, nie wyłączaiąc Gazet drukowanych i innych pism peryodycznych w Kraju wychodzących. Gdy iuż tym przywileiem upoważnione są Biblioteki publiczne Warszawska i Wileńska przez Konstytucyą Seymu odprawionego w Roku 1780. z tém okrysleniem, iż Drukarnie Koronne powinny składac po exemplarzu do Biblioteki Warszawskiey, á Litewskie do Wileńskiey; zostaie tylko rozciągnąć ten obowiązek do wszystkich Drukarń tak Koronnych iak Litewskich, azeby każda bez wyięcia po trzy exemplarze iakiegokolwiek dzieła wychodzącego ná widok, z powinnosci oddawała, toiest, ieden do Biblioteki Warszawskiey, drugi do Biblioteki Krakowskiey, trzeci do Biblioteki Wileńskiey. Chwalebna ta Rzeczypospolitey uchwała pomnoży trzy naycelnieysze w Krolestwie Biblioteki, stanie się oraz arcy pożytecznym i całemu Narodowi wygodnym srzodkiem do nabycia swiateł z czytania w publicznych Bibliotekach dzieł nayswieższych.

W pierwszey prosbie oczekuiąc Szkoła Gł. przychylnego zdania, drugą poruczaiąc łaskawey pamięci i protekcyi Przesw. Komissyi, ma honor ponowic naytroskliwszey o Jey i Nauk dobro Magistraturze czułey wdzięcznosci swoiey, powinnego uszanowania i przykładney powolnosci naymilsze dla siebie obowiązki. Dan w Kollegium Jagiellonskiem Dnia 1. Kwietnia 1788 Roku ná Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney.

Felix Oraczewski K.E.N.S.G.K.R.i W.
M. Sebastyan Czochron O.P.D. Sekr. Szk. Gł. Kor.

Do Przesw. Komissyi Edukacyi Narodowey od Szkoły Głowney w interesie Szkoł Narodowych: Sendomierskich, Lubelskich i Łuckich. 1788. Czerwiec

Przeswietna Komissyo!

5. Szkoła Głowna Koronna maiąc sobie powierzony naybliższy dozor Szkoł Narodowych, gdy odbiera w tym czasie od Wizyty Jeneralney doniesienia rychłey zarady potrzebuiące, postanowiła upraszac z Posiedzenia swoiego Przesw. Komissyi o uskutecznienie następuiących przełożeń:

Professorowie i Uczniowie w Szkołach Sendomierskich wymierzaiąc czas nabożeństwa i nauk szczegolnemi Zegarkami, nie zachowuią przez to swoich obowiązkow tak regularnie, iak powinni. Zaradzi temu nieporządkowi Przesw. Komissya wyznaczeniem funduszu na poprawienie i utrzymywanie Zegaru wielkiego, ktory się znayduie w Kollegium.

Zgromadzenie Szkoł Lubelskich, nie wyłamuie się z obowiązku spisywania Katalogu mieyscowey Biblioteki, ale potrzebuie do pomocy ludzi, ktorzyby z wysokich mieysc Księgi zdeymowali, dzwigali i omiatali. Gotowi są Nauczyciele rozpocząć na początku wakacyy spisywanie Biblioteki, raczy tylko Przesw. Komissya wyznaczyc na pomocnikow przynaymniey Złł. 200, a przytem zobowiązac JXX. Trynitarzow do ustąpienia na czas krotki ze dwoch Sal w dawnem Kollegium Akademickiem, gdzieby Księgi w dawney Bibliotece omiecione, przenoszone i spisywane, a stamtąd do Sali, ktorą JX. Zwan podług Konwencyi wkrodce dokonczyc przyrzekł, znowu przenoszone i porządnie układane być mogły.

Kapituła Łucka za Kosciół i Kollegium Pojezuickie

1788 Czerwiec

chie ustępuiąc w zamianę Domu swoiego ná Sale Szkolne i mieszkanie nauczycielskie, ustąpiła go razem z podworzem dopoty zasięgaiącem, dopoki i Dom ustąpiony. Na tem podworzu rozbieraią dziś mury dawnego Kościoła Katedralnego. Zasłyszał Wizytator z boku, iż maią murować Officynę na tym placu, ktory po wielkiey części składać powinien podworze Domu Akademickiego. Co gdyby nastąpiło, utraciłaby Przesw. Komissya znaczną część placu swoiégo; a okna Sal szkolnych i mieszkań nauczycielskich z wielkiey części swiatła byłyby pozbawione. Raczy więc Przesw. Kommissya wczesnie zapobiedz zamysłom Kapituły, chcącey iak Wizytatorowi doniesiono stawiać Officynę ná placu dla Zgromadzenia ustąpionym; i dopomnieć się o to, aby część placu służąca Domowi za podworze, poty w prostey linii do tegoż Domu należała, poki Szkoły zasięgaią.

Takowe przełożenia czyniąc z powinności Szkoła Krolestwa Głowna, ma honor ponowić naytroskliwszey o Jey i Nauk dobro Magistraturze czułey wdzięczności swoiey, powinnego uszanowania i przykładney powolności naymilsze dla siebie obowiązki. Dan w Domu Jagiellońskim Dnia 21. Czerwca. 1788. ná Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney.

Felix Oraczewski K.E.N.S.G.K.R.i W.
M. Sebastyan Czochron O.P.D. Sekr. Szk. Gł. Kor.

Odpis Przesw. Komissyi ná list poprzedzaiący.

Lipiec. 6.

Do Szkoły Głowney Koronney

Z mocy powierzoney mi od Komissyi expedyowania pilnieyszych

1788.
Lipiec.

szych interessow, nie zpoziam ułatwienia przełożeń Szło-
ty Głowney, pod dniem 21. Czerwca, na piśmie przesła-
nych. Zaiste potrzebne iest zreparowanie Zegaru w Sen-
domierzu, byleby wprzod można przez umieiętnego zrewi-
dowac, iakiey naprawy i kosztu tenże potrzebowac może
w dalszem utrzymywaniu; inaczey bowiem nie wielki
ścienny Zegar rownie czas wymierzac może, za danem
znaku we dzwonek szkolny o godzinach nabożeństwa i
lekcyi, á przez to reparacya i utrzymywanie wieżowego
Zegaru oszczędzi się. Nie odstępuiąc zaś od zalecenia
Zgromadzenia Lubelskiemu ostatecznie danego, względem
spisania Katalogu mieyscowey Bibliotheki, gdy tenże po-
rządny odbierze, powroci zapewne koszta niezbędnie
potrzebne, á nie zaymuiąc mieysc osobnych w części
Collegium ustąpionej XX. Trynitarzom, z ktorey oni
iakąś intratę, rozumie Komissya, że byleby chcieli
XX. Professorowie zaiąć się tą pracą w czasie wakacyy,
będą mieli wolne sale szkolne i popisowe, w ktorych
i opylic z kurzu i utożyć książki wygodnie mogą. Z tey
okazyi przychodzi mi przypomnieć punkt w odpowiedziach
na Raport ostatni umieszczony: co się tycze odesłania
do Kassy Jeneralney Warszawskiey rejestrow wszystkich
Bibliotek po Szkołach w Koronie będących; aby był
nieodwłocznie uskuteczniony. Donosienie nawstatek
od Zgromadzenia Łuckiego wczesnie Komissya, chcia-
dząca, otrzyma zapewne skutek, iaki podług konwencyi
z Kapitułą Łucką sporządzoney i okazanych na mieyscu
okoliczności wypadać będzie, bez złwoki i uprzykrzenia
tak dla Kapituły iak i Zgromadzenia. Dan w Warsza-
wie dnia 1o Miesiąca Lipca 1788 Roku

M. Poniatowski Xże Prymas.

P. S. Jeżeli prawda, że w Krakowie i Lublinie Profesoro-
wie

1788. Lipiec. wie według Statutu nie maią Stołu spolnego, trzeba temu rychło zaradzić, i wszędzie nieodwłocznie wprowadzić, rychłém teraz przypomnieniem, aby wszystko pod czas następnych wakacyy przygotowali, co potrzeba do uskutecznienia tego i innych przepisow statutowych, ktore nie na to były pisane, aby bez exekucyi zostawały.

Odpowiedz W. Jmci Pana Lelewela K. J. K. E. N. na List Szkoły Gł. do Przesw. Komissyi przesłany o wyznaczenie Złł 1.200 na Sarta Tecta Szkoł i Domu Nauczycielskiego w Krakowie, ze zlecenia teyże Sekretarzowi dana, Dnia 26. Kwietnia 1788. z Warszawy.

Wielmożny Mći Dobrodzieju.

7. Kwiecien Na podaną do P. Komissyi od Szkoły Głowney Notę względem powiększenia funduszu ná Sarta tecta Szkoł Krakowskich, maiąc zlecenie odpisac, mam honor w ninieyszey ná ręce Wo WMć Pana Dobrodzieja przesyłaiącey się odpowiedzi, to wyrazic, co następuie.

Gdy przy układzie rozrządzeń względem expensy w roku 1783 zaszłym, Szkoły Głowne Koronna i Litewska uznały, ze na Sarta tecta Szkoł każdey Prowincyi Summa Złł Poll. 30.000 ná rok będzie wystarczaiącą; w poznieyszym zas czasie, gdy Szkoła Głowna Koronna chcąc zabespieczyc fundusz na extraordynaryine domow reparacye, przełożyła P. Komissyi, ze Złł 400. dla każdego Zgromadzenia ná ordynaryine wydatki wystarczyc powinny na rok cały, i to Rezolucyą P. Komissyi utwierdzoném zostało; stosownie więc do takowego układu odbierały dotąd Szkoły Koronne swoią należytość na Sarta tecta, z przydatkiem dla niektorych na oddzielne utrzymania Kosciołow wydatki, a pozostaiący do zupełnosci Summy Złł Poll. 30.000 remanent, zostawał i zostaie na extraordynaryine reparacye do dyspozycyi Przesw. Komissyi.

Remanent

1788.
Kwiecień.

Remanent ten będąc iedynem funduszem na reparacye extraordynaryine, znacznieby się zmnieyszył, gdyby Szkoły Krakowskie według żądania swego odbierały na Sarta tecta Złł. Poll. 1.200 na rok, za tym albowiem przykładem i inne Szkoły, a zwłaszcza maiące oddzielne wydatki na utrzymanie Kościołow, otrzymawszy podobneż powiększenie funduszu Sartorum tectorum, pomnożyłyby roczney expensy na Sarta tecta do 20ᵐ Złł Poll, i niezostałoby się na extraordynaryine fabryki, tylko Złł Poll. 10.000 A zatem dla utrzymania oszczędności w innych Szkołach, trzebaby cożkolwiek uiąć z żądaney przez Zgromadzenie Szkoł Krakowskich na ordynaryine wydatki Summy, przydaiąc do dawniey wyznaczoney dwieście lub trzysta naywięcey złotych.

Zostaię z powinnem uszanowaniem

Wᵒ WMᵉ Pana Dobrodzieja
nayniższym Sługą
Lelewel
Łow. Liws. K. J. K. E. N.

Lipiec

Litterae ad Virum longè Clarissimum D. Carolum Godofredum Woide, Sᵃ Th. D. Soc. Reg. et Antig. Lond. Reg. Götting. et Phys. Ged. Socium, Eccles. Unit. Conf. Bohem. in Pol. Maj. Seniorem, Sacelli Regii Belg. et Prot. Ref. Germanici Ministrum, Musei Britannici Bibliothecarium Londini degentem, qui Librum sub titulo: Novum Testamentum Graecum è Codice Manuscripto Alexandrino, qui Londini in Bibliotheca Musei Britannici asservatur, Universitati Cracoviensi dono misit et obtulit, à Secretario nomine ejusdem scriptae.

Vir longè Clarissime.

8. Princeps Regni Poloniarum Schola Universitas Cracovi-

1788. Lipiec. Cracoviensis in suo Consessu Praeside Comite Oraczewski Ordinis S. Stanislai Equite, è Supremo Publicae Institutioni Praefectorum Collegio ipsi dato Rectore, Librum qui Novum Testamentum Graecum inscriptus est, à Te sibi missum non sine voluptatis sensu vidit, non sine grati animi nota sese recepisse, Te certum esse cupit.

Nemo nostrum quotquot Corpus Academicum constituimus, ignorat, immo nec latebit etiam exteros, qui publicam apud nos Bibliothecam invisuri sunt, à Te Vir Clarissime, Librum ejusmodi è Codice Manuscripto Alexandrino, qui Londini in Bibliotheca Musei Britannici asservatur, magno labore sumptuque in lucem editum, novissimè Universitati Vestrae Cracoviensi libenti animo oblatum esse.

Hic sanè Liber est, quem ad peculiare cujusvis Bibliothecae decus ac ornamentum pertinere meritò existimandum est. Hic inquam est Liber, quem Antiquitatis et Christianae Religionis Cultores, nulla non aetate, nullogue non loco rarum ac pretiosum habituri sunt.

Quare persuasum omnino Vir Eruditissime quaeso habeas, tale tantumque munus à Te Nobis oblatum, cum Nominis tui, tum amicitiae existimationem longè maximam apud nos, et recens conciliâsse, et mansuram non conservaturum esse. Jam Nomen tuum Fastis insertum est Nostris: hoc verò grati animum nostrum animi declaratio, ex decreto Universitatis Nostrae quam Tibi devinxisti, per me ad id officii à coeteris delecto, libenter ad Te perfertur.

Non possum hic praeterire demandatam Nobis à Principe Poniatowski Primate Regni Litterarum et Litteratorum Amatore, qua Cancellario Universitatis Nostrae

1788. Lipiec.

Nostræ provinciam significandi Tibi suo quoque Nomine perquam gratum Illi donum præfati Libri accidisse. Dabam in Domo Jagellonica die XX. Mensis Julii. A. S. MDCCLXXXVIII.

M. Sebastianus Czochron
Phil. et U. J. Doctor, Univ. Argent.
Memb. Principis Reg. Scholæ
Univ. Crac. Secretarius. mpp

Do Przesw Kommissyi Edukacyi Narodowey od Szkoły Głowney, o ułatwienie wątpliwosci względem Kompletu Osob na Obradach ordynaryinych.

Przeswietna Komissyo!

9. Szkoła Głowna Krolestwa maiąc troiakiego rodzaiu interessa Ustawami przepisane, z ktorych iedne są w materyach Rządu Szkoły Głowney i dozoru Stanu Akademickiego, drugie w materyach Instrukcyi publiczney i Nauk, inne w materyach prawnych i Ekonomicznych; dla prędkiego zaradzenia około wydarzaiących się często takowych interessow, potrzebnie częstych Obrad i Posiedzeń. Trafia się zas, iż dla niedostatku większey połowy Osob do Rady wpływaiących wielkiey wagi sprawy i rychłey wymagaiące zarady w swoim czasie ułatwione być nie mogą, ieżeli nie masz kompletu, ktory podług Ustaw Przesw. Komissyi, składac się u Nas powinien naymniey z trzynastu Osob.

W celu dogodzenia interessowi publicznego dobra i zachowania powagi Szkoły Głowney, postanowiła Jey Rada upraszac z Posiedzenia swoiego Przesw. Kommissyi o wytłomaczenie następuiącey Ustawy w Rozdziale II. Artykule 6tym zawartey = Żeby Rada zupełną i Rezolucye iey ważnemi były, z większey połowy Osob mieysce i głos w Radzie maiących, według materyi, ktora

1788. Lipiec. ktora się traktnie, zebraną być powinna =

Zachodzi tu wątpliwość, czyli chorobą przyciśnieni, wojażniący za pozwoleniem, Wizytatorowie Szkoł Narodowych nieprzytomni w Krakowie, i ważnym iakim interessem zatrudnieni do Rady Szkoły Głowney rachowani być powinni? czyli zaś ta Rada z samey tylko połowy Osob zdrowych, niezatrudnionych i przytomnych w Krakowie ma się składać?

Oczekuiąc Szkoła Głowna rychłego załatwienia ninieyszey wątpliwosci, ma honor wyrazić Zwierzchności swoiey nieskończonego uszanowania obowiązki. Dan w Krakowie w Domu Jagiellońskim Dnia 1. Miesiąca Lipca, 1788 Roku, na Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney.

Do JO. Xcia Jmci Michała Ciołek Poniatowskiego Arcy-Biskupa Gnieznieńskiego, Prymasa Korony Polskiey i W. X. Litt. i Pierwszego Xiążęcia, Administratora Krakowskiego Prezesa Komissyi Edukacyi Narodowey, Kanclerza i Konserwatora Szkoły Głowney Koronney Akademii Krakowskiey, Orderow Orła Białego i S. Stanisława Kawalera. &c. &c. od Szkoły Głowney z powinszowaniem Jmienin.

Jaśnie Oswiecony Mosci Xiąże Dobrodzieiu!

Wrzesień 10. Wie cały Narod, ile winien gorliwosci JO. W. Xcey Mci Dobrodzieja o polepszenie Instrukcyi Publiczney i losow Oyczyzny. Wiedziec i z nayczulszą wdzięcznoscią mowic będzie oswiecona Potomność, iak wiele JO. W. Xca Mc Dobrodziey usilnych w życiu łożyłes starań i znakomitych Dobrodzieystw, dla dzwignienia chwały Nauk, wskrzeszenia dawney swietnosci pierwiastkowey Krolestwa Szkoły, i zrownania Jey w pożytkach z pierwszémi w obcych Państwach.

Z miłosci

Z naiwiu Narodu i przywiązania do Młodzieży Obywatelskiey, od ktorey uformowania serc i umysłow Jego zależy szczęście; nie oszczędzasz JWXca, Mći Dobrodzieiu ani opieki ani tak Naszemu Towarzystwu, na to iedynie poświęconemu, aby Nasza Ojczyzna miała Synow cnotliwych, oświeconych i w każdym razie pożytecznych. Do tego celu, gdy zmierzaią wszystkie JWXcey Mći Dobrodzieia chęci, trudy i dary; wyznać trzeba, co serce czuie, á doświadczenie potwierdza: iż nie miało ieszcze Krolestwo tak gorliwego o dobro powszechne Prymasa; nie miała Krakowska Akademia tak dobroczynnego Konserwatora i Kanclerza; iakiego w Potomku Władysława Jagiełły, i w Bracie Krola Pamiącego, z daru Opatrzności wielki.

Może być w przyzwoitszego, o milszego dla Szlachty Głowney Koronney sprawiedliwie lubiącey się Oświeconym Obywatelem i przykładnym Rządcą; iako przy rozpoczęciu Roku Nauk w Dzień Iuiecza

1788.

Wrzesień Ich zawsze odradzać się będą.

Dan w Krakowie, w Domu Jagiellońskim. Dnia 24 Wrzesnia. 1788 Roku.

X. Jozef Szabel S.T.D. i P.
iako Prezyduiący. mpp

M. Sebastyan Czochron O.P.D.
Sekretarz Szkoły Gł. Koronney. mpp

Odpis JO Xcia Jmci Prymasa na List poprzedzaiący.

Szkole Głowney Koronney.

Paździer.

Tyle dowodow przychylności moiey dla Szkoły Głowney zastąpią wszelkie wyrazy podziękowania Jey
11. za uprzeyme mi oswiadczenia, ktore tym milsze się staną dla mnie, im gorliwiey Osoby składaiące Szkołę Głowną, pracą, iednomyslnością i chwalebną emulacyą dążyc będą do celu sobie zamierzonego, toiest, wzrostu nauk, rozszerzenia praktycznego swiatła w Krain, i cnot Obywatelskich, a tym samym szczęsliwosci miłey Oyczyzny. W tych szczerych chęciach zostawam

Całego Ich Grona
szczerze życzliwym
Michał Poniatowski Xże Prymas.

w Warszawie
die 1. 8bris 1788.

Od JO Xcia Jmci Prymasa do JX. Szabla Prezesa Kollegium Moralnego, JX. Czochrona Sekretarza Szkoły Głowney, JX Muszynskiego Wizytatora Szkoł Wielkopolskich,
12. JP. Przybylskiego Bibliotekarza Szkoły Głowney, i JP. Krusinskiego Wizytatora Szkoł Małopolskich, na dniu 21. Czerwca Delegowanych od Szkoły Głowney do ułożenia Tabelli Osob Szkolnych.

w Warszawie 7. 7bris 1788.

Delegowanym od Szkoły Głowney
do ułożenia Tabelli Osob Szkolnych.

Przeyrzawszy podaną mi Tabellę Professorow do Szkół Woiewodzkich

Woiewodzkich, te sądzę w niey uczynić odmiany.

1º W Szkołach Łęczyckich X. Delerdt ma postąpić na Prorektoryą, gdyż tego żąda tameczne Woiewodztwo. Professor Kubicki zostanie przy swoiey lekcyi, ktorą dawał w skończonym teraz roku szkolnym. X. Krygier nie maiąc tyle zdatności do Wymowy, powinienby wziąść II Klassę po X. Delercie; na Wymowę zas trzeba wynaleść inne zdatne Subjectum.

2º W Szkołach Warszawskich X. Poniatowski ma zostać na ten rok przy swoiey lekcyi Matematyczney, a Professor Szopowicz przy swoiey Klassie; lekcyą Wymowy po X. Pieslaku weźmie X. Haiewski.

3º W Szkołach Krzemienieckich JX. Swieboski będzie kontynuował Rektorstwo, zarzuty zas przeciw niemu lepiey się z Raportow dalszych wyiaśnią; a zatem JX Brzosniowski zostanie przy Prorektoryi w Łucku. Wyznaczony Professor Szmidt do Szkoł Krzemienieckich, wcale ma być ze Stanu Akademickiego oddalonym, ktorego postępek z Mieszczaninem Kamienieckim na to zasłużył. Procz zażaleń samego Miasta na niego, sam Raport Wizytatora nie wymawia go od tych nieprzyzwoitości, ktorych stał się okazyą i pobudką. Dekret także, ktory na siebie sciągnął Grodu Kamienieckiego, daie potrzebę oddalenia go od Szkoł, dla uniknienia kollizyi między Jurysdykcyami

4º W Szkołach Winnickich, gdy X. Szydłowski życzy sobie ieszcze zostać, można tę względność uczynić dla niego.

5º Professor Budziński na ten rok niech ieszcze zostanie w Szkołach Płockich.

6º Zalecanym do Emerytury, Oczykowskiemu, Porębińskiemu i Baranowiczowi Prefektom w Szkołach Woiewodzkich, niech sama Akademiia obmyśli lub mieysca w inszych Szkołach, lub inny iaki sposob z funduszow swoich, gdyż

pod Kommissyą

1788. Pazdzier. pod Kommissyą oni ieszcze do tych lat nie przyszli, iakie Kommissya do zasług emerytalnych pracuiącym zamierzyła.

7º W Zytomierzu Kaznodzieystwo może byc zastąpione za mnieyszą pensyą przez Osobę z iakiego Zgromadzenia Zakonnego.

De cætero inne Artykuły zostawuią się iak są w Tabelli; należy ią tylko przepisac z dołożeniem Pensyy ordynaryinych i dorobkowych dla przysłania do Approbaty i Podpisu Kommissyi. Dan w Warszawie dnia 7. 7bris 1788.

Michał Poniatowski Xże Prymas.

Dopis własney ręki JO Xcia Jmci Prymasa.

Jezliby dla Szmita w Krakowie można znaleść iaką Kondycyą, w ktoreyby zawodu nie uczynił, lepszey maniery i rozmowy dał szczére dowody, możnaby go po iednym lub drugim Roku proby przywrocic kiedy do Stanu Akademickiego i Professoryi.

D. 25. Do JO. Xcia Jmci Prymasa iako Konserwatora, Kanclerza i Dobroczyńcy Szkoły Głowney, z doniesieniem o osobistey Offierze Akademikow płacenia wrok

13. na potrzeby Oyczyzny po pięć od sta z pensyi ręczney; od Szkoły Głowney.

Jaśnie Oświecony Mości Xiąże Dobrodzieiu!

Niżey wyrażone Osoby Szkoły Głowney Koronney, iako Polacy zwołani na dzisieyszą Sessyą przez JWº Oraczewskiego, Kommissarza, Wizytatora i Rektora, zachęcaiącego w Obwieszczeniu do uczynienia Offiary dla dobra Oyczyzny w tym czasie, w ktorym Zgromadzone Rzeczypospolitey Stany tak gorliwie o iey bespieczeństwie zaradzaią, mamy honor uroczyscie oswiadczyc JO.W. Xcey Mci Dobrodziejowi, iż na teyże Sessyi obowiązalismy się publicznie i dobrowolnie, na potrzeby Oyczyzny płacic wrok aż

do końca

1788. Pazdziern.

do końca dni naszych po pięć od sta z pensyi ręczney, od ktorey sámey zależy większéy nas części cała exystencyá.

Raczysz J.O.W. Xcia Mć Dobrodziey przyiąć łaskawie i przełożyć Prześnw. Rzeczypospolitey Skonfederowanym Stanóm tę osobistą, podług możności, Offiarę, ktorą podpisem rąk własnych ztwierdzoną przy wyrażeniu naypowinnieyszego uszanowania i nayczulszey wdzięczności, dla Konserwatora i Kanclerza Szkoły Krolestwa Głowney, w ręce J.O.W. Xcey Mci Dobrodzieia niesiemy i składamy.

Dan w Krakowie w Domu Jagiellońskim Dnia 25 Pazdziernika 1788 Roku, na Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney.

Felix Oraczewski K. E. N. S. G. K. R. i W. mpp
X. Jozef Szabel S. T. D. Wyrokow Wiary Prfr. mpp
Andrzey Badurski M. D. Patologii Prfr. mpp
X. Stanisław Minocki K. K. K. Processu Duch. Prfr. mpp
X. Krzysztof Jdatte K. K. K. Języka Greck. Prfr. mpp
X. Antoni Popławski O. P. D. Prawa Nat. i Polity. Prfr. mpp
X. Wincenty Smaczniński S. T. D. Pisma S. Prfr. mpp
X. Franciszek Kolendowicz S. T. D. Moralney Prfr. mpp
X. Bonifacy Garycki O. P. D. Prawa Rzym. Prfr. mpp
X. Andrzey Trzciński Fizyki Prfr. mpp
Rafał Czerwiekowski M. D. Chir. i Sztu. Położ. Prfr. mpp
Jacek Przybylski Bibliot. i Starożyt. Prfr. mpp
X. Jozef Muszyński Kolleg. Moral. Vice-Prfr. mpp
Kanty Krusiński Kolleg. Fizycz. Vice-Prfr. mpp
X. Jozef Bogucicki S. T. D. Histor. Kosciel. Prfr. mpp
Marcin Fiałkowski Kolleg. Moral. Vice-Prfr. mpp
Felix Radwański Mechan. i Hidraul. Prfr. mpp
X. Sebastyan Czohron O. P. D. Sekr. Szk. Gł. Koron. mpp

1789. Styczeń.

Do Przeswietney Komissyi Edukacyi Narodowey, z doniesieniem o przedsięwzięciu rozpuszczenia Uczniow Bursy Chirurgow, z przyczyny nieregularnosci opłaty z Miast, i niewystarczaiącey pensyi na ich potrzeby, od Szkoły Głownej.

Przeswietna Komissyo!

14. Ustanowienie Bursy Chirurgów przy Szkole Głownej Koronnéy, do ktorey Miasta Krajowe maiąc prawo posyłania Uczniów na Naukę Chirurgii, miały razem obowiązek płacenia corocznie od iednego Ucznia po złt. 240 na Stoł, odzienie i Książki; iest dziełem w oczach Rozumu i Ludzkości arcy pięknem, użytecznem i szacownem.

Dzieło to, przy dokładnem urządzeniu i należytym dozorze od JWG Komissarza i Rektora do téy Bursy wprowadzonym, przyniosłoby w czasie znakomite dla Kraju pożytki, gdyby Miasta znaiąc swe własne dobro, i czyniąc zadosyc Rezolucyi Rady Nieustaiącey, przez ktora, gdy wyżey wspomniona pensya wystarczaiącą nie była, za mocnem przełożeniem gorliwego o dobro Oyczyzny Rządcy naszego, opłata na Chirurgów powiększona iest w Roku 1787 do złt. 400; regularnie dostawiały Uczniów, i odsyłały na czas tę późniey i sprawiedliwie wyznaczoną należytość. Ale z iednych Miast dochodzi tylko początkowa opłata, z innych od kilku lat nic nie wpływa do Kassy Bursy, lubo w Krakowie maią od siebie postanowych i przyzwoicie utrzymywanych Uczniow, podług Rejestru, ktory się tu przytacza.

Dla tey

1789 Styczeń

Dla tey nieregularnosci w wypłacaniu, iako też dla szczupłego dochodu w czasie drogosci, w takim niedostatku przeszłego roku znaydowała się Bursa, iż trzeba było lub Chirurgow rozpuscić, lub kilku tysięcy na ich utrzymywanie pożyczyć Bursie.

Szkoła Główna zapomagaiąc w tym razie Bursę Lekarską, pożyczyła Jey w zeszłym Roku Złt 10.000, iedynie w nadziei, iż tę summę z odesłanych Remanentów z Miast, zapewne odbierze.

Kiedy zaś dotąd po wielokrotnych Prefekta Bursy dopomnieniach winnych należytosci nie odsyłaią Miasta, i podobno ich nie odeszłą bez przymuszenia przyzwoitey Jurysdykcyi, kiedy Bursa z znaydniącey się w Kapie gotowizny utrzymywac się nie dłużey zdoła, iak do pierwszego Kwietnia, a Szkoła Główna w takowey niepewnosci funduszu bez oczywistey swey straty dalszey pomocy nie może dać Zgromadzeniu Chirurgów; nie pozostaie cale inny srzodek, tylko wcześnie wypowiedzieć mieysce w Zgromadzeniu tym, na ktorych nie masz opłaty z Miast, a od dnia 2go Jana, rozpuścić resztę Uczniow, ktorych potrzeb i domowey ekonomiki za Złt 240 daley opatrywac nie można.

Do tey ostateczności przymuszona będzie Szkoła Główna z żalem przystąpić, ieżeli Zwierzchność nie raczy pomienionej nieregularnosci i niedostatkowi rychło i skutecznie zaradzic, nakazuiąc Miastom, aby dawnieysze zaległosci niezwłocznie wypłaciły, a w następnych latach należytość podług ustanowienia Rady Nieustaiącey na każdego Ucznia przypadaiącą razem z podatkiem, iakim naprzykład iest Czopowe, oddawały do Skarbu, a Skarb do Bursy.

O takowym przedsięwzięciu postanowiwszy Szkoła Główna worzod donieść Przesw. Kommissyi, i czekać

Jey w

1789.

Styczeń. Iey w tey mierze Dania, na honor zostawac w nieskończonych uszanowania i wdzięczności obowiązkach.

Dan w Krakowie, w Domu Jagiellońskim Dnia 24 Stycznia, 1789 Roku, na Posiedzeniu Szkoły Głównej Koronney.

Felix Oraczewski K.C.N.S.G.K.R i W.
M. Sebastyan Czohron O.P.D. Sekr. Szk. Gł. Kor.

15. Do Przew. Kommissyi z przełożeniem potrzeb Chirurgii, Gabinetu Fizyki, Farmacyi, i niedostatku niektorych xiążek elementarnych w Szkołach Narodowych, od Szkoły Głownej.

Przeswietna Komissyo!

Kwiecień. Szkoła Głowna Koronna uwiadomiona o zawadach do większey korzyści dla Uczniów Chirurgii, Fizyki, Farmacyi i ięzyków, postanowiła przestac Przew. Komissyi naytroskliwszey o wzrost Nauk Magistraturze następuiące przełożenia.

Co do Chirurgii, pierwsza zawada tamuiąca znakomite dla cierpiącey ludzkosci i dla Kraiu pożytki, iest niedostatek narzędzi i bandażow. Są wprawdzie niektore narzędzia przy Szpitalu, ale te będąc w małey liczbie, bywaią w częstem używaniu od Uczniów wiczących się w operacyach na umarłych, przez co w zdarzaiących się przypadkach nie mogą być zręcznie używane na żywych; i stąd wynika potrzeba instrumentow podwoynych. Druga zawada iest niedostatek potrzebnych xiążek, z ktorychby i Uczniowie korzystac, i Nauczyciel mogł w czasie dla nich stosowne ułożyć dzieło. A kiedy zapisywanie i sprowadzenie tak xiążek iak narzędzi z wielkim przyszłoby kosztem,

kiedy

kiedy te sprowadzone wypadałoby przyiąć czy złe czy do-
bre; naydogodnieyszym bytoby srzodkiem, zalecic Pp.
Markowskiemu Kończącemu Naukę Chirurgii w Pary-
żu, aby za radą Uczonych wybrał, zakupił i sprowa-
dził potrzebne xiążki i narzędzia, nieopuszczaiąc
tych nawet, które uzna lub nowe, lub poprawne.
Prócz tego, gdy Bandaże i narzędzia Chirurgiczne
są podległe zepsuciu, należałoby mieć rzemieślnika
takiego, któryby stępione zawstrzyt, zepsute naprawił,
i inne tym podobne w potrzebie zrobić potrafił.

Co do Fizyki, Gabinet iey potrzebuie także
machin i narzędzi, bez których ta interesuiąca
Lekarza i w edukacyą Kandydatow Stanu Akade-
mickiego wpływaiąca dokładnie i pożytecznie da-
wana być nie może. W równym niedostatku znayduie
się Gabinet Farmacyi co do naczyń chimicznych.

Nakoniec, Szkoły Narodowe maiąc iuż Gramma-
tykę niemiecką, żądaią ieszcze Grammatyki Fran-
cuzkiey i Wypisow do obydwoch ięzykow.

Zanosząc Szkoła Główna nayuroczystsze do P.
Komissyi prośby o zaradzenie tey ostatniey, a o zakład
na opatrzenie pierwszych potrzeb, ma honor zostawać
w nieskończonych uszanowania i wdzięczności obo-
wiązkach.

Dan w Krakowie w Domu Jagiellońskim na
Posiedzeniu Szkoły Głównej Koronney Dnia 3.
Miesiąca Kwietnia, 1789 Roku.

Felix Oraczewski K.C.N.C. GK R i W.
M. Sebastyan Czochron O.P.D. Sekr. Szk. Gł.

136.

1709. May. 16.

Od JO. Xcia Jmci Prymasa, Prezesa Komissyi Edukacyi Narodowey, do JWo Felixa Oraczewskiego, Komissarza Edukacyinego, Wizytatora i Rektora Szkoły Głowney Koronney, względem uskutecznienia Rezolucyi Komissyi proroguiącey Kontrakty Dzierżawcom wiosek Akademickich, i z upomnieniem niektorych Osob niespokoynych w Szkole Głowney.

z Warszawy d. 1ma Maji 1709.

Jasnie Wielmożny Mosci Panie Komissarzu E. i Rektorze Szk. Gł.

Przytaczam JWPanu Rezolucyą Komissyi in ordine do prorogacyi Kontraktow Dzierżawcom wiosek Akademickich; ktora Rezolucya nieżawodnie ma być uskuteczniona, ani iakowe zawady mieysca tu mieć nie mogą. Osoby bowiem zasiadaiące w Komissyi, w ktorych kolezeństwie i JWPan zostaiesz, wchodząc w interesa polityczne i Obywatelskie, umieią wchodzic we wszystkie w tey mierze przyzwoitosci. Gdyby i Osoby Naukom poświęcone zachowaty się w sferze powstania swego, a cnota i więtość obowiązkow powodowała ie do celu im zamierzonego; nigdyby duch partyi i przeciwieństwa mieysca tam nie miał, zkąd budiący przykład wychodzic powinien. Lękam się, ażeby to nie przypisano obfitszemu wyszypaniu pensyi na tych Jchmciow, i owych im nie ucto. Gdy do tey przychodzą wiadomości, że się sprzeciwiaią rozrządzeniom Komissyi, i Prezydencyi Collegio Patentem wyznaczonej, stanie się to uymą powagi Magistratury, i nie mile na niektorych sięgnąć może konsekwencye. Nie chcicy JWPan ustawać w tey statosci i w tych dobrych chęciach, które i obowiązek

17.

zek Urzędu Jego, i Obywatelstwo na Niego włożyły. Mam honor zostawac

JWWmćm Pana
życzliwym Bratem
M. Poniatowski Xże Prymas.

Do Prześw. Komissyi Edukacyi Narodowey z reprezentacyą względem prorogacyi do trzech lat Kontraktow Dzierzawcom wiosek Akademickich, Jey Rezolucyą zalewney, od Szkoły Głowney

Prześwietna Komissyo!

Szkoła Głowna przyięła Rezolucyą Prześw. Kom-
17. missyi z tą powolnoscią, iaka się należy tak użyteczney w zamiarach, i tak poważney w Narodzie Magistraturze. Wioski Akademickie, ktorych Kontrakty w tym roku ná S. Jan expirnią, w dalszą trzeyletnią dzierzawę z woli Prześw. Komissyi niezawodnie puszczone będą Osobom w Rezolucyi wymienionym. Przedsięwzieła tylko Prześw. Komissyi to przełożyć: iż będąc iuż zapewnieni Dzierzawcy przy Kontraktach, podobno nie zechcą przyiąc na siebie podatków, iakie podług zapadłego prawa, i maiącey się wykonac w dobrach lustracyi, płacic wypadnie; zkądby się okazała znaczna strata w Kassie Szkoły Głowney. Z tego powodu, upraszaiąc Prześw. Komissyi o pozwolenie traktowania wcześnie z Dzierzawcami w tey mierze przed prorogacyą Kontraktów; ma honor zostawac w nieskończonych uszanowania i wdzięcznosci obowiązkach. Dan w Krakowie w Domu Jagiellońskim na Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney, Dnia 6. Miesiąca Maia, 1789 Roku.

F. Oraczewski KEN SGK R i W.
M. S. Czochron O. P. D. Sekr. Szk. Gł.

1789. May.

Od JOxcia Jmci Prymasa, Prezesa Kommissyi Edukacyi Narodowey, do JWo Felixa Oraczewskiego, Kommissarza Edukacyinego, Wizytatora i Rektora Szkoły Gł. względem prorogacyi Kontraktow i wyprowadzenia intrat do podatków.

Jasnie Wielmożny Mci Panie Komissarzu Ed. Rektorze Szk. Gł.

Do rownych względów prorogacyi Kontraktów dzie-
18. rzawnych, które przeszłą Rezolucyą Komissyi niektórym Obywatelóm są okazane, powinien należeć Jmć Pan Wielogłowski Poseł z Woiewodztwa Krakowskiego, trzymaiący dobra Szczepanowice, tym bardziey, że iest na funkcyi Poselskiey, ktorego przyiaźń w teraźnieyszych okolicznosciach Funduszowi Edukacyinemu i Akademii iest potrzebna. Za tym Obywatelem usilnie obliguię JWWmPana, ażeby się żądaniom Jego dogodziło w prorogacyi Kontraktu do Roku.

Co do żądań innych Obywatelów, ażeby na lat 12 mogli mieć prorogowane Kontrakty dzierzaw Akademickich, Komissya byłaby delikatna teraz zniewalac do tego Szkołę Głowną, kiedy nowo wyprowadzic się maiące intraty in ordine do podatków, dadzą Jey pewnieyszą regułę w iakiey proporcyi miałaby się decydowac na puszczenie dóbr w długie dzierzawy. A zatem lepiey one teraz zostawic in statu quo do trzech lat; w którym przeciągu maiąc wyiaśnione intraty, łatwiey uczynic będzie można pomiarkowanie, ażeby i Dziedzic straty nie miał, i Dzierzawca znalazł swoy awantaż. Chciey tedy JWWmPan przełożyć JJPP. Walewskim

i Chwali-

i Chwalibogowi C. do ktorych osobno nie odpisuię, Dazieby się kontentowali tym czasem trzyletnią prorogacyą Kontraktow, nim się ułatwią okoliczności. Oddaię się dobrey Jego przyiaźni, zostaiąc z prawdziwym szacunkiem

JWWm Pana

życzliwym Bratem

Michał Poniatowski Xżc Prymas.

Od JO. Xcia Jmci Prymasa, Prezesa Komissyi Edukacyi Narodowey, do JWo. Felixa Oraczewskiego, Komissarza Edukacyi Narodowey, Wizytatora i Rektora Szkoły Głowney, o prorogacyą do trzech lat Kontraktu dzierżawnego na Szczepanowice dla JPa Wielogłowskiego Posła Krakowskiego.

z Warszawy 29 Maia 1789.

Gdyśmy uczynili prorogacyą dzierżaw Akademickich do trzech lat niektorym Obywatelom, trzeba równy
19. wzgląd okazać i Jmci Panu Wielogłowskiemu Posłowi z Woiewodztwa Krakowskiego, ktory o to usilnie prosi. Przeto obliguię JWWm Pana, aby Kontrakt dzierżawny na Szczepanowice od przyszłego S. Jana do trzech lat był mu prorogowany, przez wzgląd i na teraźnieyszą Jego funkcyą, i na dobre w tych Wioskach gospodarowanie. Oddaię mnie dobrey Jego przyiaźni pisząc się

JWWm Pana

życzliwym Bratem

M. Poniatowski Xżc Prymas.

Od Szkoły Głowney do Szkół Narodowych z obwieszczeniem o Medalach tegorocznych przez Wizytatorow w Roku przyszłym 1790

Ma

140.
1789.
Czerwca. Dla Uczniow przestać się maiących, List Cyrkularny.

Szkołom Narodowym
Prowincyi Wielkopolskiey.

20. Po wyiezdzie Wizytatorow do Szkół Narodowych, dopiero w tych dniach nadesłane Medale dla Uczniów pilnością, obyczaiami i korzyścią z nauk w tym roku celuiących, nie mogąc być z Krakowa naybezpieczniey przesłane Szkołom przez wydarzoną sposobność: postanowiła Szkoła Główna obwieścić listem cyrkularnym Rządcow Szkół obojey Prowincyi, iż od teraźnieyszey Wizyty wybranym i zapisanym w Rejestrze do otrzymania Daru J. K. Mci Uczniom, porzyszli Wizytatorowie zapewne z sobą przywiozą Medale, i one lub sami oddadzą znayduiącym się ieszcze w Szkołach, lub zostawią porzy Zwierzchności Szkolney dla tych, którzyby iuż bieg nauk skończyli i wyszli ze Szkół.

O takowey dyspozycyi Szkoły Głównej raczysz WMPan uwiadomić Uczniow Medalowych, i zapewnić ich o Medalach; a podpisawszy się w Tabelli tu przytaczaney, list niniejszy Rządcy Szkół bliższych przesłać, który to samo uczynić zechce, dopóki wszyscy podpisani i uwiadomieni o Medalach tegorocznych nie będą. Doniesienie to z podpisami wrocić się ma do Szkoły Głównej.

Dan w Krakowie w Domu Jagiellońskim Dnia 6. Miesiąca Czerwca, 1789 Roku.

M. Sebastyan Czochron O. P. D.
Sekretarz Szkoły Gł. Koron.

Od Sekretarza Przew. Kommissyi Edukacyi Narodowey
do Sekretarza Szkoły Głównej Koronney.

27 Aug. 1789 z Warszawy.

Monsieur.

Gdy Kommissya Edukacyi Narodowey dla ułatwienia interessów Szkoły Główney Koronney potrzebnym być osądziła wezwanie JW. Rektora tu do Warszawy, i list tym końcem
21. przez Prezydującego pisany na ręce WWMPana Dª przesłać mi nieodwłocznie zleciła. Tym chętniey dopełniam to zlecenie im pewnieyszy iestem, że JEmu naylepiey wiadomo, gdzie Go teraznieysza odezwa zastać może. Wierz Mli Dobrodzieiu iak dla poprawienia partykularnego WWMPana losu szczerze się przykładałem, stąd wnieriesz łatwo ile mnie interessować może los całey Szkoły Główney od Jey własney spokoyności zawisły. A zatem nieopuścisz żadnego starania, aby doyście tego listu niezawodne, i skutek żądania w nim wyrażonego niebawny nastąpił. Co rzetelnie wyraziwszy, iestem z partykularnym szacunkiem

Monsieur
Votre très humble et très obeissant Serviteur
Joa: Gintowt Dziewiałtowski

Odpis na List poprzedzaiący

w Krakowie 1. Septembris 1789.

Wielmożny Mli Dobrodzieju

Wrzesień

List Przew. Kommissyi do JW Rektora na moie ręce
22. przesłany z Jey woli, dzisieyszą pocztą odebrałem, który wziąłem przed się zatrzymać u siebie do Jego powrotu, będąc od JW. Rektora zapewniony ostatnią pocztą z Drezna przed Jego wyiazdem do Karlsbadu, że dla interessów Akademickich spieszy się do Krakowa, i przyiedzie w pierwszych dniach Września. Tym czasem, ieżliby dla polepszenia zdrowia swey Żony, dla złey drogi, lub iakiego przypadku miał ieszcze zabawić dłużey za granicą, dziś posyłam list moy do Karlsbadu, z doniesieniem JW. Rektorowi o osnowie Listu WWMPana Dobrodzieja do mnie pisanego: że Komissya Edukacyi dla ułatwienia interessów Szkoły Głów.

żąda

1789
Wrzesień

żąda nayprędszey JEgo przytomnosci w Warszawie. Wyraziłem Mu oraz, że List Prezydniącego w Kommissyi w tym celu do Niego pisany i przesłany na moie ręce, zachowałem u siebie dla tego, aby, nie zastawszy Go na mieyscu, nie zginął lub nie zaległ za granicą; ale raczey mogł Mu być natychmiast oddany za powrotem. A iako przeszłych wakacyy, kiedy nie było tak ważnych i tak naglących okoliczności, w pierwszych dniach tego miesiąca JW. Rektor stanął od wod w Krakowie, tak nie rozumiem, żeby się w tym roku nadto spoźnił, kiedy zna dobrze i czuie mocno teraznieyszy stan rzeczy, i ma tyle do powrotu pobudek. Oddaiąc mię stateczney łasce, mam honor być z naypowinnieyszém uszanowaniem

WWMC Pana Dobrodzieja
nayniższym Sługą
M. S. Czohron O. P. D.

Od JW. Jmci Pana Stokowskiego Podkomorzego Woiewodztwa Łęczyckiego, Kawalera Orderu S. Stanisława;
23. do JW. Jmci Pana Oraczewskiego Kawalera Orderu S. Stanisława, Rektora Szkoły Głow: Koron:

Sierpień

d. 1. Augusti 1789 z Łęczycy.

Jaśnie Wielmożny MCi Dobrodzieju

Maiąc honor przed lat kilkunastą szacowną JWo WMC Pana Dobrodzieja zaszczycać się przyiaźnią i łaską, miło mi iest teraz odnowić w sercu to ukontentowanie, iakie zrządza zaufanie w prawdziwey przyiaźni.

Gorliwe JWo WMC Pana Dobrodzieja chęci o Dobro Edukacyi Krajowey Młodzieży, iako cały Narod wysoce ceni, tak Woiewodztwo Łęczyckie tym więcey one uwielbia, przekonywaiąc się o usilności JWo WMC Pana Dobrodz. łożoney do wykonania chwalebnych Ustaw Przes. Kommissyi Edukacyiney na Szkoły Narodowe przepisanych. I nie mogę nie wyznać sprawiedliwie,

że tak

że tak użytecznym zamiarom odpowiada postępek w naukach z pilności Nauczycielow i Uczniow w Szkołach Łęczyckich: oprocz Języka Niemieckiego tak nader potrzebnego w Kraiu naszym. Nie chcę Ja i nie mogę ubliżać szacunku winnego przymiotom i cnocie Jmci Pana Marczyńskiego Metra ięzyka Niemieckiego, lecz iako Obywatel czuły o Dobro Współobywatelow swoich i Synów naszych, wierne przełożenie winien iestem JWo WMć Panu Dobrodziejowi podać: iż Jmć Pan Marczyński ucząc przez lat sześć ięzyka Niemieckiego w Szkołach tuteyszych, żaden przecież dotąd z Uczniow z Lekcyi Jego, nie pożytkował, bo nie ma ani iednego, ktoryby zdołał rozmowić się po niemiecku. Zdatność Jego do łacinskiego ięzyka czynić go może zdolnym do dawania Nauk w początkowych Klassach, ile że wzgląd słuszny na Jego dobre obyczaie i blizko dziesięcioletnie zasługi w tuteyszych Szkołach mowią za nim, i Ja z powodu tego nayniższą do JWo WMć Pana Dobrodzieja niosę za nim prośbę, aby ieżeli nie w tych, tedy w innych Szkołach do początkowey Klassy przez łaskawe JWo WMć Pana Dobrę względy na Professora mogł być umieszczony.

Na mieysce zaś Jego do ięzyka niemieckiego, znaiomego dobrze Woiewodztwa tego Obywatelom i Mnie, Jmci Pana Paulego w Mieście tuteyszym więcey od trzech lat zamieszkanego, gruntowną ięzyka Niemieckiego, przytym francuzkiego wiadomość posiadaiącego, a z cnot i obyczaiow prawdziwie chwalebnych zaleconego, mam honor względom JWo WMć Pana Dobrodzieja zarekommendować.

Dał on iuż dowod na kilku Uczniach przez ten czas, ktorzy większy nierownie odnieśli pożytek z lekcyi Jego, niż z pierwszego, dawniey zaś w Warszawie dawał lekcye Niemieckiego i francuzkiego ięzyka. — Prosbę więc moię usilną i nayniższą do JWo WMć Pana Dobrę niosę o łaskawe przychylenie się do umieszczenia tegoż Jmć Pana Paulego w Etacie na Metra Języka Niemieckiego do Szkoł Łęczyckich. Mieć będzie zapewne większą liczbę Uczniow życzących sobie

1789.
Sierpień

sobie brac od niego lekcye, i o korzyści stąd niezawodney wczeźnie zapewnic mogę. — A iako blizko mieszkaiący Szkoł Łęczyckich oddaiąc sprawiedliwe swiadectwo pilności zacnych Nauczycielow, iako to, JchMć Panow Grabskiego, Kubickiego, Swidlickiego i JchMć XX. Krygera i Tyblewskiego, tak łączę moie za Nimi prosby, aby gdy ktoremu z Ustawy Przeźw. Kommissyi Edukc. przypadac będzie pensya dorobkowa, ta im przez łaskawe względy JWo WMC Pana Dobrod. odmowiona nie była. Te prosby moie względney JWo WMC Pana Dobrodzieja polecaiąc łasce, a z niey skutek żądany w szczegolności względem Metra wypraszaiąc, zadawnioney JWo WMC Pana Dobrę oddaiąc mnie łasce, i przyiaźni z powinnem zostaię uszanowaniem

JWo WMC Pana Dobrodzieia
nayniższym Sługą
J. Stokowski Podkomr. W. Łęczę.
Ord. S. S. Kawę.

Od JW. Jgnacego Potockiego Kommissarza Edukacyinego, Marszałka W. W. Xięstwa Litt. do JW. Felixa Oraczewskiego Rektora Szko: Gł. Krak.

D. 5. Augusti 1789 w Warszawie.

Jasnie Wielmożny Msci Dobrodzieju

Proszony iestem od Jmci Xdza Floryana Jelskiego, abym
24. go polecił JWWMC Panu na wakuiące mieysce Kaznodziei Szkoł Warszawskich, co tym chętniey czynię, że iuż te duchowne obowiązki przykładnie przez cały kwartał zastępuiąc dał dowody gorliwości i zdolności swoiey. Oddawszy prosbę moię za Nim skuteczney JWWMC Pana łasce, nie pozostaie mi tylko z ufnością czekac iey dowodow, zawsze zostaiąc z przyiaźnią i uszanowaniem

JWWMC Pana Dobrodzieja
nayniższym Sługą
J Potocki MWWXL.

Od JW. Jmci Pana Juliana Ursyna Niemcewicza, Posła Woiewodztwa Inflantskiego, do JW. Felixa Oraczewskiego Kawalera Orderu S. Stanisława, Kommissarza Edukacyi Narodowey, Wizytatora i Rektora Szkoły Głowney Koronney.

7. Wrzesnia 1789 z Warszawy.

Jaśnie Wielmożny Mosci Dobrodzieiu

1. Niepilnoscią poczty tuteyszey stało się, że list JWWMPana Dobrodzieia ieszcze w Czerwcu pisany teraz mnie dopiero dochodzi. Tak słusznie należąca się pochwała Osoby JWWMPana Dobrodzieja w głosie moim była hołdem winnym Cnocie i doswiadczonemu Obywatelstwu, podchlebne JWWMPana Dobrodzieia dla mnie wyrazy, są tylko zachęceniem młodego Człowieka żeby dobrze czynił. Rzeczą iest nie sprzeczną, że wykonanie ustaw tyczących się Edukacyi Młodzieży Obywatelskiey potrzebuie weyrzenia rządu i iego poprawy, ale przy takim nacisku rzeczy iakim Seym nasz iest obciążony, a bardziey ieszcze przy tak opieszałem postępowaniu naszem trudno zebysmy przyszli do tego, cała zatem nadzieia w swietle i stałosci cnotliwych Dozorców, ktorym ta ważna część rządu publicznego iest powierzona; a nadto w sekrecie przyznam się JWWMPanu Dobrodziejowi, że znaiąc wielu zdrożny w tym punkcie sposob myslenia, bardzieybym się ieszcze obawiał popraw nowych iak dawnych błędow — Po długich i zmudnych Sessyach naszych nad Etatem, gdzie ludzie znaiący wybornie prawo i rolnictwo przemienili się raptem w Jenerałow, i woysko nasze prawnie bardzo ale nie militarnie układali, przystąpiliśmy na Sessyi dzisieyszey do wyznaczenia deputacyi do ułożenia Formy Rządu, który póki i w częściach i w całości swoiey gruntownie zatwierdzonym nie zostanie, o choć naylepsze Ustawy lękac się zawsze należy. Pewien iestem, że wiadomosci te przyimiesz JWWMP Dobrodziey z ukontentowaniem, racz także przyiąc oswiadczenie tego wysokiego szacunku, uwielbienia i poważenia

1289.
Wrzesień wazenia, ktore Cnoty Jego od dawna wzbudziły we mnie, i z ktoremi mam honor zostawac

JWMWM Pana Dobrodzieja
nayniższym Sługą
JU. Niemcewicz.

Do Przew. Kommissyi Edukacyi Narodowey z doniesieniem o elekcyi, od Szkoły Głównéy.

Przeswietna Kommissyo Edukacyi Narodowéy

Grudzień. Szkoła Główna Koronna stósownie do Rezolucyi Przew. Kommissyi pod dniem 6. Grudnia zapadłey, przystąpiwszy na dzisieyszém Posiedzeniu podług zwyczaiu ogłoszoném,
2. do zaradzenia okolicznosciom nieodwłoczney potrzebuiącym rezolucyi, mianowała zgodnémi głosy JXa Waleryana Bogdanowicza Prawa Kanonicznego Professora na Probostwo Paięckie w Archidyecezyi Gnieznieńskiey; á JXa Jozefa Muszyńskiego Vice-Professora Kollegium Moralnego wybrała na Rządcę Seminarii Academico-Diecesani, oraz na Probostwo Kosciola S. Szczepana w Krakowie. O takowey elekcyi Osob z grona swego podług praw sobie służących odprawioney, donosząc Szkoła Główna Przew. Kommissyi, ma honor zostawac w nieskończonych uszanowania i wdzięczności obowiązkach. Dan w Krakowie, w Domu Jagellońskim, na Posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney, Dnia 19 Grudnia, 1789 Roku.

X. Jozef Szabel S. T. D.
iako Prezyduiący
mpp

M. Sebastyan Czohron O. P. D.
Sekr. Szk. Głł.
mpp

1790.
Luty.

Do Przew. Komissyi Edukacyi Narodowey z podziękowaniem za Ustawy na Stan Akademicki swieżo przepisane, i z prośbą o Patenta Profesorskie, od Szkoły Głównéy.

Przewielna Kommissyo Edukacyi Narodowéy!

3. Odebrała Szkoła Główna Zbiór swieżo poprawionych i od Przew. Kommissyi podpisanych Ustaw dla Stanu Nauczycielskiego, i w Nim przeczytała z uwagą na Posiedzeniach swoich skład, początki i poprawy tak swégo iako i Szkół Narodowych rządu. W prawidłach temi Ustawami obiętych zawarowane Szkoły Gł. prawa i zaszczyty od Kazimierza W. i Jagellow nadane, utrzony porządek w radzie, dozorze i biegu całey budowy Stanu Nauczycielskiego, wdowie wolne Elekcye, a przez nie zaufanie Zwierzchności Krajowéy w zdaniu i sprawiedliwości Zgromadzeń, wymiar nagrody i promocyi zasadzony na świadectwie słuszności i rozsądku Szkoły Gł. która przypatrując się bliżey każdego prawom, zdatności i postępkom, w mianowaniu rzetelney zasługi czuć zawsze interes własney swey dwaty, a w nauce, usiłowni i obyczaiach uczących widzi zawarte pierwiastki pomyślności publiczney w prawach powołania Nauczycielskiego zamierzoney: te wszystkie korzyści praw zagruntowane na poważnem zaczęciu i sprawiedliwości P. Kommissyi będą zawsze mocném zachęceniem usiłowań naszych do pełnienia skazanych nam w tych Ustawach powinności. Mito iest Szkole Gł. przy przyięciu tych Ustaw iednoczyć serca i umysły do uwielbienia Opieki rządowey w gorliwych o los i pomyślność Stanu naszego staraniach P. Kommissyi, a przy wyrażeniu podziękowania i wdzięczności, uczynić dla teraźnieyszych przepisów wyznanie tey powolności, która mocą przełożenia nakazana całość praw nayskuteczniey zapewnia, czyniąc dla nich tobie każdemu respekt i poszanowanie.

Gdy podług Rozd. III Ustaw wybor i determinacya Osob do Katedr w Szkołach Głównych potrzebuie świadectwa i zalecenia całey Szkoły Gł. na fundamencie którego

Vice-Professo-

1790.
Luty

Vice-Professorowie wyprobowani pracą kilkoletnią, zaleceni zdatnością i upewnieni o prawie następstwa, zyskiwać mogą Patenta na Katedry, maiąc za sobą te wszystkie korzyści przełożyli żądania i prośby swoie Szkole Gł. JP. Jozef Januszewicz rok szosty w Szkole Gł. na Vice-Professoryi, a rok drugi na Katedrze Prawa Kraiowego pracuiący, JP. Franciszek Scheidt rok szosty na Vice-Professoryi będący, a lekcyą Chimii, Historyi Naturalney i Botaniki rok trzeci daiący. JP. Kanty Krusinski rok osmy w dawaniu lekcyi Matematyki początkowéy ciągnący, wszyscy drogą pracy w Stanie Nauczycielskim i rekommendacyi Szkoły Gł. do Vice-Professorstwa od P. Kommissyi wezwani, a Szkole Gł znani z usilności i pożyteczności, nie tylko w dawaniu lekcyi, ale nawet w dzieleniu innych prac na Osoby w Szkole Gł. przypadaiących, przy oddaniu sprawiedliwego swiadectwa pracowitości i zdatności wspomnionym Vice-Professorom Szkoła Gł. ma honor P. Komissyi ich do Katedr, w ktorych aktualnie uczą zalecić, i o przysłanie dla nich Patentow Professorskich upraszać. Dan na Sessyi Szkoły Gł. w Krakowie dnia 20 Lutego, Roku 1790.

X. Jozef Szabel S.T.D. Wyrokow Wiary Prfr. iako Prezyduiący mpp
X. Andrzey Trzcinski Prfr. Fizyki, Kollegium Fizycznego Prezes mpp
X. Krzysztof Idatte Języka Greckiego Prfr. mpp
X. Stanisław Minocki Procesu Duchownego Prfr. mpp
X. Bonifacy Garycki Prawa Rzymskiego Prfr. mpp
X. Wincenty Smaczninski Pisma S. Prfr. mpp
X. Waleryan Bogdanowicz Prawa Kanonicznego Prfr. mpp
X. Jozef Bogucki Historyi Kościelney Prfr. mpp
X. Franciszek Kolendowicz Telogii Moralney Prfr. mpp
Jan Sniadecki Matematyki Wyższey i Astronomii Prfr. mpp
Jan Schaffer Farmacyi i Materyi Lekarskiey Prfr. mpp
Wincenty Schaffer Anatomii i Fizyologii Prfr. mpp
Rafał Czerwiekowski Chirurgii i Sztuki Położn. Prfr. mpp
Felix Rachwanski Mechaniki i Hidrauliki Prfr. mpp
Jacek Przybylski Bibliotekarz i Starożytności Prfr. mpp
Jozef Januszewicz Kate. Prawa Krajowego Zast. p. Prfr. mpp
Franciszek Scheidt Kate. Chimii, Hist. Nat. i Bota: Zast. p. Prfr. mpp
Kanty Krusinski Kate. Matematyki początk. Zast. p. Prfr. mpp
Marcin Fiałkowski Kate. Literatury Zast. p. Prfr. mpp
X. Jozef Muszynski Vice-Prfr. Kollegium Moralnego mpp
M. Sebastyan Czohron O.P.D. Sekretarz Szk. Gł. mpp

Odpis od Prześwietney Kommissyi nad Edukacyą Narodową przełożoney na list poprzedzaiący.

Do Szkoły Głowney Koronney.

4. Odebrała dogodne chęciom swoim doniesienie Kommissya w Liście Szkoły Głowney dnia 20 przeszłego Miesiąca Lutego pisanym, o sposobie w którym przyięte zostały świeżo poprawione Ustawy, z tym zaufaniem i poddaniem się iakie od oświeconego Zgromadzenia dla Przepisow rządzącey Zwierzchności przynależą. Wstęp porozumienia się i iedności, rokuie Kommissyi naylepsze i skuteczne użycie obrad Szkoły Głowney, z oddaleniem na zawsze ducha zawiści i prześladowania

Odpowiedź swoią spóźniła Kommissya dla naradzenia się z JW. Kommissarzem Oraczewskim, którego zasiąga świateł i wiadomości, szczegolniey w rzeczach Szkoły Głowney tyczących się — Zważaiąc Komissya iż katedra Matematyki elementarney tymczasowie tylko w Szkole Głowney ustanowiona iest, i że nie przygotowani do wyższey Matematyki Uczniowie, do Szkoł pod bokiem Akademii będących w Krakowie odsyłani być mogą dla nauczenia się Jeometryi, rezolucyą swoią względem utrzymania tey Katedry na potym, zawiesza do zaczęcia roku przyszłego Szkolnego. Wszelako zdatność i zasługi zaświadczone od Szkoły Głowney pilnie pracuiącego JP. Krusińskiego, znanego Kommissyi, służyć będą w dalszym układzie do zabespieczenia mu przyzwoitego przy Szkole Głowney umieszczenia. Podobne także zaświadczenia stosownie do Ustaw uczynione dla JPanow Januszewicza i Scheydta Kommissya przyymuie z zapewnieniem, że Patenta im służące do Katedr w których pracuią, na początku przyszłego Szkolnego roku niezawodnie odbiorą. Dan na Sessyi Dnia 7. Marca 1790. = Maciey Poray Garnysz B. H. Podkancl: Korę Prezę. mp

Do P. Kommissyi nad Edukacya Narodowa przedłożoney w interessie Szpitala S. Lazarza do J.O. Xcia Jmci Prymasa Szkłe Głowney carowanego, ludzieb z prozba ludzieb z prozba o przyspieszenie Assygnacyi na ten ze strony zaprzedane pobroże należące do Szkoły Głowney. Kiereniey.

Do Szczegolney Kommissyi Edukacyynej.

5. Nabywszy J.O.X. Jmć Prymas od XX. Karmelitów Gmachu na Wesołey Przedmieściu Krakowskie sytuowanego, przez komplanacya między sobą a XX. Karmelitami w roku 1790 dnia 13. Septembra Zalwarta, donioś Gł. Oraczeniu Kollatorowi iż istnieie Szkole Głowney nabytego przez siebie Gmachu na Szpital, i Komplanacya wraz z Tytułami do Mieysca do tego przywiązanemi Szkole Głowney oddał, na fundamencie tego Donieszenia i odebranych papierow wzięła nabycheyszy Szkoła Głowna do wspomnionego Gmachu na rzecz swoią intromissya, i tam Szkoła chorych Galicyi w Kollegium S. Barbary dla praktyki uczących się Medycyny i Chirurgii utrzymywane przeniosła. A iako Fundacyi gdy Szpital był w Kollegium S. Barbary wyznaczała coroczne Oboy do Słuchania rachunkow Prokuratora Szpitala, tak też i w roku zeszłym 1789 delegowała Oboy które bez wszelkiey przeszkody odebrały rachunki z percepty i expensy na Szpital, gdy w roku teraznieyszym do podobney czynności wyznaczone zostały Oboy dowiadziała się Szkoła Głowna iż Jurysdykcya Duchowna z strony swoiey delegowała Kalkulatorów do Słuchania rachunków Prokuratora wspomnionego Szpitala a to z powodu iakoby Dom ten miał być Biskupim. A lubo Delegowani ze Szkoły Głowney przez Radzie Jurysdykcyi i Duchowney ieden Dom ten darowany iest Szkole Głowney, że wzięła iest na rzecz swą intromissyą, że po wzięciu intromissyi aż do tego momentu Szkoła Głowna w spokoynej jego zostawała possessyi, i Prokuratora Szpitala tak iak dawniey gdy teraz by na Kollegium S. Barbary stawała rachunków, lubo na koniec przedała Rezolucya P. Kommissyi w r. 1790 dnia 1. Września zapadła, pozwalaiąca Szkole Głowney użycia 4000 zł. na reparacya tego Gmachu w którey wątpliwa iest wzmianka o wspomnionym dla akademii Gmachu tego na Szpital, mimo tego iuż na Dniu przymał Sy. Jurysdykcya Biskupia iakiego do Domu tego prawa, dawiaiąc się S.G. iakowego w prawie swoim uszczerbku umysłu dać się do P.K. z prozbą aby za Jey wstawieniem się do J.O.Xcia Jmci Prymasa mogła otrzymać na rzecz swoią urzędowną Domu tego Cessyą

Gdy przez K. 1786. roku J.O.Xcia Jmć Prymas otrzymał pozwolenie rozrządzenia Dobrami w Krayach K.K. pod Zakonami dawniey do Duchowieństwa Galicyańskiego należącemi, oddał z Dóbr swoich wioski na Szpital S. Łazarza dla Praktyki uczących się Medycyny utrzymywany wioski te dobra w Administracyi Duchowney zostaią, które Szpitalowi nadanie przez Stany Konfederowane potwierdzone zostanie, zapytuie się S.G. w czyiey naprzód te wioski zostaną Administracyi.

6.

Nieodebrawszy dotąd S.G. assygnacyi na pensyę Profesorom za przeszłe putrzebe należące się, zanosi prozbę do P.K. aby przysłanie takowey assygnacyi przyspieszyć raczyła. Nie będąc przewie pewna stałego dochodu a z gotowego codziennie przymuszeni żyć grosza wiele na takowym opoźnieniu ponieść muszą uszczerbku, zwłaszcza gdy znayduią się w S.G. osoby które nader szczupło opatrzone pensyą, nie byłby w stanie przy takim opoźnieniu opędzenia nie uchronnych swych potrzeb ucierpieć na tym wiele może Ogrod botaniczny codziennego na utrzymanie potrzebuiący kosztu, Lekcye Fizykalne które bez doświadczeń pewnie z codziennym kosztem zdarzonych dawane z pożytkiem być nie mogą, Szpital nakoniec dla potrzebuiących się Chirurgii i Medycyny utrzymywany a z Summy od P.K. wypłacaney pilnuiący exerypta Ekonomiki Polskiey corocznie odbierającey. Spodziewa się S.G. iż P.K. wszechstey, w powodzy prozby Jey, przysłanie assygnacyi przyspieszyć raczy. — Dan na Sessyi S.G. Dnia 30 Kwietnia 1790. Roku — Benitacy Garycki prezydujący — Josef Januszewicz S.S.G.K.

Do P.K. nad C.N. przedłożony z prozbę o wstawienie się do P. Kommissyi Edukacyynej, aby dla nadochodu S.G.K. złożony do prawa do ust. po zł. 10. od sta nadzwyczay podatek a zas fundusz ubogich Studentow od wszelkich podatkow uwolnion.

Przejrzawszy Kommissyo Edukacyyna

6. Gdy niektórem Kommissyom Woiewodzkim na niektóre dochody z Dóbr Ziemskich, Beneficiow Kościelnych Dziesięcin przeznaczone na pensye Profesorom lub Emerytom na utrzymywanie Konwiktow i rozdawanie Jałmużny dla ubogich Studentow podobało się wyznaczyć podatek dziesiątego grosza przeciwko prawu 1789. Roku pod dystrykt ogłoszonego Kwietnia 6. bieżącego Narodowi zapadłemu, przez które to prawo Zgromadzenia do Edukacyi publiczney z regudy i powołania swego przeznaczone, taki tylko podatek, jaki na dobrach tem takie włożony będzie, opłacać miały, a zas fundusze i Konwikty ubogich Studentow od opłacania podatku uwolnione zostały. S.G.K. podała w tych dniach Notę do P. Kommissyi Edukacyynej, dopraszaiąc się aby rozumie do prawa od dochodow służących dla Professorow tylko po 10. od 100. opłacało, a zas fundusz na utrzymanie ubogich Studentow przeznaczony od wszelkiego był uwolniony podatku. Zanosi oraz prozby swoie do P.K.E. aby za ney wstawieniem się do P. Komm: Edukac: skutek żądania swego a z przepisem prawa zgodnego otrzymać mogła, dysponuiąc tylko dochod S.G. na opłacenie pensyy Profesorom należytey, ale nadto fundusz na utrzymywanie ubogich Studentow przeznaczony znacznie zmniejszonym zostanie — Dan na

Sessyi

Sessyi Szkoły Głowney Koronney Dnia 5. Czerwca 1790 Roku — Bonifacy Garycki prezyduiący — Jozef Januszewicz Sekretarz S. G. Kor.

List Sekretarza Szkoły Głowney do Sekretarza P. Kommissyi Edukacyyney w interessie X. Kłosińskiego.

Jaśnie Wielmożny Mci Dobrodzieju

7. Posyłam na ręce JWWMcPana Dobrod. list do P. K. E. Imieniem S. G. pisany z prozbą o interessowanie się do Komm: Koekw: aby S. G. od swoich dochodow stosownie do prawa po 10 tylko od 100 opłacała, a zaś fundusz na utrzymywanie ubogich studentow przeznaczony, aby od płacenia wszelkiego podatku był uwolniony tak iak prawo 1789 roku pod tyt: ofiara wieczysta przepisało.

Odpowiadaiąc z zlecenia S. G. na zapytanie JWMcPana Dobrod. Imieniem Kommissyi o X. Kłosińskim, następuiącą mam honor Mu dać informacyą, iż ten promowuiąc się w akademii, został Filozofii Doktorem, następnie użyto Go na Dyrektora Szkołki Parafialney w Warszawie, lecz stamtąd ieszcze w r: 1767. dla nie naylepszych postępkow swoich rewokowanym został, a na Jego mieysce posłano JX. Axana, po ktorego śmierci udał się X. Kłosiński do S. G. z żądaniem potwierdzenia Instrumentu swego na Rektorstwo przy Kościele parafialnym P. Maryi w Warszawie, mieniąc się być dożywotnim teyże Szkołki Rektorem, oraz prosił o przysłanie papierow z archiwum S. G. do tey Szkołki należących, na ręce JP. Rządkowskiego Rejenta Kommissyi. S. G. zleciła JX. Prokuratorowi aby pisał list do JP. Baczyńskiego Plenipotenta, aby ten rozmowiwszy się z JP. Rządkowskim zainformował S. G. czyli przysłanie papierow, ktorych X. Kłosiński rządał, iest koniecznie potrzebne, Respons JP. Baczyńskiego na list JX. Prokuratora naylepiey zainformować może Kommissyą o X. Kłosińskim ktorento respons przyłączaiąc, i mnie nie odmienney łasce polecaiąc zostaię z winnym uszanowaniem

JWMcPana Dobrodzieja
nayniższym sługą
Jozef Januszewicz
Sekretarz S. G. K.

Do Prześwietney K. E. N. z przełożeniem potrzeby wstrzymania w niektorych mieyscach Elekcyi Rektorow i Prokektorow Szkoł, tudzież utrzymania nadal Prefektow.

Prześwietna Kommissyo Edukacyyna

8. Pragnąc S. G. K. aby obowiązki sobie i wszystkim Zgromadzeniom Akademickim Ustawami przepisane iako nayrychley wykonane być mogły: przedsięwzięła ku końcowi ninieyszego roku Szkolnego, obwieścić urzędownie Zgromadzenia, o wszystkich odmianach, ktore zaszły w Ustawach teraźnieyszych

szych, i zachęcić ie własnym przykładem, aby przez zupełne Ich zachowanie wypłacały się P.K.E. za wiele swobod i Przywileiow, sobie łaskawie ustawami zaręczonych.

Pomiędzy innemi: nakazane wolne Elekcye zapewne z naywiększym ukontentowaniem zostaną przyięte: że atoli zastanowiwszy się S.G. nad niektoremi szczegolnemi Wydziałow okolicznościami, widzi iż w tak prędkiey i iednostayney exekucyi ninieyszego Prawa, wiele zachodzi trudności: sądzi być ważnym swym obowiązkiem, przełożyć ie P.K.

Osoby naprzod ktore są na Rektorye i ProRektorye wezwane, podług Ustaw są przy Urzędach zabespieczone na 4ry lata: zaczym odmianę ich, tylko albo upłynienie lat wymierzonych, albo dobrowolne urzędow złożenie, albo sądowne przekonanie o niedopełnienie obowiązkow usprawiedliwić może.

I tak Wydziału Ukraińskiego Rektor JX. Jan Wrzeszcz dopiero kończy rok 3ci na tym Urzędzie, w Kamieńcu ProRektor JP. Hepomucen Tylkowski, kończy Rok 2gi W Sandomierzu JP. Michał Kubeszowski, przeniesiony tam z Prefektury Winnickiey kończy rok Mszy. Ci Mężowie znani są P.K. i S.G. z swych przymiotow i zasług, przez zalecenia Wizytatorow kilkakroć powtorzone: i ziednali sobie powszechny u Obywatelow szacunek.

Powtore zdaie się S.G. iż nawet Rektorowie i ProRektorowie skończywszy 4ry lata swego urzędowania, ieżeli np rok 6sty lub 7my urząd sprawuią: nie mogą być od tego urzędu oddaleni, aż drugie 4ry lata zakończą. Do czego powody są następuiące. 1o Te osoby bezpieczeństwo losu swoiego pokładały z ufnością w zaszłych dawniey Ustawach, rozporządzeniach Kommissyi i zaleceniach S.G.: a zatym gdy powtornie na nowo zaczynali urzędy, zawsze czynili w tey mysli, że się poświęcaią do usług szkolnych na drugie 4ry lata. 2o Zgromadzenia dosyć będą miały satysfakcyi, gdy niektore w tym roku zaraz, niektore za rok lub dwa, będą mogły użyć wolności w obieraniu: a przyczyna tey zwłoki tak prosta i sprawiedliwa, sprawi we wszystkich zaufanie, że bezpieczeństwo losu każdey w szczegolności osoby stanu Nauczycielskiego, mocno zwierzchność interessuie. 3. Gdyby przed wyyściem lat ustawami przepisanych nastąpiła Elekcya: P.K. miałaby niewątpliwie częste prozby i naprzykrzenia: a przez wzgląd swey sprawiedliwości znalazłaby się w obowiązku obmyślania pensyy dla niektorych: gdy zaś będą zawczasu wiedzieli o swoim przeznaczeniu; zaradzą wcześnie o sobie, a przy dochodach własnym staraniem wyszukanych mniey ciężaru mogą uczynić Kassie. 4. Są między Rządcami Szkoł takie osoby, ktore do Urzędow Nauczycielskich żadnym sposobem powrocić nie mogą: I tak np JX. Przyłuski Wiel. Kopelgo JX. Jakukiewicz Mazowie Wydziałow i inni Rektorowie: JW. Odyniec Deputat na Trybunał z Kapituły Kijowsk. ProRektor Szkoł Żytomiersk: JX. Broszniowski PR. Szkoł Łuckich, JX. Gorczyczewski ProR. Szkoł Kaliskich, JX. Marciszewski

ProRektor

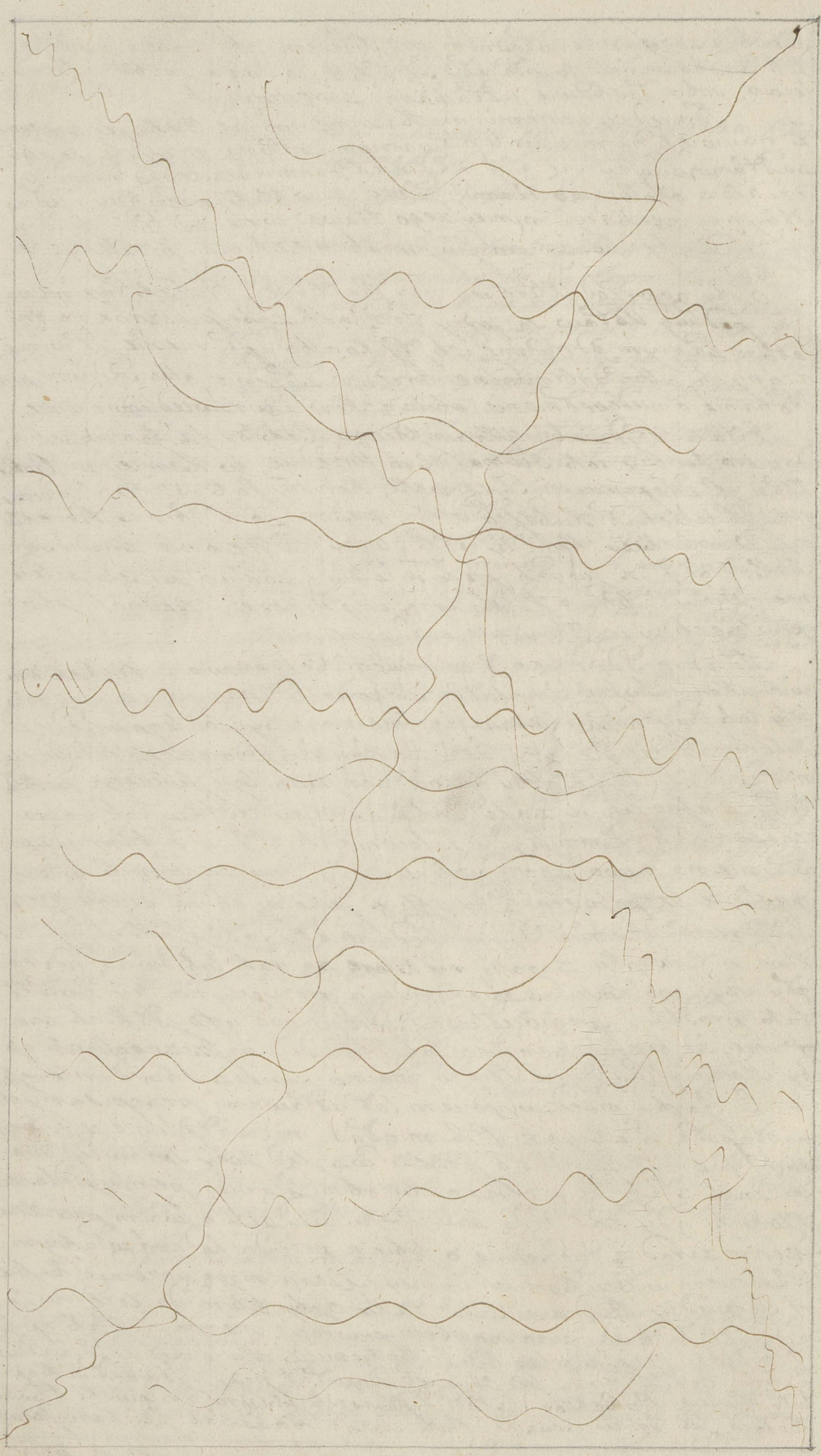

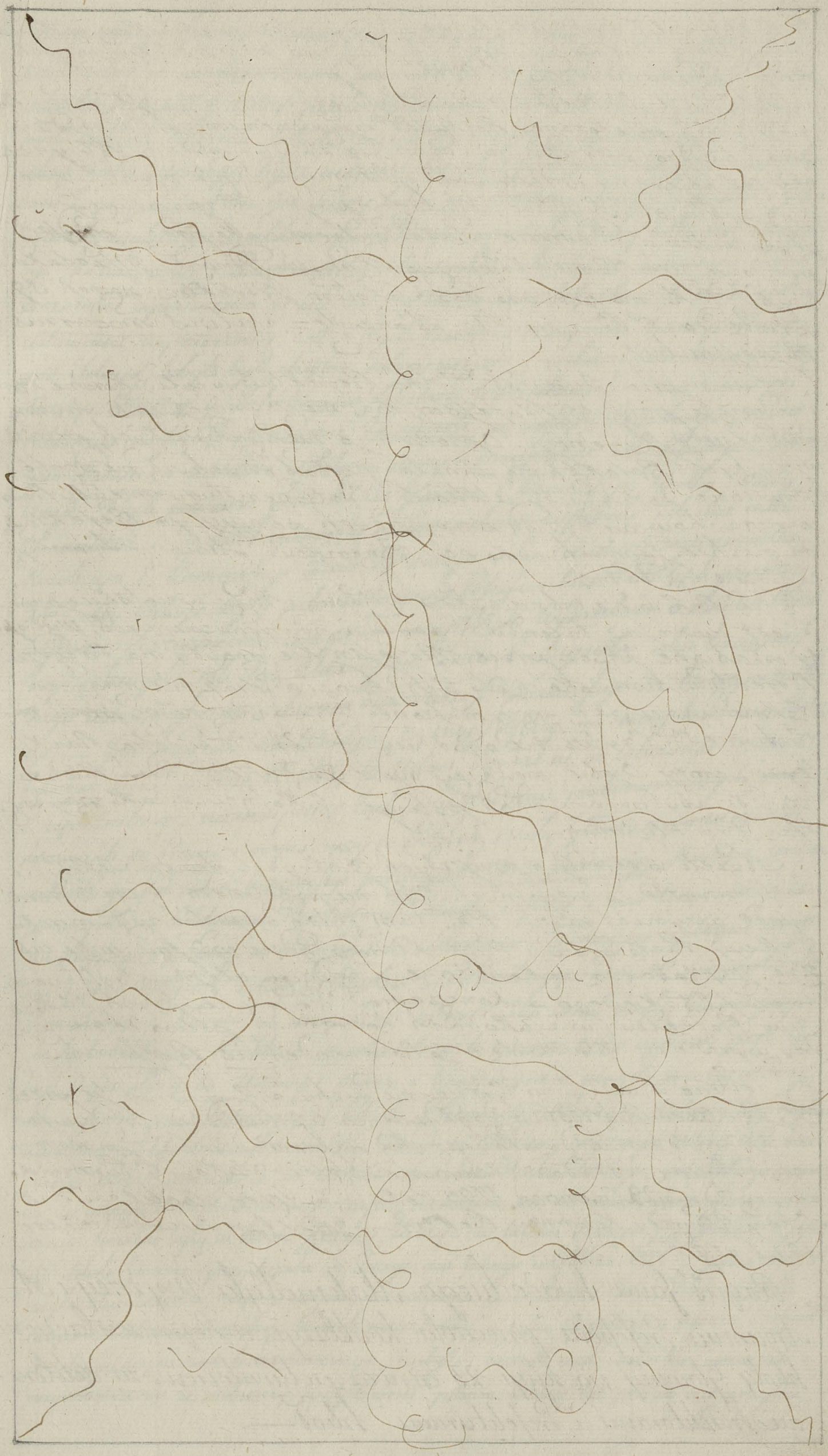

Prokektor Szkol Krak. są to Mężowie bardzo przyiaciżni Nauk tym, w których stracie moga Szkoły Gmy Oprych Rządcow, przez Elekcyą innych przewłokaniem czasu ustawami przepisanego.

Co się tycze Prefektow niż ustawy teraźniejsze znosiły Urząd Prefektow J.K.M. przetrwana kilku lat doświadczeniem, zdaie się być tenże Urząd bardzo potrzebnym, i radzi[by] dla utrzymania Policyi Szkolney, tak obszernie w ustawach opisaney. iuż dla nadgradzania osob zasłużonych, które zemdławszy pierśi i Kargawszy uż w cudzym uczeniu, w dozorze Szkol, ulgę niemałą prac, i pomoc w Nauce Nauczycielskim znayduiąc. Wszelako gdyby P.K. nie przywrocił Szkołom Prefektow: zaprosi J.K.M. prozbę do P.K. o zwykłą klauzulę= salvis modernis Possessoribus

Co naprzod śmiem iest Ilość Prefektow w całey Koronie kilkoro miec pensyą Profesorską, nie czyniącą tak znaczny w kassie dyssereneyi. Oprocz tego niektórych z tych, przestawszy być Prefektami z natury osłabionych sił, nie groziby powrocić do Nauczycielstwa, a do Emerytury mieliby prawo. co pozachowawszy. od pozostałych pensyy po Prefektach, na nichże samych, iako na Emerytow obłożonych, maią się w kassie zostanie.

2. Na tak wiele obowiązkow Panu Nauczycielskiego ma- iest awansow, talentow i zasługi nadgradzaiących. Więc oby osłabione przez prace Professorskie, mogły na Urzędzie Prefektowskim cokolwiek wytchnąć: a teraz nie mogąc w Szkole pracować, przymuszone będą o Emerytury prosić nadtychmiast. Czyż niedogodniey się Panu dla dobra Nauk, czyże samey osobie, maiącey być Emerytem dodać które 300. Złp: aby pilnowała policyi Szkolney z tak mayętną pro klinością.

Rozeliwięc J.K.M. o przyszłych Elekcyach dowieść Szkoły [co] mogłoby wiele szczególnych osob nie pokoynemi i zrażonemi nawet uczynić: raczy P.K. sam tylko dozwolić w tym roku Elekcyi Rektorow i Prorektorow, gdzie w dwie lecie lub 2gie trzy lata za skończone, a in futurum elekcyą odłożyć aż do czasu takiego zakończenia dla dzisieyszych, także Ilość Prefektow w Szkołach koronnych, przywolić na wyżey wyrażoną klauzulę= salvis modernis Possessoribus

Które to uwagi w tym iedynie duchu J.K.M. poważa się przełożyć, aby Exekucya Ustaw dogadzaiąca sprawiedliwości, i zaufaniu osob, stosownie do okoliczności zaprowadzona tym mocniey ugruntowaną zostawa. = Dan na Sessyi Szkoły Głowney koronney dnia 22 Czerwca 1790 Roku — X. Józef Babel S.P. i P. Szkoły Głowney koronney Rektor. — Józef Jaruszewicz Sekretarz J.K.M. Szkoły Głowney Dan

Rospis Jana Swiadectwego Matematyki Wyższey i Astronomii Profesora przeciwko konkluzyi i Reprezentacyom Szkoły Głowney na Sessyi 23 Czerwca uchwalonem za Rektorami Prorektorami i Prefekturami Szkol —

9.

Reprezentacye Szkoły Głównéy za Rektorami i Prorektorami Szkół są za-
fundowane na następuiących pobudkach. Naprzod że Urzędy te będąc
czteroletnie podług Ustaw, iżeli Rektorowie i Prorektorowie po cyrkuio-
wych iednych czterech latach zaczęli też Urzędy sprawowac na drugie
cztery lata, niemogą bydź nigdzie bez skrzywdzenia i zawodu, ani obie-
rani inni prócz nie drugie cztery lata nieruchomey. Powtore że Szkoła Gło-
wna na walniące nielitore Prorektorye wzywała Osoby iakie iest Prorekto-
rya Kamieniecka i Sandomierska i tam Osobom dwie tamte niemogła nikadz
zrozumiec zapewnienia iż ich Urzędy trwać będą lat cztery, ile że ten ustaw
Ustawami wymierzony, więc i tych Urzędów niemożnaby teraz podawac
pod Elekcyą, bobyto było chybić dobrey wierze i zostawiż posiadaiących też
Urzędy. Potrzecze że Prefektury po Szkołach Woydziałowych będąc zniesione,
Rektorzure nadto będą nieznieni. Poczwarte że niektore Prefektury są nada-
wno nadane, a niektore w takim samym przypadku iak Rektorye i Pore-
ktorye. Stąd powodów proci Szkoła Główna P. Kommisyą 1mo Aby Ustawy
Jey niektore w do Szkół niewzięty iszcze exekwuiy zupełney iak dwie mie-
Rezolucya P. Kommisyi dnia 29go Lutego roku teraźnieyszego zapadła.
2do Aby Elekcye były salvis modernis Professoribus: i dla tych powodów
wydanie obwieszczenia wszego do wszystkich Woydziałów o złożenie Obrad
Woydziałowych iak dwą Ustawy na Dzień 5 Augusta roku teraźnieysze-
go wstrzymała do odebrania odpowiedzi P. Kommisyi na tey reprezenta-
cye — Jan Śniadecki Matematyki woyzkiy Professor na mocy każdemu Pro-
fessorowi danéy w Rozd. II Artyk 6 Ustaw odpisał się od takowego zdania
i reprezentacyi, nieznaydiące tych powodów ani przekonywaiących ani
dowodnych do Prawa, i rospis swoy w Protokule Szkoły Głównéy umieściwszy
poddał go pod rząd P. Kommisyi postanowił. Co do pierwszego. Rzecz iest pewna
że wszystkim Rektorowi Prorektorowi Szkół Patentu wydany i czas Urzędowania U-
stawami przepisany, a Patentami i rezolucyami P. Kommisyi zabezpieczony
iuż dawno upłynął, nowych Patentów ani Rezolucyy żadnych nieżyczeli, iako
Kanellarya P. Kommisyi zaświadczyć może, i iako sama Szkoła Główna przyzna-
ie. Jeżeli Rektorye i Prorektorye są czteroletnie, to nieznieść tylko wydane przez Ele-
kcyą Woydziałową, bo Ustawy i dawne i teraźnieysze o innych nic nieznowią:
albo wydane przez Nominacyą i Patenta P. Kommisyi. Ponieważ Ustawy tego nigdzie
nieznowią, że kto dwóch czteroletnie Urząd za Patentem, gdy drugie cztery lata bez
Patentu zaraz, powinien ie na Urzędzie dwie bez Patentu złożyć; więc takiego unie-
kcu na niczem niezafundowanego czynić niemożna, ani na nim reprezentacyy grun-
towac. Wreszcie były w Szkole Głównéy Elekcye w takim samym przypadku, a prze-
cię Szkoła Główna przystąpiła do Elekcyi, ani takiego względem Osób z Prawa swego
wydała tłumaczenia, więc go niemyśli wzywać co do Woydziałów, które się tenże
samemi Ustawami rządzą. Dowiodło nawet tak i takie tłumaczenie prawa ciągnie
za sobą niebezpieczne konsekwencye, i bydź kiedyś może zrodłem sprzeczek i
przykrzenia ze zrobionéy wątpliwości prawa, którey też prawo nieznayduie.

Jeżeli zaś

Jeżeli zaś zwierzchność zrobiła kogo Urzędnikiem na cztery lata, a zamiast lat czte=
rech pozwoliła mu piastować ten Urząd przez lat pięć lub sześć, przezto go nieskrzy=
wdziła, więc tu niemasz żadney krzywdy z nakazania Elekcyi, ale owszem łaska dla
Urzędnika, że też Elekcye nienakazane w przódy. Oprocz tego niemasz zawodu, bo kto
niemiał zapewnienia w prawie, ten go sobie robić w mniemaniu niepowinien, a że=
źli go sobie robił, zawiodł się sam na swoiem mniemaniu, ale od nikogo nieiest zawie=
dziony. Możeż i powinnaż Szkoła Główna więcey mieć baczności na cudze mniemanie
niczem niewsparte, niż na prawo Wydziałów, o którego się exekucyą tak dawno pro=
szą, i które im tak uroczyście Ustawami P. Kommissyi było i iest zapewnione, mo=
żnaż prosić o zwłokę Elekcyi, o oddanie tego co się Wydziałom należy, o zatrzymanie
tak potrzebnego porządku rzeczy, dla tego że sobie ktoś mogł mniemać to czego mnie=
mać niemiał prawa, i czego sama Szkoła Główna w swych Elekcyach niemniemała.
Co do drugiego Szkoła Główna niemá prawa żadnego ani w dawnych ani w tera=
źnieyszych Ustawach stanowienia Rektorów i Prorektorów, má tylko prawo rekom=
mendowania P. Kommissyi Osoby do Patentów; má ieszcze prawo podług Rozd. VIII
tit. Rektor, Prorektor w arty. 2 za zniesieniem się z P. Kommissyą nominować Substy=
tuta z tytułem Rektora lub Prorektora aż do czasu obrad Wydziałowych. Prorektoro=
wie których wyznaczyła, dla których Patentu ani Rezolucyi P. Kommissyi niewyro=
biła, dla których nawet / bo tego niemogła / niezrobiła Konkluzyi, iż ci trwać maią
lat cztery, i dla których niebyło innego zaręczenia tylko przez Etat, który się na rok
tylko od P. Kommissyi zwykł approbować; tacy mówię Prorektorowie niebyli i nie
są tylko Substytuci z tytułem Prorektorów, których Urzędy przy Elekcyach Wydzia=
łowych ustać powinny, podług wyraźnego opisu Prawa: więc i ci tamować Ele=
kcyi wolney Wydziałów niepowinni.

Co do trzeciego Prorektorowie Szkół też same maią i mieć będą powinności
które teraz czynić muszą Rektorowie Wydziałowi po zniesieniu Prefektów i
Wizyt Wydziałowych. Jeżeli te powinności niebyły nigdy uciążliwe dla pierwszych
nigdy się na nie nieżalili, nigdy Wizyty niezeznały ich za trudne do wykonania, za
cóż utrzymywać przeciwko doświadczeniu że Rektorye Wydziałowe bez Prefektów
będą uciążliwe. Jeżeli zaś idzie o zmnieyszenie Urzędników, lepiey iest mieć mniey
Urzędników, a Professorów lepiey opatrzonych. Nadto Reprezentacye w tym pun=
kcie nie są stosowne do Ustaw, bo Ustawy w Rozdz I artyk 3 w materyach
Szkół każą przez Szkołę Główną reprezentacye czynić Wydziałom, ieżeli te co go=
dnego odmiany sądzą i trzeba żeby się przynaymniey trzy Wydziały zgodzi=
ły na odmianę iaką, żeby ta mogła bydź proponowana P. Kommissyi. Na coż
żądać odmiany w Szkołach bez Szkół? ieżeli Szkoły znaydą potrzebę odmiany,
zrobią swoie na Obradach Wydziałowych przełożenia.

Co do czwartego Ta sama zupełnie odpowiedź o Prefektach, którą dałem w pierwszym
punkcie o Rektorach i Prorektorach bo oni są w takim samym przypadku, że im się
albo lata pokończyły, a zaczęły nowe bez Patentu, a oprocz tego Prefekt Winnicki
JP. Jarkowski iest zrobionym w roku przeszłym Prefektem przeciwko Ustawom: bo
podług Ustaw dawnych w Rozd XIII tit. Prefekt arty 2 Prefektem niemoże bydź
tylko ten

tylko ten Litory 6 lat dobrowolnie odsłużył. a P. Jarkowski nieraz podobnych lat z powinności niedokończył, a zatem dobrowolnych rzeczy niezaczął. — Ze uwagi powodowały zdaniem rozpinającego się Litory ile czuie sprawiedliwości i nawet obowiązku swego w popieraniu Sobiepyi mieysc i Urzędow nabytey i zabezpieczoney iawnem i niewątpliwem prawem, tyle ma wobec tego do wyszukiwania wątpliwości w prawie nietąd na obronę Sobiepyi iako rzeczy na uprowadzenie pretensyy i przywłaszczeń w przyszłym czasie istnieć mogących. Niemiała tedy Główna zebranych sobie autentycznych dowodow, że Oroby na Urzędach czuią się pokrzywdzonemi przez exclucyą tak dawno zaczętego porządku rzeczy, a od ośmiu przeszło lat woleią przez Wizyty wszystkie Wydziały i Zgromadzenia o oddanie im tego dowodu, które im się ze słuszności i dobrey wiary potrzebney w zaczęciu P. Komisyi należy. Niemoże się przekonać rozpinający, żeby to był dowodem opatrzonym i bezstronnéy sprawiedliwości, wstrzymywać użycie prawa całemu stanowi służącego, dla dogodzenia pretensyom kilku partykularnych Osob. Bodayby się rozpinaiący na tym domyśle omylił! że wstrzymał w tym roku Elekcye i Obrady Wydziałowe w czemkolwiek, bydź to może jedno, co odsunąć ich skutek na bardzo długi czas, albo go na zawsze zniszczyć, a przez to wzruszyć trwałość i bezpieczeństwo Praw zamey Szkoły Głównéy, po tak długiem oczekiwaniu i trudnościach, ledwo co odzyskanych — Jan Śniadecki M.W. i Astr. Prof. ręką

Do K. Kommissyi Edukacyi Narodowey z prośbą o przysłanie Patentów dla Osob od Szkoły Głównéy do Katedr rekommendowanych.

Przesłano do Kommissyi Edukacyiney

10. Złożone były na Sessyi S.G. Patenta dla Osob do tych powołanych Urzędy wybranych iako i dla tych którzy zalecenia S.G. do K.K. na wakuiące Katedry zyskali. Z iakiem ukontentowaniem wiadomo S.G. zapewnienie losu w tych Patentach wybranych i polecenych od siebie Osob z takim ma honor K.K. złożyć winne podziękowanie, za tym wzgląd Jey opieki zaufanie i sprawiedliwość.

Na teyże Sessyi oświadczył S.G. W.P. Rektor iż przezwzględ na ciągłe i długie Jego w Nauce Nauczycielskim prace i nadzwyczaynie pracowite nadwątlone wydała były w r. 1765 Rezolucya K.K. przyrzekaiąca mu Emerytury w S.G. po upłynionych ośmiu latach uczenia od reformy gdy czas takowy będzie od K.K. przytoczenia nadszedł chciał korzystać z zapewnionego Mu K.K. względu i Katedrę wysoko wiedzy w której dotąd pracował złożyć, lecz zachęcony listem J.O. Xięcia Imci Prymasa iako Prezydującego w Kommissyi o trzymaniu ieszcze tey Katedry przez rok ieden przyiął z zwykłą powolnością tak poważne wezwanie i radę, i zamiast iednego Roku dwa lata ciągłe po wymierzonym sobie Emerytury czasie w tey Katedrze pracował, teraz chcąc ulżyć zdrowiu i siłom swoim w tym zaufaniu że K.K. nie raczy wyciągać po wypracowanym Mężu dłuższych powolności dowodu Katedrę swoię na Sessyi S.G. złożył, zgadzaiąc aby to Jego oświadczenie było przez

Szkoły

szkole Gdańsk. P.K. doniesione. Zapewniona S.G. Korolewa P.K. iż ten w Kollegium Moralnem wakans przyjęty i uznany będzie za rzetelny miłości iest oddać w tak przyzwoitym czasie świadectwo i sprawiedliwości tak dawnemi pracami zalecenemu Vice Prin. Jks. Józefowi Mikszyńskiemu znanemu P.K. nie tylko długiemi pracami w dawney Akademii Nauczycielstwem publicznym w Szkołach krátk po zaprowadzoney reformie, kilkoletnim dawaniem Literatury, wykreczaniem chorego i publicznemi usługami zatrudnionych Ojców wreszcie dwoch letnią wizytą generalną Szkół Narodowych, te wszystkie podczas praw publicznych, za powodem S.G. do polecenia P.K. tegoż Vice Ryss na wydarzony w Szkole Teologicznej wakans do Katedry Wymowy wiary na którą aby P.K. przed zaczęciem przyszłego Szkolnego roku Patent Jks. Mikszyńskiemu przysłać raczyła S.G. uprasza.

Nie mogła S.G. nie przychylić się do sprawiedliwych przełożeń Kruszińskiego żądaiącego przy dobrey rekommendacyi o przysłanie patentu na Katedrę Matematyki Elementarney, który widząc Kollegów swoich Towarzysz z nim Kommissyi zalecanych, opatrzonych bezpieczeństwem przy tych Naukach które się poświęcili, dał uczuć skutki żywey swey troskliwości o los swoy dalszy, aby Jego niepewności przedawszy zawadzać tak potrzebney Nauk spokoyności uczyniła. Skuteczniejsze usiłowania tego Vice Ryss które chce Nauce Matematyki i korzyściom psych uczniów w zapewnieniu losu swego poświęcić. Obiecuie tych Vice Ryss po otrzymaniu patentu od P.K. wygodzić dzieło Matematyki Elementarz, któreby uwolniwszy Go od przydłuższego w katedrze domaczenia się mogło udatnić w krótszym czasie pożądany uczniów Jego postępek. Nie może nie wyznać S.G. potrzeby tey Nauki do pomnożenia przyszłych w Szkołach Narodowych Matematyki i Fizyki Ryss i będąc domaczem czuły Jego o swoy los troskliwości, żeby go spokoyniey rym do prac Nauczycielskich na rok przyszły Szkolny przez spokoyność uczynić swoie interesowanie się i prozbę do P.K. o przysłanie mu Patentu przed zaczęciem roku Szkolnego S.G. poruczia.

A ponieważ od kwitnącey wyprawy Obywatelom Rzeczpospolitey tak wiele zależy, i piękne dawki dziatkom Braci wzrostu wzięć nie mogą ieżeli Gust dobry z wskazanych wyborniey autorów u poczciwym nie będzie. Nad to ponieważ przy S.G. Kandydacie Stanu Nauczycielskiego ia ko do innych Nauk z przepisu P.K. tak i do wymowy usposabiany być maią, przez S.G. z powodu dobra Nauk i wzrostu ich uprasza P.K. o ustanowienie katedry Literatury w S.G.K. i na tęż katedrę poleca Jp. Piaskowskiego Vice Ryss aby w tym obszerniey kilka publicznem dawaniem Literatury pracuiącego.

Mowi za wspomnionym Vice Ryss naprzod: pracę Jego siedmioletnią w Szkołach prywatnych które on długo z szczególniey pilnością i uczniów swoich pożytkiem pracuiąc zasłużył na sprawiedliwy względ S.G. która będąc tego oczywistym świadkiem, wezwała wspomnionego Piaskowskiego do dawania publicznie Literatury którą on wziął na się z nieustanney usilności i oczywistym autorytetem pisarskiem, czego za dowodem publiczne autorów papiery.

Mowi za nim pismo Korolewa P.K. 1782 r. dnia wydane Patentowe na katedrę Litteratury w. pomnionemu Vice Ryss. Zaczęcie dalej teraz więc Jey P.K. inne nowe katedry erygnuie i patenta na nie zalecenym od S.G. Vice Ryss wydawa, wydaia do S.G. P.K. a dla powodu dobra i wzrostu Nauk, równie iako z powodu sprawiedliwości, trzeby w S.G.K. przyzwoitey edukacyi kandydatów do Nauczania, a tak w Kraiu Rzeczpospolitey potrzebną erygować i Jp. Piaskowskiemu patent na tę katedrę dać na-

racyia

Posłany nakładem P.K. na czteroletnią w Paryzkiey Chirurgicznej Akademii Nauki J.P. Markowski po ktorey zakończeniu i ustanowieniu się nie tylko w Teoryi ale w naystrudniejszych praktycznych operacyach przez Rezolucyą P.K. 1785. r. ma sobie zalecone w Kollegium Fizycznim Cnotliwe Tytla Nauki prowadzący tem P.K. przewodnictwem naywazniejsze dla kraju zakłady w założeniu naypożytecznieyszym dla przysłanych z Miast Uczniow tey Nauki, opatrzeniu ich Naturalnemi znajomościami rzeczy i ciągłą wprawą w operacyach praktycznych zalecenia godny bieg tych Nauk J.P. Markowski iak zakończył zapowiadczenia do publicznych tey Nauki w Paryzu Praw o postępku swoim zyskał i nawet pierwszeństwo nad krajowemi w konkursach otrzymał iakoż przesłane na ręce JW. Oraczewskiego świadectwa dowodzą. Gdy tenże J.P. Markowski z Paryża do Krakowa na przeznaczenie swoie zamysła powracać, i tu przed zaczęciem roku Szkolnego stanąć, chcąc przy wyiezdzie swoim opatrzyć się w niektore nowe instrumenta tudzież dzieła do tey Nauki całey Szkoły chirurgicznej potrzebne, a nie maiąc sposobu do takowego opatrzenia z pensyi swoiey, ktora dzielić musiał między potrzeby życia i pobacenie wielu ubogich prywatnie biednych iako o tym przekonał osoby J.G. na miejscu będąc, na uwiadomienie Osob Kollegium Fizycznego ważność takowego opatrzenia uznaiących ma honor J.G. uprasząc iak nayusilniey P.K. aby mi racyą na tak ważne do Nauki Jego potrzeby wsparcie wyznaczyć przez assygnacyą do Kassy ieneralney przynaymniey na ## 150. ktoreby mu niedowłocznie na początku przyszłego Miesiąca przesłane być mogły i Jego z Paryża wyiazd ułatwiły do stawienia się w Krakowie przed początkiem Szkolnego roku. Dan na Sessyi J.G.K. Dnia 22. Czerw: 1790 Roku X. Józef Szabel K.P.D. i P. Szkoły Głowney Koronney Kanon. Józef Januszewicz Sekretarz P.G. Kanp.

Do Jasnie Wielmożnego Jmć Pana Madachowskiego Kanclerza Koronnego w interessie Bursy chirurgow

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieyu

ii. Ustanowienie Bursy chirurgow przy J.G.K. do ktorey Miasta Krajowe maiąc prawo posyłania Uczniow na Nauki chirurgii maią razem obowiązek płacenia corocznie od iednego Ucznia po zł. 240 na stół codziennie i książki iuż drukiem ogłoszonym.

Dzieło to przy dobrem urządzeniu i należytym dozorze do tey Bursy wprowadzonym, przyniosłoby wielkie dla Kraiu znakomite pożytki, gdyby Miasta znaiąc swe własne dobro i dbaiąc o dosyć Rezolucyi Rady Nieustaiącey przez ktorą gdy wyżey wspomniona pensya wystarczaiącą nie była, podała na chirurgow powiększona iest do ## 400. regularnie do Nowiaty Uczniow, i odsyłaty na czas te pożytku i prawidłowie wyznaczona należytość. Ale zagranicznych Miast dochodzi tylko początkowa opłata, z innych od kilku lat nie nie wpływa do kasy Bursy lubo w Krakowie maią od siebie posłanych i przyzwoicie utrzymywanych Uczniow podług rejestru ktory tu dla informacyi JW. Dobrodzieya

Dobrodzieja ma Xnosc S.G. przybyc

Dla tey nieregularnosci w wypadaniu iako też dla uszczuplego dochodu w czasie drogiey w takim niedostatku znayduiąca się kilkakrotnie Bursa ci trzeba było lub Chirurgow rozpuscić lub kilkoletnich czekać na ich utrzymanie pożyczyć.

S.G. zapomagaiąc w tym razie Bursę Lekarską pożyczyła jey przeszło kilkanaście tysięcy w nadziei że te Summy z odesłanych Remanentow z Miast zapewne odbierze.

Kiedy zaś dotąd po wielokrotnych Prefektow Bursy dopomnieniach wierny ich relacyi nie odsyłaią, a podobno ich nie odeszły bez przynaglenia przysłania Summy tey, kiedy Bursa z kwoty 240 Zł. na iednego Uczenia utrzymywać się dłużey nie może nie pozostaie cała inwentarz młodek tylko rozpusci Uczniow tych potrzeb i demeryty ekonomiki za 240 Zł. opatrywać nie można.

Zanim do tey ostateczności S.G. przystąpi umyśla udać się wprzod do Xiędza Dobrodzieja abyś nieprzychylnym będąc o dobro które z tey strony dla kraiu wszystkiego wyniknąć może tey nieregularności i niedostatkowi bytu i skutecznie zaradzić, natkawszy się że to być może. Miastom aby zawczasu zaległości ich odebrane wypłacily, a w następnych latach należyte podług ustanowienia R. N. na każdego Uczenia przypadaiące regularnie odesłały.

O takowym przedsięwzięciu podawszy S.G. wprzod do wiadomości Xiędza Dobrodzieja i czekaiąc Jego na tey mierze odpowiedzi ma honor zostawać w nayskorszych uszanowania obwiązkach Dan w Krakowie na Sessyi S.G.K. Dnia 10. Lipca 1790 Roku
—X. Józef Szabel. S.S.D. i P. Xiędzy Kolegiaty Krowney Rektor—
Józef Januszewicz S.S.G. Kanty

Do P.K. nad C.K. przedłożony z dopisieniem o wyborze Osob na Urzędy Rektorow i Prokektorow w czasie Obrad Wydziałowych.

Odpowiedzi Kommissyi Edukacyyney

Odebrawszy S.G.K. uprzedzone doniesienia o zaszłym wyborze Osob na Urzędy Rektorow i Prokektorow Szkol do którego następuiące P.K. ma honor uczynić uwiadomienie, z przyłączeniem prośby
12. o przysłanie Patentow dla nowo obranych lub potwierdzonych Urzędnikow.

Wydział Wielkopolski w czasie obrad swoich potwierdził na urzędzie Rektora X. Józefa Prystuskiego Kanon. Katedr. Poznańskiego a na urzędzie Prokektora Kalisk. X. Jana Gerorzyczewskiego.

Wydział Mazowiecki obrał Rektorem X. Wincentego Frelera, a gdyby ten urzędu tego przyiąć nie chciał, lub gdzieindziey miał być obranym na ten czas X. Mateiskiewskiego chciał mieć swoim Rektorem, a gdyby i ten wymowił się tedy X. Macieja Sobieskiego gdy dwaj pierwsi Ofiarowanej Sobie Rektoryi Wydziału Mazowiecki przyiąć niechcieli utrzymał się zatym X. Sobieskiego Prokektorem Pocztem obrad Zgromadzenia W.M. X. Jakoba Oberskiego a na Prokektoryi Leczyckiey potwierdzenie X. Delerowa.

W Wydziale Małopolskim Nadal Rektorem X. Wereszczyński przeszły Prefekt Szkol Lubelsk. na Prokektoryi Seweryńskiey potwierdzony X. Kubiszowski Prokektorem Pinczowskim obrał Wydział X. Michała Zaleskiego, ale że ten podiąć się Prokektoryi Pinczowskiey z tamtąd nie chciał mu całkowite pensya Prokektorska wypłacana będzie, a szczupły fundusz Szkol Pinczowskich na usiłowanie tey kandydacyi wystarczaiącym nie był, przymuszona zatym była S.G. wezwać na ten urzędowrat z obowiązkiem uczenia prawa i wymowy X. Macieja Brachuckiego

Wydział Wołyński obrał Rektorem X. Hieronima Tylkowskiego przeszłego

13.

przeszłego Rektora Szkół Kamienieckich, Prorektorem Kamienieckich JP. Łuczewskiego przeszłego Prefekta Szkół Krzemienieckich, Prorektorem Łuckim JK. Benedykta Krzesza, którego gdy po obraniu jakiey Prorektory, Łuckiey przyjąć nie chciał, przymuszony był pozwał przystąpić do powtórnego wołowania, po którego skończeniu ogłoszona była pluralitat za JP. Narkawskim, lecz że ten w Raportach Wizytatorskich nie naylepiey był od J.G. i P.K. zalecany umysłu JG. żądać od JK. Krzesza, aby do przyięcia Prorektory Łuckiey nie zgrawiał się.

Ponieważ Wydział Ukraiński w Elekcyi Urzędników niedospełnił przepisy Ustaw, gdy Rektorem Wydziału, mimo oppozycyi wielu obrad JP. Mackeryńskiego który był ieszcze ośmiu niedokończył, a na Prorektorytyi Zytomirskiey utrzymał JP. Wolańskiego nie naylepiey zalecanego, przymuszona była J.G. i Zastępca Rady JK. Brzeszcz dla zgrawiey sobie Rektoryi onym nie chciał, iako to Extrakt obrad Wydziałowych i Noty do P.K. przesłane tego JG. przydaią za świadczą, wezwać na Urząd Rektora Wydziału Ukraińskiego JK. Edmunda Broszniewskiego z ciągłych prac w Stanie Nauczycielskim i Gorliwości Dobro Rady, J.G. i P.K. znaney, a na Prorektoryi Zytomirskiey utrzymać aż do przyszłych Wydziałowych obrad JK. Dyrektora Deputata nad Trybunał Koronny.

Donosząc JG. o wyborze osób na powyższe zeszłych obradach wydziałowych na Rektoryi i Prorektoryi, ma sobie za powinność pokazać Paskawym P.K. względem, i prosić o wyznaczenie pensyi dla JJK. Treflera Wydziału Matematyki, Jakubowicza W. Matematyki Wrzeszcza W. Ukraińskiego Switeckiego W. Wołyńskiego Exrektorów. Cyankowicza Szkół Podlaskich, Pieczkowskiego Szkół Płockich Exprorektorów, Golackiego Szkół Poznańskich Exprefektów, dla JK. Fabiciusiego Szkół Warszawskich Exprefektów, dla JK. Jabłonskiego siedmiodziesięcioletniego starca przeszłego Kazimierzkiego Szkół Lubelskich, a polecaiąc w ogólności wyżey wspomnione osoby, nie śmie w szczególności swoie prozby za JK. Golackim aby mógł mieć pierwszeństwo 200 Zł. pensyi emerytalney, ma ten przez kilkonastoletnie prace nie tylko na Professorskie iż na Urzędzie Prefektowskim znany P.K., od wszystkich generalnie wielce zalecany dać ieszcze swoiey dobrodzieyskiey do wspomnienia do Stanu Akademickiego, i swoiey o dobro Nauk gorliwości, kiedy Bibliotekę swoią w Księgi Fizyczne i Matematyczne opatrzoną z 150 przeszło Woluminow składaiąca się J.G.K. ofiarował, żąda tylko aby P.K. w Rezolucyi pensyą emerytalną onemuż wyznaczaiącey o tey Jego koszt swoiey dobrodzieyskiey woli wzmiankować raczyła. Dan na Sessyi J.G.K. dnia 30 Września 1790 R. — JK. Jerzy Szabel. S.P.D.K.P. Sekretarz Szkoły Główney Koronney Benedykt — Józef Januszewicz S.S.G.K.

List Sekretarza Szkoły Głównej Koronnej do JP. Lewicka Kassyera Generalnego P.K. nad C.K. przedłożony

Łaskie Wielmożny Mci Dobrodzieiu

13. Odsyłam Tabelle Profitów na rok przyszły szkolny wraz z Temiż Uwagami Kameralnemi w szczególności Dyrekcyi i Profitu Szkół Koronnych do swiet poprawionych Ustaw Edukacyonalnych w których Ustawach ze punktu 151 Rozdziału 5. każdy Professor ma mieć lat 25. na koszcie pewnym bliższym będącego przodzy do pensyi dorocznej przypuszcza, kiedy za dwa razy Kandydacyi pod ten rok odnoszący się odwołanie, za dwa roki C.K.P. K.S.G.K. ustawiaiąc stat pensyy Profitow Szkolnych, do tey

Rozwada się Ustawy; dla tey do przyczyny P. Gintler w Szkołach Krak
liczge roku pytay, a nie będąc kandydatem tylko od 3 ma pobroku
dowolnego uczenia wo Tabelkach napisane, P. Dymidowicz po trze-
cia ito. albo x. Wiecko/ki Profesor I. klasy w Szkołach Win.
nickich ma 7. rok dobrowolnego uczenia pensyą dorobkowa Jego
wynosi tylko Zł. 200, pewnie wasz między Jiłbrecią lasy dobrowolne-
go uczenie dwa roki byd jamy tylko bezwodzieją a tym
rownie iak Rektorem i Prorektorem w czasie urzędowania Jch
pensyą dorobkowe nie przybywa.

Przyczynem się JWMCPanu Dobrodziejowi o którey w
miesiącu kwietniu miałem mie honor donieść, iż dla bezpieczeń-
stwa kasy Prowincyonalney pożyteczną by rzeczą była, aby Obser-
rowie Dobr Fundusza Edukacyjnego wypłacaiący raty od 5 Obligo Zgro-
madzenia Klucze od kasy trzymaiących tymi kwitowanymi były
zdarzyć się albowiem może że Rektor lub Prorektor odbie-
rający raty albo onego całkiem do kasy pod trzema kluczami za-
mkney nie wniesie albo nie w całey kwocie wiąkiey odebrał.
Rada dla tego ieśliby się zdawać się będzie JWMCPanu Dobrodziejowi
wyrobić Rezolucyą P.K. przez którą Rektorowi i Prorekto-
rowi w odbieraniu summ do zachowania takiego porządku do-
wiązanymiby byli — Zostaie z pewnem uszanowaniem

JWMCPana Dobrodzieja

nayniższy sługa

Józef Kamieniecki Oz

S.J. Kapł

Do S. Kommisyi nad Edukacyą Narodową przełożoney wyiaśnie-
nie klucz w koronie

Przewyższa Kommisyo Edukacyyna!

14. Odpowiadaiąc Szkoła Główna na Rezolucyą P. Kommisyi pod Dniem
25 Września 1790 Roku zapadłą, w którey obwinioną iest ozorka-
rienie bez wszelkiego obowiązku zwłaszcza Osób tudzież oprzysłanie
zmuienia na mieyscie Profesorów a stąd przyspieszenie ciężaru na fun-
dusz Edukacyyny, ma honor następuiące przedać usprawiedliwienia

Że naten rok Szkolny zostawione są niektóre osoby bez wszelkie-
go obowiązku, a przez Szkołę Główną P. Kommisyi do Emerytury podda-
ne lubo i nie są w tey liczbie o iakiey P. Kommisya w swoiey Rezolucyi
wzmiankuie, niemało się to rozporządzenia Szkoły Głównej która i onemu
reprezentowała P. Kommisyi w Lutym Czasie że z dozwolonych Zgro-
madzeniom Elekcyy Rektorów i Prorektorów obciążony będzie fundusz Edu-
kacyyny, ale tylko stąd że idzie w czasie porządkowych Obrad na których
Rektorow i Prorektorow obieranie, o żadne Urzędy nieboruszowaty albo
konkurencyą o te, od Zgromadzeń obranemi niebyty, albo nakoniec za
takowych Urzędy z mocy swoiey pomienionych Statut od początku Szkolnego

rolu uchylone zostały, w pierwszym przypadku są JX Jakubowicz Wydziału Warszawskiego, JX Wrzesz Wydziału Ukraińskiego JX Świebodzki Wydziału Wołyńskiego Ex-Rektorowie, JX Szczurowski Szkół Stołecznych JX Lyaubiewicz Szkół Powszechnych Ex-Prorektorowie, w drugim przypadku iest JX Treffler, który lubo konkurował o Rektorstwo Wydziału Małopolskiego, jednakże na nim nieutrzymał się, w trzecim nakoniec przypadku są JX Gotecki Szkół Średnich, JX Siedlak Szkół Warszawskich Ex-Prefektowie których Urzędy P. Kommisya razem z początkiem roku Szkolnego uchyliła, wszystkie zaś wzmiankowane Osoby są iuż w tym stopniu praw i wiedzy że na Nauczycielow wstępni bydź niemogły, ani bytby w przypadku ujścia niebie podiąć się tego chciały. Co się zaś tycze wzmiankowanego w Rezolucyi P. Kommisyi JX Jakubowicza, tego iakoż niema iszcze lat do Emerytury i dobrowolnie porzucaiącego stan pu-blicznego Nauczycielstwa a oddaiącego się prywatnéy Edukacyi Szkoła Główna do Emerytury niepodaie, i ieżeli on ustronnie u-datnić z żądaniem tem sie do P. Kommisyi, nie iest winą Szkoły Głównéy, i owszem starała się Szkoła Główna ile możności ulżyć ciężarom funduszowi Edukacyjnemu, kiedy potrzeby w niektó-rych Wydziałach niedopełnienia względem Elekcyi przepisu Ustaw takie na Urzędnikow uszła Osoby, które nieutrzymawszy się wcza-sie Obrad Wydziałowych, miałyby prawo prozbienia P. Kommisyi o Pensye Emerytalne, iakoż iuż o tenże Szkoły Główney w liście pod Dniem 30 Sierpnia pisanym P. Kommisyi doniosła.

Co się zaś tycze znaczniéyszéy w tym rolu Szkolnym Odmia-ny Professorów, miałaby tę Szkoła Główna przedsięwziąść, starając się naprzód o ujście każdey Osoby do takiego Obrotu do iakiego iest wi-działa bydź zdolniéyszą, co bez odmiany miejsc stać się niemogło, dlaczego nawet dogodzić na prawie zafundowaniem Professorów żądaniom chcą-cych się wrócić do swoich Wydziałów, trzeba było po Szkołach jawey-nie odmiany, ulegaiąc nareszcie opinii Obywatelów trzeba było z Wydziału Ukraińskiego i Wołyńskiego ruszyć niektóre Osoby, iedno-stayne albowiem Wydziałowi donosienia otrzymały Szkołę Główną iż synowie z Ruskiego obrządku zwodzeni niemaylepiéy w tych Wydziałach widzianemi byli, a zatem wypadało koniecznie przenieść ich w odleglyssé mieysca dla dogodzenia i temu Obywatelow prze-wi, którzy nalepiéy i niezgodne iednego Zgromadzenia, w którem niemo-zna było inaczéy zaprowadzić pożądanego a Naukom nader potrze-

bnego

biegu polowiu tylko rozłączeniem Dóbr, a tego chcąc dogodzić trzeba było w wielu miejscach Professorów odmienić. Starać się atoli będzie Szkoła Główna aby w dalszym czasie odmiany po szkołach Professorów nietyle przynaymniey obciążały fundusz Edukacyjny. — Dan na Sessyi szkoły Głównej Koronney Dnia 12 Października 1790 Roku X Joseph Szabel S. T. D Szkoły Głównéy Koronney Rektor — Joseph Januszewicz C. S. D i S Szkoły Głównéy Koronney Sekretarz

Do Jaśnie Oświeconego Xcia Jmci Prymasa zprozbą o zrobienie cessyi na rzecz szkoły Głównéy Domu na Wesoły od XX Karmelitów nabytego

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

15. Raczysz JO Wasza Xca Mść Dobrodzieiu Klasztor od XX Karmelitów przez siebie w roku 1787 nabyty, na Szpital mieszany pod imieniem S. Łazarza przeznaczyć a do dobroczynney Hetmanowi serca skłaniaiącey w opatrzeniu ratunku dla cierpiącey ludzkości, tęgiey gorliwości o wzrost nauk Lekarskich w kraiu, dziękuie JO. W Xcia Mść mieć ten Szpital pod Rząd i dozor Szkoły Lekarskiey oddany. Z woli JW X Mci wzięta była do tego domu przez Szkołę Główną intromissya, odebrane Papiery do Possessyi tego Domu należące, przeniesiony szpital z Kollegium S. Barbary za Rezolucyą S. Kommissyi z funduszu Szkoły Głównéy niektóre zakładowe kosztá zaciągnione a Szkoła Lekarska rząd wewnętrzny tego szpitala i dozór obięzszy tak go w poszczególnych referencyach do S. Kommissyi Edukacyynéy i Szkoły Głównéy sprawowała, iak był w Kollegium S Barbary zaprowadzony. Po śmierci s. p Badurskiego Professora Patologii tak potrzebny porządek wypadł całkowicie z kabow swoich. Administracya Dyecezyi Kalwaryiskiey maiąc się za obowiązaną do wyłączania wsz usiłowań, czegokolwiek JO W X Mci wyraźną swoią wolą z dopasowaniem wszelkich prawnych uwiadczeń Szkole Głównéy, niewidzącey urzędowney cessyi tego Domu Szkole Głównéy przez JO W X Mci zrobioney, niedopuszcza iéy do tak zupełnego prawa i rządu nad tym szpitalem, iakiż Szkole Głównéy u S. Barbary służył, poki JO W X Mci przysłaniem cessyi urzędowney prawa tego Szkole Głównéy do domu XX Karmelitów nieprzyszłe zapewnić. W zbiegu tych trudności, które i czuwanie Administracyi Dyecezalney na prawa JO W X Mci, i usiłowanie Szkoły Lekarskiey w utrzymywaniu dobrego rządu i porządku zniweczyć, wypadł mieszkańcy niektóre zgorszenia i nieregularności które teraz pomnożyć się zaczęły, kiedy Kommissya Cywilno Wojskowa Woiewództwa Kalwaryiskiego z woli Hanowo Rec

czy.

czypospolitey rozterzaiąc prawa dochody i rząd Szpitalow nieznayduie
w tłumaczeniach i dowodach tey zupełności iaka iest do niewątpliwey
posługi i rządu szpitala S Łazarza Szkole Głowney potrzebna. Tymcz-
czymy uznaie Dyecezyi Kralowskiey maiącey przechodzić pod rząd no-
wego Zakonu, przybytby nowe przeszkody Szkole Lekarskiey do tey
ustugi i pożytku iakie się w zakonie Szpitala dla Ukrzewa
Medycyny i Chirurgii zamierzone, ile ze Szpital co do rządu wewnę-
trznego, co do dozoru Osob na ustugi iego poswięconych, nienależy
całkiem do Profesora Praktyki i Szkoły Lekarskiey, niemogłby być do
ratunku ludzi i razem do korzyści nauk tak skutecznie pomocny,
iakes sam JOWXMci zamierzył, i iak tego dobrze urządzona Szko-
ła Lekarska i Chirurgiczna wyciągá. Te wszystkie uwagi złączone
z chęcią zaprowadzenia dobrego dla nauk porządku i zarządzenia wzał-
kiem nieregulamentowi się dziś pobudkę Szkole Głowney do prze-
tożenia usilnych prob JOWXMci o nayrychleysze nadesłanie
opisu urzędowney domu niegdyś XX Kamelitów na Szpital
pod rządem i dozorem samey Szkoły Lekarskiey z referencyą
do P. Kommisyi Edukacyyney i Szkoły Głowney zostawáma-
iącey. Przeniesieniu i uporządzeniu tego Szpitala chciałs JOWXMci
ratować ięzkę ludzką i podwoić nauki, dozwol JOWX. Mci aby
pamiątka tak wspaniałey cnoty należała do straży lubego Mu
Zgromadzenia, wracaiąc zawsze z wdzięcznością i uwielbieniem pie-
czę Iego dobroczynney opieki — Dan na Sesyi pełney Szkoły Gło-
wney Koronney dnia 7 Listopada 1790 Roku — X Józef
Szabel S. T. D Szkoły Głowney Koronney Rektor — Józef Jawor-
wri O. P. D. i P Szkoły Głowney Koronney Sekretarz

Do Jasnie Wielmoznego Bystrzonowskiego Kasztelana Mało-
goskiego w interessie Seminarium Nakielskiego

Jasnie Wielmozny Mci Dobrodzieiu.

16. Odebrawszy S.G.tę Notę JWMcPana Dobrod w dym czasie w Klon-m do-
dowalnego spodziewałe od Nauk osoby Radę Ich Mciowie w Krakowie
nie znalezionały się nie mogła dać nadzienność na zapytanie Jego
odpowiedzi, po rozpoczętym Nauk biegu a zadym Zgromadzenie się
osob na Sesyi P. Rektorskiego delegowała S.G. z pomiędzy siebie Pa-
by do przeyrzenia Papierow do Beneficium należących należących
aby mogła dać na zapytania JWMcPana Dobr zadane odpowiedź Kto-
rzy delegowani na następuiący Sesyi donieśli że nie znaleźli w Nocie
JWMcPana Dobr wzmiankowanego Dekretu Kommissyynego na Grun-
zapadłego summę 8000 Zł. Polsk za wydzieny znaczony wszystek na
reparacyą

reparacya Kościoła Nakielskiego w ow. cz. 8 Dziewicznej Nakła JW. Xdzańskiemu Xarzcie Kozańskiemu i Mątewskiemu przy-
sądzającego, upraszam J.P. JWMcPana Dobrod. o kommunikacyą tego
Dekretu aby na zapytania sobie uczynione finalną dać mogła re-
zolucyą. Dan na Sessyi pełney Dnia 7. Listopada 1790 R. w Krako-
wie — X. Józef Szabel. S.T.D. Szkoły Głównej Koronney Rektor —
Józef Januszewicz C.P.D. i P. Sekretarz Szkoły Głównej Koron.

Do Sekretarza J.P. od JP. Zabdeckiego mieysce Sekretarza
w K.E.N. zastępuiącego.

Wielmożny Mci Dobrodzieiu

17. Niechcąc zatrudniać P.J.P. moią korrespondencyą z woli Kommissyi
zgłaszam się do WMcPana Dobrod. iako Jey Sekretarza, prosząc
P.J.P. abyś otrzymid następuiące do Kopy należeć będzie, przeszłemu
dnia myśl Kommissyi rozpoczął drukowanie Mechaniki, wycho-
dzącey iuż z korrektury. P.J.P. ma prawo z umowy sobie służące
drukowania wszystkich książek elementarnych — Zdaniem
iest Kommissyi, aby Fizyka ta tu była drukowana z tey przyczy-
ny iż i Jey Autor i Nakładca tu przytomni: że zatem korre-
kta druku mogłaby być tu lepiey dopilnowana. wypada zatym
dla Kommissyi porozumieć się z J.P. ieżeliby niechciała się skłonić
do tey potrzeby o którey wspomniałem, i przystać na taką kondy-
cyą: Kommissya zwróci tedy Fizykę będzie drukować wszystkie
exemplarze wydrukowane odesłane zostaną do składu książek ele-
mentarnych, po wypłaceniu ich kosztu włożoną na druk odbierze
summę, a zysk ieżeli się iaki okaże pożytek do maszy
Szkoły Głównej.

Czekać będę na odpowiedź, abym mógł zaimformować Kommisyą
i o tey nadesłanie iak nayuprzeymiey upraszam. Jestem z winnym
uszanowaniem

26. 9bris 1790 R. Wielmożnego WMcPana Dobrod
nayuniższym sługą
Fr. Zabdecki

19.

Odpowiedź Sekretarza Szkoły Głównej na list poprzedzaiący.

Wielmożny Mci Dobrodzieiu

18. Przeczytałem na wczorayszey Sessyi J.P. list WMcPana Dob. propo-
nuiącego imieniem P.P. drukowanie Fizyki Elementarney w War-
szawie, zastanawiaiąc się nad przyczynami powodującemi P.P. w ta-
kowey propozycyi nie mogą J.P. zgubić z oczu tak dawney o książki
elementarne zawarte iako też wielkich nakładów w które ią ta-
kowa umowa wciągnęła. Niema sobie J.P. dotąd nic do wytknie-
nia w drukowaniu i przedawaniu książek elementarnych przeciw-
nie są we wszystkie stronki i ostrożność aby książki elementarne bez
omyłek i tey wierności wychodziły iak są w Manuskrypcie druko-
wane od Towarzystwa Elementarnego przysłane, zarzeka się J.P. że i Fi-
zyka z elementarna z tak dokładnemi poprawami, tak wiernie
podług Oryginału drukowaną będzie w tradkcyi że w wszystkowanie fi-
gur takie będzie przykładane staranie iakiego żądać może Autor i iakieby
przykładał drukuiąc książkę pod swoimi oczyma, wszakże nie bardzo

w Krakowie ludzi znaiących ſię na tym gatunku wiadomoſci, może więc P.K. i Autor byd zupełnie pokoynemi z ſtrony wiernego i pilnego na drukownie czuwania.

Zachodzą zaś bardzo mocne przyczyny dla których J.K. przymuszona iest upraszać P.K. aby ieg umowa w całości dotrzymana i Xięszki Elementarne w Krakowie drukowane były. Wydziała J.K. znaczne koszta na odlanie pism i należyte opatrzenie Drukarni ktorym potrzeba obmyślać zarobki i sposob wyżywienia, ieżeli ſię Xięszki elementarnę drukować wszystkie nie będą, a oprócz tego czaſu żadne nie przedrukować nie wypada z tychże Xięszek elementarnych, bo niemi zapchane ſą magazyny J.K. przyprawiona będzie Drukarnia o ſtratę a będzie w niey pracujący o zawod i odebranie im sposobu życia. Nie tylko tu więc idzie o to aby J.K. miała zyſk z Xięszki elementarney ktory daj P.K. wreſzcie exemplarzy po odciągnionych kosztach druku oſtanie, ale tu idzie o ſame koszta druku w ktorych iest zawarty zarobek ludzi przy Drukarni utrzymywanych w czaſu tylko opłacanych przez J.K. a w czaſu większey ilości nabywających swoie zarobki utrzymywanie ſię z wyrobionej w Drukarni praktyki.

To z woli J.K. przełożyw przy zostaie z winnym uſzanowaniem

Dnia 8 Grudnia 1790. R.

WMciPan Dobrodzieja
nayniższym ſługą
Józef Janiszewicz
S.S.G.Kr.

Do Jaſnie Oświeconego Xcia Jmci Turſkiego
Biskupa Krakowſkiego od Szkoły Głownej koron

Jaſnie Oświecony Mci Xże Dobrodzieju.

19. Gdy Dyecezya Krak szczęśliwie pod rząd J.O.W.X. Mci Dobrodzieja oddana zacznie doświadczać Pasterskiey Jego nad sobą staranności, J.K. szanuiąc w Pasterzu Dyecezyi Kanclerzu i Konſerwatora praw swoich ma honor złożyć JOW.Xcey Mci pierwszy hołd swego respektu i uſzanowania. Akademiczek tak niby całemu Zgromadzeniu, ieżeli iest naznaczony przywileiami Krolow Akademii Zaſadzicielow ktorzy pierwsze prawa, swobody i inne zwiazky dobroczynności dla Stanu Nauczycielskiego poruczyli gorliwey piecży i stronie Biskupow Krak, mocniey go ieszcze nakazuią sercem naszym dla JOW.Xcey Mci znakomite Jego w kraiu zasługi i znana powszechnie c. dobra Oyczyzny gorliwość. Wielkie tak szczęśliwy szczęścia publicznego sentyment przyięła iest Akademia Krak tym mocnem zaufaniem i nadzieią, że interesa i dobro iey zdrowne z wzrostem Nauk i korzyściami publicznemi, dadzą iey lubym obiektem dobroczynnego JOW.Xcey Mci opieki i staranności. Zbawienne i wielkie dla Narodu przedsięwzięcia Kazmierza W. i Władysława Jagiełły nie mogą nie mieć ſię szczerowne i lube dla serca J.O.W.Xcey Mci przeniknionego zdrową ciekawością publiczney z drogi Edukacyi i świateł Nauk na Narod wypływaiącey. A iako J.K. pewna wielu pilnych swych prac i powodzenia zdania ſię zawſze zdobrać nie mogą wdzięczności dla swych Obrońcow i Dobroczyńcow Edukacyi, tak zaręczenie tych uczuwszy dla JOW.Xcey Mci przedsiębiorąc zaſzczepić w umyſłach wſzystkich zabiega w dzień Jmienin JOW.Xcey Mci swe do Pana Biskupow

modły

Modły o iak naydłuższy życia czerstwego przeciąg napełniony zbiorem wszelkich pomyślności i ustawicznego ubłogosławienia Bożego raczy Jaśnie Wielmożny Mć przyjąć te szczere i przychylne Ich Mć życzenia iako upominek serc przeszłych nabożnych w mieyscu dla Jaśnie Wielmożnego Mć ofiarowaniem Dar na Sessyi Ich Mć Dnia 15 Stycznia 1791. Roku — X. Józef Szabel M.P.D. Szkoły Głównej Koronney Rektor — Józef Januszewicz O.P.D. i P. Ad. Ich Mć.

Odpowiedź na list poprzedzający.

Przestawna Akademio Krakowska.

Oświadczenie szczerych i przychylnych życzeń P.A.K. Jey pamiętać o dniu moich Imienin przez zamieszone w ten dzień za-
20. mnie do Pana Zastępcy mody uroczystości obchodzonych: zaręczenie Jey życzliwych dla mnie chęci w liście wyrażone, pełnemi wdzięczności przyymuię sercem.

Znam wszelkie od Króla Zasłużyciela tey Głównej Szkoły potwierdzone od naywyższych Władców Kościoła, i Panow Kollegá od Pasterzów Diecezyi Krakowskich Poprzedników moich przyięte obowiązki Kanclerza Konserwatora i Sędziego Akademii, i tych Dopełniać ieszcze Nam nie będzie powinnością. Już do zaięcia ich w drodze, Namiestnikiem mam Podkanclerzem postanowionem z grona Akademii wziętego X. Matte Kanonika Katedry mojey.

Doskonałe przymioty nie zmierdowane prace, Władaiących Senat Akademicki, poparte z Religią zasługami ku publiczności na chwałę i zalety tey dawnej Szkoły będą zawsze wymiarem mojego dla nich szacunku i przychylności, których w każdey okazyi pragnę im dawać nayobszerssze dowody. Dan w Warszawie Dnia 22. Stycznia 1791. Roku.

F. Turski B. K. Xże Siewierski
mpp

Do JW. X. Hugona Kołłątaja z powinszowaniem otrzymanego Podkanclerstwa Koronnego.

Jaśnie Wielmożny Mci Dobrodzieju

Szkoła Główna Koronna odebrawszy z pociechą wiadomość o wyniesieniu JWMCPna Dobrod na Ministerium Podkanclerstwa tey,
21. i uważaiąc w dziale tego Dostoieństwa sprawiedliwą nadgrodę oddaną znakomitym Jego zasługom ku ozdrowieniu podźwignieniu tak w dziele Edukacyi Narodowey interessach Nauk i S.S. iako i w głównym sprawie bezpieczeństwa i pomyślności Narodowey, miłość swoią wyrazić i swoię radość nad uwieńczonym talentem, i pracą szczęśliwie do dobra powszechnego skierowaną w osobie męża którego do Stanu Towarzystwa Naszego przeznaczyła do usług powszechnych i ważnych całego Narodu, potrafi w tym stopniu powinszować pomiędzy pożytecznych czynów, na których rezultat podniesiony oświeceniem, wielkością zamiaru gorliwością i zaufaniem publicznem gruntuie chwałę swoię i powszechną chwałę Narodu. Chcieyą JWMci.

JWMPan Dobry przyiąć to tłomaczenie szczerego ukontentowania przychylności i szacunku całey Szkoły Głównej Dnia na Sessyi pełney S.G.K. Dnia 5. Czerwca 1791. Roku — Xiądz Jerzey Żabel S.T.D. Szkoły Głównej Koron: Rektor — Józef Januszewicz O.P.D. i P. Sekretarz S.G.K.m

Odpowiedź na list poprzedzaiący

Życzliwe oświadczenia P.S.G.K. odzięcznym przyymuię sercem, przekonanym będąc że pewnie zawsze mi w Radzie ustugą, więcey ieszcze nastręczy mi sposobow, przez które Naukom i Ludziom Ucznym użytecznym stawać ią mogę.

22. Miło mi iest dziś przypomnieć sobie że tak za czego Zgromadzenia iestem Członkiem, w którym początki oświecenia mego powziąłem, które pracami memi do dzisieyszego podniosłem stanu, którym z woli waszey zaraz Wszechnie rządziłem, a w ciągu Reformy i rządu S.G. do ogólnego dobra całego Zgromadzenia Waszego, iako i szczególnych każdego z was życzeń rzetelnie przykładałem ią. Miło mi iest dzisiey przypomnieć sobie to wszystko kiedy przykrości zapomnieniu oddałem, a pamięć dobrych czynow choć iuż przeminęły, samym zwrotem myśli podwaliona sercu memu przyiemność sprawuie. Z tych powodow przemowy moię narzucam waszą, bo żadney pewnyślności moiey od Waszego Dobra rozdzielać nie chciałem, bo ią z Wami dzielić pragnę.

Dziś przyiemna iest rzecz dla przezacnego Zgromadzenia Waszego, iż w Xiędze Nauczyciela S.J. naydzieie dwoch dawnych Kanclerzow, Piotra Tymickiego i Jana Zamoyskiego którzy młodość swoią w Zgromadzeniu Waszym dokonawszy Stopnie Nauczycielskie u Was otrzymali, a w dalszym życia swego ciągu Naukom i Oyczyznie, ile dali ią pomocnemi że ich dobrodzieystw wdzięczne wspomina pamiątkę. Ja teraźnieyszy opatrzności doradzaiącey Szkołę na nowo urządzić, i dla całego Nauczycielskiego Stanu Szczęśliwsze otworzyć prawo, Ja którego przed Wy Rządcą swoim mieć chciałem, nie mogę nie czuć i nie dzielić z Wami tey radości, której mi zazdrość i nienawiść odiąć nigdy nie zdoła.

Jakiż kolwiek prace swoie dla Dobra Oyczyzny wszystkie Wam podięte, i z Wami dzielone P. Mężowie, gdyby Pan mnie szczęścia i wszelkiego tego, com w czasie dla całego Narodu mógł przedsięwziąć i dopełnić. Wszystko więc co się dało przyczyną nadgrody mojey składam w sercach Waszych, Wam z wdzięcznością oddaię bo mnie w tey mierze prezna nieskalona chluba ani też źle zrozumiana skromność zabronić może tey pociechy, iaką ma serce człowieka, kiedy dobrey sprawy, czyni uczestnikami współpracowników swoich.

Dozwolił Bog przyszłey niż się spodziewać mogliśmy doyrzałości prawdziwie, iakoż kiedy cnota rozszerzyła panowanie swoie nad umysłami cnotliwych Polaków, winniśmy to Boskie dzieło rozszerzonemu Nauk światłu. a kiedy pierwsze początki daią nam z pociechą oglądać

oględáć, szczęśliwe prac naszych skutki, dowodzić Przezacni Mężowie, abym was tym usilniey zachęcał do gorliwey pracy około powiększenia powszechnego, którému tak łatwą w Narodzie w Narodzie Rewolucyą winni iesteśmy. Nie zawodzę się w przedsięwzięciach chwalebnych. Wiedzieć dosyć memu zechcesz nie masz nic dla Duszy podwiewey Nadszego iak zwycięzać trudności w sprawie, uszczęścia Narodu Ludzkiego. Azaliż litujący się nad łzami Naszemi Opatrzność zdarzać nam lepszemi dla Nauk czasami, azaliż podać mi rady sposoby naprawić to wszystko, co przeciwne Wam okolicznościom w niwecz obrocić, lub czemu z krzywdą Narodu dobrze przeszkadzano.

Przy zaręczeniu chętnych moich usług dla P.S.G. przy oświadczeniu zacnemu Jey Władzy prawdziwego szacunku i wdzięczności, iako memu niegdyś Nauczycielowi, przy zaręczeniu gotowości mojey na wszelkie żądania Waszce Przezacni Mężowie, przydaiąc winne Wam wszystkim uszanowanie i życzenie, aby Bóg Dawca Błogosławieństwa Zamiarom dobrym i zamiarem ich cnotliwym, napełniał Was światłem prawdy, miłością iedności, i usilnością w pracach.

Pisan w Warszawie Dnia 18. Czerwca 1791. Roku.

X. Hugo Kołłątay P.K.my

Do Przeswietney Kommissyi nad Edukacyą Narodową przełożony w interesie szkoły Tęgoborza.

23.

Przeswietna Kommissyo Edukacyyna.

S.G.K. Akademia Krak przestrzegaiąc całości i bezpieczeństwa funduszu posiadanego prawem dziedzicznym na Edukacyą publiczną przeznaczonego na siebie za obowiązek przedzyc P.K. trudności z okolicznościami nadzwyczaynemi wypływaiące.

JWJmć Pan Piotr Hrabia Małachowski Woiewoda Krak ordynat Polski Kawaler Kupił za poprzedzaiącemi P.K. Rewolucyami w Kontrakcie resignationis wzmiankowanemi od JW. X. Kołłątaja pod czas Akademii Rektora w r. 1784. za summę 60000 zł. Polską wieś Tęgoborz zwaną Akademii dziedziczną nabytą za Summy rekompensowane z różnych Dóbr Ziemskich podniesione za pozwoleniem Stanów R.P. w r. 1685 iako świadczy Konst. V.S. fol. 725. tit. Konsens Akademii na powiększenie funduszu szczupłego na Professorów publiczney Edukacyi. Nie wyliczywszy summy wypłacać corocznie po 6000 zł. dochodu z Dóbr Tęgoborza. Dopiero w roku przeszłym oświadczył Akademia iż chce przenieść Summę 60000 zł. na Sprzewę i Wywód Dóbr Dziedziczne JW. Jmć Pana Michałowskiego Podkomorzego Krak. Akademia nie wchodząca w Kontrakt sprzedaży nie mogła w przeniesieniu Summy pomienionej. W roku znowu teraźniejszym oświadcył JW. Woiewoda Akademii iż Summę 60000 zł. chce złożyć w Grodzie Krak. Summa bowiem 60000 zł. za Dobra fundusowe Kontraktem wzmiankowanym zamienione iest w dług prosty a ponieważ Dobra dzie-

dzi

dziczne i Summy reempcyonalne za pewnieysze niżeli Summy długu prostego, Akademia obawiaiąc się uszkodzenia kiedyż kolwiek Summy 60000 Zł. za maiątek dziedziczny pewny fundusowy nie mogący bydź alienowany a przez takowa odmianę nabytky rzeczy w niebezpieczeństwo podany ma honor do prayscę się P. Kommissyi o Protekcyą aby Woyt Pan Woiewodzki Dobra nieprawnie nabytek Akademii powrocił — Dan na Sessyi S.G.K. Dnia 5. Czerwca 1791. Roku X. Jozef Izabek S.T.D. Szkoły Głowney Koronney Rektor — Jozef Januszewicz O.P.D. & P. Sekretarz Szkoły Głowney Koronę.

Do P.K. nad C.K. przedrzoney z prozbą o przysłanie Patentu do Katedry Języka Greckiego dla X.P. Przybylskiego.

Przeswietna Kommissyo Edukacyyna.

24. X. Kanonik Batte rok Iedny Lektuyę Języka Greckiego w S.G.K. daiący, po wytrzymaney ciężkiey chorobie, gdy na ocny zapadł których ból coraz bardziey wzmaga się, oświadcza S.G.K. że idąc za radą Doktorow służey w tym objekcie prowadzić nie może, iże Katedrę Języka Greckiego z tego powodu złożyć iest przymuszony, żądał oraz aby o Jego oświadczenie przez X.G. było P.K. donieszone. Spodziewaiąc się S.G. iż P.K. wakans ten w Kollegium Moralnym wydarzony uzna i przyymie za rzetelny, miłe Jey iest w tak przyzwoitym czasie oddać świadectwo i sprawiedliwość tak dawnemi pracami zalecanemu Xiędzu Jackowi Przybylskiemu, znanemu P.K. nie tylko długoletnemi pracami w dawney Akademii, Nauczycielstwem publicznym w Szkołach Kraku Lubelskiey i Warszawskich po zaprowadzonej reformie wreszcie kilkoletniem dawaniem Lekcyi Starożytności, te wszystkie rodzaie prac publicznych, świadectwo nadto X. Kanonika Batte dane X.P. Przybylskiemu o zdatności Jego do tego objektu, za powodem S.G.K. do polecenia Ge. P.K. na wydarzony w Szkole Literatury wakans do Katedry Języka Greckiego, do którey to Katedry aby P.K. Patent X.P. Przybylskiemu przysłać raczyła S.G. uprasza.

Odebrawszy S.G. Rezolucyą P.K. przeznaczaiącą X.P. Józefa Czecha na Substytuta Obserwatorii, odebrała oraz w tejże samey Rezolucyi rekwizycyą o podanie układu Katedr Matematycznych i ogolnego Stanu dochodow swoich, zleciła nadzychmiast Kollegium Fizycznemu iak nayrychlejsze uskutecznienie rekwizycyi P.K. co do układu Katedr w Szkole Matematycznej, który to układ przez Kollegium Fizyczne uskuteczniony w przyłączonym extrakcie S.G. P.K. prezentuie. A co się tycze podania ogolnego Stanu dochodow, ma honor oświadczyć Szkoła Głowna Koronna, iż podawszy

cuz

iuż po dwakroć rzeczony Pan do chodzeo Jmpich przez Wizytatorew do siebie zsyłanych, zrobiła nad to do trzeciego podania gorzycy tłomaczenie słosowne do Reformacyi P.K. pod Dniem 4. Marca 1790. Roku zapadłey, przeznaczaiącey Gwdz. Sebastyana Sierakowskiego Kustosza koronnego i Gwdz. Lelewela Kasyera Jeneralskiego do poznania widoku i Nadzoru fundusrow Szkoły Głowney. Dan na Sessyi S.G.K. Dnia 3 Lipca 1791. Roku — X. Jozef Szabel. S.T.D. Szkoły Głowney koronney Rektor — Jozef Januszewicz Sekretarz Szkoły Głowney koronney

Do Przewielmoney Komissyi Cywilno Woyskowey koronney: województwa Krakowskiego Starostw krakowskiego i Rzeszowskiego względem żądaney pomocy i zaradzenia w rzeczy nie Jarana Bydta, i względem wytrwania rozstawionych po Domach Akademickich Woyskowych

Szkoła Gtowna koronna Akademicka krakowska na pierwszem Posiedzeniu swoiem po otwarciu nauk mieła sobie złożone i przeczytane dwie Odezwy P. Komissyi do siebie uczynione żądania pomocy i zaradzenia a Collegio Płco w rzeczy nie Jarana bydta po Wsiach koło Krakowa. Ile Szkoła Gtowna cenie warności i potrzeby takowey przystoyney a znaczney i uwielbienia godney tych Starań Płomissyi usiłuiących tey blizsze zaradzić, tyle zdrowszey strony żalu, że w tak istotnym punkcie porządku publicznego nie iest w stanie przystąpić do tey przystoyności i pomocy — Choroby zwierząt są Obiektem nauki Kunowalstwa od innych nauk w Szkole Gto. zaprowadzonych rożney i oddzielney, z wielką uciążliwością i kosztem po krainach Obcych zaprowadzoney i doskonałoney; tu Katedra nie iest dotąd ustanowiona w Szk. Gto. ani Akademia nie ma w łonie swoim osoby w tey sztuce leczenia biegłey, a zatem mogącey zaradzić i potrzebie woiewodztwa, i dogodnie troskliwości Płomissyi. Prócz tego względem ustanowienia Szkoły konewalskiey przy Szkole Gto. są iuż od kilku lat pod Uważą P. Płomissyi Edukacyonney usiłuiące iak nayprędzey tak potrzebną Katedrę ustanowić i opatrzyć, bez Katedr innych iuż zaprowadzonych potrzeby, znaczne kosztа na założenie Szkoły konewalskiey i uformowanie za Granicą zdatney do tego Osoby wymagaiące krasu i nakładu nie mogły iednak przyspieszyć wskutek czego tak

powyżey Proiektu —

Komissya Kwaternicza Miasta Krakowa w Bursie Akademickiey Thorunczyańey alias mieszkania Ubogich Studentow przemarszowey postawiła na Solucyą Kotnierzy Regimentu tu konsystuiącego rotowanych na Domy Szkoły Głowney i tychże do 15go Dnia teraźnieyszego Miesiąca trwać tam umyśliła — Szkoła Główna ma za Obowiązek przełożyć P. Komissyi, iż przez Drukarnią swoią, wiłorzy Kotnierz nie iest kolorowany, nie ma należących do siebie innych Domow prócz Domow publicznych do mieszkania ubogich Studentow przemarszowych, które to Domy ustawie publiczney będąc poświęcone, wszelkie zawsze od kolacyi Kotnierza bywaią wolne, dla spokoyności, bezpieczeństwa porządku i harmonii takowey, iakiey instrukcya publiczna i Osoby Jey zwierzchnie Rektorskiey podległe wymagaią — Pewna iest Szkoła Główna, iż Komissya uważy dla uwarzenia tey prośby, aby na dzień 15go tego Miesiąca Kotnierze w wyżey wymienioney Bursie konsystuiący przeniesieni być mogli, a Domy publiczne Szkoły Głowney i Ubogich Studentow raz nareszcie od takowey konsystencyi uwolnione zostały — Uprasza zarazem Szkoła Główna o ostrzeżenie czyli P. Komissya zamyka Z siebie racyą zostawić tę tak słuszną ich prośbę, czyli ten do innego Kotwiery krayowey po ich wykurzeniu odeśle — Dan na Sessyi Szkoły Głowney kollegialney Dnia 15. Października 1791. X. Józef Rabel S. T. D. S. G. K. Rektor — Felix Radwański Sekretarz Generał Sekretarza —

Komissya Cywilno Woyskowa w Kollegium swoim na powyższą Notę oświadczyła, iż nie iest można uwolnić Domy Akademickie od kolacyi Kotnierza, dla czego z tym samym Żądaniem podana powtorna nota do Jo Królewskiey Mości w Straży przez J.W. Xcia Jmci Prymasa, Prezesa Komissyi Edukacyynej

Nayiaśniey szemu Królu Panu Naszemu Miłościwemu!

2. Komissya Kwaternicza w Mieście Krakowie Stołecznem W. Kr. Mci wymawiaiąc w Domach mieszkania dla Kotnierzy konsystuiącego tu Garnizonu, zaleca w ten Obowiązek Domy Akademickie, to iest

Collegia publiczne do dawania Lekcyy, i Burse do mie-
szkania ubogich Studentow zato zone i przemaczone —
W czasie Wakacyy kiedy Uczący i uczący się rozchodzą się
na Spoczynek prawem postanowiony, rozstawieni Lotrzeca
ze wszystkich Domow publicznych Szkoły Głowney do-
mu Burs zabrani Tatarzy znoszeni być mogli choć z
uszczerbkiem dochodow Burs opatrzenia Ubogich Studen-
tow poświęconych — Potrzebnosc atoli biegu Nauk, kie-
dy przybyli Uczniowie mieszkania po Bursach, porządku
subordynacyi i posłuszeństwa, a Collegia publiczne mieysca
wolnego do Dawania Lekcyy wymagaią, nie podobna cier-
pieć podczas tych rozlokowanego Lotrzeca, bez naru-
szenia tych Praw harmonii, porządku i bezpieczeństwa, kto-
re we wszystkim mieszkaniu po tych Domach i Juryz-
dykcyi Rektorskiey podległym są przepisane — Podana
była od Szkoły Głowney nota do komissyi Porządkowey Cy-
wilno woyskowey Woiewodztwa i Powiatu tutteyszego z
prośbą, aby w czasie teraźniejszym Nauk Burse i Collegia
Szkoły Głowney iako Domy publiczne były od lokacyi woy-
skowey uwolnione na fundamencie Praw dawnych do tego
ciężaru Szkoły Głowną uwalniaiących i Praw powszechnych
wszystkich krajow, gdzie Domy publiczne Uczenia, Szpitale
tak iak kościoły są od lokacyi Lotrzeca wyięte; na tę atoli
Szkoły Głowney notę odpowiedziała komissya Porządkowa Cy-
wilno woyskowa Woiewodztwa i Powiatu tuteyszego, iż nie
ieszt można uwolnić Domy Szkoły Głowney od tego ciężaru
Udaie się teraz Szkoła Głowna do Opieki woyskowey krolew-
skiey Mości iako naypierwszey Władzy Dozorczey wskaza-
wszy, by Kr: Mość raczył wnieyść w pobudce takowey
prośby sam Interes publiczney Edukacyi, potrzeby uczą-
cych się, przestrzegane Praw harmonii i porządku za sprzy-
iące, i wydać raczył potrzebne rozkazy do uwolnienia
Burs i Domow publicznych Szkoły Głowney od lokacyi Lot-
rzeca, ile że mieszkania Studentow będą przez rozloko-
wanych Lotrzeczy zaięte, powracaiących na Nauki Ubo-
gich Studentow nie maią się gdzie mieścić, a Władza
Prawodawcza w Prawie o lokacyi woyskowey Komissyom
Porządkowym przepisanem nie chciała zapewne
obiąć Domow publicznemu uczeniu i mieszkaniu

wszystkich te postanowionych — Jem pewnie ufna iest Xiążęca Gtowna przychilnego Xiążęcia prozby swoiey, ow ią z wylaszeniem uczucia przy ogłoszeniu Ustanowienia przełożonego u Stanu Waszey Królewskiey Mości całey pierwszemu Fundatorowi, Opiekunowi i Dobroczynney Nauk i wszystkich, ze — Wkrakowie Dnia 15 Października 1791. Ks. X. Józef Xabel Xiążęcia Gto: kor: Xelnter — Felix Kadwanski Zastępuiący urząd Sekretarza —

List do Jaśnie Oświeconego Xięcia Prymasa przy powyższey Nocie przesłany

Jasnie Oświecony Mości Xiąże Dobrodzieiu!

3. Nie mogąc Xiążęca Gtowna w tak ważnych Oyczystych Xiążęcia Prymasowey Wileńskowey Powiatu Krakowskiego zysków uwolnienia dla Collegiow i Burs ubogich Studentow od Collecty wzniesz od kilku mieszczy po Bursach rozstawionego i zabieraiącego miejsce przybywaiącym na Nauki Akademickie nie maiącym sposobu naymowania Stancyy po mieście, a maiącym Prawo z myśli Fundatorow do mieszkania po Bursach, przymuszona iest udać się do Protekcyi Waszą Xiążęcey Mości Pana w Straży prosząc oraz dla Ubogich Studentow, i dla Domow publicznych Akademickich uwolnienie — Z sprawiedliwą prozbą składa Xiążęca Gtowna wrzące Wasze Xiążęcey Mości całe Departament Edukacyi w tey nayuprzeyszey Władzy Dozorczey Krakowskiey trzymaiącego, i całe opiekuiącego się szczególnie dobrem Xiążęcia Gtowney — Każ Wasza Xiążęca Mość w poparciu Reprezentacyi Xiążęcia Gtowney powzięcie Jey Obowiązkowi nayuczynney Wdzięczności, i nayposłuszniey szego Uszanowania — Wkrakowie Dnia 15 Października 1791 Ks. X Józef Xabel Xiążęcia Gto: Kor: Xelnter — Felix Kadwanski Zastępuiący Urząd Sekretarza —

Od Jasnie Oświeconego Xięcia Jmci Prymasa do Xiążęcia Gtowney koronney

4. Przestawna Xiążęca Gtowna koronna —

Zyczliwość Xiążęcia Gtowney koronney w Czasie Jmienin moich oświadczona, tym miłsza dla mnie zostaie, im bardziey przekonany iestem iż prace powołania swego dla dobra powszechnego kraiu potacza z wdzięcznością całe wyrazić do-

nich pomocy i Sił od Pana Zastępow. Prożne bowiem
iszkodliwe byłyby nasze Usiłowania i starania, gdy-
by zapomniawszy co winniśmy Bogu i Jego Swiętey
Religii, na tem tylko stawali, co sami poiąć lub wy-
pełnić zdołamy — Przyimuiąc tedy offiarę serc przy-
chylnych dla mnie od Szkoły Głowney koronney,
iak usiłowaniem moiem zawsze było obmyślać
dobro Nauczycielow dla wzrostu Nauk i rozszerzenia
pożytecznego światła w kraiu, tak rownym żąda-
niem iest, aby toż światło Nauk przyrodzonych
i nabytych nie tłumiło światła nadprzyrodzonego,
ktore nami powodować powinno — Nie wątpię
przeto iż WWMPanowie całemi sobą tego prze-
strzegać nie zaniedbywacie, aby w czasie teraźniey-
szego, wolnego, myślenia i pisania nadużycia chwa-
lebney wolności niebyło, ktoreby z wolnych uczyni-
ło rozwiozłych, zuchwałych i bezbożnych — Zostawam
przytym z szczerym przywiązaniem i szacunkiem.
Dan w Warszawie Dnia 8 Paźdz. 1791 — Michał
Poniatowski Xże Prymas
Do Prześwietney Komissyi nad Edukacyą Naro-
5. dową od Szkoły Głowney koronney
Odebrała Szkoła Głowna Rezolucyą P. Komissyi
pod dniem 29 Mca Października Roku bieżącego
zapadłą wyznaczaiącą Jmci Trąbskiemu do Pleba-
nii Nasiechowskiey Pensyą Roczną Dwoch Tysięcy
po s.p. Jmci Mrugaczewskim pozostałą — Winna
iest Szkoła Głowna przełożyć P. Komissyi, iż Pensya-
ta po Jmci Mrugaczewskim ieszcze w Roku prze-
szłym na Rzecz innych Akademikow Emerytow
bardzo szczupłe, a niektorych wcale nieopatrzonych
tudzież na opłatę Osob Rezolucyami P. Komissyi
do prac w Szkole Głowney powołanych rozporządzo-
ną została — Nie wchodząc w wyliczanie innych
Osob dosyć iest przypomnieć P. Komissyi, iż Jmci
Ciankiewicz naypierw w Szkołach krakowskich
potem w Szkole Głowney przed Reformą pracuiący

i do niey inkorporowany, poźniey na Prorektoryą Pinczowską od Szkoły Głowney powołany, i tam lat kilka pracuiący żadnego opatrzenia nie miał — Jmć Meyzel bez żadnego będący Beneficium nie miał wystarczaiącey dawnym swoim pracom Nadgrody — JX. Patelski dawny Teologii Professor przez pożar ognia na maiątku i dochodzie Beneficium swoiego podupadły miał prawo do zapomożenia go w swoiey Starości i niedostatku — Osoby inne w Szkole Głowney pracuiące i maiące Beneficia w Pensyi Nauczycielskiey podług wyciągnioney przez Lustracyą Intraty przy nałożonych Podatkach, uszczerbek Dochodów swoich do nadgrodzenia Szkole Głowney podały — Co wszystko Szkoła Głowna w miarę wyciągnionych iuż nadto na kassę swoią wydatków, ile mogła starała się opatrzyć, i zupełną o tém sprawę ieszcze w Roku przeszłym przy nadesłaniem Etatu P. Komissyi uczyniła — Przy takowem usprawiedliwianiu się z Dochodów i Wydatków, nie spodziewała się Szkoła Głowna, ażeby P. Komissya za odebranym Memoryałem JX. Trąbskiego przystąpić miała do wydania Rezolucyi na Fundusz, którego iuż nie masz nie zleciwszy sobie wprzód dadź Informacyi, czyliby Kassa Szkoły Głowney mogła takowym Rozrządzeniom zadosyć uczynić — Jest więc dziś nayusilnieyszą prozbą Szkoły Głowney do P. Komissyi, aby ta raczyła w podobnych zdarzeniach cisnących się po pensye na kassę Akademicką nie wprzód załatwiać, póki stan kassy Szkoły Głowney wprzód wyrozumiany niebędzie, przez co i Rezolucye P. Komissyi skuteczniejsze, i sposoby Kassy nie tak wielkim zawiłościom podległe stać się mogą — Wyznaczyła P. Komissya summę 150 Tysięcy na Szkołę Głowną opłatą Osob i potrzebami obydwoch Kollegiów iuż wyczerpaną — Powiększa się prawie corocznie Liczba

Osob w Szkole Głowney pracuiących obciążaiąca iuż tak wiele kassą Szkoły Głowney, kiedy w Massie tych wszystkich rozlicznych wydatkow liczne pozostałe do nauk potrzeby, utrzymywanie tylu Gmachow i Domow, Reparacye każdego prawie Roku przypadaiące, opłata podatkow publicznych, przypadki niedoboru, klęski ognia i inne okoliczności ważne są zastanowić Uwagę P. Komissyi, aby dochody Szkoły Głowney zupełnie wyciągnione nie wprawiły iey w takie trudności, z iakichby ią ciężko przy niedostatku iakieyzkolwiek pozostałey Zaległości wyprowadzić było — Nie zaprzecza Szkoła Głowna potrzeb i prac dawnych Jmci X. Trąbskiego, ale przy nim niech P. Komissya raczy wziąść na Uwagę potrzeby innych Emerytow, iednych rowną, a drugich większą zasługę w dawnem powołaniu Akademickim maiących —

Jmci X. Gałecki Exprefekt Szkoł Poznańskich przez Rezolucyą P. Komissyi 4go kwietnia 1786 w nadgrodę zastąpionych przez siebie Obowiązkow Rektora po śmierci JX. Paprockiego zyskał Rok ieden do Emerytury, który teraz w Liczbie Prac Jego zostawszy Emerytem iest opuszczony — Raczy P. Komissya zalecić kassie swoiey, aby ta należytość Jmx. Gołeckiemu wrocona była — A ponieważ tenże Emeryt oprocz zasługi swoiey położonych w pracach gorliwych i ciągle zalecanych, Bibliotekę swoią własnym kosztem nabytą, bardzo dobry Zbior Xiążek Fizycznych i Matematycznych do kilkuset Volumin nowo w sobie zawieraiącą — podług katalogu tu przysłanego przedsięwziął oddać darem Bibliotece Szkoły Głowney, byleby P. Komissya raczyła powiększyć Pensyą Jego Emerytalną, iest przeto uiszczną prozbą Szkoły Głowney, aby P. Komissya i przez wzgląd na prace tego Emeryta i na

potrzebę Biblioteki Szkoły Głowney raczyła przy-
łożyć się do żądania JX. Gołeckiego, i offiarę iego
przez to uczynić skuteczną.
Wiadomo iest P. Komissyi, iż JP. Markowski rok
siodmy kosztem P. Komissyi w Paryżu uczący się
Chirurgii, kilkokrotnie do powrotu przez Szkołę
Głowną wzywany dotąd nie powrocił — Posłane
mu iuż były na wyiazd Jego pieniądze, które
odebrawszy z mieysca się nieruszył — Pisze on
teraz z przełożeniem, iż zaciągnął Długi do
200 Liwrow w Paryżu wynoszące prosząc aby
te zapłacone, i oprocz tego Fundusz na drogę
był mu posłany — Szkoła Głowna obawiaiąc
się, aby te nowe koszta nie stały się tak nie
skuteczne iak iuż dawniey przesłane mu
na powrot pieniądze, ma honor P. Komissyi
ten Interess przełożyć czekaiąc iey Rezolucyi
iak sobie w tych żądaniach i Propozycyach
P. Markowskiego ma postąpić — Dan w Kra-
kowie na Sessyi Szkoły Głowney Dnia 6 Li-
stopada 1791 — M. J. T. Szabel S. T. D. Szkoły
Głowney koronney Rektor — Felix Radwań-
ski zastępuiący Urząd Sekretarza —

Do Jmcx Michała Pałuckiego Officyała Generalnego
Kijowskiego w Interessie X. Kapicy Professora Szkoł
6. Zytomirskich —

Wielmożny Mości Dobrodzieiu

Szkoła Głowna koronna odebrawszy List pod datą 13
Pazdziernika podpisany od niektorych JWW Urzędnikow
i Obywateli Wdztwa Kijowskiego za JX. Kapicą, szanuiąc
wielce tak poważne ich Interessowanie się, trzyma oraz
o ich Gorliwości i Sprawiedliwości, iż zechcą uznać za
słuszne następuiące Szkoły Głowney w tym Interessie Uwa-
gi — Maiąc sobie od Zwierzchności krajowey powierzony
bliższy dozor Szkoł koronnych Akademicia obowiązana iest
swoie rozrządzenia stosować do ogolnego widoku publiczney

Edukacyi Ustawami przepisanego. Odlatego maią wzgląd
na wszystkie okoliczności w/ednych Szkołach, rownie iak
na wrodzone ze sobą potrzeby wszystkich Szkół, i Wydzia-
łow- Godni Obywatele oddaiąc świadectwo kilkoletniey
pracy, zaletnych i dobrych Obyczaiow pomienionemu Pro-
fesorowi, na tym fundamencie proszą o Utrzymanie
go nadalszy czas przy Szkołach Zytomierskich, ale szkoła
Główna oprocz przyczyn zawsze zachodzących Osobom
szkolnym zalety, iakie w/ewnętrznie do którey należy do state-
cznie bydź przekonana, oraz/ey sobie podległey osobie znay-
mość tey, iak się ma względnie porządku Domowego, i utry-
mywania nieuchronnie potrzebney w Zgromadzeniu szkol-
nem społeczności, względnie Ekonomiki domowey, i Policyi
szkolney, względnie całego Stanu Nauczycielskiego względ
nie subordynacyi do którey każda w/ewnętrznie na Prawo, na-
koniec względnie potrzeb innych Szkół, całkiemi się winnieyą
przy przypadku Szkoły Wizytacyi— Z tych wszystkich
powodow wypada tym przyczyny, które zobowiązały koniecznie
Szkołę Główną, do przeniesienia do Krzemieńca— nie podobna iest
że wszystkich Professorow z Szkoły Głowney mimo wszelkie
pozwolenie, które wyznaczi dla wszystkich in Skrzepszych
się za to kapitał— Jest te wszystkie powody wyżey wyrażone były
nawet Professorowie Edukacyynéy, która rownie przekona-
nata się o potrzebie przedstawionego od Szkoły Głowney wiadom-
kacyi przeto JWW. Obywatele na czele do Szkoły Gło: pod-
pisani rozumieią sprawiedliwości tego Rozporządzenia, które
nawet nayuprzeyza nad Edukacyą wykazuie mają, istotnie
związana istotnie potrzebne do porządku, społeczności i kar-
ności i Obyczaiow Szkół Zytomierskich, i interesu Edukacyi
krayowey— Zaczem Szkoła Główna iż odmiana Szkołą nie
uszczerbia tych Vstaw i porządkow Edukacyi, których Prze-
bodtwo bijącznie ma prawo oczekiwać dla młodzieży
ey od Szkół Zytomierskich— Nie iest to karą dla Miasta
i nie może sobie tego poczytać zaleczyć, że mieysce
znaczenia pozostaie lub Objekt odmieni, byleby kosztu na
drogę był mu powrócony i rauna pensya za dochodzenia
przy ednaliczeniu Lat do Emerytury potrzebnych rachowa-
nia— Oboy Władzowie gdy tego potrzeba wyżey wyrażona,
chillia dziesiąt mil bywaią zmienione, i żadna nie iest

w Posesyi Katedry tak, aiby za Relwencyą Zwierzchności nie miała Obawiąc się ijść na miejsce swoiego przeznaczenia i na powszechne Dobro braci pracować – Co się tycze Sprawy, w którey JX. Kapcia poleczy a dowiedzieć się chciał, Skota Główna zapewnić może, że odmiana miejsca w żaden sposob natury Rzeczy nie odmieni i nie ubliży mu Sprawiedliwości – kiedy od tego Wizytatorskiego apellował do P. Komisyi Edukacyynej, Opieka tey nayuyższey nad Edukacyą Magistratury rozciąga się do Osob tak w Szkolney ząkle i w Sytomierzu pracuiących – może nawet otrzymał powolenie Zzechania do Sytomierza, w przypadku, gdyby P. Komisya Sprawę na miejscu sądzić rozkazała – Oświadcza Skota Główna za rzecz przyzwoitą uprzasać Wasze Dobr, iako mieszkaiącego na miejscu i przepisanego na Liście do Skoty Głównej, abyś zechciał był Honorem Uwagi Skoty Głowney przed Godnymi Obywatelami interesuiącymi się za Sprawą Kapcia, iż Skota Główna dla Zgody i Dobra Szkoł Sytomierskich, dla prawideł porządku, harmonii i spokoyności między osobami w powołaniu Nauczycielskiego pracuiącemi, których winna iest iak nayściśley przestrzegać nie może odmienić Rezolucyi swoiey na przedstawienie JMX. Kapcia do Szkoł Wsnieńskich – Dan w Warszawie na Sessyi Skoty Głowney Koronney Dnia 6 Listopada 1791. Roku. X. Jozef Albert. S.T.D. S.G.K. Rehter – Felix Radwański Zastępuiący miejsce Sekretarza –

Do JW. Felixa Oraczewskiego Ministra Króla JMci i Rzeczypospolitey Polskiey w Paryżu –

7. Trzeciego Roku siodmy w Paryżu JMP Marchowski. Chorzem Szkoły Głowney na uczenie się Chirurgii wystany i utrzymywany, gdy po kilkokrotnie wzywany był do powrocenia do kraiu i do Usługi tey przy Szkole Głowney, do ktorey się sposobił, mimo przesyłane mu pieniądze na koszt dotąd nie wraca, i nowe zawsze wymayduie przyczyny dla usunienia się od tych Zlecen do powrotu swego stosownych, ktore mu od Zwierzchności jego przedstawione były – Usilna iest prosba Szkoły Głowney do JW. P. Dobr, iako publicznym Charakterem w Paryżu zaszczyconego, aby raczył przywać do siebie JP Marchowskiego, i mu to zlecenie od Szkoły Gło: oświadczyć i oświecić Szkoły Głowney o przyczynach rzetelnych zatrzymuiących tych w Paryżu JP Marchowskiego mimo przesyłanych mu często od dawna

lat zleceń do powrotu — Przez co JWWMPan Dzieg utwierdzisz w całey Szkole Głowney Obowiązki winnego Szacunku i Poważania — Dan w Krakowie Dnia 26 Listopada 1791 Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Felix Radwański, zastępuiący Mieysce Sekretarza —

Do Przeswietney Kommissyi nad Edukacyą Narodową przełożoney przy przesłaniu Raportow rocznych —

Zadosyć czyniąc Szkoła Głowna koronna zleceniom
8. w ostatnim Liście P. Komissyi przesłanym, wygotowane Raporta obydwoch Kollegiow, o Naukach, Muzeach, Ogrodzie Botanicznym, Bibliotece, Rachunkach Fabryk, Sessyach Szkoły Głowney ma honor przesłać — Że zaś dla niedokończonych niektorych Artykułow nie mogła wyspieszyć całkowitego Raportu, przyszła niezawodnie Poczta takowego dopełni — Zostanie do przesłania Rapport o Szkołach koronnych, o dochodach Szkoły Głowney, o Stanie fabryk, tak tych ktore stanęły, iak tych, ktore pozostaią do zrobienia, do czego przyłączone będą Abrysy tak Collegii Physici, iak i Observatorii — Dan w Krakowie d. 28 Grudnia 1791 Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K.R. Felix Radwański zastępuiący Mieysce Sekretarza —

Do Przeswietney Komissyi Skarbu Oboyga Narodow względem opłacania Podatkow z Dobr Ziemskich, Beneficiow
9. kościelnych, Dziesięcin, kapitałow etc:

Szkoła Głowna koronna Akademicia krakowska fundowana celem Edukacyi Narodowey maiąca Dobra Ziemskie dziedziczne, Beneficia kościelne, Dziesięciny, kapitały w rożnych Woiewodztwach lokowane, z ktorych dochody służą na Pensye Professorow, maiąca także fundusze i konwikty na Ubogich Studentow podobnież na Dobrach Ziemskich lokowane, a z niektorych Dobr Ziemskich, Beneficiow kościelnych, Dziesięcin, kapitałow, funduszow i konwiktow na Ubogich Studentow opłaca po 20 od 100 na Podatek Publiczny — Z tych niektore dla przekonania P. Komissyi Szkoła Głowna wy-

mienia – Z Dobr Dziedzicznych Xiążniczek Klucza Szczepanowskiego, z Beneficiów Przemykowskie, S^o Floryana na Kleparzu, Koniuszyckie, Korczyńskie, Lubożyckie, Kanonicie Katedralne Krakowskie dla wysłużonych Akademików przeznaczone – Z Summ, Summa Gdańska bardzo nieproporcyonalny Procent i tak opłacaiąca – Z Funduszu Ubogich Studentów pod dozorem Akademii będących Summa na Łuczanowicach, Modlnicy, Morawicy etc – Przeto dopraszą się Pkomissyi, aby ad mentem Prawa z Dobr Ziemskich, Beneficiów Kościelnych, Dziesięcin, Kapitałów iako służących na zapłatę Professorom nie była pociągana do piątego grosza, lecz podług Prawa dziesiąty grosz opłacała, a fundusze, Konwikty Ubogich Studentów, oraz Summy Simplicis Debiti tejże Akademii należące, aby były od podatku uwolnione, który opłacać iest przymuszona przez Komissye Woiewodzkie – Dan w Krakowie 8 Stycznia R. 1792. X. Józef Szabel. S. T. D. S. GKK – Felix Radwański mieysce Sekretarza zastępuiący

Do JO. Xcia Biskupa Krakowskiego z powinszowaniem
10. Imienin przypadaiących Dnia 14. Stycznia –

Szkoła Główna Koronna pamiętna zawsze tych miłych sobie obowiązków, z których wypłacać się winna i zasłudze i Dostoieństwu JOWXcy Mości iako Kanclerzowi swoiemu, w dniu Imieniowi Jego poświęconym niesie JO. WXcy Mu życzenia naypomyślnieyszych powodzeń czerstwego i naydłuższego dla Dobra Oyczyzny i Kościoła życia, które JO. WXcia Mość raczysz przyiąć iako Offiarę serc czystych przeiętych prawdziwą przychylnością i wysokim dla JO. WXcy Mu uszanowaniem – Dan w Krakowie 11^go Stycznia 1792 X. Józef Szabel. S. GKK. – Felix Radwański mieysce Sekretarza zastępuiący

Do Prześwietney Kommissyi Policyi Obcyga Narodów względem
11. Szpitala Świętego Łazarza —
Szkoła Główna koronna maiąc sobie doniesione, iż JX. Mieroszewski wydał do Szpitala Sgo Łazarza Obwieszczenie, w którem ogłaszaiąc się Rządcą i Administratorem przez P. Kommissyą wyznaczonym w tymże Szpitalu, zwołuie wszystkich ciągłokwiek część w Rządzie i posłudze tego Szpitala maiących do obięcia zupełnego w nim rządu nie okazawszy do tego żadnego Szkole Gło: prawa: w tak niespodzianym przypadku winna iest P. Kommissyi reprezentować odwołuiąc się w tey Sprawie do Mądrości, Słuszności i Gorliwości o Interess publiczny kraiu tak poważney Magistratury — Szkoła Główna powołaniu publicznego Nauczycielstwa poświęcona zamyka w Składzie swoim Szkołę Lekarską i Chirurgiczną przeznaczoną do formowania kraiowi zdatnych Lekarzy i Chirurgów, i opatrywanie tych pomocy i usług Rządowi, iakich potrzeba i porządek kraiu względem zdrowia i życia mieszkańców iego wyciąga — Do istotnych potrzeb tey Szkoły należy Szpital rożnego Rodzaiu chorych i kalekow obeymuiący, i tak urządzony, iak tego przepisy Nauk Lekarskich połączone i zgodzone z ratunkiem cierpiącey Natury Ludzkiey wyciągaią, aby Nauczyciele Publiczni w swych Radach i pomocach chorym udzielanych mieli w Szpitalu widoczne i praktyczne Objekta swego tłomaczenia, Obserwacyy i nauczania; Uczniowie ich Szkołę pożytku i Doświadczenia, a cierpiąca ludzkość przy schronieniu i Ratunku zbiór Dostrzeżeń prowadzących do folgowania i skutecznego pomagania iey bolom przez światła rozumowi w Doświadczeniu skazane —
Ten był celu założeniu Szpitala Sgo Łazarza w Krakowie, który pierwszą Exystencyą swoią, pierwsze Zakłady i opatrzenie winien P. Kommissyi Edukacyyney i Szkole Głowney a dostateczniejsze uposażenie J.O. Xiążęciu Prymasowi — Andrzey Badurski, zmarły Professor Patologii i Praktyki Lekarskiey, kollega nie-

gdyż Zgromadzenia naszego podawszy pierwsze założenia
tego Szpitala myśli, gdy te potem za Staraniem i Nakładem
P. Kommissyi Edukacyyney w Ru 1780 do skutku przywie-
dzione były, gdy Rząd Szpitala zaprowadzony, nie szczędził
wszelkich starań i trosków maiąc pomocy w nabytym przez
swe prace i Usługi kredycie, do wyszukiwania Dobrodzieiów
temu Szpitalowi i pomnażania iego funduszów: Ta iego tro-
skliwość iak była szczęśliwa, przekona się P. Kommissya
ze źrzodeł Dochodów tego Szpitala — Siostry Miłosier-
ne do Usług tego Szpitala przybrane pomnożyły cokol-
wiek iego Dochody, ich atoli fundusz dziś na ich wła-
sne utrzymywanie nie wystarczaiący podsycany bydź
musi z innych funduszów tegoż Szpitala — Od począ-
tku ustanowienia tego, Szkoła Główna nie przestała ni-
gdy na wnioski Kollegium Fizycznego Szkołę Lekar-
ską w swym składzie maiącego zasadzać o dobru i
potrzebach tego Szpitala i do niego wszelkiemi przy-
kładać się sposobami — Oprocz pierwszych zakładów,
oprocz Reparacyy znacznych w Domu Akademickim
S. Barbary, gdzie nay pierwey ten Szpital był założony
za iey przełożeniem i prośbą JWXcia Jmci Prymasowi
i P. Kommissyi Edukacyyney uczynionemi Dom od
XX. Karmelitów dla tego Szpitala był nabyty, na
Szpital S. Łazarza przerobiony, Szkole Głowney odda-
ny i ustąpiony przez JWXcia Jmci Prymasa i Re-
zolucyą P. Kommissyi Edukacyyney 11 Września
R. 1781 wzięta do niego przez Szkołę Główną Intro-
missya iako do Domu sobie właściwego, tam
nawet łożone były w części koszta z funduszu
Szkoły Głowney na przerobienie Domu tego na
Szpital — Oprocz Professorów Praktyki Lekarskiey
i Chirurgii opłacanych i usłudze tego Szpitala poświęconych, wypłacana bywa corocznie z funduszu Edukacyynego
na Szkołę Główną wyznaczonego, summa 300 ₰
na Potrzeby chorych w tymże Szpitalu, zakupio-

na znaczna część Instrumentow Chirurgicznych przez Kollegium Fizyczne do użycia w Praktyki w tymże Szpitalu — Jeżeli P. Commissya miała uczynić dokładne Opisanie tego Szpitala do początku iego założenia aż dotąd, znajdzie w niem Szkoła Główna świadectwo tego, co ma honor przedstawiać, i obstore nie może się lepiey odwołać, iak do Commissyi Cywilno Woyskowey W. Krakowskiego Prawa Krolewskiego i Prozrocznego — Tabuty Sługi i Prawody Kraju Swego: tyczney w tymże Szpitalu, który bez szczegulnego dostroiu Lekarskiey z referencyą do Szkoły Głównéy iako w Domu Edukacyi publicznéy dla Uczniow Medycyny, dla niey nalezący — Jeżeli P. Commissya uważywszy" pod uwagę kiedy w założeniu tego Szpitala zachodzą: ce, i rozroznianie go od wszystkich innych w kraiu będących, to iest kiedy Instytucyi publicznéy, potrzeba się Znich potrzeba Konsyderowania takiego, iakiego Praktyczne Medycyny i Chirurgii, i kurs Obserwacyy Lekarskich wymagaią, a z czego Zachowania takowego podług wypadku dla Uczących potrzebna subsydyowania zapewna Ludzi do pertuig Chorych i Szpitala wcale nie bowiem wzgledu ważnych, wdrożyć ich od mieniania, przymowania Chorych i Feleczan, Polecaią Sal i Domu, a co iedno znaczy, Kraj wewnętrzny całego Szpitala z natury Rzeczy na Profesorow Szkoły Lekarskiey Szkoły Gł: przypada.

Takiego Kraju pilnowała Zawsze ta Szkoła mnie pobożne przepisy, które idą po śmierci Profesora Badurskiego obca wprowadzone władza, i które nastręczały Osoby wdzierające się do Kraju, a zprzywłaszczanie sobie przeznaczone do samey Ulżyci Szpitalney — Gotowa ieżt Szkoła Główna wzgledu i Zawsze dowiedzi pilnego pełnienia tych wszystkich Obowiązkow, które do Urzędu Osob ze Szkoły Głównéy tam naleźnych — Co się tycze odmienienia Dochodow Szpitalnych, do tych Szkoła Główna nie wątpiła wątpi, iak przez odbieranie Kacheniow od Prowizora Szpitalnego, żadne zapewnienie na Fundusz Szpitalne z Dochodow Szpitalnych od Szkoły Głównéy nie wychodzity, i owszem ieżeli potrzeba Extraordynaryynych

wydatkow zachodzita, racyą ie Szpitala Glowna zastąpić chciała
zwłaszcza Fundusze nie są dopuszczą Rządzenia takiego
z Dochodow Szpitalnych — Jakiby umocowana była Szpitala
Glowna do odbrania i wcześnia Intromissyi do Dobr na rzecz
Szpitala oddanych, znalazłby przeszkody wtem od Jurysdykcyi
obcey chętnie się od takiego uwarstwa obawiaiąc, iżeby ta Administracyi Ekonomicznej zupełnej woli i rozporządzenia Magistratury Krzyżowey zostawienie — Jeżeli zaś
takiey opatrzenia prawdziwe i rzetelne w Szpitalu przepisanych,
ta wypadły ze zrodła czystego i nieomylnego, nie mogącego
bez Dyrekcyi Assistencyi Szpitala Głowney — wcale zaradzenia temu uczynione byłaby pomoc od Szpitala Głownego
przez Kollegium Fiskalne, do wprowadzenia drogi
wkazky przeciwko Kleszczego porządku, ale ta nie mogła
bydź Szpitalna Glo: bez opieki i pomocy Władzy Krzyżowych —
Chciała Szpitala Glo: Zatrzymaniem Ustanowienia
tych Ustaw przez Prawo, które przez te warunkowia
Instytucyą publiczney i Starannieia sprawy nie mogą
nie pożytkować Szpitalu Głownemu tym samym Justicyi
jem zaszłey — Ustawy mogły i przeciwnie na honor
Szpitala Glowna Chrześciańskiego reprezentowali Instytucyą Szpitala Sto Łazarza, aczkolwiek Interesu
Instytucyi Leczniczey, gdzie Chronienie i Ratunek
ciężkiey Nędzy Ludzkiey, czyli do skonalenia sposobu Leczenia, i Instrukcya młodzi tey Sztuki ku pożytkowi
całego Państwa — od niego i od Bractwa
Szpitala Leczniczego w pismie Testamencie Fundacyi
Lekarskiey Praktycznej Medycyny i Chirurgii a Szpitala
Głownego Valery — a jeżeli ustawienia i naddatki
Szpitala Glo: w tym albo Tozie, ustanowienie te
ciężkości dla całego kraiu i dla miasta Krakowa
tak warunkowe i pożytkowne: jeżeli pełne Sprzężenie Obowiązków tego Szpitala przez tych bydź
nie przerwane, mimo rożne wdzięczności nie
do tego Kraiu przychody, nie może Szpitala Glowna
wcześnie ani się sprzeciwiać aby P. Hennessyego przed-

sybrate. karać; kwyiodrić Prawa, Prace, Wzione Starania
Plotty Gtowney, i przenaraz Bydtam, gdzie go natura i pre-
rzadzenie Zabrienia tego nie cierpi, przyrzuć w, wych spo-
sobach Duchowne Lekarstwa dla Mtodu Wracaiowey — a pra-
wimo nieprzewidzianey pertyneb Jk. Mci o pawdziwego
tak wysokie ma Plota Gtowna wyplacenie i prebo-
wanie oberilkich wrzedy publiczney Lenty mentach
Plemnieyszy, o petnych Jey gorliwości Zamiarach
wdzięcznie dobra Wracaiowego, iż pewna iest że Plemnieysza
wspierać rbawienne dla braci nyple Plemnieysi
Edukacyynej, i Wdzięczney Jmci Prymasa w zatożeniu
opatrzeniu innych dzieci Szpitala Sto Łazarza zachodzą:
c atrzyma Spraw Plotty Gtowney y Starania i prace
Plotty Lekarskiey wcia gtyme nadzie waczytrzymy
tego Szpitala, i oraz postrzegaią rzecy dobre tey
Plotty przedsięwzięcia do ustalenia; i do do petnienia
tego Kroku dzieła z zachowaniem tego Związku i
tych Statutow, iakie Zachodzić powinny między Oby-
watelami Plotty Lekarskiey i powagą Magistratury
Przodowey trzymaią czynnayszy pieczą; Opiekę
w tak waznym wydziale pory dku publiczney
wotey ustroni, i zapewnienia na honor Plotta Gto-
wnay, i prozby swoie z zupraszeniem nayuprzeymszey
pego Upanowania Plemnieysze przetożyć —
Dan w Wydziale na Sessyi Plotney Gtowney ko-
ronney Dnia 27 Czerwca 1792 Roku X. Joset Isabel
I.I.D. Plk Rektor. — Felix Radwanski Zastępca Sekre-
tarza Plotty Gtowney —

Do Przesławney Commissyi Edukacyynej
Obrządku Narodow wzgledem Szpitala S.o Łazarza

12. Wiadome za P. Plemnieysze wtaśnie czynione
nia, i koszta na zatożenie, i opatrzenie Szpitala nay-
przod u S. Barbary dla ubogich chorych ustanowionego
potem przeniesionego do Domu X.X. Bernardynow nasta-
nienie przez Jkmć Jmć Prymasa nabytego, Plotte
Gtowney Odanego, i pod zniszczenie Szpitala S.o Łazarza
dziś znanego — Plota Sekarska z referencyą do

Szkoły Głowney trzymała Rząd wewnętrzny tegoż Szpitala, iako istotnie należący się uczącym Professorom dla utrzymania tego porządku, usługi i subordynacyi, iakich przepisy Nauki Lekarskiey i pożytki Uczniów medycyny wyciągaią. — Gotowa iest Szkoła Głowna wszędzie i zawsze usprawiedliwić obowiązki swoie wiernie tam pełnione mimo przeszkod obcych, które oy czyniły Osoby obce do tego Rządu wdzieraiące się. — Stało się zapewne niedokładnem Rzeczy wyłożeniem, iż P. Kommissya Policyi takie wydała świeże do tego Szpitala rozrządzenie; iakie się z potrzebą Instrukcyi Lekarskiey i z przeznaczeniem tego Szpitala zgodzić nie może. — Żadna Rezolucya P. Kommissyi Policyi Szkole Głowney kommunikowana nie była, ale tylko obwieszczenie na Drzwiach Szpitala przybite, i tu w kopii przyłączone. — Co w tym ważnym dla siebie objekcie Szkoła Głowna pisze do P. Kommissyi Policyi, to ma honor kommunikować P. Kommissyi prosząc o wsparcie tak sprawiedliwey i dobro Edukacyi interessuiącey sprawy, z wyrażeniem nay powinnieyszego dla Zwierzchności swoiey uszanowania. — Dan w Krakowie na Sessyi Pełney Szkoły Głowney Koronney Dnia 27 Stycznia 1792 Roku X. Józef Szabel S. G. K. Rektor — Felix Radwański Zastępca Sekretarza Szkoły Gło:

Do Prześwietney Kommissyi Porządkowey Cywilno-Woyskowey Woiewództwa Krakowskiego Powiatów Krakowskiego i Proszowskiego z kommunikacyą Noty powyższey do P. Kommissyi Policyi.

Kiedy po ustanowionych przez Prawo Władzach Rządowych przedsięwzięta Szkoła Głowna Koronna iść o ustalenie trwałego porządku i Rządu w Szpitalu Sgo Łazarza, kiedy Właścicielka Domu od XX. Karmelitów dla niey nabytego, Jey ustąpionego i od niey posiadanego szukać miała skuteczney pomocy Rządu do zniszczenia raz na zawsze

przeszłość obcych w Kraiu wewnętrznym tego Szpitala dla niey usposobionych, i do ustawienia płodu Lekarskiey tych prodzieu, sposobu, iakich cierpienia rządu Ludzkiego, postrzeżenia młodzi naukom Lekarskim się poświęcającey potrzebuie, kiedy za Zniesieniem się z Jw. ich mościami Kraiowemi przystąpić miała do opisania obawiaiąc się baiderno do postępu tego Szpitala uciętemu, i wrocić Rzeczy do kasbar pierwiastkowego przy założeniu tego Szpitala porządku wiele retelney ieżo destynacyi; nie uchodzi tym sposobem dosko. nałey wypadło porzeć w tym Szpitalu rzeczy zdarzenie, P. Kommissyi Zapewne znane, którego płodu Główna Zgro. madzeniem tego Szpitala, z prawami swey Kollegialney i dawney Klasy pogodzić nie może — Przeszła ciągłość zamiarów, którę P. Kommissya Edukacyyna w fundowaniu tego Szpitala, a płodu Główna w nakładach tylokrotnych, w zaradzeniu oczy. gu Dobru i porządku Zawsze kierowały, nadto ma wysoki Objekt powiey troskliwości, nadto ochrzciła staranie swey sprawy, aby nie miała wymaiać ciężar, iż wtrącona iest na Nią poczytywania Całość tych Praw, które Jey w Narodzie wdzięcz. ney Kraiowym publiczna Opieka Zapewnia — Dowodem zawsze Jey iest i będzie staraniem iednać sobie poradzenie publiczney Magistratury Kraiu dla bacznych postępków twierdzeń, i Ofiarowań wolnym prawdy wyiścia mieć Jey iest P. Kommissyi Cyrkularney skutecznie do nieh uczynioney pierwszy krok, a materyi Szpitala S.t Łazarza pomer List pisany do P. Kommissyi Cyrkularney O.N., którego kopiia tu przytaczana P. Kommissyi Cyrkularney wszystkiey kommunikuie — Pisata oprocz tego do P. Kommissyi Edukacyynéy O.N. całe swey Zwierzchności, i całey pierwszey Fundatorki tego Szpitala z podobna kommunikacyą, i prośba, aby interes ten całey interes tak mocno Fundusz Publiczny tykaiący poprzeć raczyła — kiedy zaś z Attestatu swiadectwo Aktach wyrnanych swoich odwołuie się Szkoła Główna do P. Kommissyi Cyrkularney, o skutek Jey ufnoścy Zapewnia Ją Sprawiedliwości, Gorliwości o Dobro Kraiu Nasz, i Duch Ustawy, i porządku publicznego, którym się ozdobione wszystkie prace, rady, i Starania Godnych Mężów powołane Grono P. Kommissyi Cyrkularney Szkoły składaiących —

Dan na Sessyi Szkoły Głowney, Dnia 27 Stycznia 1792.

X. Józef Szabel S.P.D. S.Gk Rektor — Felix Radwański

Zastępca Sekretarza Szkoły Głowney

Do Przeswietnéy Kommissyi Policyi Obcyego Narodu.

13. Szlota Gtowna Korona odebrata Rekolucyą P. Kommissyi Policyi O.N. na Sessyi Ekonomicznéy Dnia 7 Maia i Kolu bierących zapadta zostawuiąca Szlocie Gtowna, ustata quo, w administracyi Szpitala S. Lazarza, ktora do niey dotąd z Ustawu i Przepisow P. Kommissyi Edukacyynéy O.N. należata, pod to zniesieniu sie z strony P. Kommissyi Edukacyynéy, P. Kommissyi Policyi O.N. innego rozrządzenia nie uczyni — Na mocy tak dawnéy Rekolucyi wystata Zarząd Szlota Gtowna z tona powagi Osoby do ogłoszenia takowéy Rekolucyi w Szpitalu S. Lazarza, i dania Osobom całą kolwiek posługę w Szpitalu sprawuiącym Zlecen z tosownych do tak dawnego P. Kommissyi Policyi O.N. rozrządzenia. Cir delegowani ustawili do Pieczołowitey Woli Swoich Przełożonych wydanie, ir ta bez JX. Miłosciwego takowych zlecen i Rekolucyi stachaią nie bydzie — Inaczéy oprocz tego nawet niespodziane wstępu Szpitala zdarzenie, ktore Szlota Gtowna P. Kommissyi Policyi ma honor uprzeymie wiadomo cześć P. Kommissyi Policyi, ir kassa Szpitalna byta pod Administracyą Prokuratora Szpitalnego od Szloty Gtowney postanowionego, ktory sie rachował z uniesionych do kassy dochodow, i wydatkow Szpitalnych Collegio Pkto, a Rapporta takowych Rachunkow przesyłane bywały P. Kommissyi Edukacyynéy: ta dawna Funkcyą Prokuratora sprawuiąc przy tym od nie przez lat 12 Jd Cnotliwie Akuratnie i ustawiczny, kapłan w obyczaiach, i pietnieniu Obcowiązkow swoich dobrze zalecony odebrat Rekwizycyą od JX. Miłosciwego na Dniu 8 tego Mca, aby kassę, Rachunki, i Kwity Szpitalne złożył, i temu oddał, na co odebrał odpowiedź od JX Rzeczonego, ir pomieważ ten cieżt od Szloty Gtowney postanowionym Prokuratorem i iey Zwierzchnością podległym donieść o takowey Rekwizycyi Szlole Gtowney obowiązek a niey zlecenie. JX Miłosciwy podał na pismie do Magistratu krakowskiego zadanie odane mu Asystencyi do oddania kassy, ktora mu Magistrat odmowił-

Izbota Gtowna na niniejszy grani Władzy JX. Mieszczańskiego iako nieznaiąca od nikogo sobie lem munificowaney Reprezentacyi P.K. Polskiey O.K., nie mogąc wypuszczać z pod dozoru swoiego tak świętego funduszu bez wyraźney na to od Władzy krayowey sobie ustanowiney Reprezentacyi, bez sprawienia tey wprost tego dozoru, i otrzymania dla kollegium swoiego Zalecenia z obowiązkiem corocznego względania w Rachunku Dochodow, i wydatkow tego szpitala, wydata uczynić Dnia 9. tego mia JMci Ciechanowie, ie poki władza Rządowa nie wyda Izbie Gtownéy Reprezentacyi wyraźney do złożenia kassy wręcz osoby lub osob w tamtéy Reprezentacyi wyszczególnionych, JM Ciechi miały iechać przy sprawowaniu obowiązkow mu powierzonych Prokuratoryi szpitalney, kassy ani rachunkow nie oddawać — Dnia 10tego tey JM Ciechi zlecenie Izby Gtownéy składał JM Mieszczaninowi nie chciał go nawet czytać, a natarłszy na niego tonem absolutnym czynił zarzuty Cyrkułu Głównego do takiego sposobu trzymania nie przystałego, karał mu kassę otworzyć, i przelatowane sobie do zobaczenia pieniądze wydobyć, które przeliczywszy schował swoy one złożył, a wydawszy dowody szpitalnych zabrał je, i pieniędzy do stanowi swoiey karał mimo uczynione zawiadomienie JM Ciechiego ich wydawać tych pieniędzy nie może, i mimo prośby sobie uczynioney, aby mu 12 lat bez zwłoki nagany szpitalowi stanowczemu tey krzywdy nie uczynić, która go na przyszłość w Odgruzdzie Izbie Gtownéy narazić może, zlecenie oniesiony JM Ciechi protestatyą swoią, która atoli żadnego nie uczyniła skutku — Izba Gtowna przekładaiąc P. Kommissyi Polskiey tak wielką krzywdę swemu honorowi, iurysdykcyi uczynioną, mer JM Mieszczaninowi tak niedelikatny względem siebie postępek poddaie pod rozwagę tak prawdziwey zwierzchowney Magistratury iako Zapewne niejednym ze zleceniami JM Mieszczaninowi uydanemi, i wielu obrazach w tę ustawę, nabytą starania się zasługuiącą Izba Gtowna w obrachowaniu w powierzonym Dozorze tak świętego funduszu administrowanego mer lat 12. dotychczas pilnie i gorliwie dobro interessow szpitalnych chcącego, upraszaiąc P. Kommissyą Polskiey O.K. o uydanie zlecenia nabranego oddać JM Mieszczaninowi zabrane pieniądze pod ten Dozor, do którego dotąd należały — aby ich Status in quo wola P. Kommissyi iey Reprezentacyi zalecony co do wszystkich artykułow administra-

cyi Szkole Głównéy dotąd powierzonéy utrzymał, który to Statut in quo co do punktu kasy naruszony, uczyniłby Dozor, portugez opatrywanie chorych niełaskawe, i daremne — należy ze- wrzeć Szkole Głównéy informacyą P. Kommissyi Policyi O.N. iż po wyjściu ze Szpitala delegowanych osob od Szkoły Głównéy, i po ogłoszeniu przez nich Rezolucyi P.K. Policyi O.N., JO. Mieroszewski chodząc kazał wtym Szkole osoby portugez w Szpitalu czynącie, ogłaszać im, iż on tylko ich Prześ- cist Prządzą i Administratorem, i iego tylko wszystkich chać powinni pod utratą Służby, czego Szkoła Główna Z Rezolucyą P. Kommissyi pogodzić nie może — Dzień odbycia- nie na Szkoły Szkoły Głównéy bieżącey, Dnia 11 Lutego R.P. 1792. X. Jozef Szabel. S.G.K. Sekretarz — Felix Kla- dzianski. Zastępca Sekretarza Szkoły Głównéy —

Do Przeswietnéy Kommissyi Edukacyynéy Obyczaiow Narodowe

14. Szkoła Główna Koronna ma honor Kommunikować P. Kommissyi kopią powtornéy prozby swoiéy w interesie Szpitala S.t Łazarza do P. Kommissyi Policyi O.N. przestanéy, z ktorey dowie się P. Kommissya Edukacyi Narodowéy o całym nieprzyzwoitości zastanowienia tych całą tuteyszą Prawsrzchność, i szkodzie wiele mogących dobru i funduszom Szpitala — wiele bowiem tego za- pisow albo już uczynionych, albo uczynić się mających ordynacyi powinny pewności, i ustawicznego zenia od tych gor- szych i opatrznych środkow, ktorych używać Krądzie- ciwy do zaprowadzenia porządku zgodnego z dobrem ciepiących ludzi, i rzetelnem tego Szpitala pomno- żeniem — JO. Mieroszewski wychodząc z Granic nie tylko sprawiedliwości ale i przystoyności bierze się do obalenia tego, co tylko prawdziwie porządnym, nie tylko się prawdziwych zrodeł nie tadu, Ludziom bez skargi służących, i od Szkoły Głównéy tam posła- nowionym całkiem jest sprzeciwia, wyprawiedza mocno i surowo, wprawadzisty się do Szpitala na iego fun- dusz i zabrawszy z stanie temu Szpitalowi potrzebne zabawie ludziom Szpitalnym postuszeństwo dla Szko- ły Głównéy mające w Kącie zabrane pieniądze na przy- muszenie ich do powolności swoim kosztem — Gdyby zawsze Szkoła Główna nieprzyiemna była

do złożenia dowodu kasy Szpitalney, sprawiedliwość Kręgu krajowego zapewnią ciż te drogi ku dopełnieniu tego, które są zgodne z honorem i z nieskalaną cnotą całego Zgromadzenia, z bezpieczeństwem tey ustroni, na całą sobie uyście zasługiwać przed całą Powszechnością: winni Szlota Głowna o tak nacowną dla ludzi publicznych należytość, upraszaiąc P. Kommissyi oto wsparcie, którego nieodwłocznie wymaga dobro Szpitala, bezpieczeństwo iego funduszów, cintereś Nauk, obrażona dobra Sława Zgromadzenia usługem publicznym poświęconego, Zwierzchności oddanego — Dan na Sessyi Szlachty Głowney koronney — Dnia 11 Lutego 1792. Ks. X. Józef Sabel S. T. D. S. J. K. Kelter — Felix Radwański — Zastępca Sekretarza Szlachty Głowney —

Do Przewodniey Kommissyi Policyi O. N.

15. Rezolucya P. Kommissyi Policyi O. N. dnia 17 Lutego

w Kolumbrzegum Zapadła nie zatrudniaiąc nowych trudności w Interesie Szpitala Ss. Łazarza P. Kommissyi Policyi mianowionych, przeniesienia Szlachty Głowney nayprzystoyniey Sali, wydaie swoiey osobie Szlachty Gło: do Szpitala delegowanych o gwałtowney w tymże Szpitalu postępku. Od samego początku tey Sprawy Szlachta Głowna będąc Spektatorką złey wydanych oczewistych praw swoich, zatamowanych pomocy do Instrukcyi Publicznéy, we wszystkich Reprezentacyach i postępkach swoich Magistratowi Krakowskim stosownych nie przestała dotąd, tylko samey Obrony — W pierwszey potrzebie swoiey miała honor z nayprzychylniejszem Ubezpieczeniem przełożyć, że Szpital Ss. Łazarza nie był nigdy i nie iest Szpitalem Miejskim, ale że iest Domem szkolnym od P. Kommissyi Edukacyynéy dla Szlachty Chłopskiey założonym i Szlachcie Głowney pod szczególny Krąg oddanym, wdzięczney swoiey powinności nie mówiła Szlachta Głowna tylko za dopełnienie i całość własnych P. Kommissyi Policyi O. N. zaleceń — W całym tym postępku respektu i umiarkowania nie widzi, aby ich sięgnąć mogła porozumienie gwałtu, kiedy nienapastuiąc nikogo broni tylko

reprezentacyami przed władzą krzywdy nieruszonych Praw
swoich, a wtey obronie mowi za interesem swey stanu i Instytucyi Publiczney — widzi atoli dotąd ten nieszczęśliwy los dla siebie, iż wprost ceit sędziowie nie słuchana — Jeżeli oświadczenie Nieodmiennie P. Kommissyi Policyi O.N. na dniu 7 Mca Lutego zapewnienie miało dać obawę do Rapportow nieuwiernych i krzywdzących Szkoły Głównej; ma honor Ufni złożyć P. Kommissyi opisanie wszystkich nieregolności w tym postępku i uprasza onaysprawiedliwszy Edukacyi gdy wyż rzeczonego sądu, czyli rzeczy wzięcia nad przytoczony tu Rapport będzie w mowie, będzie wtenczas dopuszczony ze Strony Delegowanej od Szkoły Głównej — Iż usilna prozba przedstawia Szkoła Główna z winnem uszanowaniem P. Kommissyi Policyi całe Magistratowe trybunalskie postępki sprawiedliwości, o ciężkiej administracyi sprawiedliwości, a przedstawia się w Charakterze zgromadzenia, ryczącego pod Opieką Prawa, onegoż na koniec Nauce, jako naymilszą nadgrodę swych prac ulitowanie, nie mogącego zostawać pod zarzutem, do którego nawet nie dała powodu. Ma cześć Szkoła Główna powtorzyć swe prozby P. Kommissyi w ostatnich pismie wyrażone o wyrażenie zdania Kasy gwałtownie zabranej przez zmarłego Nieboszczyka i powrócenie Jak Cudzego wcześnie nie obwinionego ani przekonanego owszem dobrze sprawiającego przez lat 12 służącego do swojej stanowczej ad dopełnienia się P. Kommissyi Policyi O.N. a P. Kommissyi Edukacyi — Jakoż holdownik uniżenie Jak Nieboszczki wymowi wstępne zabory swey postępek, nie ostrzeżenia dowodzenia w rzeczy Szkoły Głównej będących, ani swym opisywaniem nieraz nie zaspokoi cnotliwości Szkoły Głównej na wynagrodzenia krzywd swym Prawom, Jurysdykcyi, i dobrej Nauce: Skrzywdzona w oczach Powszechności przymuszona była wystąpić się przed Nią z tego co cierpi, zaniosłszy do Akt publicznych podanie sobie Jak Cudzego zażalenie, i oraz zażalenie własne; których krzywd mamy na tę przyczynę P. Kommissyi Policyi O.N. Dan w Obradach Dnia 3 Marca 1792. na Sessyi Szkoły Głównej koronnej — X. Joret Izabel S.J.D. K.S.J.K. — Felix Kadwański — Zastępca Sekretarza Szkoły Głównej

Do Przeswietnej Kommissyi Edukacyjnej O.N.

16. We wszystkich doniesieniach swoich szczególnych

się do szpitala Św Łazarza starała się Kłota Gto:wa zte wzgl:ności, dobrodziejstw i bezstronności postępowań, całą czci uszanowania, ten zmiarkowań i ocenę czynności tejże Sprawy, pisma i dowody osób w Instancyi tem zmiarkowanych, i trybunałów o to zasiadania w P. Komissyi, którego we wszystkich krokach swoich chce się pokazać warty — Ani P. Komissya zaniedbuje się na ocenianiu tego Umocowania, jakiem wzdycie postępkami Kłoty Gtowney w obronie skarżydrowych praw swoich od samego początku aż dotąd tey Sprawy — Wszystkie uboczne okoliczności, o których P. Komissya w ostatniem Pismie swoiem do Kłoty Gtowney wspomina iżeli się przeciwią tłomaczeniu Kłoty Gto: przeciwią się prawdzie i Kretelności — Nie szła się Kłota Gto: tym bronić którą Jey przeciwni starają się albo ostabić dobroć Jey Sprawy albo podrzeć i zaraz nie przystąpiła postępku — Wszystkie atoli okoliczności i umocowania od Kłoty Gto: zachowane, nie tylko nie wydadzą wyraźnego skutku sprawiedliwych pretensyi P. Komissyi Delegi O.N. ~~prata~~ wczynionych, wyraźnie Exekucyi Rezolucyi tejże Komissyi Dnia 7 Lutego zapadłey, ale nawet wskazują potrzebę osób od Kłoty Gto: do szpitala delegowanych o quartowany postępek, którego nawet pozwa Kłota Gtowna wcześniey tey Sprawie nie data — nie mogąc pod tak krzywdzącym rozkazem Zaruchem, pisze Kłota Gto: do P. Komissyi Delegi O.N. przytaczane opieczętowane postępku delegowanych Osób, żądanie wyraźnego zeznania naywiarygodnych świadkowie, których pokazać się musi nieuchronnie Rapporteur P. Komissyi Delegi przedtawszy — Przytacza ona tu kopiią ostatniey Rezolucyi P. Komissyi Delegi obok opieczętowanej delegacyi szpitalnej znalezioną P. Komissyi, że Kłota Gto: po tylu poniesionych krzywdach miała się przed nieprzyjaciół wyraźnie być sądzoną, nie słuchaną — Usilna iest prośba Kłoty Gto: aby P. Komissya raczyła powtórzyć dochodzenie postępku Osób Kłoty Gto: w Rezolucyi odrzuconych P. Komissyi Delegi Cywilno woyskowey tuteyszey, i spiesza się w oparciu żądanie Kłoty Gto: o uchylenie tak niesprawnego zarzutu, i do Komunikacyi tych doniesień, w których się dopuszczone krzywdzi dobrą stanu Osób ze Kłoty Gtowney do szpitala delegowanych — ponieważ P. Komissya zdaie się powątpiewać o pobiciu przez Gwardzie pana Mieroszewskiego w rabunku kasy szpitalney, a Jd Mieroszewski z świadkiem, który wymogł na X Bruchnie popisanie się wszędzie, i nawet to dopiero uczynił w Komissyi Cywilno woyskowey tuteyszey na zaniesienie swego postępku; Kłota Gtowna ma honor przytaczać wypisy podanych do Akcyi

Ze mianowanie tu tey Rzeczy nayprzod zaraleniá JX Biskupiego Kmiole Gto: ztorzonego, powtore zaraleniá Kmiotu Gto: mieszczan Xtu. Mieszczanstwu — Cryteriuse Prawo opisuiące P. Kommissyi Policyi: mniemam Kmiotu Gto: ir Szpital S.to Łazarza do władzy i Jurysdykcyi tey Magistratury nie należy, bo w Artykule 3cim tego Prawa pod tytułem Granice władzy kommissyi §3. zabrania prawo wdawać się P. kommissyi Policyi pod żadnym kolwiek pozorem w sędziá władzy innych sądowych i Magistraturom porządzonych, a w §4. same tylko miasta Rorkarom i Rządowi kommissyi Policyi oddaiąc cryteria wszelkie mieszczan Domy i Maiątki ze Szpitalami do rządu Miejskiego nie należące — Szpital S.to Łazarza cum Domen suis, władzy P. K. Edukacyynéy podległym, mieć nie na Kmiotu Zatorze — Prawo ostatnie ustanowienie Miast w §X. artykule mieć ogólny dozor nad mieszczanami, magazynami Szpitalami &c: Szpital zaś S.to Łazarza nie tyć, ale iest Szpitalem Miejskim —

Po odczytaniu Reskryptu P. Kto: Pol: O.N. przynależący Kmiotu Gto: stateum in quo zawsze była rządu i administracyi, wydała Kmiotu Gto: przytaczone tu wyżey zalecenie do Szpitala z powodu, iż nie wszyscy Ludzie Szpitalni przytomni byli czytaniu Reskryptu przez delegowanych: to zalecenie Kmiotu Gto na wewnątrz Szpitala na drzwiach przybić kazała — Oprócz tych żadnego kroku Kmiotu Gto na tym Szpitalu nie uczyniła dotąd, i odkładnie przedtym wiernie, bydź mieć dla tych powinności nie bacząc o tym P. kommissyi donosić — Dan w Kmiotu na Sessyi Kmiotu Gto: Kor: Dnia 3 Marca 1792. — X. Joseph Isabel S.T.D.S.S.K. Kollator — Felix Radwański Zastępca Sekretarza Kmiotu Gto ręką —

Do Prez: kommissyi Porządkowey Cywilno Woyskowey Województwa Poznańskiego Powiatow Poznańskiego i Międzyrzeckiego Odpisem na ich interesowanie się do Kmiotu Gto: za P. Josephem Marcinkowskim —

17. Interesowanie się P. kommissyi w nocie Jey pod datą 10 Lutego Rz bieżącego za JP Josephem Marcinkowskim przesłane, Kmiotu Gto ma z tém powaźnieniem przyięta, iakie się należy Magistratowe tak powszechnie, i gorliwym powodom żądanie P. kommissyi popierającym — Przychylając się do tego Kmiotu Gto ma honor P. kommissyi oświadczyć, iż wyda

nie bawnie rzecznie powie do Nauczycielow publicznych Gymnazyalnych Szkol Rzymskich na rzecznie Examinu z Jeometryi dla JP Jozefa Marcipewskiego, ktory iezeli otrzyma od Examinuiacych Dania powinni Nauki i Datnosci, na fundamencie takowego Dania Szkota Gto: Kancellaryi powinni zalecz wydac Zaswiadczenie o nabyciu JPu Marcipewskiemu stosownie do otrzymania Patentu Jemnie na Jeometre Przysiegle — Ktoz czy Szkola Gto uwyplacz do tey na mieszczenia P. Kommissyi powolnosci, tegoz razem wyrazenie pewne Ustanowienie dla wszystkich Myrow Grano P. Kommissyi Cywilno Woyskowey Sledzacych — Dan na Kopyi Szkoty Gto: Dnia 3 Marca 1792. X. Jozef Szabel S. GK Rektor — Feliks Rudzanski Zastepca Sekretarza Szkoty Glownej

Do P. Kommissyi Cywilno Woyskowey Woiewodztwa Krakowskiego, Podolskiego i Ruskiego Szkola Gto:

18. Przychylaiac sie Szkola Gto: do zdania P. Kommissyi wdzie jey wyrazonego o zwerytikowanie Informacyi wszystkich Szkol Parafialnych od Proboszczow i Plebanow P. Kommissyi podanych, ma honor donies iz ich wyznaczone sa od Szkoty Gto: Osoby do przedsiewzecia i wykonania tego dzieła, ktore aby tem skuteczniey dopetnily wtorzonego na nie Obowiazku, i niezawarty przestrogy w wszystkich wykonywaniu wszelkich Informacyy do funduszu Szkol Parafialnych sciągaiacych sie; raczy P. K. Ch. smer powinna polecaiacych zobowiazac Plebanow i Proboszczow Szkoly Parafialne w Miastach i na Przedmiesciach bedace utrzymuiacych, abysie powolnemi byli do tego wzietia wszelkich Papierow, i Dokumentow, ktoreyby od tych Delegowanych od Szkoty Gtowney Osoby zmarly Kazda, potrzebna zadaie i reklamowac, tudzież zeby trudnosci wynikaiace na pismie im od delegowanych podane, smer odpisac i takowe na pismie ustawiac chcieli — Jakoz zaś mito iest Zawsze Szkole Gto: postanowiec wtenczas powaz Magistratury Krolewskie, tak spodziewa sie, ze P. K. Ch. wchodzac w tak ważne Kodzaie Zatrudnien, obowiązanie, z istotnego powodzenia na Szkole Gto: ceny spodziewanych, niezawodnie nagłe dopełnienie Dzieła Delegowanym Szkoły Gtowney Osobom porucznego, ktore nie mogąc uchybic swoiym Powinnosciom, ile im te powinna,

starać się będą polecone im od Stanu Głównej Roboty wiadomości Parafialnych do myśli Rozporządzenia ułożenia. Dan w Warszawie Dnia 22. Lutego 1792. X. Józef Kabel SJ. Ks. Gł. K. — Felix Radwański Sekretarz Stanu Głównej

Do J.O. Xcia Prymasa względem włościan trzymanych Dzierżawcy, przez Jmć Pana Kownackiego

19. Jmć Stan Główna Kom. JOWXmu Dyd pełne sprawiedliwości, miłosierdzia, i wylane na dobro interesu powszechnego, pomienione się, że Interesowanci się JOWXmu Dydz za JP. Kownackim o pretensyi mu kontrakt Dzierżawy Dóbr Rzeczkowic Dzierżących wynalezione w Liście JOWXmu do Xcia Referendarza pisanym nie nastąpiło tylko z ubytku przed JOWXmu smutnej pożaru tych Dóbr i włościan, do którego się przez Dzierżawcę JP. Kownackiego przyprawione — Wiadomo ludu przez 13 lat niesłychanie traktowanego, który go oprzykrzał Gromadę aż do Warszawy z Memoryałami, który kilkakrotnie ustawicznie o Ratunek do Stanu Głównej, szukał tyleż krotnie Interwencyi, komenderyje i Egzekucye, prawie bez skutecznej Jego ulgi uczynione, straty znaczne Sprzężaiów, Bydła rolniczego, i ostatni upadek włościan otóż wielkie skargi Stanu Głównej dziś przy pracowaniu, są to Smutki i porządki, które Akademicka Stanu niezrzędnej Dzierżawy Dnia to — Przytym znacą się te JOWXmu Deputaty i Kapporty, które uczynione pracowi Kommissyi na Granicach zebrały, które zapewne przeniosą Xcia JOWXmu, iż sprawiedliwa, zupełnie możne przedsięwzięcie Stanu Głównej odebrania tych włościan wraz z innemi stosownie do uchwały Zgromadzenia jednomyślnie zapadłey o wszystkich dobrach, które Deputaci Stanu Głównej mają honor złożyć JOWXmu — Powody tak ciężkiego brzemienia uczynienie Skutecznego Zaradzenia i Ulżenia nad Dzierżawami w tey kommissyi uczynione mogą być za jego Łaskawością, i pozytkami dla braci całego i Stanu Głównej nadzwyczajnemi i nie mogą tylko pozyskać approbaty Xcia Pana i w łaskawym przychylnem JOWXmu Edukacyi Stanu Głównej, za które Zgromadzenie pokorne ma te cześć nayuszanowanie dziękczynienia i Uwielbienie, i które ma się z uszanowaniem nayposłuszniey

Uranowania poleca — Dan na Sessyi Lhoty Gtowney dnia 22 kwietnia 1792. X. Joseph Isabel S.Gd.K. — Felix Radwański Zastępca Sekretarza — X

Do Tegoż w Interesie Summy kapitalney 60000 na Tęgoborze lokowaney —

20. Odebrała Lhota Gt.kowa List W.X.Mći w Interesie Summy 60m za sprzedany Tęgoborz u JWWdy brałey będący- Przed dwoma laty odprawiony podobną Relacyą przetożyła Lhota Gtowna P. Kommissyi olsolierskiey, które nie wie czy były tey Magistratowe Inane przy sprzedaney Dobr tych; były to wie za Summy Liberkatowe na fundamencie uprawney konstytucyi od Akademii kupiona, które JWWdzie brałey bez nayomnieyszego przytrzenia się do tego Lhoty Gtey za Relacyą P. Kommissyi sprzedane były — W Reprezentacyach przed dwoma laty P. Kommissyi uczynionych wyłożyła Lhota Gtowna, iak Fundusze Jey z Dóbr na pieniądze zamienione przy Innych nie mieszczą się oraz bardziey, w miarę powiększaiących się wartości Produktów Ziemskich, a spadaiących cen pieniędzy, przez co dochody Lhoty Gtowney w Czasach pomyślnych kraiowey nietylko wzrastać nie mogłyby, ale nawet spadać muszą — Wyiaśniła to Lhota Gtowna Ustawnego Doświadczenia, iak dawne Jey Fundusze w Summach kapitalnych lokowane, niektóre przez wiele odmian wartości pieniędzy do bardzo małey kwoty zredukowane, niektóre Inowu w czasie przy Lokacyy zapisane Inakszey, poharatały się teraz bardzo nierupte, i ubogie — Zgromadzenie niemoże tey ważney i naturalney Uwagi mimo puścić i przełożyony ieg Plenipotencyi uprzeiato, aby przez Interesowane się swoie zaszły wyrobić u JWWdy brałey albo zaprzestanie Dalszego ucisku Tęgoborza zostawiony Dzierżawcy JWWdzie brałey, albo zostawienie tey Summy zwrotne na tychże dobrach — Gdy P. Plenipotencya nie zaszła się przychylić do żądań i próśb Lhoty Gtey a JWWda brałey powołanych Relacyą swoią do Lhoty Gtey o podniesienie tey Summy, stawienie Exhibitorow bez uszczerbku wątpienia Zaszłych

21.

i pewnych, klucza Gburna Odesłała Woiewodę brałę dobrodzi P. kommissarzi, bo takie do maiętności tych dóbr należą klucza Gburska nie wyłączała, tak i w mianowaniu tey Summy wprawdzie tego pomienionego wyłączać nie może — Zostawuie to tey zupełney woli i szczęściu P. kommissarzi, aby ta Magistratura rozsądziła pomiędzy nimi, i odiąwszy tey Summy tak jednemu iako drugiemu — wtenczas, gdy tego wymagać będą, na honor Woiewodzki oświadczyć, iż dobrowolnie interesu tego dla Woiewody brałę zupełney woli P. kommissarzi cesty zostawuie —

Drugi list Woiewodzki oddaie klucza Gburskiego Woiewodzicowi Posłu brałę — Lubo klucza Gburska pomienione opowiadaią Prowincią do dóbr swoich przez siebie uchwalonego, i Woiewodzicowi przestanego, żądaią, aby żadne dobra nie były od takowego Prowincią wyięte, atoli gdy czasem pomienione dobra w tey mierze P. kommissarzi dokładney przestać zamyśla, zdaiemi się powarzne Woiewodzicowe tłumaczenia i przychylaią się do przedłużenia na czas dalszy kontraktu Woiewodzicowi służącego —

Kaz Woiewodzi przyszłe od Całego Zgromadzenia wyrażenie nayprzewinnieyszego szacunku —

Dan na Sessyi S. G. K. — X. Joseph Szabel K. Sekr. Felix Radwański Zastępca Sekretarza — Dnia 13 Maia 1792 —

21. X Przyczyny, dla których Akademia nie może przedłużyć kontraktu Dzierżawy Woiewodzkiemu Dzierżawcy dóbr Kniaziołuckich Dzierżeć i Nasieczanie wyięte z tutejszych dóbr pozostałych, i z Rapportów na Granicę ustawionych, razem z poprzednią czynszowitemi Woiewodzi Prymasowi przesłane

Jmiotan komunikuie Wdzięczności przyszłą po innych Dzierżawach do dalszego obchodzenia się z Ludźmi przechodzącymi granicę, sprawiedliwości i Ludzkości w obchodzeniu, w zaniechaniu kuncia, do wyrzenia ostrości, bez pomierzchowania ile też się może, dozorcow utrzymuiąc Dubieckich, i obcych tym prawo nakazuie, aby Ludzi katowali Zbociarz.

takowey Kary ludzi tych kroiow rocznie 72. za Dzierżawy W. kawnackiego, z ktorych iedni zbidy i rozpacy pomarli, drudzy po okolicach tułaiący się, wrodzeńcow do swoich sie dlisk, ale bowiem się obywatelstwa, odbiaią pole Dzierżawca nie ustępi—

Ludzie nieżani bez miary nad Inwentarz robocizna, sprzęty polowe i sprzężaie poniszczyli, chaluppy spustoszyli, nie mogąc ani w czasie uprawy roli swoiey, ani w czasie żniwa, ani w czasie zimowym żebrać, do ostatniey przyszli nędzy— Dzierżawca niemogąc upadaiących kmieciow, coby można ozymie zmienionym kosztem, ich tych zmuca Z roli bez powolenia i wiadomości Akademii, a Zagrodnikow tak chałupnikow gwałtem osadza na roli kmiecey daleko z większym kosztem, niżeli Edykty dawnych zapomagaią— Dawni kmiecie, ktorzy przed Dzierżawą W. kawnackiego Z Dworow swoich i Wsi rożnych robe kmiecie poczynali, bez pomocy pańszczyzny odrabiali, podatki publiczne opłacali. Nowi nie maią tyle doświadczenia, do dawni utrwalony sprzęt i Zabudowy zrzucić musza, innym nieznanym zastąpienie rownie gwałtem przymuszonym— Stąd ktory był niedawno kmieciem, potem Zagrodnikiem, chałupnikiem, na ostatek obrocony na Parobka— Z takowego przerzucania i Mieszania, cowiększe szkody dla Akademii wypływaią, ktora zarazem krainy mieszkańcow pozbawia Zyzni, na Obsianie pol Zboża kupowaić, Sprzęty i sprzężaie sprawiaić, aby Gospodarstwo Dochod Akademii i podatki publiczny nie upadał— Dotąd kosztem mienia siedmiotysięcy Zapomagania włościanow przez W. kawnackiego Inwentarzowych— Jeden kmieć wtym kolei wybrał na Zapomożenie niezbędne Złr: 500 a prawie wpisy w tak nędznym stanie znayduią się Zgoła na Zapomożenie tych kroiow i przywrocenie ich do dawnego stanu całorocznia Intrata nie wystarczy—

Obiciała Akademii od włościanow za zalewa przez W. kawnackiemi, i dotychczas odbierą, wpisy tąd ręce kommissarze za Rektoryi JW.X. kollatorskie, JW. Baczew skiego, i dotychczas wpisy te, przechowywała się Zawsze, przechowywa Odbiorem Dzierżawcy obchodzenie się z Ludźmi, o ich krzywdach i uciążliwościach, owszakże obiciała wpisy te wpisywała Deputacyi włościanow, Zalecała i Zalecza Dzierżaw-

ey, aby był sprawiedliwey sądowy, i dozorcow tak sumienk
nie trzymał, lecz Dziecinowca nie słuchał delicevarzył pono-
nadzenia Kommissyom do niego wysyłanych, i samey Schody
Głowney, ufaiac w Protekcye Akademicia mehonana,
i preserwona obrzucenie stuchu i komendy Ludzi tuż Zeck
w tapta skroda, zgodnie się jednomyślnie te wsioki ode-
brał, ludzi nowych, dla ich wygody Zdrowia tak chore-
bnych, i prawie Zostatnich rozpaczy dla nich, Dziecinowcy
nie bespieczney, która ani przez ostrzeganie, ani przez wsze-
ki kontrakturę, ani przez Kapiecki inwentarza Zapobiec
skutecznie Zdołowiem tutejszem tak est w kawnych
byto Zawsze niezgodna — Powtarzonem wtych dobrach
Gospodarstwem daremnie y nagye Skarbnachi-
bo to Gospodarstwo Zbogacto Jego samego Zniszczyło
Chłopow i pry prawnych o Schody nie reparowane Akade-
mia — Dozor est rozpatrzyć się w skutkach Probara-
tory, co kosztowały ustawiczne Dziecinowcy Preten-
sye, bydzie do tego tylko wygody Zdatne, zaporna-
gania Ustawiczne Kehidzeniu przez niego w wyniszczonych
dobrach pozostawa stan Ludzi krzyżach pry Officy
Jego Dziecinowcy i stanem ich dziecinnym, Zeby się na
zawsze wyrwać takiego Gospodarstwa kraciow całemu
i Dziedzicom nayszkodliwszego ——————

21. Do P. Kommissyi Edukacyynéy O.K.a Interesie Szpitala
Sgo Łazarza na Wolskiey —

Delegacya od WP. Kommissyy Edukacyynéy i Policyi O.K.
w Interesie Szpitala Sgo Łazarza odebrała od Szkoły Gło-
wney zupełną Informacyą, o porządku, przemianieniu, doch-
odach tego Szpitala, Prawach Szkoły Głównéy, potrzebach
Instrukcyi Lekarskiey i Cerulickiey; proszenie uwa Dzenia
go, stale stosownie do takowych potrzeb — Było zpere usil-
nem zadaniem, od Szkoły Głównéy teyże Delegacyi podanem
aby uczynione były nayscisleysze badania, i informacye
o rzeczach i postępkach dotyczących uwagi Szkoły
Głównéy, zarazem zaś i o postępkach Osób od niey do Szpitala
zestanych; złożoną kopiią Listów do obydwoch Magistra-
tów pisanych, koniecznem pochowaniu teyże Delegacyi,
acz dowiedzenia i twierdzenia Szkoły były wiarygo
dne, acz P. Kommissya Policyi miała fundament postępowania w Referacie swoim dnia 17. Lut. 1792
ogłoszone postępowanie Osoby Szkoły Głównéy w tey

Kerolinyi wymienione – Delegacya ta nie maiąc mocy zatwierdzenia trudności od Xięcia Ojca przełożonych, zostawiła tymczasowe na piśmie Kerolinyi rozporządzenia, które tu Xiążęcia Jmć na honor Xięcia Ojca wchodzące przesłała; te atoli Kerolinyi bynajmniey nie dogadzaią potrzebom szpitala lecz raczey ich pogarszaią, ani zapewniaią spokoyności dla szpitala Ojca od tak dawnego czasu z pilną troskliwością o ubogich pracuiącego, a nie dla szpitala dobrze mieszczą. Polecił Jmć Xiąże nawet nic wstąpić ze szpitala, nic zostawić Xięcia Ojca Europejskiey Administracyi i Xiążęcemu wewnętrznego wtym względzie szpitalu, porządku podległego i subordynacyi obowiązanego nie tego porządku, iakiego natura tego szpitala wymaga, nie podobne się do zaprowadzenia – siostry miłosierne, którym nigdy żadna przykrość od Xięcia Ojca wyrządzoną nie była, iak się o tem Delegacya Xiążęcia Jmć przekonała, polecaią się do ustawicznych skarg żalów i płaczu – Dobrodziejce szpitala, którzy zapisy swoie na rzecz ubogich i szpitala poczynili namawiani są od Jch Miłościwego do przerabiania powich zapisów na rzecz siostr miłosierdzia – Jego wiekiem dziecinnym zabiegami, ich Prokurator szpitala, zaprowadzony iest od Officyum tutey Jego, dla niego w szpitalu a nie na Beneficium siedzi, które Beneficium Jego iest Beneficium Profesora w Akademii praweczego, nie maiącego tylko curam directivam i nie obowiązanego do mieszkania, a tak z tego samego źrodła wypędzenie Xięcia Ojca z szpitala, przez Jego wyprowadzenie Duchowne, na żadnem prawie, ani nawet na żadnem pozorze słuszności nie zasadzone – Jakatoli niepotrzebney i niezaiętey spokoyności Xięcia Ojca, Boże przepraszam. Delegacya widzi nad siostrami miłosierdzia, nad stróżami miłosierdzia nad spiżarnią, kuchnią, i Apteką, atoli Jch Miłościwi, którzy przez Kerolinyi Xiążęcia Jmć mieli tylko do Administracyi dochodu należeć, przez te nowe i tym czasowe Urządzenie należą do nadzorowania tych czynności Xięcia Ojca wewnętrznego, które należą do kasy, kuchni, spiżarni Apteki i pralni – Dotrzeć zapewne przykrość należy zastępowanie miejsca i urzędu Xięcia Ojca przez Jego i Ludzi Jego w szpitalu, trawienie Jmć czynności dochodzących tego szpitala, a przez to niemożebne utrzymanie Xięcia Ojca z Jurysdykcyami obiemi, i Zostawienie w Je-

petnej nieczynności Prokuratora prawnego od Szkoły Głów ustanowionego w osobie X Cacheiego — P. Ministra Policyi na Rekwizycyą P. Ministra Edukacyynej upragnionata dla szkoły Głów 8000 Złt na utrzymowanie tey części Administracyi tutora przy tejże zostać miała. Summa ta nie była Szkole Głów wypłacona mimo czynioną Rekwizycyą Delegacyą Zdwórskich Magistratów Skutku na Kasę Szkoły Głównej wypłacił 2000 Złt ku zmniejszeniu przydanej dotąd summy z kasy szkoły Głów na rzecz Szpitala o. płacać się nie chciała, ale zostawiwszy summę kasę i opatrywanie nieletnych potrzeb przy X. Miasperstwie, a przez to dwóch Prokuratorów, jednego z Kamienia Szkoły Głó: drugiego w Osobie X. Miasperstwiego, zabrać ustawy i rozpatrzeniu tego zlecenia, które mają być przez jednego, i które przez drugiego Prokuratora czynione — Jakowe Korzyści z tego nie tylko cały dla szpitala szkodliwe mnogie Liczby Officyalistów zbytnia i niepotrzebna, ale nawet być może Zrodzeniu ustawicznego Zabłocenia i Zamieszania w czynieniu leydatkow i utrzymywaniu Rachunków — to wszystko uważywszy Szkoła Główna widzi, iż przy nayocznieyszej słuszności przy Sprawy przy tych nieboszczyk tego Kasierza braciszka w Instrukcyi Bakałarzy Medycyny i Chirurgii, przy Akcesowaniach za prawadzenia porządku, całego Rachunku, Dobro Ludzkości i oszczędzenie Funduszu uważając, przy tych wszystkich tak cięzkich Zamiarach widzi, że cięt Zawsze officera porządkowych Ludzkich Obrzędów, że menażowanie Doby, która była przez tutora tego przemagała nad wszystkie inne widoki, że tyle stracenie czasu, na Reprezentacya pisma, informacye rożne, tyle uszczerpienia za czyn, niesprawiedliwości, wreszcie gdy cięt coraz bardziej w Zwłoka niepokoju, przechod, wkładzenie z Jurysdykcyami, iż nie tylko porządku przy zwłoczeniu zaprowadzić ale nawet cięt dawniey bydącego utrzymać cięży nie podobna — Powyższe przy wszystkich spostrzeżeniach Reprezentacyą, cierpliwości, wstrzymywanie nie jest ale całego braku Interesu, nie mogąc dopuścić tego, czego istotne dobro i przeznaczenie tego Szpitala, potrzeba Nauki i Interes Społeczności Zgromadzenia Szpitalnego tak potrzebnej uważając, nie zostawić Szkoły Głów całe

tylko oświadczyć, i doniesć P. Kommissyi, iż Szpital Gtory nie
maiąc serca walczyć dłużey z codziennemi przeszkodami
mieszaniemi Jey zgromadzeń, sparciałemi portmel Nauk,
wyłączaniemi czas na tych przymach, reprezentacyach
i Szpyach w tym Interesie od kilku miesięcy składanych
bezskutecznie Zgubiony, woli Szpital Praletyczny Medy-
cynę i Chirurgią Zamknąć, ieżeli władze Krolewskie nie
raczą Jey Vstawieniem skutecznie dopomodz, Rząd lekarz-
twy Maią oddać; Jk. Mci prosi nakazać, aby
się ze Szpitala natychmiast wynieść dozwolono nie
trawił, stała Siostry Miłosierdzia, iako i inne osoby, w
tych obowiązkach Vstawami Szpitala przepisanych
zostawił - Ten tylko porządek się ieden, ostatni bydz spo-
łe Gtowy, który w oczach P. Kommissyi, całey Rzeczpospo-
litey usprawiedliwia te wszystkie drogi Vmiarkowa-
nia Jey pluwiey, i reprezentacyi, których się w tey
tey Sprawie Szpital Gtowski nieodstępnie trzymała przy
pracy niezmęczonym Respekcie legalnej, przy
administracyi bez żadnego zaruchu dotąd Szczęśliwie
prowadzonej - Dan na Szpyi Szpitalu Gtowym Generalnym
Dnia 25 Maja 1792 L. Joret Szabel Szpit.
Felix Kadwański Testująca Sekretarz Szpitala Gtowego
Do P. Kommissyi Pluwi, O. N. w Interesie Szpitala
Sw. Łazarza -

22. Po tylu reprezentacyach w Interesie Szpitala Sw. Łazarza pre-
dzionych, popartych Zgromadzeniem, i Rapportem P. Kommissyi
Ogólno Woyskowey Woiewodztwa, Powiatu Brzeskiego nie po-
siada Szpital Gto: Generalny, iak wyżey odwołuiąc się do Inwen-
dztwa, i raportu Delegacyi od P. Kommissyi Pluwi na mieyscu
ze Zgromadzeniem, cyrkułu domieszczenia, i turbowania Szpitala Gtowego
wzięte, cyrkułu posiadania Jey nie bydz legalnie, obserwowania
prawideł, pielęgnowania tey posługi ubogich, potrzeby Nauki,
cyrkułu Administracyi Kraiu przez Szpital Gtowy sprawowanego
miało także bydz, iż aneks Stuzzne, dochodzenie, do których
by mimo Stuzzney, Interes Nauk tak chędożnie było odzna-
czone od istotnych cyrkułu tego Kraiu przez Vstawowanie iednego
Szpitala wszystkim potrzebnym pomodz nie mogącego,
od tylu mieszczan mieszkańcow Szpitalu Szkarbek, spo-
łeczności Zgromadzenia, i gubienia nauk Czas wiemy Pan-
stwo na tych przymach, reprezentacyach, Rapportach, pra-
wie dotąd bez żadnego Skutku podawanych, wzięgaiąc
Szpitala Gtowego w Nowe Spory i Zakłocenia z Jurysdykcyą Du-

chorego, zastępuiącego niepotrzebnie tyle mieysca w Szpitalu, i ciężo fundusz trawiącego, burzącego ciosty Metodyczne, i instytucyą nawet Krayowey Szpital namawiamy Dobrodzieiow, aby Zapisy swoie na Rzecz Szkoły Metodycznéy odmienili, czyli nalezące obowiązki Dobrodziey Gtoy o gwałtowne w tym Szpitalu postępki w Rozkazie Pleninipotencyi Polskiey 17 Lutego roku bieżącego wydanym nowych, i porządnych z rzetelną Krayową, ich, i całego Gymnazyalnego, mieć fundament lub przynaymniey pozor. Nie powodzi tak dawniey iako surowo delegacyi wyżey wzmiankowana do których nie powinna ani może należeć Pleninipotencyia Szpitala wcałey Rozciągłości wyżey bez uchybienia praw Obowiązkow, prawom Nauce, i Katedrze Jak przykazano służyć tak służących pokoiowi, prawom Szkoły Gtowey, i porządkowi samego Szpitala — Tymczasowe Komendy Delegacyi od Cywilnych Magistratow na pismie Instrukcye otrzymuiące przy ciosztach Metodycznych Szpitalnych, kuchennych, Aptekę, a które Ciosty Metodyczne, kaze przy tak mieć spełnienie, prawie z istoty tych Artykułow krayowych proces Strony i Chirurgow obrato Szkoły Gtowey, które od samego tey sprawy początku, przy całey tey tu Szpitalu, przy drogach Cywilnych Ulmiarkowania i Reprezentacyi nigdy Reprezentacyi Zachowanych dnia tey instytucyi na ostatni Studenta, i Sprzedania się, ani na tak chydliwą Instytucyą przy sprawie nie swoiey, ale całego Narodu i samey Pleninipotencyi Polskiey — Instrukcya Praktyczna Medycyny i Chirurgii, dla ktorey ten Szpital cesarsko Królewski, i uposażony interesuie Naród, i Pleninipotencyia Polska — Szkoła Gtowna nie nowa nigdy tylko za cesarskich Gubernatorow, dobrem, i sprawie ale tey sprawy nie mogąc żadnego pomnożenia sobie Statutu dawnieyszego — Instrukcya stąd nie może bez Szpitala Szkole Gtowney bez żadnych przepadow do Kraiu, kazy należące do wyczerpanych wszystkich drogach Reprezentacyi, Strony z rzetelną strata czasu, kosztow Nauk i Gymnazyalnych do tych tylko to samo Studyowanie, które dziś przeszło do Pleninipotencyi Edukacyjney, przeto że Pleninipotencyia Polska, ze Szkoła Gtowna przymuszona cesarskim Statutu Praktyczna Medycyny i Chirurgii, rozpasciey Jey Uczniow, i wy-

tłomaczyć się przed Powszechnością z tak bolesnego postępku,
ieżeli JX. Miłosierdzie nie wstąpi z Domu Szpitalnego, ieżeli
przed wewnętrzny bez przykład Zadnych złote Gromnicy uro-
czony nie będzie, ieżeli siostry Miłosierdzia, i wszystkie Ludzie
szpitalni nie będą restaurowani przy Obwarowaniach Erekcyą tego
szpitala na nich wtrąconych — Konsydrenie tymczasowe było
by Prodżenu wszelkiego wstręc cała dotąd Zamieszania, przykład
i spory, na które złota Gromnica dalej narażać się nie może.
Oddaie to pod Konwaga, Sprawiedliwości, i Mądrości Mayą:
Stratur bracioweh. które po tylu bolach, i pętnych Ustano-
wania reprezentacyach przekonania się, iż się nie dostała
złote Gromnicy, tylko ta ostatureńcy z nieskończonym Zalem i
bolem od Ręki przykrej wszystkich, którey złotowe dla braci
złotych Zostaią ze mocy P. Kommissyi Policyi odarowenia.
Dan na Sessyi złotey Gromnicy wtorenney Dnia 25
Maja 1792. X. Joset Szabel S.J.K.K. — Felix Kadwan:
Ili Zastępca Sekretara złotey Gromnicy wtorenney —
Do P. kommissyi nad Edukacyą Narodową w Instrykcyi
Dobr.

23. złota Gromnica ma honor przestać P. kommissyi wembarzyć
prośbą na dniu Zapadłą orzeczeniu Dobr swoich na
czynsze wieczne, i rozdzielenie Gruntow Dworskich pomiędzy
włościan i warem uprosząc, aby P. kommissya raczyła uwzgl
w pobudce i przyczyny w tey wembarzy wystawione, które złotey
rozstrzygane, i warzone determinowały całe Zgromadzenie
dotąd wdrożonego wchwały — Jeżeliby zaiste wszelkie trudno-
ści i przeszkody mogły mocno tutaj wcześ planowi by-
łey w złotey Gromnicy wcześ wstrzymać, potrafi pełnym Zgrun-
towaniu tey Krainy, pewne iest że im zwadzić, one z Natury
potrafi — Zadne Prawa braciowie ani odszymnie, ani ostrabacy
złotey Gromnicy zaiste, pewne, i pod żadne wątpliwości nie
podpadaiące Prawo własności, które złotey Gromnicy na dobra
swoich Dziedzicznych, i do ich Urządzenia ocrem: ite przyiętych
skarbiczego, w uchwalonej, bembarzy nie wyżey złotey Gr:
ona nie uczynite, ich tylko pełnia Powinności swoich w
wyżey tak horzącego Prawa własności, przy którego całości
wszyscy iest obstawać: administracya, jarzmienie urządze-
nie tychże Dobr bydź istotnie bendzie do takiego Prawa
iest nawet uroczyście złotey Gromnicy Ustawami P. kommissyi
obwarowane, które to Ustawy te mocy fundamentalne Zasady

dla bezpieczeństwa i spokoyności wszystkich osób, i zgromadzeń
płodzących od P. Kommissyi postanowienia, i nie wtych Ustawach
wcale Kassujących Kommissyi odmienia, i naruszaią nie będą,
tylko co się z rozwagą reprezentacyi płci Głównych
obacz odmiany potrzebnych - Ustawa ustanowi płocka
Główna wydzielonemu od siebie Dobr Stanowi dozgodzi
tych ustawicznemu czuwaniu i Opiece P. Kommissyi nad całe-
ścią i pewnością fundusu płocky tey, i nad stosownym oney
zarządzeniu na potrzeby Edukacyi, opłaty Osób płocky Gło-
wney tey drogi Edukacyi poruczonych będą,
pomnożone ieść płocka Główna, iż nie ubędzie tak wyra-
żonemu Stanu, złoty Dochód zapewniony ieść na Seymi
nowe do zgromadzenia należący, do tego dwie części
nieodzowney, przy których obrzędów ustawa
nie mogą żyć pewni, tylko depozytowane bydź ciągle
warunkiem dobrowolnie przez tych, i innemi zgodzony
dochód bez żadnego Ustawy tey i pomnienia - Wszystkie
inne urządzenia, które zgasły względem Dobr funduszu
płocky tey, obarczy ostrzeżenie tego funduszu płocky
które corok bardzo potrzebuie się znacznie na rozszerzone
daley granicy zupełnym temu funduszowi upadkiem - Inne
na stałe które dwiema uważane dziś wzgledy ich skutkach
nie mogą tylko zamierzeń Instytucyi zgromadzenia bolesnym
widokiem niemiłosnemu Korney Stanu dzisiejszego dobr od
Stanu tego, wzdalam się przy Administracyi dawney Sta-
wiły - Niepodobna było płocky Głowney zapomnieć się dla
ney nad tą szczęśliwą epoką fortuny swoiey, nayuiścy
gorliwości pomiędzy swoich Zebrania, i bardzo sobie dobro
wania, nad stanem Ludu poruszałowych skach prze
dzierzawców zupełnie zniszczonych i rozpędzonych, i nie
zadzierz raz na zawsze pewności dochodu, dozwoli bezpie-
czeństwo Posiadania dziedziczney, i uwolnienie się od
tylu przykrości i zatrudnień, które ich tak ciężko po-
mnażały w dzierzawach Niepodobieństwem zrzeczenia się
linienia złud znacznych, przez to statecznie dra-
dzących Spodziewa się płocka Główna po spełnieniu
woli P. Kommissyi, iż tamowe pobudki, i zbędzie za-
pewnią Kommissyi odpowiedzialność obra
w Obrach tey Magistratury stanowi stałego przed się
wzięcia, w którem trwa Zawsze płocka Główna przy
wiedzenia do Edukacyi uchwalonej odpowiednie bez-
kłopotu swoiey, ile że wymiarkowane się, i obmyślone

wnetrzne. porobnosci dla włościan wnoszenia regularnego dochodu. Za- Berezdenie Zaś takowe bitten matych włosek nie może mieć żadnego bezpiecznego wcinnie bezpieczeństwa Powszechnego Województwa Kraby, tak ze Pthemnitzya obawiać. bo ze podobne Konfederacie od dawna poronnych Dobrach tego Województwa powtarzane nawet w tych inwentarzach Dobr plebis Gtownéy, ktorzy Zaprzestawiane przez Dziedzicow, tak dalekie żadnego wrazenia nieczynitey, tak dotąd nieczynnéy plebis Gtowna nie w tém nawet nieprawdzie, bo od bardzo wielu Dziedzicow, i Województwa tego wtem czynione Skarga Iranu, niedola włościan nie wypada wiedzy Upewnienie Zniemi Komornikach czyli na Czynszowe, na Pansztewne, ale tylko Zabitralnego tylko Powinnościami odmienia nie, i powiększania. Między Zaś nie bytomnych plebis Gtowney tak Jey Pthemnitzya w Kerolowi swoiey przypisuie, aby Dobry Ekonom Jey Obywatelami powtarzalitwa Zaytę trudnie ty mieć Administratory i Ekonomia Dobr, aniem przedtem czynsz tego plebis Gtowney wybrać do tego osob pewnych, i Obywatelskim Kerolowi nie wolta, do rozdzielenia Dobrami potem, podług Jich Zapotrzebowiat na czynsze nie bedzie dokonanego Że Zaś Pthemnitzya wida ustnie w Kerolowi swoiey, aby opisie na Dobra tych Zostały ty Dobra plebis Gtey w posiadanie Dziedzicznych Dziedzicow, plebis Gtowna przeklebita ty dotąd Rozporządzi Pthemnitzyi, bytety ta rozna Dziedzicow wszystkim niezmiernie Zdrata przeklebtowanemu Komornikowi wszystkich Dobr w spisach tych Maypp, i przyłączonych na ten Kondycat Gruntow między włościan, tak iak przez plebis Gtowna przedsiewzięty, i Zatwierdzony Zaszło plebis Gtowna na wniosek Pthemnitzyi Kelnerzyca Komornikowi ty, i Krudnosci Jey podawane Zatwierdzaią gotowa — A ponieważ między Dziedzicami Znayduią ty Pthemnitzyi nie nadgrodzone trudności przez swoie Poddanych w Zniszczeniu Zupełnym: Przeto Zdaniem włościan plebis Gtowney poczynaią, iako ty to polecone bitten trudnie nawiązuie uniżenie Pthemnitzyi, ktorych tu wcinny Wypisy przytaczaią Pthemnitzyi plebis Gtowna dowiadczamy od Lat 13. i wszystkie Wpisy, Rady, i nawet prośby Pthemnitzyi przekła-

24.

dane cale odmienne nie inaczey porządek prawa Jego rzeczy wyżey
dem Ludzi, ktorzy z dobrey, niemogąc się determinować
na przeterminie mu, nawet na Rok ieden bentralem —
dan na Assessorią Plebanią Stanney Gory Dnia 3 Czerwca 1792
A Jerzy Isabel Kalata Plebanią Stan — Felix Kaczmarski
Vasze pna Kalatana Plebanią Sto: Gor —

24. Do JW. Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego w Interesie
Officium Krakowskiego Officium Krakowskie

Officium Krakowskie Jowalmci wystawionego w Plebanii
Stanney Professora Officium na Urzędzie Prokuratora Expe-
tata S. Lazara przez Plebanią Stanną mu bentfikowanym
od lat 12 aktualnie Fortunionego zaprowadzonego do Edan W.
Dnia Mci wymagaiąc potrzeby, aby się do Probostwa swego
Illustrnego przeniosł, i przy tymże mieszkał — bronna iest
Plebanią Stanną informowaiąc Jowalmci, iż Probostwo Allen-
skie iest od dani przez Jego fundatorow, i przez Dekretu Po-
przednikow Krakowskich in Stipendium Officium Krakowskie w
Plebanii Stanney uposażone, albo też inne pretensye od tey za
Plebanią Stanną sobie wymagaiące się znayduią; Probostwo
Allenskie nie maiąc Curam Animarum, ale tylko Divi-
dendum Panem beneficium; że Officium Beneficiati albo
aktualnie rządzący, albo Ustawą iakby od Corpusu sobie wy-
znaczone sprawuiący się regularnemi Prawami, i Prero-
gatywami uwolnieni od siedzenia in Beneficiis Plebanii
Stanney inhorporowanych — Jego Jowalmci przeto
ni, ani pertinet Officium Krakowskie na żadnem prawie nie
zafundowany iest tylko przez napatrzenie na Prawa, i Prero-
gatywy Oboch Duchownych stanow Krakowskiego — Panna
iest Plebanią Stanną, i takowy bronh Officium Krakowskie stat ni-
bez ziedzy Wdzięczney, bo Plebanią Stanną na nauce i wtem
Kanclerza, i Conservatora Praw swoich przywileiow Wolny-
stanow Jagiellońskich postanowionego, nigdy nie wątpi o Jowalmci
ni Wzorna nie tylko w Dachowaniu całości tych Praw,
ale nawet w odpieraniu wszelkich napaści gwałtow
tym Prawom wymierzonych — Że przeciwnie Plebanią
Stanną iest Jey Dnia powodem do uprzykrzenia
Wdzięczney Mci, abyż raczył nagannie nieustanny porządek
Officium Krakowskie i oraz wydać na Konkret respektowa-
nia Praw korpusu pod Opieką Kręgu Zostaiącego, i nie-

dającego żadnej okazyi niebyć mu do mieszania Jego spokoyności — Jak sprawiedliwą prośbę ma honor Pluto Gtowne z wyrażeniem powinnego Uszanowania JWDcey Mci. pmu Wsi — Dnia 3 Czerwca 1792 — X. Joseph Isabel — Rkt — Felix Radwański Zastępca Sekretarza Rkt.

Od JXmi Tymoja do Szkoły Głowney zalecaiący X. Treflera na Urzęd Wizytatorski. —

Do Szkoły Głowney Koronney.

1. Gdy X. Treffler przeszły Rektor Małopolski odprawiwszy extraordynaryynę wizytę Szkół Xx. Pijarow Litewskich, Kommissya zaszła podobnąż wizytę temu poruczyła Szkół rzeczonego Zgromadzenia w Koronce, i tym końcem przeszłey obmi zlecała pisać do Szkoły Głowney Koronney, aby tegoż X. Treflera do odbywania naryynych wizyt Szkolnych do dwoch lat extraordynaryynych strat, ab tym sposobem extraordynaryynę Kommissyę Wizytacyą robiącego, potrzebna na ten Koncert expens. Czym gdy zaden inszy sposób zachodzić od Szkoły Głowney niepowinna, Kommissya dalsze do tego zamiaru rozporządzenia swoie uczyniła — Dan w Warszawie dnia 4. Miesiąca Sierpnia Roku 1792. — M. Borz. Xie Tymot.

Odpowiedź na list poprzedzaiący.

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

2. Odebrała Szkoła Gtowna Koronna rezolucyą P. Kommissyi E. na dnia 30 Miesiąca Lipca Roku bieżącego zapadłą wraz z listem JW.X. Mci chęć Pan Szkoły Gtowney przychylaiąc się do żądania P. Kommissyi wyborze na Wizytatora X. Treflera całą maiącego swoie zasługi i zabiegliwą przez Rezolucyą Kommissyi do tego Urzędu zdatność, że iednak tenże X. Treffler wizytuiąc Szkoły akademickie i Pijarskie w Koronney Prowincyi nie mogł by w tym czasie wypełnić to zwizytowania Szkół Pijarskich w drugiey Prowincyi będących, gdyby zatym nie dawano P. Kommissyi poruczyć zwizytowanie tychże Szkół Pijarskich Drugiemu w Porządku na Szkoły akademickie Wizytatorowi — Co przeczytawszy ma honor S.G.K. zostawać w nieskończonych dla JW.X. Mci. Dobrodziey uprzeymości i usłużeniach obowiązkach — Dan w Krakowie dnia 12. Września 1792. Roku — X. Józef Isabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz Sekretarz S.G. Koronney.

Do P. Kommissyi Edukacyynej z doniesieniem o urządzeniu Professorow Szkół w Koronie a 1e Octobris 1792 ad 1m Octobris 1793. Roku

3. P. Kommissyo Edukacyyna.

Tabelle Professorow Szkół w Koronie wraz z wydatkiem na tychże a 1e Octobris 1792 ad 1m Octobris 1793. Roku przesłała Szkoła Gł. Koron. na ręce WP. Kasyera, z którey widzi, że P. Kommissya w Instrukcyach dla Wizytatorow przysłanych pod punktem 10. urządzenie Osób Zgromadzenia Wileńskiego sobie samey zostawiła przez to S.G. nie wchodząc w żadne odmiany Professorow Wileńskich, umieściła tylko Tabelle Professorow tychże Szkół z oznaczeniem dawnych ich wydatków Nauczycielskim. — Uważaiąc P. Kommissyi okoliczności nie dozwoliły JX. Podczaskiemu Wizytatorowi Małopolskiemu zjechać do Wilenskiey i wmyśle na miejsce w rozpoznanie zdarzonych zatargow między Xiążętami Tego Zgromadzenia.

tego Zgromadzenia, wszelako odwołuie się S.G. do corocznie przesyłanych Raportów z których przekona się Kommissya że X. Kapica w Kłobucku znaydował się Zgromadzeniu zawsze być okazya kłótni i zamieszania, ieżeliby zabym zdawało się P. Kommissyi oddalić tego szkodnika od stanu Nauczycielskiego, co dla dobrá Nauk i spokoyności Zgromadzeń byłoby dogodnym, uprasza S.G.K. aby na iego mieysce z boku nie wysuwała osoby, maiąc zawsze podanych kandydatów przed S.G. kosztem Kommissyi utrzymywanych łatwo zastąpiony być może wydarzaiącyisię wakans. — Między tymi Kla. by. w Szkołach Ruskich ustawicznie po Kryiówkach wdzeraią się bardzo często w Kollegium nie nocuiąc i do Szkoły pijany chodząc, gdy po wielokrotnych napomnieniach nie dawaią żadney nadziei poprawy, przymusi S.G. do uwolnienia siebie nadal od obowiązków Nauczycielskich. — Co przeciwszy ma honor S.G. zostawać etc. — Dan w Krakowie Dnia 2. Września 1792. Roku — X. Józef Szabel S.P.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz Sekretarz S.G.K.

Do P. Kommissyi Edukacyynej

4. Stosownie do żądania X. Brożniowskiego i zlecenia P. Kommissyi Prowincyalney Wizytatorki i Kapica usunięty są ze Szkół Warszawskich, na ich mieysce zaś postani Leszczyński Kandydat Zaiączkowski Pijar Klasy II. w Łęczycy, a umieściwszy X. Wiśniewskiego w Szkołach Łęczyckich na mieysce P. Zaiączkowskiego do Warszawy, co stanowi względem X. Kapicy nadesłane ma honor S.G. uwrocie przełożenia uwolnienie Pana tego nadal od obowiązków Nauczycielskich byłoby dogodnem i dobru Nauk i spokoyności Zgromadzeń, odwołuie się S.G. do corocznie przesyłanych Raportów a z tych przekona się za pewne P. Kommissyą iż w którem kolwiek Pijar ten znaydował się Zgromadzeniu, zawsze być okazya kłótni i zamieszania gwałcenie Pana tego pensyi emerytalna do wyżłuszonych lat złożenia, nie przynieśie tyle kosztu Funduszowi Edukacyynemu, co przynosiła corocznie zmiana Pana tego i opatrywanie onym kosztu na drogę, dla tego tylko uwagi nie iż ci wytrzymać nie mogłe z tak nieurogronem i kłótliwem subiektem iak iest X. Kapica. Zgromadzenie nawet Szkół Warszawskich powtarzaiąc tylko iż X. Kapica chce być umieszczonym w Warszawie podał przez Rektora swoiego żądanie do Szkoły G.K. aby tá zamiana prozby do P. kommissyi o uwolnienie onegoż od X. Kapicy. — Niektóre zaś te szczegolności Pana tego oświadczaią się iż gdyby Zgromadzenie Szkół Warszawskich nie mogło pozyskać u P. Kommissyi uwolnienia siebie od X. Kapicy, przymuszeniby były dla miłości pokoiu dopraszać się o zmianę mieysca. — Upodlaiaią się S.G.K. iż P. Kommissya nieżyczy nic tak szczerze iak spokoyności Zgromadzenia Szkół Warszawskich przez umieszczenie w nim X. Kapicy, raczy przychylić się do uwolnienia onego nadal od obowiązków Nauczycielskich i opatrzenia go pensyą Emerytalną do lat wysłużonych złożenia. Co przeciwszy zostaie S.G.K. etc. Dan w Krakowie Dnia 19. Września 1792. Roku — X. Józef Szabel S.P.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz S.G.K.

Do JOXcia Imci Prymasa z powinszowaniem Imienin

Jasnie Oświecony Mci Xiąże i Dobrog.

5. Tyle znakomitemi Cnotami i Dobrocynnością uprzemiłkami obowiązana S. Kohorta G.K. Korona ma sobie za nayprzyiemniejsze zdarzenie, w dzień Imienin JOW.X. Mci Dobrog. z powszechnemi Cześci tey życzeniami łączyć nayczulsze za dania o cia gle uprzeimienie nayszczęśliwszych dni JOWX. ma. Życzenia te wyiśnione z serc przemiłionych wdzięcznością, a dyktowane miłością ich reru publicznego nie mogą być godnem Duszy czułych i rozrzewnionych dobrodzieystwy, i gorliwością JOWXcia Dnia o polepszenie losu Oyczyzny. Radko iest rozważać S.G. że tyle JOWX. Mci mimowolne imię dla Narodu Korony iest przeznaczone na uprzątanie Epoki zmartwychwstania Cnoty Nauk i dawney świetności naszego Zgromadzenia. Raczyć JOWX. Mość Dobrod. przyiąć łaskawie nineysze oświadczenie S.G.K. którato honor zostawać etc. nie Koronnych nigdy wdzięczności Uszanowania obowiązkach Dan w Krakowie w Domu Gazety Dnia 20. Września 1792. Roku X. Józef Szabel S.P.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz J.i.o. P.D. K.P.P. Sekretarz S.G.K.

Odpowiedź

Odpowiedź JOX. Jmci Primasa na list poprzedzający Przestawna Szkoł Główna Koronna.

6. Wzrost Nauk, przez Nie oświecenie, iak Kardego dobrego Oyczyzny Obywatela szczególnym starania być powinny kamieniem, tak też, i moim zawsze były, gdy odbieram od P. Szkoły Głów: Koron: o tym a wiadczenia, miła iest Mi mnie rzecz. Wyrażam przeto za powinszowania Jey przy Jmieninach moich dowzięczność, i życzę Jey zawsze tego z Jey powodzenia, którego dla dobra Kościoła i Oyczyzny nayuroczyściey życzę, i nie wątpię iż przy usilności i dorozie świątobliwych mężow coraz barziey kwitnąć Nauki nie mogą w nich się ćwiczących Rozsądek rozum, iak w dobrym utwierdzą vere — Zostaię przytym do życzeń przyiaznem i życzliwem Dan w Warszawie Dnia 3. Października Roku 1792 — M. Pan. Xcie Prymas.

Do JOX. Jmci Primasa w interessie Szpitala S. Łazarza.

Jasnie Oświecony Xiąże Dobrodzieiu!

7. Wiadome są JOWXciu przykrości i przeszkody, których S. G. doświadczyła w interessie Szpitala S. Łazarza, bez zadnego pożytku i korzyści tak dla Nauk iako i dla Szpitala. Oddawnie reprezentuie S. G. przez wakancyami P. K. E. uczynione, przekonany zapewnie tę Magistraturę iż Stan tego Szpitala taki w iakim go prowizorskie Delegacya zastawiła powinien wszystkie koszta Szpitalu w utrzymywaniu Osób całe Jego rządowi pomocy nie mogących, przestrzegaiąc tego postępkiem Nauk Lekarskich i Chirurgicznych, mieszać Szkoły P. ustawiczne zakłócenia i kollizye, a przez to przez Jey spokoyność, i czas Naukom należyty, którego nie tak wiele w roku zeszłym Szkolnym na ustawiczne pisma, projekta i interwencye bez korzyści stracida. Przyznały nawet to same Osoby od obydwoch Magistratur do Krakowa zesłane zapewniaiąc S. G. iż taki Stan rzeczy dłużey nad Miesiąc nie potrwa. Słuchaiąc się S. G. narażaiąc na tak przykre kłótki, i widząc iakby Jey usiłowania w pomnażaniu korzyści Nauk były daremne, nie należące zupełnie do całego Rządu i administracyi wewnętrzney Szpitala, oświadczyła P. Kommissyi iż woli raczey odstąpić wszystkiego, Szkołę prakt: Medycyny i Chirurgii zamknąć niż przystać na takie rozrządzenia iakie dymissyą swoią rozdawione były z szkodą Zgromadzenia Nauk, i Szpitala samego krzywdą. — Ten stan rzeczy trwał do tych czasu, po rozpoczętym biegu Nauk, wypada koniecznie zaradzić skutecznie potrzebie Nauki i chorych i uczących się. Niewiemy dzisiay w czyich ręku iest kassa i dochody Szpitalne, niewiemy iak i na co były obrocone, X. Miłoszewski wyiechał dawno z Krakowa zamknąwszy Administracyą przez siebie Szpitalowi zabrane, Prokurator Szpitalny dawniey sam od Szkoły Głównej postanowiony w dozor niczego wdawać się nie może poki mu wszystko wrocone nie będzie, co nie tam z woli Szkoły Głównej i pod Jey odpowiedzialnością od początku było powierzone. Skargi Osób i ułomności cudzoziemskie o nie wygody i chybiane potrzebney usługi i opatrzeniu nie mogą być zadawalaiące i pokrzepiaiące — Jest nayusilniey za prozbą Szkoły G. G. ab: JOWXcia zwykłą swoią chęcią o wzrost Nauk i dobro ludzi tego Kraiu z iaką rączey dać temu Szpitalowi exystencyą i opatrzenie zła raczył uwolnić S. G. od przeszkod złych i zapobiedz dalszym nie tylko wyciągnąwszy Szpital z tey wątpliwey sytuacyi względem rządu i wrociwszy Szkołę Głuą do zupełnej administracyi kassy i rządu wewnętrznego pod obowiązkiem sprawiania się z tego przed P. Kommissyą Edukacyiną. — Prawo przez Rząd JOW. X. Jmci pozarobione uczynienia, dobre i rozrządzenia tego Szpitala nie iest żadnemi wyraźnemi zapisami prawami ani odgętemi ani ieymowane a ta rządza dobroczynności która kierowała sercem JOW. X. Jmci w erekcyi i uposażeniu tego Szpitala nigdy JOW. X. Jmci odstąpić ani go zabrudnienie nie przestaie. Na mey opinii Szkoła G. nadzieie pewna że się JOWXcia do tey prozby sprawa ubogich chorych i Nauk chowiących skutecznie i niezwłocznie przychyli raczysz — A ponieważ przełożyli Szkołę G. Artyrie Chirurgii.

8.

9.

gii i Szkoły praktycznej iż dla powiększonej liczby chorych ciągłego czuwania nad ich bezpieczeństwem i dozorem chirurgow potrzebny iest, kobyczenie assystem przy Szpitalu, kiedy z Professorow Tam mieszkaiących nie myśli ale tylko w godziny pewne codzien z Uczniami Szpital odwiedzaiących do opatrzenia chorych explikacyi lekcyy i operacyy potrzebnych wykonywania: utrzymywanie zaś takowego assystenta z czego powinno z dochodow Szpitala iako dziś dostarczyć na to mogących bez uszczuplenia chorych, po tylu innych wydatkach przez Kommissyą i Szkołę Główną na ten Szpital czynionych przeto iczeli się JWXX. M.ce Do tego postrzeżenia Pismo iakby się Szkole Głównej zdaiè sprawiedliwego przychylić raczyło, determinowanie, nadewszystko dla tego assystenta od woli JWXmci Szkoła Główna oczekiwać będzie, aby do wyżrzeczenia na to Osoby niezawodnie przystąpił i wdzięczną, i do zaprowadzenia tego rządu i porządku iakiego Nauki i Zatrudnienek chorych koniecznie wymagaią — Dan w Krakowie Dnia 17. Października 1792. Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor Józef Januszewicz Ti O. P.D. Sekretarz S.G.K.

Odpowiedź JWXmci Prymasa na List poprzedzaiący

Do Szkoły Głównej Koronnej.

8. List od S.G.K. pod dniem 17. Października do mnie pisany odebrałem chwalebna troskliwości o dobro i porządek Szpitala S. Łazarza prawdziwey ludzkości nad cierpiącemi iest dowodem, nie mogę także z strony mojey przepomnieć, aby Fundusz ten wielką pracą i staraniem pomnożony miał być zapomnianym. Ale że dla obfitszych teraźnieyszych zatrudniaiących Kommissyą Edukacyi Zdaniem Prawy przez Delegacyą, Sessyi Kommissyi zebrać niemożna, zalecam wygotowanie Projektu Reformy do Delegacyi examinuiącey Kommissyi Edukacyi podać się mającey dla uwiadomienia Go na naypierwszey Sessyi, oddania wzwyż wspomnionej Delegacyi, a iaka ta Kommissya zapadnie decyzya, Szkole Głównej niezwłocznie kommunikowana będzie wraz z stosownym rozsądzeniem Kommissyi Edukacyi względem utrzymywania tegoż Szpitala. — Dan w Warszawie Dnia 30 Października Roku 1792. — Przypisek ręką JWXmci Prymasa zrobiony = P.S. „gotowego przed odchodem pocz. Rossyi nie maiąc czasu odmienić, de stresu onej nie wypłaca, to tylko przydam że lubo mnie edukacya nigdy interessować nie przestanie, i zawsze iey będę starał być Jey pomocnym, niektóre okoliczności przymuszaią mnie do odsunięcia się od Prezydencyi i zasiadania, dalsza Korrespondencya może być utrzymywana z Kancellaryą która donosić nie zaniedba Kommissyi =“

Odpis Szkoły Głównej Koronnej na List poprzedzaiący.

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

9. Znaiąc S.G.K. iak wiele na tym zyskuią Nauki kiedy w nayważnieyszey nad Edukacyą Narodową przełożonej Magistratury zasiadaią Osoby iedynie mianowanie dobra Nauk przeczące, z żalem przed Xiążęcemi JWXXmci Dobrodziejami odebrała doniesienie, iż usunąć się umyślitesz od Prezydencyi i zasiadania, Kommissyi Edukacyynej, to ią Oyca iedynie pociesza że Tak łaskawie zapewnić raczyłeś iż Cię Edukacya nigdy interessować nie przestanie i że zawsze będziesz się starał być Jey pomocnym, przy takowym zaręczeniu niepotrzebnie podchlebia się Szkoła G. Koronn, iż będąc co do wzrostu swego dzietem trudow i starań JWXmci nigdy z tey Jego Macierzyńskiey Opieki wypuszczoną nie będzie; Słodka ta nadzieja zaszczepione w sercu Kardego Akademika pomnaża dla JWXmci Dobrodzieia wdzięczności i uszanowania obowiązki — Dan w Krakowie Dnia 11. Listopada 1792. Roku. — X. Jozef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz Ti O. P.D. Sekretarz S.G.K.

Do P. Kommissyi Edukacyyney z doniesieniem iż kanonią katedralną Krakowską po Ks. Datte wakuiącą konferowała J.G. Ks. Szablewi Emerytowi.

Przeswietna Kommissya nad Edukacyą Narodową przełożona

Zawiadowiła po śmierci Ks. Datte kanonia katedralna Krakowska do kollacyi Szłeby Głównej należąca, a że P. Kommissya przez derolucyą swoią w Roku 1783 dnia 20. Listopada zapadłą kanonię tę na fundusz Emerytów przeznaczyła, przez J.G.K. pozwalam do wspomnionej Rerolucyi, zastrzeżoną kanonią Ks. Józefowi Szablowi dzisieyszemu memu Rektorowi, iako iuż od P. Kommissyi przez Rerolucyą 1783. Roku za Emeryta uznanemu konferowała, o czym doniosłszy ma honor zdawać w nie kenerowych uszanowania i uległości dowiązłach. — Dan w Krakowie Dnia 4. Listopada 1792 Roku — Ks. Bonifacy Garycki Referendarz — Józef Januszewicz S.S.G.K.

Tytułem.

Do JOX. Imci Biskupa Krakowskiego z poleceniem na Podkanclerstwo Szkoły Głowney Ks. Minochiego Kanonika Krakowskiego

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

Mylo iest Szkole Głowney koronney oddaiąc sprawiedliwość Ks. kanonikowi Minockiemu umieiącemu cnotą i gorliwością iednać sobie miłość i szacunek Zgromadzenia, zanieść do JOX. Mci iednomyślne prozby abyśmy na wakuiące po Ks. Joachim Podkanclerstwo J.G. Pasterz konferować raczył. Gdyż J.G.Xa wstawionym bey od kanclerzow rozwiązaniem polecania nadwakuiący ten Urząd Ktoś uznany za nayprzystoyniesza do piastowania tey powagi, ma honor zaręczyć, iż odpowiadaiąc zadaniom całego Zgromadzenia, złożysz JOX. Mci kanclerzowi w ręce godne tak poważnego zaufania. — Rzeczy z przyrodzonym JOX. Mci przeświadczeniem nayuległych J.G. obowiązkow nayuprzeymniey szego uszanowania. — Dnia 4. Listopada 1792. Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz T. i O.P.D. Sekretarz S.G.K.

Odpowiedź na list poprzedzaiący

Alma Universitas!

Za nayprzyiemnieyszą wiadomością o śmierci Ks. Kanonika Datte wakuiącey po Nim Urzędu Podkanclerzego, Szkoły Głowney koronney determinowałem stosunkiem pewnego konferować Ks. Kanonikowi Minockiemu: to mi przez umyślnego Doniosłem. Gdy pozniey odbieram za Nim prozby Jameyzy Szkoły Głowney, abym ten Urząd Jemu powierzył, miło mi iest iż wybor moy z goodnością z Jey życzeniem. Rownie miło mi iest o powierzeniu tey Szkole Głowney przychylność moią nieodmienną ktorey prawym Jey dowodzić zawsze będę. Na ste dowody — Dan w Dąbrowie Dnia 22. Listop. R.P. 1792. Ks. Biskup Krak.

Do JOX. Imci Biskupa Krakowskiego z powinszowaniem Imienin

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

Szkoła Głowna koronna pamiętna zawsze tych mitych sobie obowiązkow z ktorych wypłacać się winna zasługe z dostoieństwie JOX. Mci i Kanclerzowi swoiemu, nie zaniedbuie korzystać z zwyczaynej pory dnia Imieninowi Jego poświęconym, i zanieść JOX. Mci życzenia nayprzemilszey tych powodzeń, szczęścia nayprzedłuższego dla dobra Oyczyzny, ktoś uosabia życia, które JOX. Mci raczy z przyimować iako ofiarę serc czystych przeszłych prawdziwą przychylność i wysokim dla JOX. Mci uszanowaniem. Dan w Krakowie Dnia 4. Października 1795. Roku. — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz T. i O.P.D. Sekretarz S.G.K.

Odpowiedź na list poprzedzaiący

Alma Universitas Cracaviensis!

Życzenia Szkoły Głównej Koronney z okoliczności dnia Imienin no-
14. ich przesłane Wdzięcznie przyymuiąc, rad bym w każdey okoliczności, być
przytomnym ich uczonemu Zgromadzeniu, dla okazania przyiaźni
mojey prawdziwey, którą iako Pasterz i Kanclerz Ich mam zawsze
dla Nich w sercu moim. Dan w Dąbrowie d. 19. Januarij 1793 Ao
F. Xri Turski B.K.

Do Szkoły Głównej Koronney z Kazyi śmierci JX. Datte Ka-
nonika Katedralnego Krakowskiego

Przesławna Szkoło Główna Koronna!

Nie maiąc przeczucia być członkiem tak szanownego Zgromadzenia, wzyte-
15. czności zadaiąc nayściwszą sprawiedliwość Krajowi przynoszącego, znam dobrze
iż mi się nie godzi na Posiedzeniu P. Szkoły Głównej Koronney, publicznie głos mego
podnosić. Lecz uszanowanie którem umysł moy ku Naukom i Talentom przeiętny
zostaie i sprawiedliwość która czułe serce moie cnocie ludzkości i zasługom odda-
wać i wymierzać umie, daią mi prawo do współczestnictwa bolesnego uczu-
cia, które z smutney utraty tak zacnego współczłonka Jego ciała P. S. G. K.
wraz z innemi Panami Akademickiemi dzieli.

Straciła Szkoła Główna Koronna w osobie Wp. Datte K.K.K. szanowne-
go ze wszechmiar członka, i wysłużonego Pasta, w którym do zgonu życia
pracy, straciła w nim P. Kapituła Krakowska współkolegę, straciła młodzi
znakomitego w Naukach i przykładzie Mentora, straciła przyiaciół zacnych
obiekt nayżywszych serca związków, straciło nakoniec ołbrocianie Bóstwo
Oyca swego, a Naród Męża któremu wdzięczność chyba w powszechnym
żalu swego składzie okazać tylko może.

Przesławna Szkoło Główna Koronna nie może ci bydź nie miłym odkrycie
serc czułych wynurzenie ku Mężowi temu, który w tak krótkiey chwili przeciągu
wesołym, i wdzięcznym na twarzy was okrzykiem witany, przyymowany, żywo, tak
ciężarem wiecznym był jego ogarnął, cnota przecie Jego, zasługi, i praca składzie-
rzny w świątyni Nauk miec będą.

Próżny hołd ten składa pamięci wielkiego człowieka który nad Grobowcem
Jego zwykły odbywa obrządek, nie dziwiąc wielkości tey, która iedynie człowieka
nad innych ludzi wznosi, przez zbliżanie go do doskonałości, lub też ten w wy-
mierzonym krokiem przy trumnie chodząc, wzdycha z wzdychaiącemi,
płacze z płaczącemi, a przykład zmarłego zbędnego na nieczułym Jego
umyśle nie czyni wrażenia; lub ten nakoniec, który dla wielkich iest na co-
dzienny bieg życia bliźniego, iako na ubiór tak potrzebnego społeczności
Ludzkiey człowieka.

Wspaniałość i przepych pogrzebu zadziwia nieoświecona prostotę, i daie
Jey powód do kilkodniowego Jego wspomnienia; martwego posągu lub odcia-
go Kolosu świadectwo, zdaiącym, iż tylko ciekawości przeciętrzania cych zaspo-
kaia, lecz prawie żywa cnota i zasługa, dla wielkich serca głosem w nayodleglą
pokolenia przez wieki z uwielbieniem przeszłości na uczone umysły
bywa. — Życie cnotą rządzone iest nayczystszym zrzodłem chwały, wielko-
ści człowieka, i zbiorem rzetelnego zysku Jego, którem sam w sobie bez
podziału dzierży, zlewaiąc na innych pożytek.

Francyi Rodu Jego zdobi chluba; Polszcze zaś Jego użyteczności za- "
szczyt. Tamta Oyczyzna Jego cenić w Nim zasługę umiała, Ta zaś z Nay "
korzyści odnosi, Tamta potrzebnego, Ta pożytecznego utraciła Obywatela "
Życie krajowi poświęcaiąc, o sobie samym zapomniał. — Umarł, lecz żyie "
nie przestał. — ..... "

Przesławna Szkoło G: koney nie mam w zamiarze rozrzewniać umysły tak ła-
skawym iuż smutne żalem, a wynurzaiąc przed Nią te żołkliwa boleści człowieka
dania pożegnaiąc te chwile, zwłokiem zmarłego Jey współczłonka, nayprzyiaźniey mie-
mam oddać cześć i uwielbienie Zgromadzeniu z którego Grona umarł teraz jeden członek
Racz P. S. G. K. ten krok czułości mey łaskawie przyiąć i uważaiąc go za
dowód gorliwego Jey uwielbienia i uszanowania które powszechnie wieścią
cych Jey światło pracą i zasługi wpaiasz. Pisano w Tymbarku dnia 5go
Grudnia 1792. Roku. — G. Sebastyan Dembowski Kom: Cyw: Woysk Wzhoz Kraj

Czytowicz

Odpowiedź Szkoły Główney na list poprzedzający
Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieju.

16. Odebrała S.G.K. dowod Xięcia Jmci Pana Dobrod. w wymownym zalu nad stratą JW. Piotra Kanonika Katedr. Krak. czuła równie będąc na utratę wyd. Kolegi tego sumienia pełnego nauką cnotą, i gorliwością dla nas sobie miłość i szacunek zyskującego nie mogła nie mile przyjąć Ten Jego odezwy, zapisawszy zarazem przyszłość dla Jmci Pana Dobrod. wdzięczność, zleciła list Jego co do słowa wdagnąć w Protokół obrad swych, aby potomność wiedzieć mogła iż był Członkiem Zgromadzenia Tey Mąż, którego krótkie przeciąg życia użytek Krajowi, śmierć zaś sprawiła nieutulony smutek w całym Kościelnym i patryotycznym Jemu Jmci Panu Dobrod. — Raczy JW. Pan przyjąć to oświadczenie za dowod nieskończonych z strony Szkoły Głównej dla Niego uszanowania obowiązków — Dan w Krakowie na Sessyi dnia 4 Lutego 1793. Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz T. i O. P.D. Kr. A.P. Sekretarz S.G.K.

Od JW. Ozarowskiego Kasztelana Wojnickiego do S.G.K. w imieniu Rzeszkie Urzędy we wsi Krakowice zwaney

Dnia 20 Febr. z Warszawy

Przeswietna Akademio krakowska!

17. Z prozba ktorą do mnie zamieszono udaię się do P. Akademii Krak. JP. Krajewski Podstoli Nowotarski Kassyer Krak. życzy sobie przydać za Fol. Towarzysza Krakowice pod Krakowem położona należącą do P. Akademii. Jeżeliby to uczynić pospolnie P. Akademii dozwolała, miałbym sobie za szczęście otrzymać skutek prozby moiey i interessowania mego za JP. Krajewskiem. — Oczekuiąc łaski Waszmci Rzeczy P. Akademii krakowskiey — B. Ozarowski Kl. G.L.

Odpowiedź na list poprzedzaiący.

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieju!

18 Odebrała S.G.K. list Jmci Pana Dobrod z interessowaniem się za JP. Krajewskim Podstolim Nowotarskim Kassyerem Krak o dzierżawę wsi wioski Krakowice zwaney, miłoby było S.G. zadosyć uczynić tak poważnemu interessowaniu się, gdyby Jey nie była na przeszkodzie nieuchronna potrzeba zaokrąglenia włości do niey należących, przez kilkoletnią arędę znacznie zniszczonych. — Raczy Jmci Pan Dobrodziej przyjąć to oświadczenie za dowod nieskończonych dla Niego uszanowania obowiązków. — Dan na Sessyi S.G.K. Dnia 6 Marca 1793 Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz T. i O.P.D. Sekretarz S.G.K.

Do JW. Marszałka Konfederacyi Woiewodztwa Krakowskiego Walewskiego w interesie Szpitala S. Łazarza od S.G.K.

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieju!

19. Delegowani uwiadomili w dniu dzisieyszym Szkołę Główną Koronną iż przez Rezolucyą P. Konfederacyi Woiewodztwa krakowskiego powrocona została

została do tey części rządu w Szpitalu S. Łazarza, która Jey od założenia onego należała, powrót ten znaiąc być skutkiem dzielney pomocy JMWm. Pana Dobrod. ma honor złożyć Mu to naypowinniejsze podziękowanie; Are nie które z osob usurpuiących sobie rząd w tymże Szpitalu oświadczyły JW. Bukowskiemu podpirzeby Pana Rezolucyi P. Konfederacyi Woiewodztwa Krak. iż w tym interesie udadzą się do Nayprzedszey Generalności, podchlebia sobie Szkoła Główna Koronna, że i w tym względzie doznaie Skutecznej JMPana Dobrod. protekcyi, o którą Jey iak nayusilniey dopraszaia się, ma honor oraz zarazem nieskończone z swey strony dla JMPana Dobrod. uszanowania i wdzięczności obowiązki. — Dana na posiedzeniu Szkoły Głowney Koronney Dnia 3 Marca 1793 Roku.

X. Jozef Szabel S.P.D.S.G.K. Rektor — Jozef Januszewicz F. i A.P.D. Sekretarz S.G.K.

Do JOXmci Prymasa w interesie Szpitala S. Łazarza

Jasnie Oświecony Xiąże Dobrodzieiu!

20. Znaiąc Szkoła Główna Koronna iak wiele winien dobroczynney Opiece JO. W.Xcy Mci Dobrod. Szpital S. Łazarza zadzi być swoim obowiązkiem, misię JO.W.Xcy Mci iakie względem tegoż P. Konfederacyi Woiewództwa Krak. zrobiła wdzięczna. — Na końcu Miesiąca Lutego zeszłego wydała Konfederacya Woiewództwa tutey szego Rekwizycyą do S.G. aby Jey informacya o Fundacyi tego Szpitala była złożona wraz z Rachunkami, a to iako zastępuiącey Kommissyi Cywilno woyskowa we wszystkich obowiązkach, po takowey Rekwizycyi spisany był krótki wywód tey sprawy między Kommissyą Edukacyjną i Kommissyą Policyi, nie wdaiąc się w Rozmaczenie pierwszeństwa, które były iak na Subordynowanych do Kommissyi Policyi Ob. o tym ieszcze pismem wystawiony był początek, iż Fundacya tego Szpitala, z przydaczeniem kopii rozrządzenia Delegowanych do obydwoch Kommissyi Cywilnego, i oświadczeniem przyczyn dla których takowego rozrządzenia Szpitalu Ob. przyiąć nie mogą. — Po takowym wydaniu Rozmaczenia się S.G. oświadczył Ob. Marszałek Konfederacyi iż mysli iest tegoż Konfederacyi wrocić rzecz. Do tego Pana z którego ie Kommissya Policyi wyciągnęła, to iest Szpital do Kasy i Rządu Szkole Głowney oddać, a zupełne rozporządzenie funduszu JO.Xcy Mci zostawić; iakoż po ukończeniu tego Sekretarz wypadaiący w Miesiącu Lutym Rezolucyą Konfederacyi aby cały Rząd Szpitala S. Łazarza do Domu i dochodów był oddany Szkole Głowney, która to Rezolucya w Extrakcie tu przyłączona JW. Bukowski Konsyliarz, od P. Konfederacyi delegowany w dniu drugim Marca roku bieżącego do Exekucyi przywiózł. — Nie dawanie teraz Szkole Głowney nic innego tylko zadnieść usilne prozby do JOXmci o zrobienie urzędowney cesyi na rzecz by Domu od X.X. Karmelitów na Piasku nabytego, tey albowiem Kuopitalności nie prawnosci, bydź przyczyną iż Jurysdykcya Duchowna mieiąc Dom ten być Biskupim, nie dopuszczała Szkoły Głowney do tak zupełnego prawa i Rządu nad tym Szpitalem, iakiż Jey u S. Barbary dzierży, i iakiż do wzrostu Nauk chirurgicznych i Medycznych iest koniecznie potrzebny. — Zanosi oraz S.G. do JOXcia Mci dwie druga prozby o urzędowne nadanie Wiosek na dochod Szpitala tego przeznaczonych z zostawieniem onych pod iakąkolwiek podległością JO. Xcy Mci Oby administracyą trwaią przez Kapitułę JO.Xcy Mci Oby pozwolone, uczynienia dobrze i rozrządzenia tego Szpitalu nie iest żadnemi późniey prawami, ani odięte ani uszczuplone, a ta zgoda dobroczynności która kierowała sercem JO.Xcy Mci w Erekcyi i rozporządzeniu tego Szpitala nigdy JOXcia Mci zatrudniać nie przestaie, na nay opieraiąc S.G. nadzieię pewną, iż się JOXcia Mci do tey prozb, za sprawą ubogich chorych

i Nauk

i Nauk mowiących Skutecznie przychylić raczyć zlecić Plenipotentowi swoiemu w Warszawie aby przełożył ustnie JOWX. Mu prozby Imieniem Zgromadzenia tego które zostaje w nieskończonych dla JOWXstwa Dobrodziejstw uszanowania i wdzięczności obowiązkach. — Dan na Sessyi Szkoły Jey Koronney Dnia 31go Marca 1793 Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz F. i O. P. Sekretarz S.G.K.

Do JO.X. Imci Prymasa z prozbą o przyjęcie Aspektacyi na pensye w przeszłym półroczu bieżącym Fundu Szkoły Gł. wypracowane

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieju

21. Zaufana w skutecznej protekcyi JOWXmu Dcia Szkoła Gł: Koronna nie odebrawszy dotąd aktyvacyi na pensye w przeszłem półroczu wypracowane, zanosi listowne prozby do JOWXstwa Dcia abyś przystanie łaskawey aktyvacyi przysłać raczyć raczył. — Nie będąc Fundu płatni Szkoła teraźniejsze a z gotowego codziennie pożytku żyjąc grosza wiele na takowym obszarpieniu ponosząc uszczerbku, zwłaszcza gdy znajdują się w Szkole Głównej osoby które nie mając żadnego innego, prócz pensyi z opatrzenia, nie są w stanie przy takim opóźnieniu obiedzić nieuchronnych swoich potrzeb, cierpi na tym wiele ogrod botaniczny codziennego na utrzymanie potrzebnego kosztu, lekcye fizyczne które bez doświadczeń rzadkich z codziennym kosztem zbędnych dawane z pożytkiem być nie mogą, Szpital dla praktykujących się chirurgii i Medycyny utrzymywany a z summy od P. Kommissyi wypłacanej 5400 zł. Polsk. corocznie odbierającey, kandydaci nakoniec na fundusza P. Kommissyi na nauczkach przez S.G. utrzymywani. — Do tak krytycznego Kasy Szkoły Głów. przykładu iż nie miało nie oddanie przez wszystkich prawie Sobie Sekretarzy archiwalnych i Commissarzyckich rady trzech Królewskiey a przez niektórych nawet i Swiętojańskiey, tak Najechowice i Dziwięcioły, Kielczmenice i Siebenice, Bobrownik, Czaple i Krzepice nie zapłaciły raty Trzechkrolskiey, Michałowice i Krzestawice, Gatarowice i Nawiemy, Wrocieryże i Jelezna, Skaryszew i Nawno ani Swiętojańskiey ani Trzechkrolskiey nieoddały raty od summy 400000 zł. Polsk na Jampolu zapisanej, i summy na Sędziszu od dwoch lat zatrzymana prowizya, od których zaś i kapitał nie tylko na fundusz Szkoły Gł: ani na Burse i Bursarmy przeznaczonych, od kilku prawie lat nie wpływają do Kasy S.G. procenta — Opieka która Commissarze Dobrodziei Szkoły Gł. Koronney do tego momentu zaszczycała, spodziewać się każe niezmylnie iż w tak smutney sytuacyi Osob S.G. Kasawie wyższe raczyć, i oraz podasz im Kasę jak sobie mają postąpić w odzyskaniu tak znacznych zaległości w tym czasie w którym dla braku kompletu Rady Kommissyi Edukacyi być nie mogą — Trzymam przytym Commissarze o wiadczenie nieskończonych z strony S.G. uszanowania i wdzięczności nowazkiem — Dan na Sessyi Dnia 14. Kwietnia 1793. Roku — X. Józef Szabel S.T.D. K.K. K. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz F. i O. P. Sekretarz S.G.K.

W tymże samym interesie podobne listy pisane były do X. Xcia Imci Woiewody Wileńskiego, i JW. JX. Cieciszewskiego Biskupa Kijowskiego Kommissarzow Edukacyinych.

Odpowiedź Jakcia Jmci Xcia Prymasa na List poprzedzający.

Szkole Głównej Koronnej Akademii Krakowskiej.

22. Wiadomo iuż iest Szkole Głównej Koronnej Akademii Krakowskiej, iak dawno odsunął się od Kommissyi i interessow Edukacyynych, a zatym dowiedzieć się nie mogę, w iakim teraz znayduie się stanie fundusz Edukacyyny, a zwłaszcza w tych nayniższych dwóch czasach kiedy i Litwa swoy fundusz od Koronnego oddzieliła, i przez zabrane kraie wpływ wielorakich dochodów iest przecięty. List ich oddałem do JP. Lelewela iako Jenerałnego względnego funduszu Kassyera w Koronie, który niech się Jm Xiędzom Komissarzom w iakim iest stanie kassa Jego, i iakie mieć może inne od teraźnieyszego Rządu dania sobie zlecenia. Niech Nam w niniejszych okropnych okolicznościach iak tylko zwykła strapionemu sercu ulgę w Chrześciańskiey Religii i w podnoszeniu myśli naszych do nayważnieyszego świata Rządcy, od którego wszelkie ulgy dla Narodów pochodzą — Zostawuiąc z nieodmienną przychylnością Jak dla całego Jch Grona, iako też dla każdego w szczególności — Dan w Warszawie dnia 25. kwietnia 1793. Roku — Michał Poniatowski Xżę Prymas.

Do Nayiaśnieyszego Pana w interessie nie wypłacanych Szkole Głównej pensyy, w przeszłem półroczu wypracowanych.

Nayiaśnieyszy Królu Panie Nasz Miłościwy

Opieka która Waszą Królewską Mść Nauki, Uczących i uczących się Poskromie zaszczycaiąc raczyła, oświeciła Szkołę Główną Koronną Akademią Krak, przekłada z głębokim uszanowaniem u Tronu
23. Waszey Królewskiey Mci stan Jey teraźnieyszy. Dla braku kompletu Rady P. Kommissyi nad Edukacyą Narodową przełożonej wyznaczonych Kadencyach nieodbywaiąc się, wypadło Radzie Szkolnej funduszu Edukacyynego Pak tożsamych bieżących iako S.C. winnych nie wypłacić należytości, a Profesorowie Szkoły Głównej wypracowanych dotąd nieodebrali pensyy, przymieszeni zab z głodowego życia grozę nie mało Nad ponoszą uszczerbku, zwłaszcza gdy znayduią się w S.C. osoby takie, które nie maiąc żadnego innego prócz pensyy opatrzenia nie są w stanie opędzać nie odmiennych swych potrzeb, cierpi na tym wiele Ogrod Botaniczny pod panowaniem Waszey Królewskiey Mci znacznym nakładem założony, a codziennego na utrzymanie potrzebuiący kosztu, cierpią Lekcye fizyczne które bez codziennego równie z codziennym kosztem zbiorów z pożytkiem dawane być nie mogą, Szpital nakoniec dla przytułku uczących się Medycyny i Chirurgii przy Szkole Głównej założony, a na utrzymanie swoie część z funduszu Edukacyynego odbierający. — Stan ten wiernie Waszey Królewskiey przełożony tym iest smutniey szy że odebrała Szkoła Główna od Kassyera Jenerałnego P. Kommissyi Edukacyynej odpowiedź, iż Ky nawet nadziei udzielić nie może względem odzyskania należytości. — Nie zostaie zatym nic więcey Szkole Głównej tylko zanieść uległe prośby do Waszey Królewskiey Mości iako pierwszego Założyciela i Dobrodzieyny

i Dobroczyńcy Nauk, abyś nie raczył odmówić Opieki i skuteczney protekcyi Zgromadzeniu temu które ma sobie szczególnieyszą powinność zaręczyć dla Waszey Królewskiey Mci nieskończone obowiązki Nayżywszey wdzięczności uszanowania i podległości — Dan w Krakowie na Sessyi Szkoły Głowney Koronney Dnia 5. Maja 1793. Roku. — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz F. i O. P. D. i P. Sekretarz S.G.K.

Odpowiedź Nayiaśnieyszego Pana na list poprzedzaiący.

Mości Xięże Rektorze Szkoły Głowney Koronney — Nie mogąc tu
24. żadney UMcPanu dać pomocy w Jego żądaniach lubo bardzo sprawiedliwych, odsyłam Memoryał Jego do Warszawy do JX. Biskupa Hełmskiego, iako Prezyduiącego teraz w Kommissyi Edukacyyney Koronney, obliguiąc Go naymocniey, aby się starał wszystkie prożby w tym Memoryale wyrażone iak nayprędzey uskutecznić: o czym uwiadomiwszy UMcPana kończę wszelkich z serca życząc Mu od Boga pomyślności — W Grodnie Dnia 9. Maja 1793 Roku. — Stanisław August Król.

Do P. Kommissyi E. K. z prożbą o przysłanie patentu do wakuiącey Katedry Farmacyi dla JP. Antoniego Schastera

Prześwietna Kommissyo nad Edukacyą Narodową przez
1. Wydarzony w Szkole Lekarskiey wakans przez śmierć nigdy dosyć nieodżałowanego śp. JP. Jana Schastera Farmacyi i Materyi Lekarskiey Prfra, był powodem Szkole Głowney Koronney do wczesnego zaradzenia o zastąpieniu wakuiącego mieysca. A gdy postępuiąc stosownie do przepisu Ustaw JP. Antoni Schaster Filozofii i Medycyny Doktor tak w Kollegium Fizycznym iako też i w Szkole Głowney Koronney na Sessyi in pleno dnia 20. Lipca zgromadzoney uzyskał za sobą iednomyślne zdania, Szkoła Głowna używaiąc służącego sobie Prawa a Ustawami P. Kommissyi zaręczonego; ma honor polecić Go P. Kommissyi i upraszać o podpisanie i przysłanie dla Niego do wakuiącey Katedry Patentu — Kilkonastoletnie JP. Antoniego Schastera w Naukach Lekarskich doskonalenie się, tak w tuteyszey Akademii iako też w Akademiach Niemieckich, Włoskich, Francuskich i Angielskich zapewnia Szkołę Głowną o niewątpliwey do wydarzonego wakansu zdatności. — Raczy tylko P. Kommissya przyspieszyć przysłanie żądanego Patentu, aby Prfr maiąc to zaręczenie mógł wcześnie robić potrzebne przygotowanie do rozpoczęcia po Wakacyach Lekcyi. — Prożbę ninieyszą przekładaiąc S.G.K. z wszelką ufnością ma oraz honor zaręczyć P. Kommissyą o nieskończonych z swey strony uszanowania i wdzięczności obowiązkach — Dan w Krakowie na Sessyi Extraordynaryyney pełney Dnia 20 Miesiąca Lipca 1793. Roku — X. Józef Szabel S.T.D. S.G.K. Rektor — Józef Januszewicz F. i O. P. D. i P. Sekretarz S.G.K.

Do Jaśnie Oświeconego Xcia Jmci Prymasa z powinszowaniem Jmienin od Szkoły Głowney Koronney

Jaśnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieju!

2. Otwieraiąc Szkoła Głowna Koronna przy dniu Jmieninom JOW. Xcy Mci poświęconym prace powołania swoiego, zwykła zawsze uwielbiać niespracowane starania od JOW. Xcy Mci łożone na wzrost Nauk, i na dobro stanu Nauczycielskiego, Bieg roczny prac naszych iest to biegiem usiłowań w pełnieniu tych usług, i pomnażaniu tych korzyści dla Kraju, które JOW. Xca Mość w swey dla Szkoły Głowney zamierzyłeś opiece, a powrot peryodyczny do nich, iest to rocznicą nieskażoney wdzięczności, które całe zgromadzenie w tym uroczystym obrządku dla JOW. Xcy Mci przed powszechnością wyznaie. — Wzywaiąc od Pana Zastępow pomocy i sił do nowego ciągu powinności naszych, łączy przytym Szkoła Głowna nieoddzielne modły o naydłuższe i wszelkim rodzaiem pomyślności napełnione życie JOW. Xcy Mci szacowne dla dobra Edukacyi Krajowey — Racz JOW. Xca Mość tę czystą ofiarę serc naszych łaskawie przyiąć, i udziałem Opieki swoiey pokrzepiać usilności nasze, i razem pomnażać miłe nam zawsze dla JOW. Xcy Mci obowiązki wdzięczności i uwielbienia — Dan w Krakowie Dnia 26. Września 1793. Roku — X. Jozef Szabel S. T. D. Szkoły Głowney Koronney Rektor. — Jozef Januszewicz T. i O. P. D. Sekretarz Szkoły Gł. Koronney.

Odpowiedź na list poprzedzaiący.

3. Wyrażaiąc WMcPanom wdzięczność za przychylne Ich życzenia które z okoliczności Jmienin moich odebrałem, przychodzi mi razem oświadczyć, iż iak zawsze chęcią moią było, przyczyniać się do tego, co sądziłem z dobrem i pożytkiem Kraju, tak w tym samym trwaiąc żądaniu zapewniam, iż ile zemnie tylko będzie, nie ublicę nigdy dawania dowodow tego przywiązania ku Szkole Głowney, z którym nieodmiennie zostawam — Dan w Warszawie Dnia 28. Września 1793. Roku. — Michał Xże Poniatowski Prymas.

A Son Excellence Monseigneur de Toutolmin Gouverneur General de Minsk, Bracław et Jzasław.

Monseigneur!

4. La Surveillance et la regie des tous les Colleges et de toutes les Ecoles publiques de Pologne furent confiés par le Gouvernement de la Republique a l'Université de Cracovie, qui s'est obligée de fournir de son imprimerie aux memes ecoles toute sorte des livres elementaires, approuvée par la Commission d'Education pour l'instruction publique de la Jeunesse. Pour ramplir ce dernier engagement l'Université avança des fonds considerables pur les fraie d'impression, de transport, et etablit des magazins dans les Colleges des differentes provinces. Les Visiteurs envoies chaque Année pour surveiller l'ordre, le cours et le progrés de l'Instruction publique, etoint charges en meme tems de la recette des comptes et des revenus qui provenoient de la vante des livres. Les provinces de l'Ukraine de Volhynie et de Podolie etant tombées sous la domination de sa Majesté Imperiale de toutes les Russies l'ancien ordre des choses dans les Colleges, qui relevoient de l'Université, est regardé comme aboli; il ne reste au corps de l'Université que de reclamer la Protection de Votre Excellence pour le recouvrement de cette propriété incontestable

qui

qui est deposée dans les Magazins des Colleges en livres et en argent provenu de la vente effectuée. — Nous avons l'honneur Monseigneur de supplier Votre Excellence de vouloir bien donner l'ordre necessaire, pour qu'il soit permi a la personne envoiée par l'Université et munie de son plein-pouvoir de se rendre sans obstacle au Colleges repartis en Ukraine Volhynie et Podolie, pour retirer les Magazins des livres, l'argent du à l'Université et deposé dans les caisses des Colleges. Les principes d'equité et de bienfaisance, qui caracterisent les Gouvernemens de l'Empire de toutes les Russies joints à la dignité et a la Noblesse de Votre Excellence font esperer à l'Université l'agrement et le succes de sa juste demande. Daignez Monseigneur de recevoir les assurances du respect et de la plus haute consideration du corps entier de l'Academie dont j'ai l'honner d'etre le chef et l'interprete, et d'agréer en meme tems le respectueux devouement avec lequeul j'ai l'honneur d'etre

Monseigneur
de Votre Excellence
trés humble et trés obeissant Serviteur
Joseph Szabel Recteur de l'Université
de Cracovie

Cracovie 4. Septembre
1793. N. S.

Do JW. Grocholskiego Vice Gubernatora Krasney Rossyi
5. w interessie Xiążek i pieniędzy za Xiążki Elementarne po Szkołach w Krajach dawniey do Polski należących, pozostałych.

Jaśnie Wielmożny Mci Dobrodzieju!

Dozor i Rząd wszystkich Kollegiow i wszystkich Szkoł w Polszcze od Naywyższey Magistratury na Edukacyą Narodową przełożoney, powierzony był Szkole Głowney Koronney Akademii Krak. ktora obowiązała się dostawiać z swoiey Drukarni tymże Szkołom wszelkiego rodzaiu Xiążek Elementarnych dla instrukcyi publiczney Młodzi; w celu dopełnienia tego obowiązku Akademiia łożyła znaczne koszta na drukowanie i transportowanie rzeczonych Xiążek i założyła Magazyny po roznych Kollegiach; Wysyłani corocznie Wizytatorowie dla dopilnowania porządku biegu i pożytku Instrukcyi publiczney, mieli nadto obowiązek roztrząsania rachunkow i odbierania od Rektorow i Prorektorow Szkoł pieniędzy z przedarzy Xiążek wynikaiących. — Kiedy teraz niektore Prowincye Ukrainy Podola i Wołynia dostały się pod Rząd N. Imperatorowy Całey Rossyi, dawny porządek rzeczy odmienił się, niezostaie zatym nic więcey Zgromadzeniu naszemu, tylko żądać pomocy JWmcPana Dobrodz. do odzyskania nie zaprzeczoney Szkoły Gł: własności, w znayduiących się po Magazynach Xiążkach Elementarnych, i pieniądzach z przedarzy tychże wypływaiących. Upraszamy więc JWmcPana Dobrodz. abyś raczył wyrobić lub dać pozwolenie JW. Tylkowskiemu Rektorowi Krzemienieckiemu do obiechania na Podolu Ukrainie i Wołyniu będących dla odebrania pozostałych po Magazynach Xiążek elementarnych tudzież pieniędzy z przedarzy tychże pochodzących. — Spodziewa się S. G. Koron. po sprawiedliwym sposobie myślenia JWmcPana Dobrodz. iż iako dawniey Wizytatorowi Jey łaskawie oświadczyłeś, tak i teraz niedraczysz odmowić skutku prozbom Zgromadzenia tego ktore ma honor wyznawać wysokiego uszanowania obowiązki. — Dan na Sessyi Szkoły Głowney Koronney Dnia 3. Listopada 1793. Roku X. Jozef Szabel Rektor S. G. K. — Jozef Januszewicz Szk: Gł: Kor. Sekretarz

Do JOXcia Imci Xięcia Prymasa z prozbą o przyspieszenie wysłania zaległych pensyy.

Jasnie Oświecony Mci Xiąże Dobrodzieiu!

6. Ile zasmucona była Szkoła Gł. Koronna gdy w gronie swoim Deputacya odebrała od JOXcia Mci Dobrodzieia doniesienie, iż do Prezydencyi zasiadania Chemmissyi nad C. K. przełożonej wsiadać ma, tyle ucieszyć Jey się przychodzi, kiedy odbiera wiadomość iż przeznaczony przez Pana do Kierownictwa w Magistraturze Edukacyi krajowey, na nowo ten obowiązek przyjmuje, będąc Szkoła Gł. Kor. co do wdrożenia pożądanego dzieła pracy Opieki Oyczystey Mci Dobrej podobnie się, iż do prozby i przełożeń mieyscowych łaskawie przychylić się raczysz. — Niezapłacenie zupełnie za rok przeszły Fundusz S. Gł. Kor. w nayznaczniey szym zubożeniu zostawuje, kiedy zwłaszcza większa podwoia Osób nie maiąc żadnego innego prócz pensyi opatrzenia, a oddawszy całych lat obowiązkom stanu, nie mogąc zatym szukać pobocznych zarobków nie tylko w potrzebności przy niepodpadaniu pensyy oczekiwania nieuchronnych swych potrzeb, kilka nawet Osób w roku teraźniejszym od niejakiego czasu chorobą złożonych, dla czego robić potrzebnego w tym stanie zaciągnęły zapożyczać się muszą, w roku zaś zeszłym niektóre Osoby po wytrzymanej kilkomiesięcznej chorobie wydawszy dług śmiertelności, nie po sobie przy znanych wszystkim ogólności nie zostawiły, prócz długi i długowi, za to facta Mci Xcia Dobrodzieia znane całey publiczności a zapewne zdolne do poruszenia Oyczystego Mci serca. — I tam ten rzecz widzieć Waszey Xcey Mci przełożony spodziewać się każe Szkoła Gł. Koronney iż przypuszcie za racyą tego dobrodziejstwa którego nie Szkoła Gł. Litt. doznała, i przyspieszy wypłacenie zaległych za rok przeszły pensyy Osobom zgromadzenia tego, które i całe w ogólności i każdy oneg. w szczególności za łaskę przeszły iest nayżywszym i nieskończonym dla JOXcia Mci Dobrodzieia uszanowania i wdzięczności obowiązkiem. Dan w Krakowie Dnia 1go Grudnia 1795 R. X. Józef Szaniawski S. T. D. S. Gł. Kor. Rektor — Józef Januszewicz Sekretarz S. Gł. Kor.

Do P. Kommissyi Edukacyyney z doniesieniem o wydarzonym wakansie w Starym Korczynie i poleceniem na to

7. Beneficium X. Bonifacego Garychiego

Prześw. Kommissyo nad Edukacyą Narod. przedziwna Ktiey prawo zostałego Reymu Jus-prezentandi dawnieyszym Szk. Gł. Kor. należące przeniosło na P. Kommis. nad Edukacyą Narod. przedziwną, radzi by ta S. G. Kor. swoim obowiązkiem donieść P. Kommissyi o wydarzonym wakansie przez śmierć dnia 10. Grudnia zaszłą ś. p. Stanisława Potulskiego S. T. D. wysłużonego w Szk. Gł. Kor. Starokorczyńskiego Proboszcza. - A kiedy żadnego z pierwszych z po-

rządku Osób do tego Beneficium nie konkurowała Szk: T: po-
stanowiła iednomyślnie, polecić taskawym P. Kommissyi wzgl
dom przez lat przeszło 20 przed i po reformie Akademii ca-
ley pracuiącego Ks. Benia. Garyckiego Prawa Rzymsk Profra
Kollegium Obralnego Prezesa, i uprasza aby mu P. Kommisya
wakuiące Beneficium Starokierczyńskie konferowała.— Spo-
dziewa się S. G. Ky iż P. Kommisya do Jey prozb przychyl-
ić raczy, kiedy zwłaszcza Ks Garycki ofiaruie się przyięć
to Beneficium stąpnie do Prawa to iest w części Pen[sy]i
Pryuatky byłeby mu tylko wolno było trzymać razem Pro-
boszcwo Kollegiaty S. Anny.— Co wrzeczywszy ma honor
S. G. Ky zapewnić P. Kommisyą o nieskończonych z swey stro-
ny uszanowania obowiązkach.— Dan w Krakowie na
Sessyi pełney Dnia 11. Grudnia 1793. Roku.— X. Józef
Łabęć S. T. D. S. G. Ky Rektor— Józef Januszewicz S. S. G. Ky

Do P. Kommisyi Edukacyyney z poleceniem X. Cichockie-
go na wakuiącą Kanonią w Kollegiacie Wil. S.S.

P. Kommisyo Edukacyyna.

Zawiadowca po podaniu X. Ziembińskiego w Kollegiacie Wil. S.S.
Kanonia Ś. Błoś 80 Dorobku czyniąca, Szk: Gł: Kor: na honor polecił
8. P. Kommisyi do wydarzonego wakansu X. Lubasza Cichockiego,
a że ta Kanonia ma przyłączony obowiązek Kaznodzieystwa w uro-
czyste święta przeto uprasza S. G. Ky P. Kommisyi o przyspie-
szenie prezenty dla wspomnionego X. Cichockiego.— Co przebie-
wszy ma honor zaręczyć P. Kommisyą o nieskończonych z swey strony
uszanowania i wdzięczności obowiązkach.— Dan na Sessyi Dnia
12. Stycznia 1794 Roku.— X. Józef Łabęć S. T. D. S. G. Ky Rektor— Jo-
zef Januszewicz Sekretarz Szk: Gł: Koronney.

Do Przeswietney Kommisyi Edukacyyney przy przesła-
niu Etatu pensyy na Szkołę Główną Koronną

Przeswietna Kommisyo nad Edukacyą Narodową prze-
działa.

Odebrała Szkoła Główna Koronna Rezolucyą P. Kommisyi zalecaiącą
9. Oneyże utożenie Etatu pensyy à 1a Obris 1783 Roku, i oraz podanie nay-do-
kładnieyszey informacyi w czymby wydatek z funduszu Edukacyynego
albo przez zmnieyszenie pensyy, albo przez zredukowanie liczby Kated
mógł być oszczędzony; upatruiąc Szkoła Gł: Koronna w zmnieyszeniu pensyy
Profesorskich i w zredukowaniu Kated aktualnie przez Profesorow za-
stępionych, oczywista krzywdę i zawod Osób Szkoły Głowney, które poświ-
ciwszy się od młodości pracom Stanu Nauczycielskiego, i wiekszą część po-
dowę wiekuy życia swego w tym Stanie strawiwszy, opuścić wszelką wy
dawszy się mogącey zręczności szukania sposobu do życia w obiorze in-
nego Stanu z tego więc powodu uprasza Szkoła Gł: P. Kommisyi o
nieszmnieyszanie pensyy Profskich, i nie redukowanie aktualnie zaiętych
nych Kated, a przez wydane Osobom Szkoły Głowney Patenta do życia
zarezwanych.

zaręczonych. — Wszelako czuiąc Szkoła Gł: Koronna przy uszczupleniu fun-
duszu Edukacyynego potrzebę oszczędności następuiące do tego przedsięwzię-
ła srzodki, a nayprzod: w Etacie ułożonym nie wyznaczyła żadnych pen-
syy Urzędnikom i Officialistom, ale opłatę onych zostawuiąc zupełnie do
woli i łaski P. Kommissyi tę nadto z siebie zrobiła ofiarę iż obowiązała
się bez pensyi nawet odbywać koleią wszelkie powinności do Urzędow i
Funkcyy przywiązane gdyby fundusz Edukacyyny, na opłatę onych
choć w części nie wystarczył, tą potrzebą oszczędności powodowana
Szkoła Gł: a razem stosuiąc się do Prawa zeszłego „ymu o Kommissyi Edu-
kacyyney w punkcie 36. zgodziła się iednomyślnie aby Beneficia Du-
chowne rachowane były w pensye Profesorskie i Emerytalne, i w
tym celu postanowiła upraszać P. Kommissyi o wyznaczenie lustra-
cyi i mianowanie z strony swoiey Lustratorow, ktorzyby oddzieliwszy
część dochodow za obowiązki duchowne, resztę intraty na pensye Pro-
fesorskie lub emerytalne determinowali; dla czego przyłącza się
Tabella pod Literą A. wszystkich Beneficiow tam passivi quam
activi Juris bądź przez Profesorow bądź przez Emerytow Szkoły
Głowney trzymanych, ostrzedz tylko należy iż Probostwo Pajęckie
w tabelli umieszczone w Kordon Pruski odpadło, a zatym nie może
być użyte w tym celu w ktorym inne Beneficia, iuż to że nie
masz pewności czyli Rząd Pruski dozwoli nadal używać P. Kom-
missyi prawa prezentowania, iuż że nie można wiedzieć do ia-
kich obowiązkow tenże Rząd Pruski pociągać będzie Plebanow
lub iakie na Duchownych nałoży podatki, potrzeba żądaney lustra-
cyi okazuie się i ztąd że są niektore Osoby w Szkole Głowney trzymaią-
ce beneficia w pensyi iako to JX Czochron trzymaiący Beneficium
Luborzyckie w 4000 Zł, a ktory sądzi się być pokrzywdzonym sprawu-
iąc razem obowiązki Plebana i Profesora. — Maiąc Szkoła Głowna
wzgląd na długie w stanie Nauczycielskim prace JX Marciszewskie-
go, nie mniey na ciągle słaby stan zdrowia Jego, do pensyi od P. Kom-
missyi onemu wyznaczoney 500 Zł. przydała; rowny okazuiąc wzgląd
zaswiadczoney gorliwości i usilności w pracy, niemniey rozleglyszym
obowiązkom JP. Czecha Substytuta Astronomii pensyą Jego dawniey-
szą tysiącem złotych powiększyła, upraszaiąc P. Kommissyi aby dwie
te co do pensyi w Etacie odmiany łaskawie zaapprobować raczy-
ła. — W przyłączoney tabelli pensyi „widzieć można za iednym rzutem oka, ru-
żnicę wydatku tegorocznego od dawnieyszych, i razem oszczędność
Rezolucyą P. Kommissyi zaleconą a w ułożonym Etacie zachowaną,
Wynosił w roku przeszłym Etat wydatku rachuiąc w to dwie summy
od P. Kommissyi opłacane iedną na Kandydatow 12000 Zł. drugą
na podatki z Domow Akademickich 2525 Zł. wynosił mowię Etat
przeszłoroczni - - - - - - - - - - - - - - - - 245435 Zł. gr 18
Etat tegoroczni wynosi - - - - - - - - - - - 179336 Zł gr. 3
Oszczędza się więc z funduszu Edukacyynego
przez Etat tegoroczni - - - - 66099 Zł. gr. 15.

Ma Szkoła Głowna Koronna iako to w przyłączoney pod literą B wi-
dzieć można tabelli percepty z dochodow pewnych, to iest z docho-
dow ktore za dzisieyszey Prokuratoryi chociaż nie zawsze regularnie
do kassy Szkoły Głowney wpływały 90041 Zł. gr 4. i ½ wypadnie więc
dopłacać na Szkołę Gł: Koronną z kassy P. Komm: 89294. Zł gr 28 i ½,
dodatek ten do dochodow Szkoły Gł: na potrzeby moyże od P. Kommissyi
żądany

żądany, może z czasem pomnieyszyć się; spodziewać się albowiem na-
leży iż intrata z Dobr Szkoły Głowney przez publiczną licytacyą w
dwunastoletnią arędę puścić się maiących, znacznie powiększoną bę-
dzie, czego iuż Szkoła Gł: w roku przeszłym doświadczyła na nie-
ktorych swych wioskach w roczną arędę przez licytacyą puszczo-
nych, kiedy teraz dochod funduszu Edukacyynego, tak iak podatki pu-
bliczne windykowany będzie, spodziewać się należy iż od wszystkich
Szkoły Głowney Kapitałow zatrzymywane procenta wpływać będą
regularnie do Kassy P. Kommissyi Beneficia nakoniec Szkoły Głow:
w pensye Prffom lub Emerytom rachować się maiące powiększą ta-
kże w iakieyś części dochody oneyże, a w miarę powiększaiących się in-
trat Szk: Głowney zmnieyszać się będzie żądany od P. Kommissyi
dodatek. — W percepcie Szkoły Głowney nie iest umieszczony
dochod z Drukarni, postanowiwszy albowiem Szkoła Głowna
upraszać P. Kommissyi, aby Drukarnia pod Jey zostawała Admi-
nistracyą, bierze na siebie obowiązek podeymować wszelkie na
tęż Drukarnią koszta, i dować corocznie P. Kommissyi ścisły ra-
chunek z intraty oneyże. — Niezostaie iuż nic więcey Szkole Gł:
tylko przełożyć P. Kommissyi następuiące prozby: 1mo czyliby
pensya dla JW. Anticzego w Etacie umieszczona nie mogła być
z innego zrzodła opłacona — 2do Aby P. Kommissya wydać raczyła
pozwolenie i koszt na drogę obmyśliła Osobie od Szkoły Gł: wybrać
się maiącey, ktoraby ziechawszy do Warszawy mogła dać potrzebną
informacyą tak co się tycze Dobr w dwunastoletnią Arędę puścić
się maiących iako też rożnych Szkoły Głowney dochodow, i innych
Jey interessow w ktorychby P. Kommiss: prędszey potrzebowała Infor-
macyi. — 3tio Aby Szkoła Gł: odbierać mogła anticipative pensyą al-
bo półroczną albo przynaymniey kwartalną, poki albowiem kassa
dochodow Szk: Gł: była pod Jey administracyą, łatwo mogły niektore
Osoby nic więcey procz pensyi nie maiące przed terminem wypła-
cenia w gwałtownych potrzebach wziąść z teyże kassy iakowe in
vim swoiey pensyi quantum. — Prozby ninieysze przekładaiąc
Szkoła Gł: w tem zaufaniu że P. Kommissya do nich łaskawie przy-
chylić się raczy, ma honor zaręczyć dla P. Kommiss: nieskończone z
swey strony uszanowania i wdzięczności obowiązki. — Dan na
Sessyi pełney Szkoły Gł: Koron: Dnia 2. Lutego 1794. Roku — X. Jozef
Szabel S. T. D. Szkoły Głow: Kor: Rektor. — Jozef Januszewicz Se-
kretarz Szkoły Głowney Koronney mp.

Do P. Kommissyi Edukacyyney w interessie Prebendy S. Maryi
Magdaleny przy Kościele Nasiechowskim

10. P. Kommiss: nad Edukac: Narodową przełożona.

Odebrała Szkoła Głow: Koron: Rezolucyą P. Kommissyi zalecaiącą Oneyże prze-
słanie informacyi w żądaniach Urodz: Michalczewskiego w Memoryale do P. Kom-
missyi podanym wyrażonych, a Szkole Głow: w kopii kommunikowanych, Szko-
ła Gł: czyniąc zadosyć takowemu zleceniu następuiącą przesyła informa-
cyą. — Pewną iest rzeczą iż Prebendarz S. Maryi Magdaleny a razem Pleban
Nasiechowski ma grunta i Poddanych w Janikowicach wsi dziedziczney Ur:
Michalczewskiego, ieżeli P. Kommissya przychyli się do żądania Ur: Michal-
czewskiego, zdaie się S. G. iż dogodnieyszą byłoby rzeczą dla Plebanow Nasiechow:
a razem dla Dziedzicow Janikowic nieuciążliwą, ażeby z gruntow tych ustano-
wić na intratę pewną liczbę korcy każdego ziarna czysto wychędożonego, z wło-
żeniem obowiązku na Dziedzicow aby takowe ziarno swym kosztem Pleba-
nom

nem Nasiechowskim corocznie na mieysce odwozili, trzeba albowiem Księdzu z Janikowic z Nasiechowicami granicza i nie są od siebie iak o dwie ceretmile odległe, przez ten sposób zaradzi się iż ze zwiększeniem emy rzeczy i zboża, a zmnieszeniem pieniędzy dochod Plebanarzow nie pomnieyszy się; wszelako spodziewa się Szk: Gd: iż P. Kommissya zabezpieczy w spomnionych gruntow spokoyna do życia sposobnosc Dzisieyszemu Plebanowi Nasiechowskiemu ieżeliby niechciał przystać na takowa ugodę. — Co się zaś tyczę dotrzymania zadania nie zaprzecza Szkol: Płow: ani Ur: Michalczewski ma w papierach swoich fundacya na rzecz Dziedzicow Janikowic zrobiona za Xiędza Lipskiego i Michowskiego zwanych, ale i to pewna że począwszy od roku 1585 tak dawnemi Nasiechowic Dziedzice iako poźniey Akademia w spokoynej onych tychże Gruntow possessyi, dopiero w r: 1766. Ur: Józef Michalczewski Cyklic dziś podaiącego Memoryał zaniosł w Grodzie Krakowskim a następnie w roku 1778 zapisany został Kommissarz: dla dokładnieyszego tego interessu informacyi posyła Prokuratorya do Warszawy Kapituły, o czym doniosszy zostaie S. G. w nieskończonych dla P. Kommiss: vsprawowania obowiązkach. — Dan dnia 2. Lut: 1794. C. K. Józef Szabel S. P. D. S. G. K. Rektor. — Józef Januszewicz S. Pt: Kor: Sekretarz

II. Rezolucya JW. de Hoym do Szkoły G. Dw: Korony w Interessie JX. Petit Jean iako Exekutora JX. Datte

Przychylaiąc się do życzenia Przest: Akademii pod dniem 29. Sierpnia mnie oświadczonego, spodziewałem się iż na dni pierwsze Października, albo dowody przekonywaiące o zaspokoieniu przez Akademią 244 ## za oddanie charakterow do sukcessyi zmarłego JX. Kanonika Datte należące się złożone zostaną, lub też iż względem wypłacenia tey summy takowy z JX. Petit Jean Exekutorem nastąpi. Lecz gdy do dziś dnia nic w tey mierze exekutecznionego nie zostało i wspomniony JX. Petit Jean Exekutor zawsze zostaie w obowiązku dochodzenia należytości do tey sukcessyi, a przekonywaiąc o rzetelności tey pretensyi dowodami w przyległey Nocie: Którą powrocona mieć chce: przytoczonemi, ukończenia tey czynności dopraszam się, dla tego zalecam P. Akademii iak najprędzey, ażeby w przeciągu tygodnia iuznego mnie o zadosyćuczynieniu tego długu przeswiadczyła, lub też ażeby Prokuratorowi Jwemu wspomniony dług zaspokoić niezawodnie zlecił, nie znieważaiąc mnie, końcem zabezpieczenia tego tylokrotnie powtarzanego Interessu, do wzięcia rozkazu przymuszaiąc iako w rzeczy nie wątpliwey. — Zalecam oraz JX. Areczninowi Jwemu Prokuratorowi, ażeby do dniach trzech złaty wysłuzoną iuznego Miesiąca za Podkanclerstwo zmarłemu JX. Datte należącą się z Kassy Akademii bez dalszych zwłok do rąk JX. Petit Jean Exekutora wyliczył.

Numoge nakoniec nieprzemienić P. Akademii iak niechętnie widzę, iż zamiast przyiacielskiego tego interessu załatwienia, od niey Noty odpowiednie obeymuią wyrazy uwłaczaiące pamięci powszechnie poważanego Męża zmarłego JX. Kanonika Datte, a spodziewaiąc się po Akademii należytego tego interessu ukończenia pomijam resztę żądania JX. Petit Jean Exekutora w prozbie swoiey do mnie umieszczonego. — Dan w Krakowie Dnia 5. Listopada 1795. Roku. — Hoym.

12. Odpowiedź na poprzedzaiącą Rezolucyą JW. JP. Hoymowi de Hoym od Akademii Dnia 7. Listopada 1795. R. dana.

Odebrała Akademia Krakowska Rezolucyą WJPana Dnia 5to Listopada datowaną w ktorey ma sobie zalecone aby w przeciągu tygodnia przesłała czyta Go, o zaspokoieniu długu zmarłemu JX. Kanon. Karolowi Datte za przełożenie pisma Greckiego należeć się maiącego, lub też ażeby Prokuratorowi wspomniony dług zaspokoić zlecała, tudzież ażeby JX. Prokurator Areczninski w przeciągu trzech dni wysłużoną iuznemi się kwotą pensyą za Podkanclerstwo zmarłemu JX. Kanonikowi Datte należącą się do rąk JX. Petit Jean wyliczył, odpowiedziała się nakoniec z tey Rezolucyi iak

Hommelan

JWMC Pan Dobrodź nieche mnie wiedzieć iż Tłoty od Akademii odpowiednie obeymować miały uwiadczające wyrazy pamięci JX Kanonika Platte. — Pierwszy raz Akademia Kraką maiąc sobie ten interess kommunikowany na Sessyi in pleno nie mogła się przekonać w czymby uchybić mogła zmarłemu JX Kanonikowi Platte, kiedy i owszem oczywiste dała dowody przyzwoitego dla niego szacunku, iako dla Współtowarzysza swego ze wszech miar szanownego umiejącego dzielnie zimą pożyteczne trudy i prace, w czym nie ubliży Jey zapewne świadectwa cała tuteysza publiczność. — Co się zaś tycze interessu względem przesłania pisma Greckiego ma honor dać Akademia następuiące z siebie tłomaczenie się: — Na przekonanie iż przesłanie pisma Greckiego nastąpiło z woli i kosztem JOxcia Jmci Prymasa Koniatkowskiego pokłada Akademia list oryginalny ręką samego Xcia Jmci pisany, w którym na początkowe koszta powyła zmarłemu JX. Kanonikowi Platte assygnacyą na 100 złt do JP. Gruszeckiego ówczas pod swym dozorem maiącego dochody za Administracyą Biskupstwa Krakowskiego Xiążęcia Jmci należące się, pokłada list swoy z podziękowaniem za wsparcie drukarni dnia 13. Marca 1794 do Xcia Jmci pisany, a w protokule Jey korrespondencyi na karcie 27. zanotowany; zada wprawdzie JX Valet Jean na wypłacenie tey summy od Akademii kwitu, ale taka ta summa nie do Akademii była assygnowaną, ani przez Akademią wypłacaną ale przez JP. Gruszeckiego, tak też kwit na wypłacenie onej, nie przy Akademii ale przy sukcesorach JP. Gruszeckiego, lub też przy tych kimby on się rachować znajdować się powinien; zmarły nawet JX Kanonik Platte przyznał to dobrodzieystwo Xciu Jmci Prymasowi kiedy w liście z Warszawy pisanym do JP. Śniadeckiego Prof. Astronomii pod ów czas Akademii Sekretarza donosił, że Xże Jmć Prymas daie nowy dowod dobrodzieystwa swego dla Akademii, kiedy swoim kosztem sprawić pismo Greckie ofiaruie się, że daie potrzebny do tego JX Platte kommis wraz z assygnowaniem poczętkowego na to kosztu, na rzeczywistość listu tego ofiaruie się JP Śniadecki wykonać przysięgą. — Sam nawet Xże Jmć Prymas sobie samemu tę dobroczynność przypisał, kiedy po powrocie z Zagranicy będącemu u siebie JP. Antoniemu Schasterowi dzisieyszemu w Akademii Farmacyi Profesorowi oświadczył, iż sprawił dla Akademii pismo Greckie, pewność wyznania tego JP. Anteni Schaster uroczyście stwierdzić przysięga przysięga. — Spodziewa się Akademia iż z przytoczonych dowodow przekona się każdy że po zaspokoieniu pretensyy za przesłanie pisma greckiego: iżeliby te niebyły ieszcze zaspokoione: nie do Akademii ale do Sukcessorow Xcia Jmci Prymasa z którego woli i dyspozycyi to przesłanie nastąpiło wadzić się należy; stwierdzić to prawdę sam nawet JX Kanonik Platte, kiedy przez lat ośm to iest od roku 1794. w którym przesłanie pism Greckich rozpoczęło się aż do roku 1792. w którym zszedł z tego świata znajdować się na wszystkich prawie Akademii Sessyach, będąc świadkiem tylokrotnie traktowanych interessow o drukarni, żadney przecie o zaspokoienie swoich pretensyy nie zaniosł do Akademii rekwizycyi; bo albo wiedząc się potym ekrocrazy z Xciem Jmcią Prymasem

Jmcią Prymasem był iuż co do swych pretensyy zaspokoiony, albo nie był
Gdy Dnawet zaspokoionym, znał to dobrze że przedsiebiorąc ta kosztu
Swoiey i dyspozycyi Xcia Jmci, po zaspokoieniu onych nie do aka-
demii ale do Xcia Jmci Prymasa udać mu się należało. — Co do
pensyi Podkanclerskiey, Urząd Podkanclerzych nie będąc Urzędem a-
kademii ale Urzędem Biskupim nie był nigdy opłacany z funduszu
akademii, dopiero to JOXże Jmć Prymas Mniatowski a razem
administrator Dyecezyi Biskupstwa Krakę, odebrawszy od Nayiaśnie-
szego Cesarza Rzymskę 400000 zł. Polskę w nadgrodę Summ i Dóbr akade-
mii w Galicyi osiadłych i tę na Dobrach JW. Prota Potockiego to iest
Jampolu i Kalczkowce ulokowawszy, maiąc sobie przez Konst. 1776 roku
pozwolone wolne rozrządzenie tą Summą, z procentu odniey wyzna-
czył dla JX Datte pensyą Podkanclerską 3000 zł. Polskę "na rok
dopoki procent od tey Summy wpływał do kassy akademii, dopoki
JX Kanonik Datte odbierał swoię pensyą, iako o tem przekonać się
można z kwitów Jego, kiedy atoli od roku 1791. procent od tey
Summy dla wiadomych okoliczności JW. Prota Potockiego do kassy
akademii nie wpłynął, co Rejestra Prokuratoryi zaświadcza, nie
iest obowiązana Akademia zaspokaiać pretensyi JX. Kanoni-
ka Datte, iako nie odbieraiąca wyraźnie na to przeznaczonego
funduszu. — To szczere otwarte z strony akademii tłomacze-
nie się, spodziewać się każe zupełnego ukończenia tego
interessu. — Dan na Sessyi pełney Dnia 7go Listopada
1795. Roku. — X. Józef Szabel S.P.P. Szkoły Głównej Koronney
Rektor — Józef Januszewicz P. i O. P. P. i Pfr Sekretarz
Szkoły Głównej Koronney —

Rezolucya JOWP. Kanclerza de Hoym zalecaiąca Akademii
aby interess z JX. Petit Jean w przeciągu trzech dni zgodnym spo-
sobem załatwiła. —

13. Ponieważ z złożonego mi przez Wzesł: akademią tłomaczenia, iżeszcze się
nie przekonywam iakoby pretensya przez JX Petit Jean Exekutora za
odane Charaktery formowane, do Niey regulowane się nie powinna i
owszem zdaie się iż ex re possessa szacowana być może, albowiem list
zmarłego JOXcia Jmci Prymasa o darowanie akademii tylko 100 ## zł
na tę Kapelę uwiadamia i przysięgi przez JWP. Prezesa o darowa-
nie samo tylko zawiesić mogą, przeciwnie zaś JX. Petit Jean Exekutor
iawnie oświadcza, iż reszta[illegible] Summa ## 146. rzetelnie przez zmar-
łego JX. Datte na ten obiekt złożona, Jemu przez nikogo powróco-
na nie została, bo list pozniey przez tegoż Xcia do JX. Petit Jean pi-
sany o rzetelności tego długu na ten czas do Kommissyi Edukacyy-
nej iako zwierzchniey nad akademią Magistratury stosowany nad-
mienia, a gdy w takowym razie gdzie obydwie strony zdaią się dosta-
tecznych nie mieć dowodów i odwodów, sprawiedliwość ugodę doradza, dla
tego żądam po Wzesł: akademii ażeby w przeciągu trzech dni In-
teress ten z JX. Petit Jean Exekutorem. zgodnym sposobem niezawo-
dnie załatwiła i ukończyła, czego po Jey rozsądku spodziewam
się ażeby mi żadna więcey przyczyna nie została do nasłania Jey innych
rekursów. — w Krakowie Dnia 27. Listopada 1795. Roku — Hoym

Réponse

Réponse de Mrs de L'Université, a la Note de son Excellence Mr d'Hoym Conseiller intime de guere de sa Majesté le Roi de Prusse Commissaire Plenipotencier

14. Pour obtempérer à l'injonction faite à L'Université de Cracovie, par son Excellence Mr d'Hoym, à l'effet de terminer dans trois jours, le procés pendant par devant sade Excellence, entre L'Executeur testamentaire de feu Mr Jdatte, et le corps Academique, relativement au paijement de 244. ### Ducats dépensés par feu Mr Jdatte, ès années 1784. 1785 et 1788, pour la fonte des caractéres Grecs et allemands remis à L'imprimerie de L'Université de Cracovie, tous les membres de ce corps se sont empressés de s'assembler et de nommer une Delegation chargée de discuter murement avec ledit Exécuteur Testamentaire toutes les raisons, qu'allegueront les deux parties chacune pour ce qui les concerne. En consequence la delegation de L'Université s'etant assemblée et la matiere contentieuse mise en discussion: Mr L'abbé Petit Jean en sa qualité d'Exécuteur testamentaire de feu Mr Jdatte, et comme Demandeur à fait voir à Mrs de L'Université de Cracovie, neuf quittances de Mr Gieryk, par les quelles il conste que Mr L'abbé Jdatte à dépensé ès années susdites 244 ### pour la fonte des caracterés grecs et allemands remis à L'imprimerie de L'Université de Cracovie, depuis la fin de Xbre 1788: quittances sur les quelles Mr L'abbé Petit Jean s'est fondé pour demander à L'Université de Cracovie le paijement des frais de la fonte des susdits caracterés. —— Mrs de L'Université de Cracovie, ont repliqué à L'abbé Petit Jean, qu'ils ne nioient point qu Mr L'abbé Jdatte n'ait fait cette dépense puisque les quittances de Gieryk fondeur desd: caracterés la certifioient, mais ils ont soutenu que cette dépense ne pouvoit sous aucun rapport, concerner L'Université parceque 1mo. Mr L'abbé Jdatte l'a faite sans y etre autorisé par une délibération de l'academie chose, qui devoit pourtant nécessairement précéder la susdite dépense pour quelle pût tomber sur L'Université —— Mr L'abbé Petit Jean a demandé les registres des années susdits, à fin de vérifier si L'assertion de Mrs de L'Université etoit vraie à l'instant Mr le Secrataire de L'Université lui à exhibé lesd: régistres, ou effectivement il ne s'est trouvé aucune trace d'une semblable autorisation, et cela de l'aveu meme de l'executeur testamentaire: aveu dont Mrs de L'Université ont pris Acte —— Mr L'abbé Petit Jean aprés l'aveu susdit à ajouté que L'Université devenu proprietaire desd: caractéres, elle devoit paijer les frais de leur fonte, ratione rei possessæ —— Mrs de L'Université ont dit, que meme sous ce point de vue ils n'etoient point tenus de paijer la somme cidessus enoncée; car si à raison de cette propriété L'Université etoit obligée de paijer 244 ###, Mr L'abbé Jdatte, qui a assisté à toutes les sences de L'Université, quatre ans aprés la fonte desd: caractéres, en auroit sûrement demandé le remboursement à L'Université et puisqu'il ne l'a pas fait, il est clair qu'il ne pensoit pas que L'Université

fût

fût responsable de cette dette, indépendamment de cette réplique Mrs de L'Univer-
sité, ont soutenu que son altesse Mgr Le Prince Primat Poniatowski s'étoit chargé
de payer toutes les dépenses nécessaires à la fonte desd: caractéres pour prou-
ver cette assertion Mrs de L'Université, ont produit une lettre de cette
illustre Prince, en date du 11. Mars 1784. par la quelle il assignoit à Mr
Datte pour commencer la fonte desd: caractéres 100 ## à prendre sur les
revenus de L'Evéché de Cracovie: somme qui a été payée à Mr Datte
selon Les régistres de Mr Gruszecki receveur desd: revenus. —— Mr
L'abbé Petit Jean après lecture faite de la dite Lettre, après sa confrontation
avec d'autres Lettres du meme Prince, en a reconnu l'authenticité, de meme
que la réalité du payement des 100 ## a vue des registres dud: Gruse-
cki, mais en meme temps il a prétendu que cette lettre ne prouvoit
qu'un don de 100 ## pour l'objet dequestion, et non une obligation
de payer les 144 ## qui restent encore dus a la succession du feu
Mr Datte, sur les frais de la fonte desd: caractéres. —— Mrs de L'Uni-
versité ont répondu que cette lettre prouvoit suffisamment leur allega-
tion, en faisant voir que la fonte desd: caractéres avoit été traitée jus-
tement entre son altesse Mgr le Prince Primat Poniatowski, et Mr
Datte, que conséquemment ce Prince toujours rempli de zéle pour
l'education de ses Concitoyens, ne vouloit pas laisser son ouvrage
imparfait, le soupcon à cet egard n'est point admissible. —— Pour preuve
de cette assertion Mrs de L'Université ont produit dans le Pro-
tocole de correspondence une Lettre de remercîment consignée page 27.
et datée le 13. Mars 1784. dans laquelle L'Université exprime sa
reconnoissance au Prince Primat pour le don des caractéres grecs,
dont il a bien voulu enrichir son imprimerie. D'ailleurs Mr l'abbé
Datte lui même a écrit de Varsovie ont ajouté Mrs de L'Université,
a Mr Sniadecki Professeur d'Astronomie alors secretaire de L'Univer-
sité, que S.A. Mgr le Prince Primat ajoutoit un nouveau bienfait
pour L'Université en faisant fondre à ses propres frais des carac-
téres Grecs pour l'imprimerie d'icelle, que le dit Prince avoit chargé
Mr L'abbé Datte de cette commission et qu'il a deja fourni au dit
Mr L'abbé Datte des avances pour cette dépense. chose que s'offre
le dit Professeur de confirmer par serment prêté juridiquement
par devant Mr le Recteur de la Ve Université et en presence de Mrs
ses assesseurs et de l'Executeur testamentaire. Mr Antoine Schaffer
Professeur de Pharmacie a aussi affirmé par serment qu'il offre de
prêter de la même maniere que le précedent, que Mgr Le Prince Pri-
mat Poniatowski lui avoit dit en 1792 qu'il a procuré à ses frais les
caractéres Grecs pour l'imprimerie de L'Université. D'ou il resulte
que dans le cas present l'on ne peut mieux prouver que son altesse
Mgr le Prince Primat Poniatowski s'est obligé positivement à sup-
porter tous les frais faits pour la fonte desdt caractéres, et que c'est
a sa succession, et non a la caisse de L'Université, que L'Executeur
testamentaire doit recourir pour obtenir le remboursement des 144.
Ducats, qui sont encore dus à raison de la fonte desd: caractéres
a la succession de feu Mr Datte. —— Mr L'abbé Petit Jean connoi-
sant que selon les Loix de Pologne les serments purgent toutes
espéces de créances dans le cas, ou il n'y a pas de preuves contraires,
n'a pu rien opposer a ces serments et s'est en flammant retiré. ——
D'après toutes ces raisons discutées de part et d'autre, d'après ces
deux serments solemnellement prêtés, L'Université espere que

son Excellence

Jon Excellence Mr d'Hoym declarera que L'Université de Cracovie, ne n'est point tenue de payer à L'Exécuteur Testamentaire les susdits 144. Ducats; mais bien la succession de Mgr le Prince Primat, et que S.E. Mr d'Hoym fera delivrer une telle declaration à Mr L'abbé Petit Jean à L'Université. — Cracovie ce 7. Decembre 1795. — Joseph Zabek Recteur de L'Université de Cracovie — Joseph Januszewicz Secretaire de L'Université de Cracovie. —

15. Po przesłaniu takowey odpowiedzi JWP. Konsyliarzowi de Hoym wydana była pod dniem 10. Grudnia Jmieniem Jego Rezolucya aby PPP. Jan Śniadecki i Antoni Sebastyan Jarowana wykonali przysięgę, która ta Rezolucya w aktach Rektorskich inserowana została

Rezolucya JWP. Konsyliarza de Hoym zalecaiąca Akademii aby pensyą za lat 2 z Robstwa Michowskiego Kardynałowi Antiszemu należącą się ## 1000. wypłaciła na ręce JW. P. de Hoym wypłaciła.

Gdy Kardynał Antiszi z Rzymu przesłoży, iż od tuteyszey P. Akademii za odstąpione Jey uprzedownie i uroczyście Robstwo Michowskie zarezerwowaną sobie rocznę pensyą ## 500 iszcze od 1go Kwietnia 1794 R. aż do 1go Października 1795. w summie ## 1000 zaległą ma do odebrania, i gdy nietylko Dekretem confirmationis pod dniem 18. Lutego 1785 ale i przez obligatoryum tuteyszey Akademii pod dniem 9. Stycznia 1785 wypisob się dostatecznie z prawem do tey należytości, w przeciwnością zaś wyrażami tegoż Janiewskiego Dekretu: ioque nulla obstante calamitate, nullo objiciendo pretextu, colore etc: przeciwko mogącym być z strony Akademii czynionym przełożeniom, iż to dla zabitych w kraju niespokoyności nie iest to stanie wspomnioną Summę wypłacić iak naymocniey się zabezpieczył: dopraszam się przeto P. Akademii aby zaległą Kardynała Antiszego pensyą nie zwłocznie i bez wszelkiey trudności w Summie ## 1000. w tym dniu na ręce moie wypłaciła albo dozwoliła być przez woyskową Exekucyą do wypłacenia pociągniona, nie spodziewam się iednak, aby P. Akademia data się temi krokami przymuszać, dopowiadaiąc wzaiemnie z strony mocy wszelkiey pomocy w uiszczaniu długów i pretensyy Akademii winnych, którą pomoc ieszcze i na dalszy czas ofiaruię — W Krak: 8. Grudnia 1795 R. Hoym

Rezolucya JWP. de Hoym przez którą żąda informacyi czyli posiadacze Dóbr Akademii raty z nich pochodzące zapłacili

17. Wielebna Akademia Krakowska raczy mi dać informacyą czyli posiadacze Dóbr akademickich wszelkiey natury, raty z nich pochodzące wypłacili? a gdyby z których Dóbr kassa Akademii niebyła zaspokoiona, żądam aby tych wszystkich konsygnacyą nayrzetelniey uczynić i mnie one przesłać raczyła, iednak zatrzymanych opłat iak od lat czterech, po odebraniu takowey informacyi potrzebna exekucya wyiam, zatrzymane zaś wyżey iak lat czterech opłaty teraz exekwowane być nie mogą. w Krakowie dnia 9 Grudnia 1795 R. — Hoym

Odpowiedź z strony Akademii na dwie poprzedzaiące Rezolucye.

Odebrała

18. Odebrała Akademia Krakowska Dwie Rezolucye JWWMCPana Dobrej 14tey
pod dniem 8go nakazuiąca akademii zapłacenie należącey się o Nay Kardynałowi
Anticzemu pensyi, Druga pod dniem 9go Grudnia 66. Dwie 1795. Roku zale-
caiąca pod dnia nayrzetelnieyszey tey sprawy załatwienie nie całych iednak
ieszcze od lat czterech. — Ponieważ Ks. Prokurator Smaczniński dotąd nie spra-
wił się akademii z swych obowiązków do których i informacya o zaległo-
ściach i interes Kardynała Anticzego należy, a takowy dzień do pierwo 12.
Kwietnia przez Konkluzyą iest mu naznaczony, przeto akademia do pory
pod dniu 12. temu interessowi skutecznie może zaradzić i swoią odpowiedź
JWWMCPanu Dobrodzi przesłać. — Oświadcza iednak dzisiay iż mimo smu-
tnego Jey od lat trzech położenia i niedostatku, mimo niewypłaconych
sobie pensyy, nie zaprzecza Kardynałowi Anticzemu, należącey się
od Nay za lat dwoie pensyi, i te zaspokoić pozwyrzeka, byleby tylko wszy-
stkie miała od JWMCPana Dobrodzi pomoce, które do załatwienia te-
go interesu potrzebne będą, a o które iak nayuroczyscey ma honor co-
prędzej się, winna iednak Akademia Krakowska dać z siebie co do tego interes-
su usprawiedliwienie, iż niewypłacenie dotąd Kardynałowi Anticzemu pen-
syi nie pochodzi z strony Akademii, ale dlatego że Kommissya Edukacyyna
pozwyrzekła przez swoią Rezolucyą w r. 1794. zapadłą, długu tego z Kasy
Generalney funduszu Edukacyynego opłacać. — Dan na Sessyi Dnia
11. Grudnia 1795 R. — X. Józef Szabel Akademii Krakowskiey Rektor — Józef
Januszewicz Sekretarz Akademii Krakowskiey. —

A Son Excellence Mr le Conseiller d'Hoym de la part de
L'Université de Cracovie

19. Dans la derniere reponse aux injonctions de S.E. Mr le Conseiller l'Uni-
versité a declaré qu'elle reconnoissait la réalité de la dette reclamée par
le Cardinal Antici malgre la detresse ou elle est reduite et malgré l'enga-
gement pris par la Commission d'Education en 1794. de payer le dit Car-
dinal de la masse générale de ses revenues en consideration de ce qu'elle
a dicté a l'Université et ratifié elle même une telle imposition.

Pour le remboursement de cette dette, en se soumettant à l'usage
des arrerages qui lui sont dus de ses terres et des ses capitaux, l'Univer-
sité est persuadée que S.E. Mr le Conseiller voudra bien envisager cette
demarche comme une sacrifice de la seule ressource, que le malheur
a épargné aux Professeurs travaillant sans salaire et luttant contre l'in-
digence depuis trois ans. Sous cet aspect Elle se flatte que tous les se-
cours et les soulagemens, qu'elle a sollicité précedement auprès du
Gouvernement distingué par sa justice et l'humanité, ne lui seront
point refusés. — Les personnes que le corps a nommé dans son sein
pour être interprêtes de ses intérêts auront l'honneur de remettre
a S.E. Mr le Conseiller le compte exacte de toutes les dettes arrierées depuis
quatre ans, mais en même temps representer les instances de l'Uni-
versité pour la revendication des arrerages plus ebcuniers comme
etant de même nature exempts de toute contestation et exigibles telle-
ment que les dettes du Tresor national. — Pour ne pas rendre ce paye-
ment a la fois trop onereux pour les proprietaires de terres l'Uni-
versité supplie S.E. Mr le Conseiller d'en exiger au moins le payement pour
quatre ans, en remettant le reste à un autre terme: par ce moyen les
debiteurs eux même auront le benefice de se liberer partiellement d'une

dette

dette qu'il faudra toujours puijer, et les Professeurs pourront recouvrer au moins une partie de leurs salaires... Les Possesseurs emphiteutiques des terres de L'Université pour echapper dans ce moment au paijement ne tarderont pas d'en solliciter le delai sous differens pretextes; tel est deja le cas de Mr Bukowski dont le memoire communiqué à L'Université renferme à l'article premier l'aveu de suppliant que celui prenant à ferme la terre de Wrocierysz a paijé d'avance deux années de revenues à Mr Gintowt, or Mr Bukowski savait assurément ou au moins devait savoir que la terre en question etait à L'Université que la premiere redevance inealienable et affectée aux produits de la terre etait celle qui est due à L'Université il etoit donc d'un devoir indispensable pour Mr Bukowski lors du paijement de la ferme d'arrêter chez lui cette premiere dette fonciere comme devant repondre pour tout delai et le manque dans le paijement. L'Université croyant que la demande de Mr Bukowski n'est pas admissible a l'honneur de prevenir S.E. Mr le Conseiller contre de pareilles representations qu'on s'avisera de Lui faire, et dont tous les motifs et raisons tombent sous la force de cette reflection appuijée sur la loi, que les terres portant des dettes et redevances exigibles et affectées à leurs produits non obstant toute calamité celui qui entre dans leur possession se charge ipso facto de l'obligation de les aquitter sauf le droit de les repeter sur celui dont il tient la possession.

Il est encore essentiel de faire observer à S.E. Mr le Conseiller que le cardinal Antici dans la situation actuelle de pays et de L'Université ne peut pas exiger la solution de sa pension en ducats imperiaux ou d'hollande à moins que cette condition ne soit pas imposée par Mr le Conseiller aux debiteurs de L'Université dans le paijement des arrerages. Il est seulement du devoir de L'Université de declarer d'avance qu'Elle remettra la somme recouvrée dans telle espece du numeraire dans laquelle elle Lui sera comptée dans le paijement des sommes arrierées. — Cracovie ce 13. Xbre 1795. Joseph Szabel Recteur de L'Université de Cracovie. — Joseph Januszewicz Secretaire de L'Université de Cracovie

Rezolucya JWJP. Konsyliarza de Hoym przez ktorą Akademia Krakowska od powrocenia Kosztow za przelanie Pisma Greckiego Sukcessorem zmarłego JX Idatte należących się iest uwolniona

20. Vu la Requête de Mr L'abbé Petit Jean, Executeur testamentaire de feu Mr le Chanoine Idatte, du 11. Juin dernier par laquelle il nous auroit supplié d'ordonner à l'Université de Cracovie, de lui paijer la somme de deux cents quarante quatre ducats depensés par feu Mr le Chanoine Idatte, pour la fonte des caracteres grecs et allemands remis à l'imprimerie de la dite Université; vu aussi les réponses de Mrs de l'Academie a cette demande et les repliques de l'Executeur testamentaire vu enfin les dernieres pieces produites par Mrs de l'Université soutenants que cette depense quoique vraie, ne pourroit sous aucun pretexte etre à la charge de l'Université, mais unique-

ment

a celle de la succession de feue son altesse Monseigneur le Prince Primat Poniatowski, qui avoit pris sur lui le payement de tous les frais de la fonte des dits caracteres cequi est constaté 1mo par sa lettre du 11. Mars 1784, ou il a assigne a Mr Jdatte une somme de cent Ducats a percevoir sur les revenus de l'Eveché de Cracovie, pour commencer la fonte des dits caracteres: somme qui a été payée a Mr Jdatte d'apres la preuve litterale presentée d'office a son Executeur testamentaire. 2do Par le serment que Mr Sniadecki Professeur d'Astronomie, et Antoine Schaster Professeur de Pharmacie en l'Université de Cracovie, ont preté juridiquement le 16 du courant, par devant Mr Szabel, Recteur de la dite Université; ayant avec lui, Mrs les Conseillers et assesseurs, et l'executeur testamentaire present, le tout en vertu de nos ordres, et dont copie restera annexée aux presentes, par la quelle il sont solemnellement affirmé scavoir de science certaine que son altesse Monseigneur le Prince Primat Poniatowski s'etoit engagé a payer tous les frais de la fonte des dits caracteres, comme un don qu'il vouloit faire a l'Université de Cracovie.

Attendu que l'Executeur testamentaire de feu Mr Jdatte na rien pu repliquer aux moyens de Mrs de l'Université, et que foi pleiniere ~~doit~~ doit etre ajoutée aux serments, des qu'il ny a pas de preuves contraires, nous déclarons que l'Université de Cracovie ne doit point payer au dit Executeur testamentaire, les cent quarante quatre ducats qui restent encore dus a la succession de feu Mr le Chanoine Jdatte a raison des dépenses de la fonte des caracteres Grecs et Allemands remis à l'imprimerie de la dite Université par Mr Jdatte le 15 Xbre 1788. mais qu'il doit avoir recours a la masse de la succession de feu son altesse Monseigneur le Prince Primat Poniatowski pour se faire rembourser la dite somme de cent quarante quatre ducats. Donné a Cracovie le dishuitieme Decembre Mil sept cent quatrevingt quinze (:L.S.:) Hoym.

21. Od JW de Hoym do Szkoły Głowney w interessie Kardynała Antici

JP. Parys z Pacanowa przezemnie nakazany, a P. Akademii należący się procent Zł. Polsk. 4000 na Kommissyi Prowiantowey w Staszowie

szowie wypłacił: po nastąpionem wymaszerowaniu Woysk naszych zabrała taż kommissya rzeczone pieniądze z sobą do Pilny. Nieomieszkałbym był żadnego momentu w przystawieniu P. Akademii tego quantum gdyby taż swego zapewnienia niedała mi była, że wyciśnione przezemnie procenta na rzecz Kardynała Antici obroci. Z tych tedy powodow i w tem przekonaniu że taż P. Akademiia w swoich sprawiedliwych sentymentach nieodmienną zostaie, zatrzymałem te pieniądze i podchlebiam sobie że P. Akademiia do tego quantum ieszcze dwa tysiące Zł Polskę z directé sobie wypłacanych procentow dopłacić, i przez to 3cią część długu Anticego zaspokoić raczy. Wtedy staraniem moiem będzie te pieniądze Anticemu przesłać i kwit na nie P. Akademii złożyć. Przez takowy postępek P. Akademiia nie tylko życzeniom Jego Excelli rządzącego w Szląsku Ministra Grafa de Hoym (: co rownie i moią myslą iest :) dogodziłaby, ale zobowiązałaby i mnie, do usłużenia sobie w zdarzyć się mogącey okazyi z wszelką gotowością i z ukontentowaniem z ktorem mam honor być etc. Podpisano. Hoym

184 - 198

203 208

214

218 219

112 - 113

6. Ak:

Grey Scale #13
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
DANES-PICTA.COM
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Colour Chart #13
DANES-PICTA.COM
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black